

Hæstaréttardómar 1939 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

II. Nafnaskrá.

A. Einkamál.

	Bls.
Adolf Karlsson	285
Áfengisverzlun ríkisins	391
Alliance, h/f	319
Andersen & Lauth, h/f	119
Andrés Pétursson	431
Anna Friðriksson	407
Anna Þorgrímsdóttir	119
Árni Þorsteinsson	73
Ásgarður, h/f	604
Ásgeir Ásgeirsson	520
Ástþór Matthíasson	338
Austur-Húnavatnssýsla	300
Baldvinsson, Hólmfriður	385
Baltica, váttryggingarfélag	79
Benedikt Benediktsson	400
Benedikt Pétursson	431
Benjamín Ólafsson	28
Bergur Einarsson	277
Berkshire, b/v, eigendur og skipshöfn	293
Berndsen, Sigurður	218, 411, 494
Bíðreiðaeinkasala ríkisins	120
Bjarney Einarisdóttir	486
Bjarni Bjarnason	339
Bjarni Ólafsson & Co.	319
Þjörgvin Jónsson	79
Blönduóshreppur	314
Brandur Bjarnason	557
Búðahreppur	559
Danske Lloyd, váttryggingarfélag	271
Dávið Kristjánsson	451
Einar G. Sigurðsson	293

	Bls.
Eiríkur Einarsson	443
Elias Kristján Sigurgeirsson, dánarbú	486
Erlendur Erlendsson	311
Fagerstrand, e/s, eigendur	252
Finnur Jónsson	443
Friðrik Jónsson, dánarbú	553
Friðriksson, Anna	407
Frimann Einarsson	493
Garðar Þorsteinsson	339
Geysir, veiðarfæraverzlun	524
Goldstein-Ottósson, Johanna	365
Grimur Gíslason	421
Grund, elliheimili	536
Guðjón Samúelsson	124
Guðjón Símonarson	426
Guðlaugur Oddsson	306
Guðmundur Bergsson	407
Guðmundur Þ. Gíslason	28
Guðmundur Guðmundsson	604
Guðmundur Jónsson, bóndi	73
Guðmundur Jónsson, kaupmaður	541
Guðmundur Stefánsson	93
Guðmundur Ögmundsson	79
Guðrún Eiríksdóttir, dánarbú	500
Guðrún Guðbjörnsdóttir	337
Guðrún Jónasson	10
Gunnhildur Árnadóttir	119
Gunnlaugur Bárðarson	277
Gunnlaugur Einarsson	28
Gunnlaugur Stefánsson	493, 558
Gústav Adolf Valdimarsson	611
Hallbjörns, Páll	412
Halldór Ólafsson	494
Halldóra Hafliðadóttir f. h. ófjárráða barna sinna ..	486
Hallgrímur Benediktsson	375
Hallgrímur Helgason	237
Hallgrímur Pétursson	337
Hannibal Valdimarsson	443
Helga M. Nielsdóttir	427
Helga Sigurðardóttir	237
Helga Sigurðsson	365

Nafnaskrá.

XV

Bls.

Helgi Helgason	553
Hermundur Valdimar Guðmundsson	500
Hildur Hjálmarasdóttir	557
Hildur Pálsdóttir	38
Hjalti Benónýsson	405, 497
Hólmfriður Baldvinsson	385
Indriði Jónsson	443
Ingibjörg Tómasdóttir	421
Ísafjarðarkaupstaður	45, 536
Ísaga, h/f	411, 494
Ísleifur Jónsson	331
Ísleifur Pálsson	339
Jens Pálsson	528
Jóhann Þorsteinsson	45
Jóhanna Guðjónsdóttir	311
Jóhanna Jóhannsdóttir	595
Jóhannes Benediktsson	400
Jóhannes Guðmundsson	500
Jóhannes Ólafsson	358
Jóhannes Sigfússon	338
Johnsen, Gisli Fr.	338
Johnson, Theodór	400
Jón Eiríksson	277
Jón Kjartansson	10
Jón Kristjánsson	443
Jón Sigurðsson	314
Jón Sveinsson	382
Jónas Sveinsson	300
Jónasson, Guðrún	10
Kakali, útgerðarfélag, þrotabú	327
Karl Helgason	364
Karu, Jaan	242
Klara Árnadóttir	612
Kristín Björnsdóttir	385
Kristín Egilsdóttir	222
Kristján Helgason	358
Kveldúlfur, h/f	528
Lárus Jóhannesson	391
Lárus Marísson	339, 541
Leo, v/b, eigendur og skipshöfn	263
Lincolnshire, b/v, eig. og váttryggjendur	509

	Bls.
Magnús Ísleifsson	524
Magnús Jónsson	120
Málning og Járnvörur, verzlun	427
Már, v/b, eigendur og váttryggjandi	263
Margrét Helgadóttir	431
Mjólkurfélag Reykjavíkur	451, 520
Mjólkursamlag Kjalarnesþings	109
Mjólkursamsalan	10, 53
Nafta, h/f	38
National, Forsikringsaktieselskab	428
Nielsen, Christian Fr.	375
Oddgeir Pálsson	339
Ólafur Bjarnason	53
Ólafur A. Guðmundsson	119
Ólafur Júlíusson	443
Ólafur Ólafsson	28
Ólafur Kjartan Ólafsson	612
Óli J. Ólason	520
Páll Steingrímsson	10
Páll Þorbjörnsson	277
Petersen & Haas	119
Pétur Guðmundsson	581
Ragnhildur Pétursdóttir	10
Rauðarárbúið	109
Reykjavíkurbúinn	124, 222, 493
Ríkissjóður Íslands	218, 231, 242, 391, 400, 541
Samband íslenskra samvinnufélaga	252
Schiøth, Aage	516
Shell, h/f, umboðið á Fáskrúðsfirði	559
Siglufjarðarkaupstaður	349
Sigtryggur Jónsson	400
Sigurbjörg Jóhannsdóttir	271
Sigurðsson, Helga	365
Sigurður Jóhannsson	327
Sigurður Þorvarðsson	213
Sigurgísli Guðnason	277
Sigurjón Einarsson	38
Síldarverksmiður ríkisins	277, 349
Sjóváttryggingarfélag Íslands	5
Sjúkrasamlag Akureyrar	516
Skipaútgerð ríkisins	509, 581

Nafnaskrá.

XVII

Bls.

Skjaldberg, Sigurður Þ.	88,	103
Skólanefnd Sauðanesskólahéraðs		42
Stefán Einarsson		426
Stefán Jónsson		28
Sturla Jónsson		553
Súðavíkurhreppur		213
Sveinbjörn Kristjánsson		412
Sveinn Gunnarsson		428
Sveinn Pálsson	431,	493
Svinvetningabrautarfélagið		364
The Consolidated Fisheries Ltd.		231
Thoroddsen, Pétur		93
Tómas Sigurbórsson		331
Ungmennafélag Langnesinga		42
Valgerður Haraldsdóttir		494
Valtýr Stefánsson		10
Vélsmiðja Hafnarfjarðar		558
Verðandi, s/f, veiðarfæraverzlun		5
Vibekka Jónsdóttir		79
Vigfús Vigfússon		382
Vilhelmina B. Guðmundsdóttir		500
Waage, Sigurjón	306,	431
Þóra Guðmundsdóttir	405,	497
Þórarinn Snorrason		73
Þórarinn Þórarinsson		285
Þórðarson, Björn		541
Þórhildur Sigurðardóttir		611
Þorleifur Kristófersson		73
Þorleifur Benedikt Þorgrímsson		103
Þorsteinn Sigfússon, dánarbú		595

B. Opinber mál.

Aðalsteinn Holm Þorsteinsson		589
Alfred Holm Björnsson		532
Ari Þorgilsson		146
Björn Gíslason	129, 130,	456
Christensen, Carl Christian Sinius		474
Einar Pálmi Einarsson		608
Einar Sveinsson		438
Gísli Guðjón Þórðarson		340

	Bls.
Guðmundur Hannesson	316
Guðmundur Lárusson	133
Halldór Einarsson	120
Halldór Guðjónsson	207
Halldór Sveinsson	352
Haraldur Guðbrandsson	207
Helgi Benediktsson	146
Hörður Gestsson	278
Jakob Snorrason	438
Jóhann S. Lárusson	133
Kristinn Jónasson	207
Lárus Guðmundur Gunnarsson	1
Magnús Skaftason Guðjónsson	207
Magnús Jónsson	129, 130, 456, 474
Margrét Ketilbjarnardóttir	340
Oddur Ólafsson	289
Ólafur Magnús Einarsson	601
Pedersen, Arnold	65
Ragnar Kristinn Pálsson	474
Sigríður Jónsdóttir	559
Sigurður Jónsson	416
Sigurður Ólason	146
Steingrímur Magnús Guðjónsson	441
Tate, Stanley Edwin	63
Tómas Jónsson	559
Þórarinn Vigfússon	129, 130, 456, 474

III. Skrá

um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl., sem vitnað er til í X. bindi hæstaréttardóma.

- 1786 17. nóv. Tilskipun um friheit kaupstaðanna á Íslandi, 225.
- 1796 3. júní. Tilskipun um tilhlýðilega og greiða dómgæzlu. 35. gr., 318.
- 1850 25. sept. Tilskipun um nokkrar breytingar á erfðalögnum á Íslandi. 25. gr., 487, 491.
- 1855 9. maí. Tilskipun, sem lögleiðir á Íslandi, með nokkrum breytingum, lög 3. janúar 1851, um prentfrelsi. 11. gr., 288.
- 1859 26. febr. Bréf dómsmálastjórnarinnar til stiftamtmannsins yfir Íslandi viðvikjandi skilyrðum fyrir sölu á jarðeignum Reykjavíkurbæjar, 225.
- 1861 1. apríl. Tilskipun um löggilding nýrrar jarðabókar fyrir Ísland, 431.
- 1861 1. apríl. Ný jarðabók fyrir Ísland, 431, 434.
- 1869 25. júní Almenn hegningarlög handa Íslandi. 12. kap., 439, 465. 17. kap., 67, 290, 353. 18. kap., 590. 22. kap., 465, 477. 23. kap., 156, 342, 474, 476, 560, 602. 25. kap., 560. 26. kap., 133, 134, 137, 138, 144, 156, 464, 534. 27. kap., 156, 464, 473, 474, 476. 38. gr., 602. 46. gr., 460, 465. 48. gr., 460, 465, 473, 477. 55. gr., 483.

- 56. gr., 483.
- 63. gr., 4, 155, 206, 348, 463, 473, 477, 483, 579, 602.
- 65. gr., 147, 148, 149, 150, 152, 153, 155, 579.
- 67. gr., 137, 150, 153, 155, 206.
- 99. gr., 440.
- 101. gr., 206, 279, 440.
- 102. gr., 279.
- 186. gr., 1, 4.
- 200. gr., 72, 121, 289, 293, 352.
- 205. gr., 589, 594.
- 217. gr., 288, 363.
- 218. gr., 288.
- 231. gr., 559, 579, 603.
- 235. gr., 465.
- 238. gr., 344.
- 240. gr., 347, 348, 602.
- 250. gr., 474, 560, 561, 579.
- 253. gr., 148, 169, 195, 197, 206, 465.
- 254. gr., 465.
- 255. gr., 147, 206, 458, 460, 473, 535.
- 259. gr., 147, 206, 465, 532.
- 262. gr., 176, 206, 465.
- 263. gr., 150, 176, 203, 206.
- 264. gr., 153, 174, 185, 194, 196, 206, 465.
- 271. gr., 462, 473, 477, 482.
- 272. gr., 205, 561.
- 273. gr., 561.
- 275. gr., 473, 477.
- 276. gr., 147, 205, 206.
- 277. gr., 457.
- 1875 nr. 20 15. okt. Lög um brunamál í Reykjavík.
 - 1. gr., 477.
 - 20. gr., 477.
- 1878 nr. 3 12. apríl. Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl. III. kap., 487.
 - 33. gr., 327.
 - 85. gr., 487.
 - 90. gr., 327.
- 1885 nr. 29 16. des. Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar.
 - 11. gr., 244, 245.

12. gr., 244, 245.
13. gr., 244, 245, 251.
- 1887 nr. 19. 4. nóv. Lög um aðför.
32. gr., 487.
- 1893 nr. 28 26. okt. Lög um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju o. fl., 236.
1. gr., 243.
4. gr., 243.
- 1901 24. júní. Millirikjasamningur. Sjá hér á eftir 1903 nr. 3.
- 1903 nr. 3 28. marz. Auglýsing um samning milli Hans hátignar konungsins í Danmörku og Hans hátignar konungsins í hinu sameinaða konungsríki Bretaveldi hinu mikla og Írlandi um tilhögun á fiskiveiðum þegna hvors þeirra um sig fyrir utan landhelgi í hafinu umhverfis Færeyjar og Ísland, 235.
II. gr., 233.
- nr. 23 3. okt. Lög um heimild til lóðarsölu fyrir Reykjavíkurborg, 226, 229.
- 1905 nr. 46 10. nóv. Lög um hefð.
2. gr., 30.
- 1907 nr. 39 16. nóv. Lög um skilorðsbundna hegningardóma og hegningu barna og unglunga, 293, 341, 348, 440, 483, 485.
1. gr., 440.
- 1911 nr. 53 11. júlí. Lög um verzlunarbækur, 149.
7. gr., 149.
- 1913 nr. 44 10. nóv. Lög um forðagæzlu.
11. gr., 561.
12. gr., 561.
- 1914 nr. 52 30. nóv. Lög um sjódóma og réttarfar í sjómálum.
1. gr., 327, 328.
- nr. 56 30. nóv. Siglingalög.
10. kap., 585.
229. gr., 268, 298.
233. gr., 585.
236. gr., 265, 294, 330.
- 1915 nr. 34 3. nóv. Lög um dýraverndun, 465, 477.
- nr. 68 26. maí. Samþykkt um stjórn bæjarmálefna í Reykjavík.
3. gr., 126.

- 1919 nr. 41 28. nóv. Lög um landamerki o. fl.
15. gr., 74.
- 1919 nr. 48 19. apríl. Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík.
49. gr., 121.
51. gr., 121.
- 1920 nr. 5 18. maí. Lög um bann gegn botnvörpuveiðum 64.
1. gr., 64, 233.
3. gr., 64.
- nr. 9 18. maí. Stjórnarskrá konungsríkisins Íslands.
62. gr., 403.
- 1921 nr. 36 27. júní. Lög um samvinnufélög.
3. gr., 448.
5. gr., 448.
8. gr., 446.
- nr. 46 27. júní. Lög um afstöðu foreldra til óskil-
getinna barna.
8. gr., 405.
- nr. 62 27. júní. Lög um einkasölu á áfengi.
7. gr., 394, 396, 397.
11. gr., 396, 397.
- nr. 77 27. júní. Lög um hlutafélög, 157, 205.
53. gr., 149, 152, 153.
- 1922 nr. 9 31. maí. Lög um heimild til undanþágu frá
lögum nr. 91 14. nóv. 1917 um aðflutningsbann á
áfengi, 396.
- nr. 34 19. júní. Hafnarlög fyrir Ísafjörð, 48.
- nr. 65 18. júlí. Reglugerð um sölu og veitingar vína,
sem flytja má til landsins samkvæmt tilskipun nr.
10 frá 31. maí 1922.
1. gr., 396.
4. gr., 396.
- 1923 nr. 3 4. apríl. Lög um undanþágu frá lögum nr. 91
14. nóv. 1917 um aðflutningsbann á áfengi, 396.
3. gr., 392.
- nr. 15 20. júní. Vatnalög, 34.
5. gr., 34.
- 1924 nr. 4 11. apríl. Lög um að miða við gullkrónur sektir
fyrir landhelgisbrot, 64.
- nr. 19 4. júní. Lög um nauðasamninga.
37. gr., 383.
43. gr., 383.

- 1925 nr. 13 8. júní. Lög um sektir.
2. gr., 544.
- 1926 nr. 46 15. júní. Lög um útsvör.
1. gr., 213.
8. gr., 213, 216, 217.
- nr. 47 15. júní Lög um verðtoll á nokkrum vörum,
156, 205.
- nr. 56 15. júní. Lög um notkun bifreiða, 121.
6. gr., 121.
7. gr., 121.
8. gr., 121.
- 1927 nr. 40 31. maí. Lög um breyting á lögum nr. 41 28.
nóv. 1919 um landamerki o. fl., 74.
- nr. 57 31. maí. Landskiptalög, 433.
2. gr., 434.
- 1928 nr. 32 7. maí. Lög um sundhöll í Reykjavík, 125, 127.
- nr. 51 7. maí. Lög um nokkrar breytingar til bráða-
birgða á hegningarlöggjöfinni og viðauka við hana,
156, 342, 439, 474, 476, 560, 602, 609.
6. gr., 169, 340, 347, 348, 483, 602.
7. gr., 559, 579, 603.
8. gr., 483, 559, 579, 603.
10. gr., 608, 609, 610.
- nr. 63. Lög um varðskip landsins og skipverja á
þeim, 585.
- nr. 67 24. ágúst. Reglugerð um sölu og veitingar vína
þeirra, er ræðir um í lögum nr. 3 frá 1923, 397.
5. gr., 392, 395, 397.
- nr. 69 7. maí. Lög um einkasölu á áfengi, 392, 394.
2. gr., 396, 397.
7. gr., 391, 392, 394, 396, 397.
11. gr., 391, 392, 394, 396, 397.
- 1929 nr. 25 14. júní. Lög um gjaldþrotaskipti, 157, 205.
1. gr., 150, 155.
26. gr., 487.
31. gr., 487.
39. gr., 150, 155.
- 1930 nr. 2 7. jan. Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík, 121,
279, 590.
3. gr., 594.
7. gr., 594, 609.

- 9. gr., 609.
- 10. gr., 390.
- 31. gr., 284.
- 43. gr., 123, 124.
- 46. gr., 284.
- 96. gr., 124, 284, 594.
- 1930 nr. 41 19. maí. Sjómannalög, 530.
 - 13. gr., 531.
 - 77. gr., 207, 209, 210, 211.
 - 78. gr., 207, 209, 210, 211.
- nr. 64 19. maí. Áfengislög.
 - 6. gr., 477.
 - 11. gr., 417.
 - 13. gr., 417.
 - 20. gr., 417.
 - 27. gr., 417.
 - 30. gr., 477.
 - 32. gr., 417.
- 1931 nr. 70 8. sept. Lög um notkun bifreiða, 67, 121, 279, 290, 353, 417, 534.
 - 5. gr., 72, 123, 284, 417, 420.
 - 7. gr., 284.
 - 14. gr., 72, 124, 284, 352, 417, 420.
 - 15. gr., 72, 80, 86, 87, 275, 284, 352, 389.
 - 16. gr., 80, 272, 275, 276, 389.
 - 17. gr., 272, 273, 274, 275.
 - 18. gr., 275, 276.
- nr. 82 4. nóv. Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 69 frá 1928, 395.
- nr. 108 6. nóv. Reglugerð um sölu og veitingar vína þeirra, er ræðir um í lögum nr. 3 frá 1923, 395, 397.
- 1932 nr. 38 23. júní. Lög um breyting á lögum nr. 63 7. maí 1928 um varðskip landsins og skipverja á þeim, 587.
 - 3. gr., 584, 585.
 - 4. gr., 584, 585, 586, 587.
- nr. 47 23. júní. Lög um lækningaleyfi, um réttindi og skyldur lækna og annara, er lækningaleyfi hafa, og um skottulækningar, 133, 138, 145.
 - 1. gr., 136, 137.

16. gr., 137.
18. gr., 137.
- 1932 nr. 61 23. júní. Lög um lax- og silungsveiði.
3. gr., 402, 403.
10. gr., 404.
85. gr., 404.
- 1933 nr. 78 19. júní. Lög um Kreppulánasjóð.
3. gr., 502.
- nr. 84 19. júní. Lög um varnir gegn óréttmætum verzlunarhátum.
12. gr., 365, 369.
16. gr., 369.
- nr. 93 19. júní. Vixillög, 524.
- 1934 nr. 49 10. sept. Bráðabirgðalög um meðferð og sölu mjólkur og rjóma o. fl., 56, 57.
- 1935 nr. 1 7. jan. Lög um meðferð og sölu mjólkur og rjóma o. fl., 14, 57, 59, 109, 113, 114, 115.
2. gr., 54.
5. gr., 14.
7. gr., 109, 113, 116.
8. gr., 14.
- nr. 22 15. marz. Reglugerð um framleiðslu, meðferð og sölu mjólkur og rjóma o. fl.
1. kafli, 115.
3. gr., 116.
- nr. 32 9. jan. Lög um varðskip landsins og skipverja á þeim, 587,
8. gr., 586, 587.
- nr. 33 9. jan. Áfengislög, 121, 279, 417, 590.
17. gr., 610.
18. gr., 594, 609, 610.
21. gr., 123, 284, 420.
38. gr., 594, 609, 610.
39. gr., 123, 284, 420.
- nr. 99 3. maí. Lög um skuldaskilasjóð vélbátacig-
enda, 443, 447.
14. gr., 382.
17. gr., 447.
21. gr., 448.
24. gr., 443, 450.

- 1935 nr. 112 18. maí. Lög um hæstarétt.
25. gr., 516.
30. gr., 317.
38. gr., 237, 382, 412, 443, 494, 595.
- nr. 135 31. des. Framfærslulög, 539.
59. gr., 312.
- 1936 nr. 7 1. febr. Lög um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.
18. gr., 89.
37. gr., 367.
- nr. 26 1. febr. Lög um alþýðutryggingar.
30. gr., 518.
38. gr., 517, 518.
87. gr., 519.
- nr. 85 23. júní. Lög um meðferð einkamála í héraði, 399.
34. gr., 542.
111. gr., 425.
113. gr., 425.
114. gr., 499.
116. gr., 369.
120. gr., 364.
124. gr., 499.
125. gr., 43.
127. gr., 43, 44, 45.
137. gr., 223.
166. gr., 239, 332, 333.
177. gr., 516.
185. gr., 217, 488.
197. gr., 79, 359.
198. gr., 314.
199. gr., 43, 314.
211. gr., 405.
212. gr., 238.
214. gr., 338, 499.
222. gr., 223, 358, 359, 488.
223. gr., 364.
- nr. 104 23. júní. Lög um atvinnu við siglingar á islenzkum skipum, 531.
29. gr., 530.
51. gr., 530, 531.

- 1936 nr. 106 23. júní. Lög um útsvör.
8. gr., 216, 217.
- 1937 nr. 41 16. febr. Bráðabirgðareglugerð um greiðslu
útsvara af kaupum útsvarsgreiðenda.
3. gr., 312.
5. gr., 312.
- 69 31. des. Lög um tekjur bæjar- og sveitarfélaga og
eftirlit með fjárstjórn bæjar- og sveitarstjórna, 350,
351.
1. gr., 350.
2. gr., 350.
4. gr., 351.
- 1938 nr. 27 20. apríl. Reglugerð um fasteignaskatt til
Sígulfjarðarkaupstaðar, 350, 351.
2. gr., 350.
4. gr., 350.
- nr. 35 17. marz. Lög um að ágreiningur milli útgerðar-
manna botnvörpuskipa og sjómanna um kaupkjör
skuli lagður í gerð, 208.
- nr. 62 11. júní. Lög um bókhald.
20. gr., 149.
- nr. 65 11. júní. Lög um skatt- og útsvarsgreiðslu út-
lendinga o. fl.
3. gr., 312.
4. gr., 312.

IV. Efnisskrá.

A. Atriðisorð efnisskrár.

Ábyrgð. Sbr. vixlar.	Ásetningur. Sbr. saknæmi,
Aðför. Sbr. fógetagerðir,	sönnun.
lögtak.	Atvinnufrelsi.
Aðgerðaleysisverkanir.	Atvinnuréttindi.
Aðild.	Áverki. Sjá líkamsáverkar.
Aðildareiður. Sjá barnsfað-	Ávisanir.
ernismál, eiður.	
Aðiljaskýrslur.	Barnsfaðernismál.
Áfengislagabrot. Sbr. bif-	Betrunarhúsvinna. Sjá refs-
reiðar, blóðrannsókn,	ingar.
ítrekun, likur, mat og	Bifreiðaeftirlitsmenn. Sjá
skoðun, refsingar, sönn-	mat og skoðun.
un, vitni.	Bifreiðar, bifreiðalöggjöf.
Áfrýjun. Sbr. aðild, áfrýj-	Björgun.
unarleyfi, kærumál.	Blóðrannsókn.
Áfrýjunarleyfi.	Blöð. Sjá dagblöð.
Ágreiningsatkvæði.	Bókhald.
Ákærvald.	Botnvörpuveiðabrot.
Álitsgerðir. Sjá blóðrann-	Boycott. Sjá kauphömlur.
sókn, lækna, mat og	
skoðun.	Dagblöð.
Alþjóðalög. Sjá þjóðaréttur.	Dánarbætur.
Alþjóðlegar einkaréttarregl-	Dómar. Sbr. dómarar, end-
ur.	urupptaka, frávisun, heim-
Alþýðutryggingar. Sjá	visun, úrskurðir.
sjúkrasamlög.	Dómarar.
Analogía. Sjá lög, lögskýr-	Dómsgerðir.
ingar.	Dómstólar.
Árekstur skipa.	Dráttaraðstoð skips. Sjá
Arfur, arfleiðsla.	björgun.

Eftirgrennslan brota. Sbr.	Framfæri. Sbr. meðlag.
blóðrannsókn, mat og skoðun, sönnun, vitni.	Framfærslusamningar.
Eiður.	Frávisun.
Eignarnám. Sjá eignarréttur.	Frestir.
Eignaupptaka. Sjá upptaka, refsingar.	Fyrning refsikröfu.
Einkasölur.	Gagnsakir. Sjá málasamsteypa.
Embættismenn og sýslunar.	Gáleysi.
Sbr. dómara, málflutningsmenn, mat og skoðun.	Gjafir.
Embættistakmörk yfirvalda.	Gjafsókn, gjafvörn.
Embættisvottorð.	Gjalddag.
Endurgreiðsla.	Gjaldþrotaskipti.
Endurskoðun.	Greiðsla.
Endurupptaka.	Gæzluvarðhald.
Erfðafesta.	Hafning máls.
	Hefð.
Fals. Sjá skjalafals.	Hegningarauki.
Fangelsi. Sjá refsingar.	Heilbrigðismál. Sjá lækna,
Farmsamningar.	lækningar.
Farmskirteini. Sjá farmsamningar.	Heimvisun. Sjá ómerking.
Fasteignagjald. Sjá skattar.	Hilming.
Fasteignir.	Hlutafélög.
Félög, félagsskapur. Sbr.	Hlutdeild.
hlutafélög, samvinnufélög.	Húsaleiga.
Firmu. Sjá félög, félagsskapur.	Húsleit. Sjá eftirgrennslan brota.
Fiskveiðalög. Sjá botnvörpuveiðabrot.	Iðgjöld.
Fjársvik. Sjá svik.	Innsetningargerðir. Sjá fógetagerðir.
Flutningssamningar. Sjá farmsamningar.	Ítrekun.
Fógetagerðir. Sbr. kyrrsetning, lögtak, útburðargerðir.	Jarðir. Sjá fasteignir.
Foreldrar og börn. Sjá barnsfaðernismál, dánarbætur, framfærslusamningar, meðlag.	Játning. Sjá aðiljaskýrsla.
	Kaup og sala. Sbr. ábyrgð, bifreiðar.
	Kauphömlur.
	Kreppuskil.

Kvittun. Sjá greiðsla.
Kynferðisbrot.
Kýrrsetning.
Kærumál.

Landamerkjamál.
Landskipti.
Leiðbeiningaskylda dómara.
Leiga. Sjá húsaleiga.
Leit. Sjá eftirgrennslan brota.
Liftrygging.
Likamsáverkar.
Likur.
Lyfsalar.
Læknar, lækningar.
Lög, lögskýring. Sbr. venja.
Löghald. Sjá kýrrsetning.
Lögnám. Sjá eignarnám, upptaka.
Lögregla.
Lögreglusamþykktir.
Lögtak.

Málasamsteypa.
Málflutningsmenn.
Málflutningur. Sbr. málflutningsmenn, málshöfðun, opinber mál, ósæmileg ummæli, réttarfarssektir.
Málsbætur.
Málshöfðun. Sbr. ákærvald.
Málskostnaður. Sbr. gjafsókn.
Manndráp.
Mat og skoðun. Sbr. blóðrannsókn, líkur, sönnun, vitni.
Meðlag.
Meinyrði. Sjá ósæmilegur ritháttur, ærumeiðingar.
Mjólkurlöggjöf.

Neyðarréttur.
Nytjastuldur.

Ofbeldi. Sjá líkamsáverkar, valdstjórn og allsherjarregla.
Ólögmæt meðferð á annarra fé.
Ólögmætir framfærsluhættir.
Ómaksbætur.
Ómerking.
Ómöguleiki.
Opinber mál. Sbr. aðilja-skýrsla, ákærvald, eftirgrennslan brota, frestir, líkur, málasamsteypa, málflutningur, málshöfðun, málskostnaður, mat og skoðun, refsingar, sönnun, vitni.
Ósæmileg ummæli.

Præclusion. Sjá útrýming kröfu.

Refsingar.
Reklamation. Sjá aðgerðaleysisverkanir.
Réttarfar. Sjá aðild, aðilja-skýrsla, áfrýjun, ákærvald, dómur, dómarar, eiður, frávisun, frestir, heimvisun, líkur, málasamsteypa, málflutningsmenn, málflutningur, málshöfðun, málskostnaður, mat og skoðun, ómerking, opinber mál, ósæmileg ummæli, réttarfarssektir, sáttir, sjódomsmál, sjó- og verzlunardómsmál, stefnur, sönn-

- un, útivist aðilja, varnar-
þing, vitni.
Réttarfarssektir.
- Sakamál. Sjá aðiljaskýrsla,
dómar, eftirgrennslan
brota, líkur, málskostna-
ður, opinber mál, refs-
ingar, sakhæfi, saknæmi,
sönnun, vitni.
- Sakhæfi.
- Saknæmi. Sbr. ásetningur,
gáleysi.
- Sameign.
- Samningar. Sbr. ábyrgð,
farmsamningar, fram-
færslusamningar, húsa-
leiga, kaup og sala, ómögu-
leiki, skuldir, skuldamál,
vinnusamningar.
- Samsölur. Sjá mjólkurlög-
gjöf.
- Samvinnufélög.
- Sáttir.
- Sektir. Sjá refsingar.
- Sératkvæði. Sjá ágreinings-
atkvæði.
- Siðferðisbrot. Sjá kynferðis-
brot.
- Siglingar. Sbr. árekstur,
björgun, botnvörpuveiða-
brot, farmsamningar, sjó-
dómur, sjó- og verzlunar-
dómur, sjóveð.
- Sjódómsmál.
- Sjó- og verzlunardómur.
- Sjómannalög. Sjá siglingar.
- Sjóveð.
- Sjúkrasamlög.
- Skaðabætur.
- Skattar og gjöld.
- Skilorðsbundnir dómar. Sjá
dómar.
- Skip. Sbr. árekstur, björgun,
sjóveð.
- Skipti, skiptamál. Sbr. gjald-
protaskipti.
- Skirlífisbrot. Sjá kynferðis-
brot.
- Skjalafals.
- Skjöl. Sjá embættisvottorð,
sönnun.
- Skottulækningar. Sjá lækn-
ar, lækningar.
- Skuldabréf.
- Skuldajöfnuður.
- Skuldir, skuldamál, Sbr. á-
byrgð, bjarglaun, end-
urgreiðsla, gjalddagi,
greiðsla, kaup og sala,
skaðabætur, víxlar.
- Slysatrygging. Sjá váttryg-
ing.
- Sóttvarnir.
- Stefnur. Sjá kærumál, máls-
höfðun.
- Stjórnarfarsréttur. Sjá sveit-
arstjórn.
- Sveitarstjórn.
- Svik, sviksamlegt athæfi. Sbr.
bókhald, gjaldprotaskipti,
hlutafélög.
- Sönnun, sönnunarbyrði. Sbr.
aðiljaskýrsla, líkur, mat
og skoðun, vitni.
- Tékkar. Sjá skjalafals.
- Tilraun.
- Tolllög.
- Tryggingar. Sjá líftrygging-
ar, sjúkrasamlög, váttryg-
ingar.

Umboð.	Venja.
Uppboð.	Verðjöfnunargjald. Sjá
Upplýsingastofnanir.	mjólkurlöggjöf.
Upptaka. Sbr. refsingar.	Verzlun, verzlunarhættir.
Úrskurðir.	Vettvangsmál.
Útburðargerðir.	Vextir.
Útivist aðilja.	Vinnusamningar. Sbr. at-
Útrýming kröfu.	vinnufrelsi, samningar.
Útsvör. Sjá skattar og gjöld.	Vitni. Sbr. líkur, mat og
	skoðun, sönnun.
Valdstjórn og allsherjar-	Víxlar.
regla.	
Varðskip.	Þjóðaréttur.
Varnarþing.	Þjófnaður. Sbr. hilmíng,
Váttrygging. Sbr. líftrygging,	hlutdeild, ólögmaet með-
sjúkrasamlög.	ferð á annarra fé.
Vatnsréttindi. Sjá veiðirétt-	
indi.	
Veiðiréttindi.	Ærumeiðingar.

B. Efnisskrá.

Ábyrgð. Sbr. víxlar.

a) Sjálfskuldarábyrgð.

A, B og C tóku í félagi skip á leigu til farmflutnings frá Danzig til Reykjavíkur. Skyldi hver þeirra ráðstafa $\frac{1}{3}$ hluta af farmrými skipsins og með þeim hætti, að hagnaður og tap, ef því yrði að skipta, skiptist milli þeirra á sama hátt. A fyllti sinn hluta farmrýmis, m. a. með því að heita D flutningi á vörum, og kom hagnaður af þeirri ráðstöfun í hlut hvers þeirra A, B og C samkvæmt framansögðu. Skipið skyldi nokkuð af vörum D eftir í Danzig, og kvað skipstjóri ekki hafa verið rúm í skipinu fyrir alla vöru hans. D höfðaði þá mál gegn B og krafðist fébóta vegna vanefnda á flutningssamningi þeim, er hann hafði gert við A. Sagt, að í samningi þeirra A, B og C hafi falizt umboð til handa A frá B og C til

sámningsgerðarinnar við D, og hafi þeir allir þrír því orðið bundnir gagnvart D. Þess vegna hafi D mátt krefja þá þrjá saman alla fyrir einn og einn fyrir alla bóta vegna vanefndanna, en auk þess hafi honum verið rétt að krefja hvern einstakan þeirra allra bótanna 88

Eftir að samvinnuútgerðarfélag hafði fengið niðurfærslu skulda sinna við skuldaskil samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935, var mál höfðað gegn fimm félagsmönnum þess til greiðslu á skuld félagsins, er stofnuð var fyrir skuldaskil. Samkvæmt samþykktum félagsins voru stefndu taldir ábyrgir in solidum fyrir greiðslu skuldarinnar og ábyrgðin sögð hafa haldizt, þrátt fyrir skuldaskilin 443

A leigði B verzlunarbúð árið 1931, en B framleigði C hana samtímis með samþykki A. Varð framkvæmdin sú, að C galt A húsaleiguna og kom yfirleitt fram gagnvart honum sem leigutaki. Árið 1935 tók C að vanefna greiðslu leigunnar, og jukust vanskilin smám saman fram á síðara hluta árs 1937. Höfðaði A þá mál gegn B og krafði hann um greiðslu vangoldinnar leigu. Sagt, að A hefði átt að gera B viðvart um vanskilin þegar á árinu 1935, ef hann vildi gera hann ábyrgan fyrir greiðslu leigunnar, og hafi hann með aðgerðarleysi um svo langan tíma firrt sig rétti til kröfugerðar á hendur B 451

b) Ábyrgð á athöfnum starfsmanna.

Lögreglustjórinn í Reykjavík hafði látið selja á nauðungaruppboði dómkröfu, er fjárnámi var tekin hjá A til lúkningar sektargreiðslu. Uppboðið var síðar ómerkt vegna galla á auglýsingu þess. Í skaðabótamáli, er réttartaki A höfðaði gegn lögreglustjóranum f. h. rikissjóðs út af sölu dómkröfunnar á ólögmætu uppboði, var rikissjóður sýknaður, með því að tjón þótti ekki sannað .. 218

Ríkissjóður krafinn um skaðabætur vegna ólöglegs togaratöku. Sagt, að þar sem skipherra varðs skipsins hafi ekki farið út fyrir valdsvið sitt né

sýnt af sér gáleysi, þá geti bótaskylda ekki byggzt á almennum skaðabótareglum, en sérreglur um greiðslu bóta fyrir töku vegna refsiverðs verknaðar, sem síðan er sýknað af, séu ekki til í íslenskum rétti. Ríkissjóður því sýkn

231

Erlendur skipstjóri, A, var sóttur til sakar fyrir meint brot gegn sóttvarnarlögum og honum meinuð brottför úr landi, meðan á saksókn stóð. Í hæstarétti var A sýknaður af kæru þessari. Eigandi skipsins höfðaði þá mál gegn ríkissjóði og krafðist fébóta m. a. fyrir tjón, er höfðun refsímálsins gegn A hefði haft í för með sér. Sagt, að ríkissjóður hefði ekki orðið bótaskyldur eins og hér stóð á, nema skilyrði fyrir lögjöfnun frá 1. gr. laga nr. 28 frá 1893 væru fyrir hendi. Ekki kæmi þó til álita, hvort svo hefði verið, þar sem slík skaðabótakrafa hefði verið niður fallin samkvæmt lögjöfnun frá 4. gr. sömu laga, með því að meira en ár var liðið frá því að sýknudómur í opinbera málinu gekk í hæstarétti, þegar skaðabótamálið var höfðað. Ríkissjóður því þegar af þessari ástæðu sýknaður af þessum kröfulið

242

Lögtak var gert í erlendu skipi til tryggingar greiðslu ýmissa skipagjalda. Lögtaksgerð þessa dæmði hæstiréttur ólögmæta og felldi hana úr gildi. Eigandi skipsins höfðaði þá í héraði mál gegn ríkissjóði og krafðist bóta fyrir tjón það, er lögtaksgerðin hefði bakað honum. Sagt, að þótt réttur til skaðabóta samkvæmt 13. gr. lögtakslaga nr. 29 frá 1885 hefði verið fyrir hendi, þá væri sú krafa niður fallin, með því að hún hafi ekki verið borin fram í sambandi við áfrýjun lögtaksgerðarinnar, sbr. 11.—13. gr. lögtakslaganna. Var ríkissjóður því þegar af þessi ástæðu sýknaður af skaðabótakröfu þessari

242

Bæjarfógeti einn gerði lögtak í erlendu skipi til tryggingar greiðslu ýmissa skipagjalda. Tók hann síðan skipið í vörzlur sínar og lét setja það á land upp. Lögtaksgerðinni var áfrýjað, og hún ómerkt í hæstarétti. Krafðist skipeigandinn þess

Þá af bæjarfógetanum, að hann skilaði skipinu á floti á tilteknum tíma, er annað skip kæmi til að sækja það. Bæjarfógetinn taldi sér ekki skylt að setja skipið fram, en vísaði aðeins á það, þar sem það stóð á landi uppi. Í skaðabótamáli, er skipseigandinn höfðaði síðar gegn ríkissjóði, var sagt, að bæjarfógetinn hafi ekki fullnægt þeirri skilaskyldu, er á honum hvíldi vegna töku bátsins, og verði ríkissjóður að bera ábyrgð á því tjóni, er vanefnd skilaskyldunnar hafi bakað skips-eigandanum	242
Skipstjóri hafði orðið að láta farm af hendi við her- vald Francos á Spáni og flytja farminn síðan að boði heryfirvalda Francos til hlutlausrar hafnar og skilja hann þar eftir. Í máli farmeiganda gegn eiganda skipsins til greiðslu fébóta vegna missis farmsins var sagt, að ekki yrði talið, að skipstjórinn hafi gerzt sekur um vanrækslu, og yrði skaðabótakrafa á hendur skipseigandanum því ekki á þeim stofni byggð	252
Mál var höfðað í héraði gegn héraðsdómara f. h. ríkis- sjóðs til greiðslu skaðabóta út af meintri ólög- mætri framkvæmd fógetagerðar. Sagt, að í því máli sé hinn stefndi héraðsdómari ekki bær að binda ríkissjóð. Úrlausn málsins hljóti auk þess að byggjast á mati á dómaraverki og verði því ekki fengin eins og hér stóð á með málssókn í héraði	541
Eigandi skips dæmdur til að greiða bætur fyrir tjón, er skip hans hafði valdið með árekstri á annað skip	319

c) Ábyrgð á tækjum.

Eigandi bifreiðar dæmdur til að greiða skaðabætur vegna bifreiðarslyss samkvæmt 16. sbr. 15. gr. bifreiðalaga nr. 70 frá 1931	79
A, sem selt hafði B bifreið og afhent hana, talinn bera áfram eigandaábyrgð á henni samkvæmt 16. sbr. 15. gr. bifreiðalaga nr. 70 frá 1931, með því að eigandaskipti höfðu ekki verið skráð hjá lög- reglustjóra	385

d) Ábyrgð á seldum hlut.

Verzlunin A, er selt hafði B yfirbreiðslu, ekki talin bera ábyrgð á tjóni, er af því stafaði, að litur losnaði úr yfirbreiðslunni og spillti fiski, er hún var breidd yfir. Sagt, að A hafi haft ástæðu til að ætla, að yfirbreiðslan væri hentug til þeirrar notkunar, sem hún var ætluð til, og að hvorki hafi A ýkt kosti né dulið ókost vörunnar, áður en kaup gerðust .. 524

Aðför. Sbr. fógetagerðir, lögtak.

Manni talið heimilt að ákveða, er hann keypti sér líf-tryggingu, að tryggingarféð skyldi að honum látnum ganga til framfærslu fjölskyldu hans og þar með vera undan aðför og öðrum aðgerðum til hagsmuna lánardrottnum hans dregið, sbr. 32. gr. aðfararlaga nr. 19 frá 1887 og 26. gr. gjaldþrotaskiptalaga nr. 25 frá 1929. Var þess vegna fjölskyldu mannsins dæmdur réttur til fjárins í máli hennar við skuldheimtumenn í dánarbúi hans, enda höfðu skuldheimtumennirnir ekki krafizt riftingar samkvæmt gjaldþrotaskiptalögunum .. 486

Aðgerðaleysisverkanir.

A var afgreiðslumaður skipafélaga í kaupstað og hafði með höndum upp- og útskipun varnings um ákveðna bryggju. Árið 1923 keypti bæjarfélagið bryggju þessa og ákvað jafnframt að taka í sínar hendur alla upp- og útskipun um hana. Hætti A þá að nota bryggjuna við starfsemi sína. Árið 1934 höfðaði A mál gegn bæjarfélaginu og krafðist skaðabóta fyrir tjón það, er hann taldi sig hafa beðið til ársloka 1933 vegna þess að honum voru meinuð afnot bryggjunnar árið 1923. Sagt, að með því að A hafi ekki hafizt fyrr handa um að fá úr því skorið, hvort nefndar ráðstafanir bæjarfélagsins um bryggjuna væru lögmætar gagnvart honum, þá verði að telja, að hann með svo langvarandi aðgerðaleysi hafi undirgengizt að hlíta þessum aðgerðum þess og eigi hann þegar af þeirri ástæðu ekki skaðabótarétt á hendur því af þessu efni 45

- Mjólkurframleiðandinn A taldi mjólkurbúið B hafa tekið of hátt gjald fyrir gerilsneyðingu mjólkur hans frá byrjun apríl til júniloka árið 1936. Höfðaði hann mál gegn B og krafðist greiðslu þeirrar fjárhæðar, er hann taldi B hafa þannig ranglega eftir haldið af andvirði mjólkur hans. Gegn andmælum B tókst A ekki að sanna, að hann hafi slegið við B varnagla um frekari greiðslu, þegar hann tók við borgun fyrir mjólk þá, er hann lagði inn til B á tímabilinu apríl—júní 1936. Var B þegar af þeirri ástæðu sýknað af kröfu A 109
- A átti skaðabótakröfu á hendur B og hafði fengið nokkurn hluta hennar greiddan, þegar hann stefndi B til greiðslu verzlunarskuldar, er var óháð skaðabótakröfunni. Er málið féll í rétt, varð sú sætt með aðiljum, að B greiddi A tiltekna fjárhæð, og skyldi „með þessari sætt lokið öllum öðrum kröfum af beggja hendi“. Með þessari fyrirvaralausú yfirlýsingu þótti A hafa firrt sig rétti til að krefja B síðar um eftirstöðvar skaðabótakröfunnar 146
- Skip átti samkvæmt farmsamningi að taka saltfarm í Trapani á Sikiley fyrir A og flytja til Íslands. Farmsamningnum var síðar samkvæmt beiðni farmflytjanda, að því er A hélt fram, breytt á þá leið, að farmurinn skyldi tekinn í Santa Pola á Spáni. Eftir að skipið kom til Íslands, kvaðst A hafa orðið að inna af höndum fjárgreiðslu til þess að fá sig leystan undan samningi um saltkaup í Trapani. Höfðaði hann þá mál gegn skips-eigandanum til þess að fá þetta tjón sitt bætt af honum. Þessari kröfu A hrundið þegar af þeirri ástæðu, að hann hefði engan fyrirvara gert um að fá þessa fjárhæð greidda, er það réðst, að farmurinn skyldi tekinn í Santa Pola 252
- A hafði verið verzlunarfélagi B á árunum 1911—1913, en eftir þann tíma hafði hann engin afskipti af fyrirtækinu. Árið 1937 höfðaði hann mál gegn B og krafðist reikningsskila og ágóða af fyrirtækinu svo og launa frá því til ársins 1937. Með því að A hafði ekki hafizt handa um að fá skiptin við

- B uppgerð fyrr en með máli þessu, var hann talinn með svo langvinnu aðgerðaleysi hafa fyrirgert kröfum sínum á hendur B, þótt þær kynnu að hafa haft við rök að styðjast í öndverðu 375
- A leigði B verzlunarbúð árið 1931, en B framleigði C hana samtímis með samþykki A. Varð framkvæmdin sú, að C galt A húsaleiguna og kom að öllu leyti fram sem leigutaki gagnvart honum. Árið 1935 tók C að vanefna húsaleigugreiðslu, og ukust vanskilin smám saman fram á síðara hluta árs 1937. A höfðaði þá mál gegn B og krafðist vangoldinnar húsaleigu af honum. Kröfunni hrundið, með því að A hefði átt að gera B viðvart um vanefndirnar þegar árið 1935, ef hann vildi gera hann ábyrgan fyrir greiðslu leigunnar, en með aðgerðaleysi sínu fram á síðara hluta árs 1937 hafi A firrt sig rétti til að krefjast leigunnar af B 451

Aðild.

a) Einkamál.

- Þegar mál kom fyrir hæstarétt, var einn af fleiri aðaláfrýjendum, er dæmdir höfðu verið til fjárgreiðslu í héraði, látinn. Gagnáfrýjandi féll þá frá kröfum á hendur dánarbúi hans 10
- A, sem áleit lönd sín og B liggja saman að Borgarfirði, stefndi B til þess að fá úr því skorið, hver væru mörk veiðiréttinda í firðinum fyrir löndum þeirra. C, sem einnig var stefnt, sannaði, að hann ætti landspildu við fjörðinn milli landa A og B. Var A því ekki talinn hafa aðild til að deila við B um mörk veiðiréttindanna, og B sýknaður af kröfum hans 28
- A, er meiddt hafði í bifreiðarslysi, höfðaði í héraði skaðabótamál gegn bifreiðarstjóranum, eiganda bifreiðarinnar og váttryggingarfélagi því, er bifreiðin var tryggð hjá. Krafðist hann þess aðallega, að bifreiðarstjórinn og váttryggingarfélagið væru in solidum dæmd til greiðslu bóta, til vara, að bifreiðarstjórinn einn væri dæmdur, og

- til þrautavara, að bifreiðareigandanum einum væri dæmt skylt að greiða bætur. Fyrir hæstarétti hélt A aðeins upp þrautavarakröfu sinni í héraði 79
- A hafði leigt B skip sitt til þriggja mánaða. Á þeim tíma samdi skipamiðlarafirmað C fyrir hönd A um flutning farms fyrir D. Greiddi D þá hálf t farmgjald fyrirfram skipamiðlarafirmanu E fyrir hönd farmflytjanda. Farmurinn komst aldrei til ákvörðunarstaðar, og höfðaði D þá mál gegn A og krafðist m. a. bóta fyrir missi fyrirframgreidds farmgjalds. Í málinu kom það fram, að C hafði haft umboð frá B, en ekki A, til þess að semja við D um farmflutninginn, og þeirri skýrslu A var ekki hnekk, að E hefði tekið við fyrirframgreiddu farmgjaldi fyrir hönd B, en ekki A. Skylda A til þess að bæta D missi farmgjaldsins því ekki talin verða á þeim stofni byggð, að A hafi verið aðili að farmsamningnum og fengið farmgjaldið í sínar hendur 252
- Eigendur skips og skipshöfn sækja sameiginlega mál til greiðslu björgunarlauna á hendur eigendum og váttryggjanda annars skips 263
- Þrír vélbátar, A, B og C, veittust að björgun vélbátsins D. Af hálfu váttryggjanda D voru bjarglaun greidd A og B saman, en C neitað um þóknun fyrir sinn atbeina. C höfðaði þá mál gegn eiganda D til greiðslu bjarglauna, en D krafðist sýknu á þeim stofni, að þóknun fyrir björgunina væri þegar að fullu goldin með fjárhæð þeirri, sem A og B höfðu fengið. Þessari mótbáru hrundið, og C talinn eiga beinan aðgang að D um greiðslu síns hluta bjarglaunanna þegar af þeirri ástæðu, að formaður D hafði beðið C um að veita að björguninni 306
- Í máli til endurgreiðslu ofgoldins áfengis kaupverðs frá áfengisverzlun ríkisins var verzluninni stefnt og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs 391
- A hafði ákveðið, er hann keypti sér líftryggingu, að tryggingarféð skyldi ganga til framfærslu fjölskyldu hans, ef hann félli frá. Börn og móður A,

er sóttu saman mál á hendur lánardrottnum dán- arbús hans til viðurkenningar á rétti þeirra til tryggingarfjárins, ekki talin bresta aðild til þess, án þess að nokkuð yrði annars dæmt um skipti þeirra sín á milli í því sambandi	486
Í máli til greiðslu bjarglauna var stefnt eigendum og vátryggjendum skips þess, er bjargað var	509
A bifreiðarstjóri, er keypt hafði bílábreiðu af verzl- uninni B, taldi ábreiðuna hafa litað frá sér og spillt fiski, sem hann hafði tekið að sér að flytja fyrir C. Höfðaði A mál gegn B og krafðist bóta fyrir fiskspjöllin. B rengdi aðild A, með því að hann hafi ekki átt fiskinn. Var B sýknaður í héraði af þessum sökum. Fyrir hæstarétti kom fram vottorð C um það, að A væri eigandi skaða- bótakröfunnar. Voru andmæli B um aðild A því ekki tekin til greina	524
Með því að sveitarfélagið Í hafði vistað tvö gaml- menni á elliheimilinu G, var G talið rétt að beina kröfu sinni um greiðslu vistgjaldsins á hendur Í, enda þótt úrskurður atvinnu- og samgöngumála- ráðuneytisins hefði siðar gengið um það, að gam- lalmennin væru sveitlæg í sveitarfélaginu R ..	536
Sagt, að í máli, er höfðað var gegn A héraðsdómara f. h. rikissjóðs til greiðslu skaðabóta út af dóm- araverki fulltrúa A, sé A ekki bær að binda rikissjóð	541

b) Opinber mál.

Í refsímáli, er dæmt var í hæstarétti árið 1937, var héraðsdómarinn vittur fyrir meðferð sína á mál- inu. Siðar var málið endurupptekið samkvæmt 30. gr. laga nr. 112 frá 1935 að því er héraðs- dómarann og valdstjórnina varðaði til leiðrét- tingar á ummælum í forsendum hæstaréttardóms- ins. Var héraðsdómaranum í því skyni stefnt fyrir hæstarétt af hálfu valdstjórnarinnar	316
---	-----

Aðildareiður. Sjá barnsfaðernismál, eiður.

Aðiljaskýrslur.

a) Einkamál.

Stjórnendur félags, er að því höfðu staðið að leggja kauphömlur á mjólkursamsölu, og ritstjórar blaða, er styrkt höfðu kauphömlurnar, voru af samsölnunni krafðir fébóta vegna minnkaðrar mjólkursölu. Vefengdu stefndu ekki, að mjólkursalan hefði gengið saman, meðan á kauphömlunum stóð	10
Í barnsfaðernismáli voru aðiljar sammála um það, að fundum þeirra til samfara hefði aldrei borið saman fyrir þann tíma, er þau voru 1935 dvöldust um stund í sama herbergi. Í prófum málsins, áður en héraðsdómur gekk, hélt K því fram, að þessi samfundur hennar og M hefði gerzt um mánaðamótið apríl—maí það ár. Í framhaldsprófi eftir uppsögu héraðsdóms staðhæfði hún hinsvegar fortakslaust, enda þótt það væri henni mjög í óhag, að þessi fundur þeirra til samfara hefði ekki orðið fyrr en eftir 11. maí nefnt ár. Í hæstarétti var þessi siðari framburður hennar lagður til grundvallar, enda ekkert fram komið því til styrktar, að fundum aðilja hafi fyrr borið saman	38
Mjólkurframleiðandi stefndi mjólkursamsölu og krafðist af henni síns hluta af rekstrarágóða hennar tiltekið ár. Mótmælti stefnda því ekki í málinu, að rekstrarágóðinn ætti að renna til framleiðenda	53
Í landamerkjamáli deildu aðiljar um eitt ornefni, en að öðru leyti voru landamerki jarðanna ágreiningslaus	73
Ýmsir kröfuliðir í skaðabótamáli teknir til greina, með því að upphæðir þeirra höfðu engum sérstökum andmælum sætt	79, 88, 319
Í máli til innheimtu húsaleiguskuldar voru aðiljar samþykkt um það, að ekki hefði orðið að samningum með þeim, að leigan skyldi goldin fyrirfram. Var því talið, að hún hefði fallið í gjalddaga eftir á fyrir mánuð hvern	103
Í barnsfaðernismáli voru aðiljar sammála um það, að	

pau hefðu haft samfarir, en voru ósammála um samfaratímann. Var þó framburður þeirra beggja um hann nokkuð á reiki	237
Dóknunar var krafizt fyrir dráttaraðstoð skips. Stefndi hélt því fram, að aðstoðinni hefði verið heitið ókeypis, en því var andmælt af stefnanda	293
Í skuldamáli var krafa aðalstefnanda í héraði viðurkennd rétt, en gagnstefnt til skuldajafnaðar ..	300
Úrskurðað ex officio í fógataréttarmáli samkvæmt analogiu 120. gr. laga nr. 85 frá 1936, að fógeta bæri að veita aðiljum kost á að koma fram með frekari greinargerð í málinu	364
Með því að stefndi skarst undan að gera fulla grein fyrir tilteknu atriði, er hann gaf aðiljaskýrslu í héraði, enda þótt svo virtist sem honum hefði verið það unnt, þá var staðhæfing stefnanda um atriðið lögð til grundvallar í málinu	365
Úrskurðað, að aðiljar barnsfaðernismáls séu krafínánari skýrslu um ýms atriði	405, 497
Vátryggingarfélag játar skyldu sína til greiðslu vátryggingarfjár	428
Skuldajafnaðarkrafa stefndu í máli ekki tekin til greina, með því að þeir höfðu ekki gert næga grein fyrir upphæð hennar	443
Stefndi lýsti málsatvikum með öðrum hætti í hestarétti en hann hafði gert í héraði. Gegn mótmælum áfrýjenda var hin breytta frásögn ekki talin verða lögð til grundvallar í málinu	520
A, sem lýsti kröfu um 5 ára ráðskonukaup í dánarbú B, kannaðist við, að ekki hefði verið samið um kaup, er hún réðst til B, og að hún hefði engum kaupkröfum hreyft, fyrr en eftir lát hans	595

b) Opínber mál.

Maður, sem ákærður var fyrir að hafa framið kynferðisbrot í ölæði, kvaðst ekki muna til þess, að hann hafi drýgt verknaðinn, en ekki heldur vilja þræta fyrir hann, því að hann muni fátt af því, er hann aðhafist drukinn	1
Togaraskipstjóri játar að hafa verið að ólöglegum veiðum í landhelgi	63

Bífreiðarstjóri, er mörg vitni kváðust hafa talið und- ir áhrifum áfengis, kannaðist við að hafa drukk- ið tvo sopa af brennivíni, en neitaði að hafa fundið á sér áfengisáhrif	120
Úrskurðað, að sakborningur skuli nánar prófaður í tilefni af því, að verjandi hans fyrir hæstarétti lagði þar frám skjal frá honum, þar sem hann tekur aftur fyrri játningu sína um að hafa fals- að skjal eitt	130
Maður, sem ákærður var fyrir að hafa fengið með sviksamlegum hætti greiddan arð út á arðmiða, er hann átti ekki, játaði að hafa vitað, er hann fékk arðinn greiddan, að hann hafi ekki verið heimildarmaður að öllum arðmiðunum	146
Með því að ekki lá fyrir skýlaus játning ákærða um það, að hann hafi falsað eða látið falsa vöru- reikninga, og það var ekki upplýst á annan hátt, en möguleiki talinn á því, að aðrir hefðu fram- kvæmt fölsunina, þá var hann sýknaður af ákæru um skjalafals	146
Bífreiðarstjóri var kærður fyrir að hafa ekið ölvað- ur á gangandi vegfaranda og valdið meiðslum. Hann játaði ölvunina, en neitaði því að hafa ekið á vegfarandann. Með skýrslum vitna þótti þó sannað, að hann hafi valdið slysinu, en talið ósannað, að hann hafi orðið þess var	278
Bífreiðarstjóri, sem ók á mann á götu, kvaðst ekki hafa veitt honum athygli og ekki geta gert sér grein fyrir, hvort gerðist fyrr, að hann sá mann- inn eða fann áreksturinn	289
Maður játar að hafa stolið kjöttunnu og að hafa nokkru áður tekið brúsa í heimildarleysi, en með þeim ásetningi að skila honum aftur, og þótti ekki sannað, að hann hefði ætlað að slá eign sinni á brúsann	340
Kona játar að hafa stolið silfurrefaskinum og að hafa hagnýtt sér kjöt, er hún vissi, að annar maður hafði tekið ófrjálsri hendi	340
Bífreiðarstjóri játar að hafa drukkið tvo smásopa af sherry, er hann var að akstri, en neitar því, að hann hafi fundið til áfengisáhrifa. Með blóðrann-	

sókn og skýrslum vitna þótti þó sannað, að hann hafi verið ölvaður	416
Tveir menn játa sig seka um líkamsárás á lögregluþjón	438
Úrskurðað, að ákærði skuli prófaður ýtarlegar um sakaratriði	441
Maður játar á sig fölsun margra tékka og víxla. Þegar málið kom til hæstaréttar, gaf hann út yfirlýsingu, þar sem hann tók aftur játningu sína um fölsun eins tékkans. Er framhaldspróf voru síðar yfir honum haldin samkvæmt úrskurði hæstaréttar, kannaðist hann þó að nýju við fölsun tékkans	456
Tveir menn játa á sig skjalafölsun og notkun falsaðra skjala. Þriðji maður, sem aðstoðaði við notkun sumra skjalanna, talinn hljóta að hafa vitað um fölsunina, þrátt fyrir neitun hans um það	456
Þeir menn játa á sig fölsun tékka og notkun þeirra. Fjórði maðurinn er tekið hafði við nokkru af andvirði tékkanna, enda þótt hann vissi, hvernig það var fengið, kvaðst aðeins hafa ætlað að geyma peningana og hugsa sig um, hvort hann ætti að taka við þeim til eignar. Hann kannaðist þó við að hafa þegar eytt 50 kr. af peningum þessum. Var hann dæmdur fyrir eftirfarandi hlutdeild í skjalafölsinu	474
Maður játar á sig stórbjófnað og ólögmæta eignartöku á sauðfé, er komið hafði saman við fé hans í heimrekstri. Kona, er maður þessi bjó með, sýnaði fyrir þátttöku í brotum hans og vitund um þau. Var hún sýknuð af ákæru um samverknað eða hlutdeild í brotum þessum	559
Maður gengst við því að hafa veitst ölvaður að tveimur mönnum og barið þá	589
Maður, er margsinnis hafði verið dæmdur fyrir þjófnað, fór inn um opinn þakglugga í herbergi, stal þar ýmsum munum og fór síðan aftur sömu leið. Hann hélt því fram, að hann hafi farið inn í herbergið til þess að bíða þar komu húsráðanda, ásetningur um þjófnað hafi þá fyrst vaknað, er hann var inn kominn. Þessi skýrsla hans var þó ekki tekin trúanleg	601

Maður, er ákærður var fyrir brot á 10. gr. laga nr. 51 frá 1928, neitar að skýra frá, af hverju hann hafi haft framfærslu sína 608

Áfengislagabrot. Sbr. bifreiðar, blóðrannsókn, ítrekun, líkur, mat og skoðun, refsingar, sönnun, vitni.

Bifreiðarstjóri dæmdur til refsingar og sviptur öku-
leyfi fyrir að aka bifreið ölváður 120, 278, 416

Ölváður maður gekk allsnakinn um á almannafæri. Hann var ákærður og dæmdur eingöngu fyrir brot á 186. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869 1

Ölváður maður réðst með ofbeldi á tvo menn inni í húsagarði og barði þá til meiðsla. Hann var dæmdur til refsingar eftir 205. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869, 18. sbr. 38. gr. áfengis-
laga nr. 33 frá 1935 og 3. og 7. sbr. 96. gr. lög-
reglusamþykktar Reykjavíkur nr. 2 frá 1930 589

Áfrýjun. Sbr. aðild, áfrýjunarleyfi, kærumál.

Ný skjöl lögð fram í hæstarétti 10, 73, 306, 349, 451, 524

Framlagningu skjals fyrir hæstarétti mótmælt sökum skorts á novaleyfi 520

Í héraði voru sex menn dæmdir in solidum til að greiða A skaðabætur. Þeir skutu málinu til hæstaréttar, og A áfrýjaði einnig af sinni hálfu. Er málið kom fyrir hæstarétt, var einn gagnadilja A látinn. A féll þá frá öllum kröfum á hendur dánarbúi hins látna 10

Nýjar skýrslur fengnar eftir uppkvaðningu héraðs-
dóms og lagðar fram fyrir hæstarétti 38, 494

Úrskurði héraðsdómara um staðfestingu vitna-
skýrslna í einkamáli var skotið til hæstaréttar eftir reglum laga nr. 85 frá 1936 um kærur. Kröfur eða greinargerð fylgdu ekki málinu til hæstaréttar, en af skjölum málsins þótti mega ráða, að kærandi vildi fá úrskurðinn felldan úr gildi, og var málið dæmt að efni til. Var héraðsdómarinn m. a. víttur fyrir það, að hann hafi vanrækt að leiðbeina kæranda, sem var ólöglærður, um kröfur og greinargerð með kærunni, svo að hæsti-

- réttur hefði orðið að leita að því og álykta eftir líkum, í hvaða skyni kært hafði verið 42
- Féðótamáli var áfrýjað, og málflutningi fyrir hæstarétti skipt þannig, að fyrst yrði aðeins skorið úr um skaðabótaskylduna 45
- A, sem hlotið hafði meiðsl í bifreiðarslysi, höfðaði í héraði skaðabótamál gegn bifreiðarstjóranum (B), eiganda bifreiðarinnar (C) og váttryggjanda bifreiðarinnar (D). Í héraði var málinu vísað frá dómi að því er D varðaði, en B og C sýknaðir. A áfrýjaði og stefndi öllum gagnaðiljum sínum. Fyrir hæstarétti krafðist hann aðeins dóms yfir C, en gerði engar kröfur á hendur B eða D 79
- A krafðist í héraði tiltekins endurgjalds af B fyrir erfðafestuland. Féll héraðsdómur á þá leið, að A skyldi fá endurgjald eftir mati dómkvaddra manna, en í forsendum dómsins er sagt, að stefnukrafa A sé of há, og ýmis atriði nefnd, er matsmenn skuli hafa til hliðsjónar við ákvörðun endurgjaldsins. B skaut málinu til hæstaréttar, en A, sem ekki áfrýjaði af sinni hálfu, krafðist staðfestingar héraðsdómsins. Hæstiréttur staðfesti héraðsdóminn með þeirri athugasemd, að þar sem A vilji una dóminum, megi endurgjald fyrir landið ekki nema stefnukröfu í héraði, og réttmæti ákvarðana héraðsdómsins um þau atriði, er matsmenn eigi að hafa til hliðsjónar við matið, verði ekki tekin til athugunar í hæstarétti 222
- Illutur hafði verið tekinn lögtaki hjá A til tryggingar greiðslu opinberra gjalda. Lögtaksgerðin var ómerkt í hæstarétti. A höfðaði þá mál á hendur ríkissjóði og krafðist skaðabóta vegna hins ólög-mæta lögtaks. Sagt, að þótt svo væri, að A hefði átt rétt til skaðabóta vegna lögtaksins, þá væri sú krafa fallin niður, þar sem hún hafi ekki verið borin fram í sambandi við áfrýjun lögtaksgerðarinnar, sbr. 11.—13 gr. lögtakslaganna nr. 29 frá 1885 242
- Ákvörðun í héraðsdómi ekki breytt stefnda í vil, með því að hann áfrýjaði ekki 263, 431, 541
- Dómkvaðningu matsmanna í aukarétti var áfrýjað

- til hæstaréttar með stefnu 16. nóv. 1937 til þingfestingar í maí 1938. Með því að slík mál eiga að sæta kæru samkvæmt 199. gr. laga nr. 85 frá 1936, sbr. 2. tölulið 198. gr. sömu laga, var málinu vísað ex officio frá hæstarétti 314
- Sá tveggja ára tími, er veita má áfrýjunarleyfi samkvæmt 2. mgr. 197. gr. laga nr. 85 frá 1936, sagður hefjast á sama tíma sem hinn venjulegi áfrýjunarfrestur samkvæmt 1. mgr. sömu greinar. Áfrýjunarleyfi hafði verið gefið út eftir að nefndur 2 ára tími var liðinn, og var málinu því vísað ex officio frá hæstarétti 358
- Sagt, að ekki verði í hæstarétti lagður dómur á kröfulið, er vísað hafði verið frá héraðsdómi 331
- Lögtaksmáli frestað ex officio fyrir hæstarétti og lagt fyrir fógeta samkvæmt analogíu 120. gr. laga nr. 85 frá 1936 að veita aðiljum kost á að afla framhaldsgreinargerðar fyrir fógetaréttinum 364
- A, forstöðukona saumastofu B, hafði skuldbundið sig gagnvart B að stofna ekki til samkeppni við hana í Reykjavík. A braut samningsákvæði þetta með því að hefja sjálf rekstur samskonar saumastofu í Reykjavík. B höfðaði þá mál gegn A og krafðist þess, að henni yrði dæmt óheimilt að reka saumastofuna. Með héraðsdómi var A dæmt óheimilt að reka saumastofuna í tvö ár eftir að hún fór úr þjónustu B. Báðir aðiljar áfrýjuðu málinu. A krafðist aðallega sýknu, en til vara hafði hún þá kröfu uppi, er hún hafði ekki hreyft í héraði, að henni yrði heimilað að leysa sig með fégjaldi undan atvinnubanninu í samningi aðilja. Sýknukröfu A hrundið, en metið hæfilegt, að atvinnubann samningsins standi í eitt ár. En með tilliti til þess, að A hafði, þegar dómur gekk í hæstarétti, rekið saumastofu sína í 8—9 mánuði og því væntanlega bundin við samninga um húsnæði og við starfsstúlkur m. fl., þá var varakrafa A fyrir hæstarétti að því leyti tekin til greina, að henni var dæmt að greiða B fébætur. Ef hún greiddi bæturnar innan tiltekins frests, skyldi hún að öllu leyti vera laus undan atvinnubann-

- inu, en greiddi hún þær ekki, skyldi henni vera óheimilt að reka saumastofu sína í eitt ár frá lokum frestsins 365
- Þegar K krafðist höfðunar barnsfaðernismáls, voru liðin meira en 4 ár frá fæðingu barns hennar, og hafði hún ekki fengið málshöfðunarfrest lengd- an samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46 frá 1921, er þá voru í gildi, sbr. nú 6. mgr. 211. gr. laga nr. 85 frá 1936. Í hæstarétti var af hálfu M kraf- izt ómerkingar málsins af þessum sökum. En með því að þetta atriði kom eigi fram í meðferð málsins fyrir héraðsdómi og engin krafa í þessa átt var gerð í áfrýjunarstefnu, var ómerkingar- krafan þegar af þeirri ástæðu eigi tekin til greina 405
- A, sem unnið hafði mál í héraði, áfrýjaði því til hæsta- réttar og krafðist staðfestingar héraðsdómsins. Af hálfu stefnda var ekki mætt fyrir hæstarétti. Sagt, að með því að engir þeir gallar séu á héraðs- dómnum, er staðið geti í vegi fyrir kröfu A um staðfestingu hans, þá beri að taka hana til greina. En með því að stefndi hefði ekki, svo séð yrði, gefið efni til áfrýjunarinnar, þá verði málskostn- aðarkrafa A fyrir hæstarétti ekki tekin til greina 412
- Stefndi lýsti málsatvikum á annan hátt fyrir hæsta- rétti en hann hafði gert í héraði. Gegn andmæl- um áfrýjanda þótti ekki unnt að leggja neitt upp úr hinni breyttu frásögn 520
- A var í skuldamáli dæmdur í héraði til að greiða B tiltekna fjárhæð og málskostnað. Eftir uppsögu héraðsdómsins greiddi hann B nokkurn hluta kröfunnar og málskostnaðinn, en áfrýjaði mál- inu að því er varðaði eftirstöðvar dómkröfunnar 536
- Í héraði voru tiltekin ummæli málflutningsmanns stefnda ómerkt og hann sektaður fyrir þau, en engin vararefsing ákveðin. Sagt, að með því að málflutningsmaðurinn hafi ekki áfrýjað sektar- og ómerkingarákvæði héraðsdómsins, þá verði við það að sitja, en þó með þeirri lagfæringu, að ákveðin vararefsing komi í stað sektarinnar, ef hún greiðist ekki 541

Opinbert mál endurupptekið samkvæmt 30. gr. laga nr. 112 frá 1935	316
---	-----

Áfrýjunarleyfi.

Áfrýjunarfrestur liðinn 5, 10, 28, 45, 79, 93, 263, 271, 293, 306, 327, 375, 400, 486, 509, 536, 541, 595,	604
--	-----

Áfrýjunarupphæð	516
-----------------------	-----

Málum var áfrýjað eftir að áfrýjunarfrestur var liðinn, án þess að áfrýjunarleyfa væri aflað. Málin voru síðan hafin, en áfrýjað að nýju, eftir að áfrýjunarleyfi samkvæmt síðari málslíð 2. mgr. 197. gr. laga nr. 85 frá 1936 höfðu verið fengin. Málflutningsmenn áfrýjenda vittir fyrir að hafa stofnað hagsmunum umbjóðenda sinna í hættu með því að afla ekki áfrýjunarleyfa í öndverðu, með því að þeir hafi tæplega getað væntzt þess, að áfrýjunarleyfi yrðu veitt, er svo langt var liðið frá uppkvaðningu héraðsdóms	79, 293
---	---------

Héraðsdómur í máli var kveðinn upp 9. des. 1936. Áfrýjunarfrestur samkvæmt e-lið 222. gr. laga nr. 85 frá 1936 hófst því 1. jan. 1937, sbr. 1. mgr. sömu gr. Sá tveggja ára tími, er veita má áfrýjunarleyfi samkvæmt 2. mgr. 197. gr. téðra laga, talinn hefjast á sama tíma sem hinn venjulegi áfrýjunarfrestur samkvæmt 1. mgr. 197. gr., sbr. e-lið 222. gr., að því er þetta mál varðaði. Áfrýjunarleyfi var gefið út 14. febr. 1939, og því meira en 2 árum eftir upphaf áfrýjunarfrests þess, er samkvæmt framansögðu hófst 1. jan. 1937. Var málinu vísað ex officio frá hæstarétti, með því að óheimilt var að veita áfrýjunarleyfi, er svo langt var um liðið	358
---	-----

Ágreiningsatkvæði.

Í máli ákærvaldsins gegn tveimur sakborningum fyrir brot gegn 26. kap. almennra hegningarlaga frá 25. júní 1869 og lögum um lækningaleyfi o. fl. nr. 47 frá 1932	133
--	-----

Ákærvald.

- Fjórir kyndarar á botnvörpuskipum sóttir til refsingar fyrir brot á ákvæðum 78. sbr. 77. gr. sjómannalaga nr. 41 frá 1930, samkvæmt kröfu útgerðarmanna skipanna, sbr. 88. gr. nefndra laga 207
- Í forsendum hæstaréttardóms var héraðsdómarinn vittur fyrir meðferð sína á málinu. Eftir beiðni héraðsdómarans var málið endurupptekið samkvæmt 30. gr. laga nr. 112 frá 1935 að því er héraðsdómarann og valdstjórnina varðaði til leiðréttingar á ummælum í forsendum hæstaréttardómsins. Var héraðsdómaranum í því skyni stefnt fyrir hæstarétt af hálfu valdstjórnarinnar 316
- A hafði stolið hlut, sem ekki var 30 króna virði. Enda þótt eigandi hlutarins hefði ekki krafizt málshöfðunar, sbr. 2. mgr. 6. gr. laga nr. 51 frá 1928, var A samt dæmd refsing fyrir töku hlutarins, með því að hann hafði við tökuna stofnað annarri og verðmeiri eign í brýna hættu 340
- A hafði tekið hlut annars manns í heimildarleysi og notað hann. Ekki þótti sannað, að hann hafi haft í hyggju að kasta eign sinni á hlutinn. Með því að eigandi hlutarins hafði ekki krafizt saksóknar, var A ekki dæmd refsing fyrir nytjastuld 340

Álitsgerðir. Sjá blóðrannsókn, lækna, mat og skoðun.

Alþjóðalög. Sjá þjóðaréttur.

Alþjóðlegar einkaréttarreglur.

Skip átti að flytja farm frá Spáni til Íslands. Á leiðinni var það hertekið af liðsmönnum Francos, sem þá átti í borgarastyrjöld við stjórn Spánar. Lýstu yfirvöld Francos farminn upptækan og létu skipstjórann með undirskrift nýs farmskirteinis skuldbinda sig til að flytja farminn til Casa blanca í frakknesku Marokko, sem var hlutlaus í borgarastyrjöldinni, og afhenda hann þar tilteknun manni. Sigldi skipstjórinn síðan til Casa-

blanca undir eftirliti herskipa Francos og skildi farminn þar eftir, eins og yfirvöld Francos höfðu fyrir hann lagt. Í máli, er eigandi farmsins (A) höfðaði gegn skipseigandanum til greiðslu bóta vegna missis farmsins, var talið, að eins og á stóð hafi skipstjórinn ekki átt annars úrkosta en að skilja farminn eftir í Casablanca, og verði honum ekki metið það til vanrækslu. Hins vegar sé athugandi, hvort A eigi rétt til bóta eftir reglum neyðarréttarins, með því að farmurinn hafi verið skilinn eftir í hlutlausri höfn til þess að firra skip og áhöfn viðurlögum af hálfu liðsmanna Francos. Úrlausn þess atriðis talin velta á því, hvort A hafi að lögum þeim, er í Casablanca giltu, talizt eigandi farmsins, þrátt fyrir upptökuna og síðari ráðstafanir yfirvalda Francos á honum. Í málinu var ekkert upplýst um lög þau, sem í Casablanca hefðu gilt um þetta efni. Þótti þá að svo vöxnu máli ekki verða úr því skorið, hvort A ætti rétt til bóta. Var þessari kröfu hans því vísað frá héraðsdómi 252

Alþýðutryggingar. Sjá sjúkrasamlög.

Analogía. Sjá lög, lögskýring.

Árekstur skipa.

Togarinn A sigldi í áttina til sildartorfu, er sást framundan. Línuveiðarinn B, er var 4 strík á bakborða við A, sigldi í áttina til sömu torfu, og skar stefna hans stefnu A. A gaf þá til kynna með hljóðmerki, að hann héldi óbreyttri stefnu, enda átti hann samkvæmt siglingareglum rétt á því, að B viki eða drægi úr ferð sinni. B gerði þó hvorugt, og varð það til þess, að hann rakst á A og olli spjöllum á honum. Í máli milli A og B út af árekstrinum barði B því við, að hann hafi í upphafi verið nær sildartorfunni, en samkvæmt venju meðal sildveiðimanna hafi A þá átt að vikja. Sagt, að hvorki sé það sannað,

að B hafi í fyrstu verið nær sildartorfunni en A, né heldur að skapazt hafi sú venja, er B byggir rétt sinn á. Var B talinn eiga alla sök á árekstrinum

319

Arfur, arfleiðsla.

Þegar A keypti sér liftryggingu, skýrði hann liftryggingarfélaginu svo frá, að tryggingarféð ætti að ganga til framfærslu fjölskyldu hans að honum látnum. Af þessu talið leiða, að A hafi viljað láta féð vera undan aðför og öðrum aðgerðum til hagsmuna lánardrottnum hans dregið. Slík ráðstöfun sögð heimil, sbr. 32. gr. laga nr. 19 frá 1887 og 26. gr. laga nr. 25 frá 1929, enda var ekki um riftingu á ráðstöfun þessari samkvæmt síðarnefndum lögum að tefla. Í máli milli fjölskyldu A og lánardrottna í dánarbúi hans var fjölskyldunni dæmdur réttur til fjárisins. Sagt, að nefndri ráðstöfun A verði ekki hnekkt vegna ákvæða 25. gr. erfðatilsk. frá 25. sept. 1850, með því að þau varði ekki skipti erfingja og lánardrottna. Ekki geti 2. máls. 85. gr. skiptalaga nr. 3 frá 1878 heldur komið lánardrottnunum að haldi, með því að þau ákvæði taki aðeins til óefndra gjafaloforða, en hér hafi allt það verið innt af hendi fyrir lát A, sem nauðsynlegt var til að fá tryggingarféð greitt ..

486

Hjónin M og K áttu fjögur börn, A, B, C og D. Árið 1920 seldu þau og afhentu sonum sínum A og B allar eignir sínar fyrir 18000 kr. Skyldu A og B ala önn fyrir foreldrunum, meðan þau lifðu, og kaupverðið í notum þess standa vaxtalaust inni í búi kaupenda. Við lát þess foreldris, er fyrr dæi, skyldi helmingur kaupverðsins, kr. 9000.00, koma til skipta meðal lögerfingja, en síðari helmingurinn er það dæi, sem lengur lifði. M lézt árið 1922, og var þá hans hluta skipt með erfingjum, eins og samningurinn sagði til. A dó árið 1927, og eftir það stóð hluti K inni hjá B, er ól önn fyrir henni. Árið 1933, er K var um 85 ára að aldri og komin í kör, samdist svo með henni og B, að auk vaxtanna af eignarhluta K skyldi B árlega frá

árinu 1927 að telja, eignast 500 kr. af eignarhlutanum sjálfum fyrir framfærslu K. Árið 1936 andaðist K. Við skipti á dánarbúi hennar mótmæltu C og D gildi samningsins frá 1933. Þessum andmælum þeirra hrundið, með því að K hafi ekki með samningnum frá 1920 afsalað sér rétti til að gera nýja ráðstöfun á eignarhluta sínum að M látnum og ákvarðanir M standi því ekki í vegi, þar sem skipti á hans eignarhluta hafi farið eftir fyrirmælum hans. Þótti og upplýst, að K hafi verið hraust á sál, er hún gerði samninginn við B árið 1933. Þá var og B talið heimilt að greiða C og D arfahluta þeirra með skuldabréfum kreppulánasjóðs með nafnverði, þar sem skuld hans við dánarbú K hafði stofnast með gerningnum frá 1920 500

Ásetningur. Sbr. saknæmi, sönnun.

- A tók í heimildarleysi arðmiða á skrifstofu hlutfélags, er hann var hluthafi í, og hafði á brott með sér. Gegn neitun hans þótti ekki sannað, að hann hafi tekið miðana í því skyni að misnota þá siðar. Var taka miðanna því ekki talin honum til refsíabyrgðar 146
- Maður hafði tekið hlut annars manns í heimildarleysi og notað hann. Ekki þótti sannað gegn neitun hans, að hann hafi ætlað að kasta eign sinni á hlutinn 340
- Maður, er margsinnis hafði verið dæmdur fyrir þjófnað, fór að degi til inn í hús, út um þakglugga á loftgangi þess og síðan inn um annan þakglugga í lokað herbergi. Stal hann þar nokkrum munum og hvarf því næst aftur sömu leið. Hann kvaðst hafa farið inn í herbergið til að biða þar komu húsráðanda, en ekki ásett sér að stela neinu, fyrr en eftir að hann var kominn þangað inn. Þessi frásögn hans var þó ekki tekin trúanleg, og var hann dæmdur eftir 7. sbr. 8. gr. laga nr. 51 frá 1928, sbr. 4. tölulið 231. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869 601

Atvinnufrelsi.

A rak saumastofu í Reykjavík. Hún réð þýzka konu (B) til að veita saumastofunni forstöðu. Skuldbatt B sig til þess að ráðast ekki til annarra né vinna fyrir utan fyrirtæki A í Reykjavík, nágrenni Reykjavíkur eða Hafnarfirði, en utan þessara staða mátti hún vinna að liðnum 3 árum frá upphafi ráðningartímans. Að þessum 3 árum liðnum, er B var gift íslenskum manni, sagði hún upp samningnum við A og hóf sjálf rekstur saumastofu í Reykjavík. Höfðaði A þá mál gegn henni og krafðist þess, að henni yrði dæmt óheimilt að reka saumastofu í Reykjavík, nágrenni Reykjavíkur og í Hafnarfirði eða að vinna með nokkrum hætti á þessum stöðum við slíka stofnun. B krafðist aðallega sýknu, en til vara, að henni væri heimilað að leysa sig með féggjaldi undan atvinnubanninu í samningi aðilja. Sýknukröfunni var hrundið, en hinsvegar sagt, að hið ótímabundna og viðtæka atvinnubann samningsins skerði svo óhæfilega atvinnufrelsi B, að hún eigi ekki að vera bundin við það að fullu. Og þegar meta skuli, hve lengi það megi standa, sbr. 37. gr. laga nr. 7 frá 1936, þá megi eitt ár teljast hæfilegt. En með tilliti til þess, að B hafði, þegar dómur gekk í hæstarétti, rekið saumastofu sína í 8—9 mánuði og því væntanlega bundin við samninga um húsnæði og við starfsstúlkur m. fl., þá var talið rétt að heimila henni að leysa sig undan atvinnubanninu með því að greiða A bætur fyrir tjón, er ætla mátti, að A hafi beðið vegna brots B á atvinnubanninu. Voru bæturnar ákveðnar 3000 kr. og skyldu greiðast innan 3 mánaða frá birtingu hæstaréttardómsins. En væru þær ekki greiddar innan þess tíma, skyldi atvinnubannið koma til framkvæmdar um eitt ár frá lokum greiðslufrests nefndra 3000 kr. 365

Atvinnuréttindi.

Bífreiðarstjórar sviptir ökuréttindum .. 65, 120, 278, 416
Félagið A hafði fengið mjólkurbú sitt löggilt sam-

kvæmt lögum nr. 1 frá 1935. Var löggildingin bundin því skilyrði samkvæmt heimild í 7. gr. laganna, að A tæki mjólk utanfélagsmanna til gerilsneyðingar fyrir gjald, er ráðherra ákvæði. A seldi síðan mjólkursamlaginu B mjólkurbúið, og hélt B rekstri þess áfram, án þess að afla sér sérstakrar löggildingar. Sagt, að þar sem B hafi rekið búið á grundvelli þeirrar löggildingar, sem A hafði fengið, og neytt réttinda þeirra, er löggildingunni fylgdu, þá hafi B jafnframt bundið skyldu til að gerilsneyða mjólk utansamlagsmanna 109

Áverki. Sjá líkamsáverkar.

Ávísanir.

Kaupmaður (K), sem krafinn var um greiðslu viðskiptareiknings af smjörlikisgerð (S), fékk reikninginn kvittaðan gegn afhendingu 3 ávísana, er A hafði gefið út á hendur B. Þegar S krafðist greiðslu ávísananna af B, fékk hún afsvar, með því að A ætti ekki innstæðu fyrir til greiðslu þeirra. S höfðaði þá mál gegn K og krafðist greiðslu skuldarinnar. Sagt, að ekki séu komnar fram sannanir um það, að S hafi tekið við ávísununum til fullnaðargreiðslu á skuldinni, enda verði að telja kvittun viðskiptareikningsins gefna með þeim fyrirvara, að ávísanirnar greiddust. Það kom og fram, að K hafði sjálfur krafizt greiðslu ávísananna af B, áður en hann afhenti S þær, en þá fengið afsvar sökum þess að engin innstæða hafi verið fyrir hendi. Af þessu talið mega ráða, að K hafi afhent S ávísanirnar í því skyni, að S reyndi að fá þær greiddar, ef A kynni síðar að eignast innstæðu til greiðslu þeirra. S var því ekki talinn hafa fyrirgert kröfu sinni á hendur K, þótt alllangur tími liði frá því að hann tók við ávísununum og þangað til að hann tilkynnti K, að hann myndi krefja hann um skuldina 604

Barnsfaðernismál.

K kenndi M barn sitt, er fæddist fullburða þann 23. des. 1935. Voru aðiljar sammála um það, að fundum þeirra til samfara hafi aldrei borið saman fyrr en vorið 1935, er þau dvöldust um stund í sama herbergi. K hélt því fyrst fram, að þessir samfundir þeirra hefðu gerzt um mánaðamótin apríl—maí það ár. Í frámhaldsprófum eftir uppsögn héraðsdóms lýsti hún hinsvegar yfir því og hélt fast við það, að fundur þeirra til samfara hefði ekki orðið fyrr en eftir 11. maí 1935. Sú frásögn hennar lögð til grundvallar, enda ekkert fram komið því til styrktar, að nefnt atvik hafi fyrr gerzt. Með því að barn K virtist ekki geta verið komið undir eftir 11. maí 1935, þar sem meðgöngutími þess hefði þá í lengsta lagi getað numið 226 dögum, var M sýknaður af kröfum K í málinu

38

K kenndi M barn, er fæddist fullburða þann 12. sept. 1938. Samkvæmt því talið, að barnið geti verið komið undir á tímabilinu frá 6. nóv. 1937 og til 17. jan. 1938. M jataði sig hafa haft samfarir við K í okt. 1937 og í marz 1938, en aldrei þar á milli. K hélt því hinsvegar fram, að þau hafi haft samfarir öðru hvoru allt þetta tímabil. Hún kannaðist þó við að hafa haft samfarir við aðra menn í okt. 1937, og líkur komu fram fyrir því, að hún hafi verið með öðrum mönnum í des. sama ár. Með hliðsjón af þessu þótti ekki verða skorið úr um faðerni barnsins í þessu máli, heldur talið rétt að láta skyldu M til meðlagsgreiðslu velta á synjunareiði hans. M hafði krafizt ómerkingar héraðsdóms í því skyni, að rækilegri rannsókn færi fram um kynni K af öðrum mönnum á getnaðartíma barnsins. Þessari kröfu hrundið, með því að það gæti ekki orkað M skilyrðislausri sýknu, þótt sannaðar yrðu samfarir K við aðra menn á þeim tíma, enda væri þess áfram kostur, ef slíkt sannaðist, að höfða mál gegn þeim eftir kröfu M, ef hann ynni ekki eiðinn

237

- Framhaldsrannsókn úrskurðuð í barnsfaðernismáli
337, 405, 497, 611
- Þegar K krafðist höfðunar barnsfaðernismáls, voru
liðin meira en 4 ár frá fæðingu barns hennar,
og hafði hún ekki fengið málshöfðunarfrest lengd-
an samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46 frá 1921,
er þá var í gildi, sbr. nú 6. mgr. 211. gr. laga nr.
85 frá 1936. Í hæstarétti var af hálfu M krafizt
ómerkingar málsins af þessum sökum. Kröfunni
hrundið, með því að slík andmæli höfðu ekki
komið fram fyrir héraðsdómi og engin krafa í
þessa átt verið gerð í áfrýjunarstefnu 405
- Eftir uppkvaðningu héraðsdóms í barnsfaðernismáli
fór fram blóðrannsókn á aðiljum og barni K.
Reyndist M vera af O og MN flokki, K af B og MN
flokki og barnið af AB og MN flokki. Samkvæmt
þessu talið sannað, að M geti ekki verið faðir
barnsins, heldur hljóti það að vera maður af A
eða AB flokki. Var M því sýknaður 494

Betrunarhúsvinna. Sjá refsingar.

Bifreiðaeftirlitsmenn. Sjá mat og skoðun.

Bifreiðar. Bifreiðalöggjöf.

- A ók bifreið í halla niður að á, en á árbakkanum
sveigðist vegurinn krappt inn með ánni. A tókst
ekki að ná beygjunni, heldur ók fram af árbakk-
anum út í ána. Í bifreiðinni voru 4 farþegar.
Druknuðu 3 þeirra, en A tókst að bjarga sér og
einum farþeganum. A kvaðst hafa ekið hægt og
í 1. giri. Hafi hann ætlað að hægja ferðina í hall-
anum með því að neyta hemlanna, en þeir hafi
þá ekki hrifið við og þess vegna hafi honum
ekki tekizt að sveigja bifreiðina nógu snemma
eftir vegbugðunni. Talið, að A, sem ekið hafði
yfir nokkuð djúpan poll, skömmu áður en hann
kom að ánni, hefði mátt gera ráð fyrir því, að
hemlaborðar bifreiðarinnar hefðu vöknað og
myndu því ekki þá þegar gera sitt gagn. Honum
hefði og átt að vera auðvelt, miðað við hraða

- þann, sem hann sjálfur kvað hafa verið á bifreiðinni, að taka vegbeygjuna í einni atrennu, ef hann hefði gætt þess í tæka tíð. Var A talinn hafa gerzt sekur við 200. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869 og 15. sbr. 14. gr. bifreiðalaga nr. 70. frá 1931. Ökuleyfi var hann sviptur æfilangt. Við ákvörðun refsingar var honum talið til málsbóta, að hann hafði lagt sjálfan sig í verulega hættu við björgun eins farþegans 65
- Bifreið, sem A var farþegi í, valt á hliðina, og hlaut A meiðsl af. Í skaðabótamáli A gegn eiganda bifreiðarinnar (B) þótti sannað, þrátt fyrir neitun B, að A hafi verið farþegi í bifreiðinni gegn borgun. Með því að ekki var upplýst, að slysið hefði hlotið að vilja til, þrátt fyrir aðgæzlu þá og varkárni, sem ökumanni var skylt að gæta, var B dæmdur til að greiða A bætur fyrir fjártjón, þjáningar og líkamslýti. Hinsvegar þótti A ekki eiga rétt til þess að fá fargjaldið endurgreitt, þótt slys þetta yrði í förinni 79
- Bifreiðarstjóri dæmdur í sekt eftir áfengis- og bifreiðalögum fyrir að hafa ekið bifreið ölvaður. Hann hafði áður verið dæmdur fyrir samskonar brot, og var því sviptur ökuleyfi æfilangt 120, 416
- A keypti bifreið af heildsala og greiddi mestan hluta kaupverðsins, en heildsalinn áskildi sér eignarrétt að bifreiðinni, unz hún væri að fullu greidd. A fékk bifreiðina þegar í sínar hendur, lét skrá sig eiganda hennar og keypti tryggingu fyrir hana í sínu nafni af tryggingarfélaginu B. Áður en verð bifreiðarinnar var að fullu goldið, var A á ferðalagi í henni ásamt C, er í það sinn ók bifreiðinni fyrir A. Vegna ógætilegs aksturs C valt bifreiðin, og hlaut A meiðsl af. Í máli, er A hafði höfðað gegn C, og ekkja A hafði haldið áfram eftir lát hans, voru ekkjunni dæmdar bætur úr hendi C, en þó ekki fullar, með því að A var talinn meðvaldur að slysinu. Ekkjan höfðaði nú mál gegn tryggingarfélaginu B og krafði það samkvæmt 17. gr. laga nr. 70 frá 1931 um fjárhæð þá, er C hafði verið dæmt að greiða. Sagt, að í

- Því sambandi, er hér skipti máli, verði að telja A hafa verið eiganda bifreiðarinnar, þegar slysið varð. En skyldutrygging samkvæmt 17. gr. laga nr. 70 frá 1931 verði ekki talin ná til tjóns á eiganda bifreiðar sjálfum, sbr. 16. gr. sömu laga.
- Var B því sýknað 271
- Bifreiðarstjóri var ölvaður að akstri. Ók hann á gangandi vegfaranda, er féll í götuna og meiddist. Skeytti bifreiðarstjórinn því engu og ók burtu. Þótti ekki sannað gegn neitun hans, að hann hafi orðið árekstursins var. Hlaut hann sekt fyrir brot gegn 21. gr. áfengislaganna, 5., 7. og 15. gr. bifreiðalaganna og 31. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur. Ennfremur var hann sviptur ökuleyfi 8 mánuði 278
- Bifreiðarstjóri, er í gáleysi hafði ekið á gangandi mann og valdið dauða hans, dæmdur sekur við 200. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869. Refsingin skilorðsbundin samkvæmt lögum nr. 39 frá 1907 289
- Bifreiðin A, sem var á austurleið með bát á tengivagni í eftirdragi, hafði staðnæmzt á rétttri vegarbrún. Er bifreiðinni B var ekið þar fram hjá á vesturleið, gekk maður frá afturenda bátsins í veg fyrir hana, rakst á hana og hlaut af því meiðsl, er drógu hann samdægurs til dauða. Sagt, að maður þessi hafi sjálfur átt mesta sök á slysinu með ógætni sinni. En þar sem einnig var litið svo á, að nokkuð hefði skort á fulla aðgæzlu af hálfu bifreiðarstjóra B, var hann dæmdur til refsingar eftir 200. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869 og 15. sbr. 14. gr. bifreiðalaga nr. 70 frá 1931 352
- A hafði keypt bifreið af B, fengið hana afhenta og tekið í notkun. B samt talinn hafa borið hina almennu eigandaábyrgð á bifreiðinni, er slys hlaut af akstri hennar eftir afhendinguna, með því að eigandaskiptin voru þá enn eigi skráð hjá lögreglustjóra 385
- Bifreiðastöðvarstjóri sendi bifreið eftir lögregluþjónum til þess að kveða niður óeirðir á bifreiða-

stöðinni. Lögregluþjónar, er við þessu urðu, létu þó bifreiðina fyrst aka sér á annan stað, þar sem þeir ætluðu að gegna skyldustörfum. Áður en þeir komust þangað, hlaut slys af akstri bifreiðarinnar. Sagt, að bifreiðin hafi að visu verið á ferð í þágu lögreglunnar, er slysið vildi til, en henni hafi ekki í þeirri ferð verið stofnað í neina óvenjulega hættu af hálfu lögreglunnar. Og með því að telja verði bifreiðina hafa þá verið í almennri notkun fyrir borgun, hafi eigandi hennar borið almenna ábyrgð á akstri hennar samkvæmt 16. sbr. 15. gr. laga nr. 70 frá 1931 ..

385

Björgun.

V/b Már, er metinn var til váttryggingar kr. 45000.00, var staddur á Herðisarvík, er net festust í skúfu hans. Reyndu bátsverjar árangurslaust í 2—3 klst. að ná netunum úr skúfunni. Báturinn var um 200 faðma undan bergi á landi uppi, og fór alda og vindur, er stóð skáhallt á land upp, vaxandi. V/b Leo kom þá þar að og dró v/b Má á öruggan stað. Þessi aðstoð metin björgun, og bjarglaun ákveðin 2000 kr. Ennfremur voru v/b Leo dæmdar kr. 3700.00 vegna veiðarfæra- og aflatjóns, en hann hafði orðið að hverfa frá netum sínum vegna björgunarstarfsins, og fundust þau ekki aftur

263

V/b Arnbjörn Ólafsson, 20 smálestir að stærð og um 30000 kr. virði, var í róðri. Um 16 sjómíllur NV af Garðskaga varð vél hans ónothæf. Veður var hvasst, og sjór mikill, en fór batnandi. Náðist samband við enskan togara, sem eftir beiðni formanns vélbátsins tók bátinn í tog og dró hann til Reykjavíkur. Með tilliti til þess, að stýris- og seglaútbúnaður bátsins var í góðu lagi, var verk togarans talin aðstoð, en eigi björgun. Fékk togarinn 4500 kr. þóknun fyrir aðstoðina, tryggða með sjóveði í bátnum samkvæmt 4. tölulið 236. gr. siglingalaga nr. 56 frá 1914

293

V/b Jón Dan strandaði á skeri undan Gerðum í Garði síðla dags þann 7. febr. 1937. Var á SSV kaldi,

snjóél og dimmviðri. Brimsúgur var nokkur við skerir, og fór veður versnandi. Komu á vettvang tveir stórir vélbátar, A og B, og 7 smáesta „trillu“-bátur, C. Með því að stærri bátarnir gátu ekki siglt svo nærri v/b Jóni Dan, að þeir kæmu í hann dráttartaugum, var C beðinn að koma taugunum á milli. Tókst C það, en talið var, að hann hafi þá lagt sig í nokkra hættu. Bátarnir A og B drógu v/b Jón Dan síðan af skerinu, og var hann þá nokkuð brotinn og leki kominn að honum. Var verðmæti hans eftir björgunina talið 19500 kr. Samábyrgð Íslands greiddi A og B saman 3000 kr. fyrir verk þeirra, en C var neitað um laun fyrir sitt starf. Í máli eiganda C gegn eiganda v/b Jóns Dan var verk C talinn þáttur í björgunarstarfi. Sýknukrafa stefnda, sem á því var reist, að full bjarglaun hefðu þegar verið innt af hendi til bátanna A og B, ekki tekin til greina þegar af þeirri ástæðu, að formaður v/b Jóns Dan hafði beðizt aðstoðar C við björgunina. Bjarglaun til handa C ákveðin 1200 kr. 306

Brezkur togari, Lincolnshire, strandaði við Hafnar-nes í Dýrafirði. Varðskipið Ægir, er þá var statt á Seyðisfirði eystra, var beðið aðstoðar. Tókst því að draga togarann á flot og koma honum til Reykjavíkur. Urðu frátafir varðskipsins vegna björgunarinnar um 8 sólarhringar. Verðmæti hins bjargaða talið 480800 kr. Bjarglaun dæmd 100000 kr. 509

E/s Súðin strandaði við Grundarfjörð, en losnaði daginn eftir sjálf af skerinu. Var þá mikill leki kominn að henni, stýri og afturstefni laskað og aðeins eitt blað eftir á skrúfunni, og þó ekki heilt. Varðskip var sent til hjálpar, og dró það Súðina til Reykjavíkur. Þetta talin björgun. Útgerð varðskipsins, er fengið hafði greiðslu fyrir hjálpinu, dæmd til að greiða skipverja á varðskipinu hlutdeild hans í bjarglaununum 581

Sagt, að skipverjar varðskips eigi ekki rétt til hlutdeildar í launum fyrir bjargaðgerðir varðskipsins, nema björgun í merkingu siglingalaganna

hafi tekizt og þóknun varðskipsins fyrir hana nemi meiru en beinum útlögðum kostnaði þess við björgunina 581

Blóðrannsókn.

- Rannsakað áfengismagn í blóði bifreiðarstjóra, sem kærður var fyrir akstur bifreiðar undir áhrifum áfengis 120, 278, 416
- Í barnsfaðernismáli var lagt fyrir héraðsdómarann að gefa barnsmóður kost á því að leggja sig og barn sitt undir blóðrannsókn, og ef hún samþykki það, þá að hlutast til um, að slík rannsókn fari fram á móður, barni og lýstum barnsföður 337
- Við rannsókn á blóði aðilja barnsfaðernismáls og barni K reyndist M vera af O og MN flokki, K af B og MN flokki og barnið af AB og MN flokki. Samkvæmt þessu vottaði forstöðumaður rannsóknarstofu háskólans, að M gæti ekki verið faðir barnsins, heldur hlyti það að vera maður af A eða AB flokki. Með skirskotun til þessarar niðurstöðu blóðrannsóknarinnar var M sýknaður af kröfu K 494
- Í barnsfaðernismáli þóttu líkur benda til, að K hefði á getnaðartíma barnsins haft samfarir við nafngreindan þriðja mann. Var lagt fyrir héraðsdómarann að hlutast til um, að blóðrannsókn yrði gerð á manni þessum, sbr. 2. mgr. 214. gr. laga nr. 85 frá 1936 497

Blöð. Sjá dagblöð.

Bókhald.

Framkvæmdarstjóri hlutafélags hafði ofmetið til verðs vörur, er hann lét ganga til félagsins sem hlutafjargreiðslu og notaði sem grundvöll undir útgáfu hlutabréfa. Hafði hann síðan tilkynnt til hlutafélagaskrár og upplýsingastofnana, að hlutafé væri að fullu greitt, og einnig skráð það í bækur og reikninga félagsins. Með því að greina þannig rangt frá inngreiddu hlutafé, var hann talinn hafa gerzt sekur við 1. tölul. 53. gr. hluta-

- félagalaga nr. 77 frá 1921. Síðar hafði hann gerzt sekur um visvitandi ranga tilgreiningu í bókum annars hlutafélags, er hann stjórnaði einnig, um aukningu hlutafjárins. Þetta brot hans talið varða við 1. tölulið 53. gr. áðurnefndra hlutafélagalaga og 7. gr. laga um verzlunarbækur nr. 53 frá 1911, sbr. 20. gr. laga nr. 62 frá 1938 146
- Eftir að hlutafélag hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta árið 1932, var höfðað sakamál gegn framkvæmdastjóra þess árið 1936, m. a. fyrir að hafa gerzt sekur við 26. kap. hegningarlaganna frá 25. júní 1869 í sambandi við rekstur félagsins. Ekki talið, að hann yrði dæmdur til refsingar fyrir bókhaldsóreiðu samkvæmt 2. mgr. 264. gr. hegningarlaganna, þar sem sök myndi fyrnd eftir 67. gr. sömu laga, þótt til refsingar hefði verið unnið 146
- Hlutafélag hætti störfum í ágúst 1928, en hinn 15. jan. 1932 var það tekið til gjaldþrotaskipta. Ekki talið, að það ætti að varða framkvæmdarstjóra félagsins refsíabyrgð, þótt hann gæti ekki gert grein fyrir því, hvað orðið hafi af sumum verzlunarbókum og skjölum félagsins, eftir að það hætti störfum 146

Botnvörpuveiðabrot.

- Varðskip stóð brezkna togara að veiðum innan landhelgi í Garðsþjó. Skipstjórinn játaði brot sitt. Var hann sektaður, og afli og veiðarfæri togarans dæmt upptækt 63
- Ríkissjóður sýknaður af skaðabótakröfu vegna togaratöku utan landhelgi. Sagt, að skipherra varðskipsins, sem togarann tók, hafi haft fulla ástæðu til að stöðva hann og láta rannsaka mál skipstjóra hans, með því að miklar líkur hefðu bent til, að togarinn hefði verið að veiðum innan landhelgi. Leiði engar reglur íslensks réttar til skaðabótaskyldu vegna töku togarans, eins og hér stóð á .. 231

Boycott. Sjá kauphömlur.

Dagblöð.

- Félagið H fékk birtar í tveimur dagblöðum áskoranir til almennings um að verzla ekki við verzlunarfyrirtækið M. Tóku ritstjórar blaðanna undir áskoranir þessar og veittu þeim gengi, m. a. með óheimilum harðyrðum um M og forráðamenn þess. Með því að þessar aðgerðir þóttu ólögmatar gagnvart M, voru ritstjórar beggja blaðanna og stjórnendur H dæmdir in solidum samkvæmt kröfu M til að greiða því bætur fyrir tjón það, er talið var að M hefði orðið fyrir vegna áskorana þessara og ummæla 10
- A, sem taldi ummæli í nafnlausri grein í dagblaði meiðandi fyrir sig, höfðaði mál gegn ritstjóra þess og krafðist þess að honum yrði refsað og ummælin ómerkt. Var ómerkingarkrafan tekin til greina, en sýknað af refsikröfunni 285

Dánarbætur.

- A lögregluþjónn fórst af völdum bifreiðarslyss. Ekkja hans (B) krafðist dánarbóta af C, er bar eigandaábyrgð á bifreiðinni, til handa sjálfri sér, eins árs gömlu barni hennar og A og 65 ára gamalli móður A. Með því að B hafði þegar fengið sjálfrar sín vegna 3000 kr. frá tryggingarstofnun ríkisins svo og loforð um 1670 kr. árlegan lifeyri úr bæjarsjóði Reykjavíkur, sem jafngilti því, að hún fengi greitt í eitt skipti fyrir öll 31972 kr., þá var talið, að hún hafi með þessu hvorutveggja fengið jafngildi hærri fjárhæðar en unnt væri að dæma C til að greiða henni í þessu máli. Var C því sýknaður af þessum lið kröfu B. Þá hafði og barn þeirra A og B þegar fengið frá sömu stofnunum bætur og loforð um framfærslufé, sem svaraði til 3700 kr. greiðslu. Með hliðsjón af því var C dæmdur til að greiða B 1500 kr. vegna barnsins. Loks hafði móðir A fengið 1500 kr. frá tryggingarstofnun ríkisins, og þótti með hliðsjón af því hæfilegt að dæma C til að greiða B hennar vegna 2000 kr. 385

Dómar. Sbr. dómarar, endurupptaka, frávisun, heimvísun, úrskurðir, útivist aðilja.	
Skilorðsbundnir refsidómar	289, 340, 474
Einn dómari hæstaréttar gerir ágreiningsatkvæði í máli ákærvaldsins gegn tveimur mönnum út af meintu broti gegn 26. kap. hegningarlaganna frá 25. júní 1869 og lögum nr. 47 frá 1932	133
A sýknaður af skaðabótakröfu B, með því að kröfunni hafði áður verið ráðið til lykta með réttarsætt sömu aðilja í öðru máli	146
A dæmdur með hæstaréttardómi til að greiða B end- urgjald fyrir erfðafestuland eftir mati 2 dóm- kvaddra, óvilhallra manna. Í forsendum dómsins er tekið fram, að endurgjald þetta megi ekki nema þar tiltekinni fjárhæð	222
Sagt, að sýknudómur í refsímáli gegn togaraskiptjóra, er sök sannaðist ekki á, segi ekkert um skaða- bótaskyldu vegna töku togarans	231
Í opinberu máli, er dæmt var í hæstarétti árið 1937, var héraðsdómarinn vittur fyrir tiltekna ákvörð- un, er gerð hafði verið í sambandi við málið. Að fengnum nýjum upplýsingum var málið end- urupptekið samkvæmt 30. gr. laga nr. 112 frá 1935 að því er héraðsdómarann og valdstjórn- ina varðaði og forsendur hæstaréttardómsins leið- réttar	316
A dæmdur til þess að gefa út skuldabréf til handa B, nema hann synji þess með eiði, að hann hafi játast undir að gefa bréfið út	331
A, sem hafði skuldbundið sig gagnvart B til þess að reka ekki ákveðna starfsemi, var dæmd til að greiða B 3000 kr. bætur fyrir rof á atvinnubann- inu. En ef hún greiddi ekki bæturnar innan 3 mánaða frá birtingu hæstaréttardómsins, skyldi henni vera óheimilt að reka eða stunda nefnda starfsemi eitt ár, talið frá lokum greinds 3 mán- aða frests	365
Viðurkenningardómur um eignarhlutföll manna í jarð- artorfu	431
Fundið að því, að héraðsdómari hafði í niðurlagi dóms síns dæmt lögmanninn í Reykjavík persónu-	

lega, án þess að nefna nafn, að það var tvírætt í niðurlagi dómsins, hverjum lögmaðurinn skyldi greiða, að dómsorð vantaði um kröfu, er í málinu hafði verið gerð á hendur ríkissjóði, og að láðst hafði að tiltaka vararefsingu í stað sektar, er málflutningsmanni hafði verið gert að greiða 541

Viðurkenningardómar um sjóveð 263, 293, 306, 319, 528

Dómarar.

Um meðferð héraðsdómara á kærumáli samkvæmt 199. gr. laga nr. 85 frá 1936 var að því fundið, að dómariinn hafði tekið eftirrit af málinu öllu, einnig því, sem í málinu gerðist eftir bókun kærurkröfunnar, í stað þess að taka aðeins eftirrit af því, sem skjöl málsins og þingbækur greina um kæruefnið, eins og mælt er í 1. mgr. nefndrar 199. gr., að dómariinn sendi eftirrit á lausum blöðum, í stað venjulegrar afgreiðslu slíkra skjala, að dómariinn hafði vanrækt að leiðbeina kæranda, sem var ólöglærður maður, um kröfu og greinargerð með kærinni, og loks að dómariinn hafði vanrækt að afgreiða málið frá sér í 2 mánuði og 10 daga eftir bókun kærubeiðninnar. Þessi langi dráttur talinn sérstaklega vitaverður 42

Einn hinna ákærðu í sakamáli mætti sjálfur fyrir hestarétti og krafðist þess, að einn dómendanna viki sæti í málinu. Virtist hann byggja kröfuna á því, að dómariinn hefði áður tekið þátt í uppsögn refsidóms á hendur honum og í því máli sýnt óvildarhug til hans. Með því að ekkert lá fyrir, er réttlætti kröfu þessa, var hún ekki tekin til greina 129

Árið 1937 var héraðsdómariinn A vittur í forsendum hestaréttardóms fyrir að hafa á eindæmi sitt hlutast til um fullnustu refsidóms áður en dómsgerðir málsins höfðu verið sendar dómsmálaráðuneytinu og þvert ofan í bann þar að lútandi í 15. gr. tilsk. frá 24. jan. 1938. Eftir uppkvaðningu hestaréttardómsins upplýstist það, að ákvörðunin um fullnustu refsidómsins hafði ekki verið tekin af A persónulega, heldur í samtali

- skrifstofumanns hans við fulltrúa lögreglustjórans í Reykjavík, en A var þá sökum veikinda fjarverandi embætti sínu. Eftir ósk A var málið nú endurupptekið samkvæmt 30. gr. laga nr. 112 frá 1935 að því er varðaði A og valdstjórnina. Í dómi hæstaréttar í upptökumálinu er sagt, að enda þótt A hafi ekki látið neina greinargerð fylgja opinbera málinu til hæstaréttar á sínum tíma, til afsökunar mistökum þeim, er á höfðu orðið, og að hann hafi þess vegna mátt vita, að hann sem héraðsdómari yrði látinn sæta vitum fyrir galla á meðferð málsins, eins og boðið er í 35. gr. tilsk. frá 3. júní 1796, þá eigi hann þó rétt á því að það komi í ljós, að hann hafi ekki sjálfur tekið ákvörðun þá, er að var fundið, og eigi hann ekki að sæta vitum fyrir hana. Voru forsendur hæstaréttardómsins frá 1937 leiðréttar að þessu leyti 316
- Mál var höfðað fyrir sjóðómi gegn skiptaráðanda f. h. þrotabús til viðurkenningar á kaupkröfu háseta og sjóveðrétti. Fundið að því, að hinn reglulegi héraðsdómari, er og var skiptaráðandi þrotabúsins, hafði vikið sæti í málinu án nægilegrar ástæðu 327
- Hæstiréttur fyrirskipaði framhaldsrannsókn í barnsfaðernismáli. Jafnframt var lagt fyrir héraðsdómarann að senda hæstarétti greinargerð sína um það, á hvaða stigi vitsmunaproska hann telji barnsmóður 337
- Fundið að drætti á meðferð skiptamáls fyrir skiptarétti 486
- Mál var höfðað í héraði gegn lögmanninum í Reykjavík f. h. rikissjóðs eða persónulega til greiðslu skaðabóta útaf meintri ólögmætri innsetningargerð, er fulltrúi lögmanns hafði framkvæmt. Málinu lauk í héraði með því, að lögmaðurinn var dæmdur persónulega til þess að greiða skaðabætur. Báðir aðiljar áfrýjuðu málinu. Í dómi hæstaréttar sagt, að ábyrgð á hendur héraðsdómara, en í þeirra tölu sé fógeti, verði ekki komið fram með málssókn í héraði, þegar svo sé farið, sem hér var, sbr. 2. mgr. 34. gr. laga nr. 85 frá 1936.

- Í máli þessu sé lögmaðurinn ekki bær að binda ríkissjóð. Úrlausn um bótaskyldu ríkissjóðs vegna dómaraverka hljóti auk þess að byggjast á mati á þeim verkum, og verði slík úrlausn því ekki fengin í þessu máli með málssókn í héraði. Af þessum sökum var málsmæðferð í héraði og héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi að því er varðaði kröfur á hendur lögmanninum f. h. ríkissjóðs eða persónulega 541
- Fundið að því, að héraðsdómari hafði í niðurlagi dóms dæmt lögmanninn í Reykjavík persónulega til skaðabótagreiðslu, án þess að nefna nafn, að það var tvírætt í niðurlagi dómsins, hverjum lögmaðurinn skyldi greiða, að dómsorð vantaði um kröfu, er gerð hafði verið í málinu á hendur ríkissjóði, og að láðst hafði að tiltaka vararefsingu í stað sektar, er málflutningsmanni var gert að greiða 541

Dómsgerðir.

- Um meðferð héraðsdómara á kærumáli samkvæmt 199. gr. laga nr. 85 frá 1936 var m. a. að því fundið, að héraðsdómari hafði tekið eftirrit af málinu öllu, einnig því, sem í málinu gerðist eftir bókun kærurkröfunnar, í stað þess að taka aðeins eftirrit af því, sem skjöl málsins og þingbækur greina um kæruefnið, og að dómari hafði sent eftirrit á lausum blöðum í stað venjulegrar afgreiðslu slíkra skjala 42

Dómstólar.

- Tveir dómkvaddir menn höfðu metið strandað skip, er A átti, óbætandi. B, sem A hafði framselt rétt sinn til vátryggingarfjár skipsins, höfðaði mál gegn vátryggingarfélaginu og krafðist vátryggingarfjárins úr hendi þess. Með því að skoðunargerðinni var að ýmsu leyti ábótavant, þótti hún ekki verða lögð til grundvallar í málinu 5
- Réttur A til skaðabóta úr hendi B talinn velta á því, hvaða lög hafi gilt um ákveðið atriði í bænum Casablanca í frakknesku Marokko á þeim tíma, er tiltekin atvik málsins gerðust. Með því að

- ekkert var upplýst í málinu um lög þessi, þótti ekki unnt að dæma um bótaskylduna að svo vöxnu máli. Var kröfu A vísað frá héraðsdómi 252
- Háseti stefndi skiptaráðanda f. h. þrotabús til greiðslu kaupkröfu og viðurkenningar sjóveðréttar. Með því að ekki var sannað, að kröfunni hefði verið lýst í þrotabúið eða að skiptaráðandi hafi vísað henni til sjódóms samkvæmt 3. mgr. 1. gr. laga nr. 52 frá 1914, þá var málinu vísað frá héraðsdómi 327
- Dómstólar telja yfirmat, er fram hafði farið samkvæmt 83. gr. sbr. 85. gr. laga nr. 61 frá 1932, framkvæmt með röngum hætti. Var það því ekki lagt til grundvallar í málinu 400
- Talið rétt, að skiptaréttur úrskurðaði um upphæð kröfu dánarbús á hendur einum erfingjanna, svo og hvort honum væri heimilt að inna skuldina af hendi í skuldabréfum kreppulánasjóðs með nafnverði, með því að aðiljar urðu ásáttir um að leggja þessi ágreiningsatriði undir úrlausn skiptaréttarins 500
- A krafðist þess að vera settur með beinni fógetagerð inn í umráð bátsvélar, sem var í vörzlum B. Fógeti fór í því skyni á heimili B og setti þar rétt, en með því að B var þar ekki, var gerðinni frestað og rétti slitið. Að því loknu fór fógeti þangað, sem bátinn var að finna, og lét taka tvo hluti úr vélinni til þess að fyrirgirða færslu bátsins úr stað, þar til séð yrði fyrir lok fógetagerðarinnar. Sagt, að sá þáttur, er fógetinn átti í þessum aðgerðum, hafi verið atriði í þeirri fógetagerð, er framkvæma átti samkvæmt beiðni A .. 541
- Mál var höfðað í héraði gegn héraðsdómara f. h. ríkissjóðs eða persónulega til greiðslu skaðabóta út af meintri ólögmætri framkvæmd fógetagerðar. Sagt, að samkvæmt 2. mgr. 34. gr. laga nr. 85 frá 1936 verði ábyrgð á hendur héraðsdómara, en í þeirra tölu sé fógeti, ekki komið fram með málssókn í héraði, þegar svo sé farið, sem hér var. Í málinu sé héraðsdómarinn ekki bær að binda ríkissjóð, og úrlausn um bótaskyldu ríkissjóðs vegna dómaraverka hljóti auk þess að byggj-

ast á mati á þeim verkum, og verði slík úrlausn ekki fengin í þessu máli með málssókn í hér-
aði. Var málinu því vísað ex officio frá héraðs-
dómi að því er kröfur þessar varðaði 541

Dráttaraðstoð skips. Sjá björgun.

Eftirgrennslan brota. Sbr. blóðrannsókn, mat og
skoðun, sönnun, vitni.
Kafari gefur skýrslu um ástand og legu bifreiðar, sem
ekið hafði verið út í djúpa á 65
Lögreglumenn rannsaka vegsummerki á stað, þar
sem bílslys hafði orðið 65, 289
Endurskoðendur rannsaka bókhald gjaldþrota fyrir-
tækis samkvæmt 7. gr. laga nr. 25 frá 1929 146
Húsleit gerð á heimili bónda í sveit og heimaland
hans smalað sökum grunar um óheimila töku hans
á sauðfé og hrossum 559

Eiður.

Í máli ungmennafélagsins A gegn B til greiðslu bóta
vegna ólögmætrar uppsagnar húsnæðis leiddi A
tvö vitni málsstað sínum til styrktar. B andmælti
eiðfestingu vitnanna, með því að bæði væru þau
félagsmenn í ungmennafélaginu og annað auk
þess venzlamaður formanns félagsins, en hitt
starfsmaður þess. Þessum andmælum hrundið, þar
sem vitnin verði ekki talin svo við mál eða máls-
aðilja riðin, að úrslit þess valdi þeim eða honum
því fjárhagstjóni, óhagræði eða siðferðilegum
hnekki, sbr. 1. mgr. 2. tölul. 125. gr. laga nr. 85
frá 1936 sbr. við 1. tölul. 2. mgr. 127. gr. sömu
laga, að ekki megi veita þeim kost á að staðfesta
skýrslur sínar fyrir dómi. Þá hafði A mótmælt
því, að tvö vitni, er B hafði leitt í málinu, fengju
að eiðfesta skýrslur sínar, með því að þær fari
í bág við skýrslur annarra vitna, sem fús séu að
staðfesta sínar skýrslur. Þessa ástæðu þótti ekki
unnt að taka til greina, og var vitnunum heimil-
að að staðfesta skýrslur sínar með eiði 42
Í barnsfaðernismáli þótti líklegt, að M hafi haft sam-

- farir við K á getnaðartíma barnsins, en jafnframt voru líkur fram komnar um samfarir K við aðra menn á sama tíma. Var skylda M til greiðslu meðlags með barninu látnu velta á synjunareiði hans 237
- A hélt því fram, að B hefði tekið að sér að greiða kröfu, er A átti á hendur C, en B neitaði því. A studdi mál sitt einu vitni, auk þess sem eiðfest skýrsla C gekk honum í vil. Þetta ekki talin næg sönnun fyrir staðhæfingu A, en hins vegar það veigamiklar líkur taldar fram komnar til styrktar málstað hans, að úrslit málsins voru látnu velta á synjunareiði B 331
- Að því fundið í opinberu máli út af svíksamlegu atferli, að vitni var ekki látið staðfesta skýrslu sína með eiði 532

Eignarnám. Sjá eignarréttur.

Eignarréttur.

- A átti landspilduna X við Borgarfjörð og veiðirétt í firðinum fyrir henni. B og C töldu sig báðir eiga landspilduna Y, er lá að firðinum næst fyrir vestan X. B höfðaði mál gegn A og C og gerði þá kröfu gagnvart A, að ákveðið væri með dómi, hver væru veiðimörk í firðinum milli þeirra, en gagnvart C gerði hann þá kröfu, að C væri dæmd óheimil veiði í firðinum fram undan landspildunni Y. Í málinu þótti sannað, að C væri eigandi Y. Sagt, að hafi annmarki verið á eignarheimild C í upphafi, þá hafi hann horfið við óslitið eignarhald hans á landspildunni um a. m. k. 20 ára skeið. Var C því sýknaður af kröfum B. A var einnig sýknaður, með því að B skorti aðild til að deila við hann um mörk veiðiréttindanna .. 28
- Reykjavíkurbæ talið óheimilt að svipta erfðafestuhafa án endurgjalds landi hans, er verið hafði í erfðafestu frá því árið 1867. Sagt, að samþykkt bæjarstjórnar frá 17. nóv. 1904, er fylgt hafði verið óslitið til 1934, er umrætt land var tekið, hafi skapað réttmætt traust erfðafestuhafa á því, að þeir mættu halda 80% af söluverði erfðafestu-

- landa, þegar þeim væri breytt í byggingarlóðir, og ákvörðun bæjarstjórnar frá 18. nóv. 1919 um það, að tiltekið gjald skuli greitt af erfðafestulöndum og eignarlöndum til götugerðar um landið, hafi ekki getað raskað því trausti 222
- A keypti bifreið af heildsala og greiddi nokkurn hluta kaupverðs, en heildsalinn áskildi sér eignarrétt að bifreiðinni, unz verð hennar væri að fullu goldið. A fékk bifreiðina þegar afhenta, lét skrá sig eiganda hennar hjá lögreglustjóra og keypti tryggingu fyrir hana í sínu nafni samkvæmt 17. gr. laga nr. 70 frá 1931. Í máli út af bifreiðarslysi var A talinn bera eigandaábyrgð á bifreiðinni samkvæmt 16. gr. nefndra bifreiðalaga 271
- A hafði keypt bifreið af B, fengið hana afhenta og tekið í notkun. B samt talinn hafa borið hina almennu eigandaábyrgð á bifreiðinni, er slys hlaut af akstri hennar, með því að eigandskiptin voru þá enn eigi skráð hjá lögreglustjóra 385
- Sameigendur að jarðartorfu deila um eignarhlutföll sín í henni 431
- A átti veiðirétt í á fyrir landi 4 jarða. Eigendur jarðanna töldu sig eiga rétt til innlausnar veiðiréttarins hver fyrir sinni jörð samkvæmt 3. gr. laga nr. 61 frá 1932. Eftir að veiðiréttindin höfðu verið metin yfirmati samkvæmt 3. tölul. 83. gr. sbr. 85. gr. nefndra laga og öðrum skilyrðum fyrir innlausn fullnægt, höfðuðu eigendur jarðanna mál gegn A og kröfðust þess, að hann yrði dæmdur til þess að gefa þeim afsal fyrir veiðiréttindunum gegn greiðslu frá þeim samkvæmt yfirmati. En með því að yfirmatsmenn höfðu einungis miðað mat sitt við söluverð áætlaðrar veiði að frádregnum kostnaði við að afla hennar, en ekki gert sér grein fyrir gangverði veiðiréttindanna í frjálsum kaupum, þá var mat þeirra talið byggt á röngum grundvelli, og því eigi unnt að dæma A til þess að gefa afsal samkvæmt matinu. Var A því sýknaður af kröfum gagnaðilja hans í málinu 400

Ættingjar A og lánardrottinn hans deildu að honum látnum um eignarrétt að lífsábyrgðarfé hans. Með því að A hafði skýrt lífsábyrgðarfélaginu svo frá, er hann festi kaup á tryggingunni, að féð ætti að ganga til framfærslu fjölskyldu hans, ef hann félli frá, og þessi ráðstöfun talin útiloka rétt lánardrottinna til fjárins, sbr. 32. gr. laga nr. 19 frá 1887 og 26. gr. laga nr. 25 frá 1929, þá var fjölskyldu A dæmt féð 486

Eignaupptaka. Sjá upptaka eigna, refsingar.

Einfalt fangelsi. Sjá refsingar.

Einkasölur.

Endurgreiðslukrafa viðskiptamanna Áfengisverzlunar ríkisins á hendur henni og ríkissjóði, vegna meintrar ólöglegrar vöruálagningar, eigi tekin til greina, með því að ekki var talið, að álagningarákvæði laga hefðu verið brotin. Auk þess sagt, að ákvæði laga um hámarksálagningu á áfengisvörur hafi í öndverðu verið sett vegna viðskipta landsins við annað ríki, en ekki til verndar kaupendum hér eða neytendum 391

Embættismenn og sýslunar. Sbr. dómara, málflutningsmenn, mat og skoðun.

Héraðslæknir ekki talinn eiga kröfu til gjalds fyrir lækniáðgerð, enda þótt hún hafi verið framkvæmd á réttan hátt, með því að framkoma læknisins gagnvart sjúklingnum og aðstandendum hans þótti hafa verið ótilhlýðileg 93

Ríkisstjórnin hafði lýst því yfir við Reykjavíkurbæ, að störf húsameistara ríkisins við byggingu sundhallar í Reykjavík skyldu lätin í té án kostnaðar fyrir bæjarsjóð. Borgarstjóri Reykjavíkur hét síðar húsameistarann sérstakri þóknun úr bæjarsjóði fyrir nefnd störf, án þess að afla sér samþykkis bæjarstjórnar til fjárveitingar þessarar. Talið að borgarstjóri hafi ekki verið bær um á eindæmi sitt að binda bæjarsjóð með slíku lof-

- orði um skyldu fram, sbr. 3. mgr. 3. gr. sam-
þykktar nr. 68 frá 1915 124
- Eftir beiðni lögreglustjórans í Reykjavík var seld á
nauðungaruppboði dómskuld, er fjárnámi hafði
verið tekin til tryggingar sektargreiðslu A. Upp-
boð þetta var síðar ómerkt í hæstarétti sökum
galla á auglýsingu þess. B, sem A hafði framselt
rétt sinn til dómskuldarinnar, höfðaði þá skaða-
bótamál á hendur lögreglustjóranum f. h. ríkis-
sjóðs vegna hins ólögmæta uppboðs. Var stefndi
sýknaður, með því að ekki þótti sannað, að sala
dómskuldarinnar á hinu ólögmæta uppboði hafi
valdið A eða réttartaka hans B neinu tjóni 218
- Sagt, að skipherra varðsups hafi ekki farið út fyrir
valdsvið sitt eða með öðrum hætti gert sig sekan
um gáleysi í athöfnum sínum við töku togara,
er síðar var sýknaður af kæru um ólöglegar veið-
ar í landhelgi. Tekið fram, að af þessu leiði, að
skaðabótakrafa á hendur ríkissjóði út af togara-
tökunni verði ekki byggð á almennum skaðabóta-
reglum 231
- Bæjarfógeti gerði lögtak í skipi, er A átti, fyrir
ýmsum skipagjöldum og lét síðan setja skipið á
land upp. Lögtaksgerðinni var áfrýjað, og var
hún ómerkt í hæstarétti. Lagði dómsmálaráðu-
neytið þá fyrir bæjarfógetann að afhenda A skip-
ið. Krafðist A þess að fá skipið afhent á floti,
en bæjarfógetinn taldi sér ekki skylt að láta setja
það fram, heldur visaði á það, þar sem það stóð
uppi á landi. Í skaðabótamáli, er A höfðaði gegn
ríkissjóði, var bæjarfógetinn ekki talinn hafa full-
nægt þeirri skilaskyldu, er á honum hvíldi vegna
töku skipsins og fyrirmæla dómsmálaráðuneyt-
isins um afhendingu þess. Var ríkissjóður dæmd-
ur til þess að greiða A bætur fyrir tjón það, er
vanrækslan á afhendingu skipsins hafði bakað
honum 242
- Tveir menn veittust á opinberri samkomu að lögreglu-
þjóni, er þar gætti reglu. Börðu þeir á lögreglu-
þjóninum og hrundu honum út úr samkomuhús-

inu. Voru árásarmennirnir dæmdir eftir 101. sbr.

99. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869 438

Mál var höfðað í héraði gegn héraðsdómara f. h. ríkissjóðs eða persónulega til greiðslu skaðabóta vegna fógetaverks, er fulltrúi héraðsdómarans hafði framkvæmt. Málinu lauk svo í héraði, að héraðsdómarinn var dæmdur persónulega til greiðslu skaðabóta, en dómsorð skorti um kröfuna á hendur ríkissjóði. Málinu var skotið til hæstaréttar af hálfu beggja aðilja. Sagt, að samkvæmt 2. mgr. 34. gr. laga nr. 85 frá 1936 verði ábyrgð á hendur héraðsdómara, en í þeirra tölu sé fógeti, ekki komið fram með málssókn í héraði, þegar svo sé farið, sem hér var. Héraðsdómarinn sé ekki bær að binda ríkissjóð í máli þessu, auk þess sem úrlausn um bótaskyldu ríkissjóðs vegna dómaraverka hljóti að byggjast á mati á þeim verkum, og verði því ekki fengin með málssókn í héraði í þessu máli. Var héraðsdómur og málsmeðferð í héraði því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi að því er nefndar kröfur varðaði 541

Embættistakmörk yfirvalda.

Eftir að ríkisstjórnin hafði heitið Reykjavíkurbæ því, að störf húsameistara ríkisins við byggingu sundhallar í Reykjavík skyldu látin í té ókeypis, hét borgarstjóri Reykjavíkur húsameistararum sérstakri þóknun úr bæjarsjóði fyrir nefnd störf, án þess að afla sér samþykkis bæjarstjórnar til fjárveitingarinnar. Talið, að borgarstjórinn hafi ekki verið bær um á eindæmi sitt að binda bæjarsjóð með slíku loforði um skyldu fram, sbr. 3. mgr. 3. gr. samþykktar nr. 68 frá 1915 124

Sagt, að 11. gr. laga nr. 69 frá 1928 heimili smásöluálagningu á áfengi, auk heildsöluálagningar samkvæmt 7. gr. sömu laga. Ef skilja eigi 5. gr. reglugerðar nr. 67 frá 1928 svo, sem ekki þyki þó fullyrðandi, að álagningarákvæði hennar eigi einnig við smásöluálagningu, þá bryti það í bága við 11. gr. laganna og væri því ekki löglegt, þar sem

heimild laganna til smásöluálagningar verði ekki brott fellt með reglugerðarákvæði	391
Yfirmatsmenn höfðu metið endurgjald fyrir veiðiréttindi í á samkvæmt 83. sbr. 85. gr. laga nr. 61 frá 1932, vegna kröfu um innlausn veiðiréttindanna samkvæmt 3. gr. sömu laga. Með því að matsmennirnir höfðu byggt mat sitt á röngum grundvelli og ekki gert sér grein fyrir gangverði veiðiréttindanna í frjálsum kaupum, var mat þeirra að engu haft og synjað um innlausnina á þeim grundvelli	400

Embættisvottorð.

Geðveikralæknir gefur vottorð um andlega heilbrigði manns	1
Vottorð ljósmóður um að barn hafi fæðzt fullburða lagt fram í barnsfaðernismáli	38
Yfirlæknir landsspítalans og héraðslæknir gefa vottorð um meiðsli manns, er orðið hafði fyrir bifreiðarslysi	278
Læknir lætur upp álit sitt um dánarorsök manns, er orðið hafði fyrir bifreiðarækestri	289

Endurgreiðsla.

A var farþegi í bifreið frá Reykjavík til Akureyrar. Er bifreiðin var á norðurleið í Eyjafirðinum, valt hún, og hlaut A meiðsli af, svo að förin norður varð ekki að tilætluðum notum. Eigandi bifreiðarinnar var dæmdur til þess að greiða A bætur vegna meiðslanna, en honum var ekki talið skylt að endurgreiða A fargjaldið norður	79
A krafðist endurgreiðslu frá Áfengisverzlun ríkisins á þeirri fjárhæð, er verzlunin hafði um ákveðið tímabil lagt fram yfir 75% á vín þau, er hún seldi nokkrum viðskiptamönnum sínum í smásölu, en A hafði fengið kröfur þessar framseldar sér. Taldi A hærri álagningu en 75% óheimila samkvæmt 7. gr. laga nr. 69 frá 1928 og 5. gr. reglug. nr. 67 frá 1928. Sagt, að 11. gr. laga nr. 69 frá 1928 heimili smásöluálagningu á áfengi auk heildsöluálagningar samkvæmt 7. gr. sömu laga. Ekki	

sé fullyrðandi, að 5. gr. reglug. nr. 67 frá 1928 eigi einnig við smásöluálagningu, en hafi henni verið ætlað að taka einnig til smásöluálagningar og binda hámark hennar við 75%, þá hefði það brotið í bága við 11. gr. nefndra laga og því eigi verið löglegt. Ennfremur tekið fram, að ákvæðin um hámarksálagningu á áfengi, sem talið hafi verið óeftirsóknarverð munaðarvara, en ekki skattstofn, hafi í öndverðu verið sett vegna viðskipta landsins við annað ríki, en ekki í því skyni að vernda kaupendur hér né neytendur. Brot á álagningarreglunum mundi því eigi hafa skapað þeim nokkurn rétt til þess að fá endurgreitt andvirði áfengis, er þeir teldu sig hafa ofgildið. Var kröfu A hrundið af greindum ástæðum 391

Endurskoðun.

Endurskoðendur rannsaka bókhald gjaldþrota fyrir-
tækis samkvæmt 7. gr. laga nr. 25 frá 1929 146

Endurupptaka.

Í refsímáli á hendur 3 mönnum, er dæmt var í hæstarétti árið 1937, var héraðsdómariinn (A) víttur fyrir það að hafa á eindæmi sitt, eftir uppsögu héraðsdómsins, hlutast til um fullnustu refsíðs eins hinna ákærðu, áður en dómsgerðir málsins höfðu verið sendar dómsmálaráðuneytinu og þvert ofan í bann þar að lútandi í 15. gr. tilsk. frá 24. jan. 1838. Eftir uppkvaðningu hæstaréttardómsins upplýstist það, að ákvörðunin um fullnustu refsingarinnar hafði ekki verið tekin af A persónulega, heldur í samtali skrifstofumanns hans við fulltrúa lögreglustjórans í Reykjavík, en A var þá sökum veikinda fjarverandi embætti sínu. Eftir ósk A og tillögum hæstaréttar var leyfð endurupptaka málsins samkvæmt 30. gr. laga nr. 112 frá 1935 að því er varðaði tiltekin ummæli í forsendum hæstaréttardómsins frá 1937. Með því að endurupptökumálið varðaði skipti valdstjórnarinnar og A, var A stefnt fyrir hæstarétt af valdstjórnarinnar hálfu. Í dómi hæstaréttar í

endurupptökumálinu er sagt, að enda þótt A hafi ekki látið neina greinargerð fylgja opinbera málinu á sínum tíma til hæstaréttar til afsökunar mistökum þeim, er á höfðu orðið, og að hann hafi þess vegna mátt vita, að hann sem héraðsdómari yrði látinn sæta vitum fyrir galla á meðferð málsins, eins og boðið er í 35. gr. tilsk. 3. júní 1796, þá eigi hann þó rétt á því, að það komi í ljós, að hann hafi ekki tekið sjálfur ákvörðun þá, er að var fundið, og eigi hann ekki að sæta vitum fyrir hana. Voru forsendur hæstaréttardómsins frá 1937 leiðréttar að þessu leyti 316

Erfðafesta.

Árið 1934 ákvað Reykjavíkurbær að taka án endurgjalds erfðafestuland A, er verið hafði í erfðafestu frá því árið 1867. A höfðaði mál gegn bænnum og krafðist endurgjalds fyrir landið eftir mati dómkvaddra manna. Í málinu upplýstist, að fylgt hafi verið óslitið frá 1905 til 1934 samþykkt bæjarstjórnar frá 17. nóv. 1904 um það, að erfðafestuhafar á landi bæjarins greiddu bæjarsjóði 20% af söluverði erfðafestulanda sinna, er þeim væri breytt í byggingarlóðir. Var því talið, að skapazt hafi réttmætt traust erfðafestuhafa á því, að þeir mættu sjálfir halda 80% söluverðsins, og ákvörðun bæjarstjórnar frá 18. nóv. 1919 um að leggja 2 króna gjald á hvern fermetra erfðafestulanda og eignarlanda til götugerðar um landið, hafi ekki getað raskað því trausti. Var krafa A því til greina tekin 222

Fals. Sjá skjalafals.

Fangelsi. Sjá refsingar.

Farmsamningar.

A, B og C tóku í félagi skip á leigu til farmflutnings frá Danzig til Reykjavíkur. Skyldi hver þeirra ráðstafa $\frac{1}{3}$ af farmrými skipsins og með þeim hætti, að hagnaður eða tap skiptist milli þeirra

á sama hátt. A fyllti sinn hluta farmrýmisins, m. a. með því að heita D flutningi á 100 smálest-um af vörum frá Danzig til Reykjavíkur fyrir nokkru herra farmgjald af smálest en tekið var fyrir flutning á öðrum vörum í skipinu, og kom hagnaður af þessari ráðstöfun í hlut hvers þeirra A, B og C samkvæmt framansögðu. Skipið skildi eftir 40 smálestir af vörum D í Danzig, og kvað skipstjóri ekki hafa verið rúm í skipinu fyrir meira af vörum hans. D höfðaði þá mál gegn B og krafðist fébóta vegna vanefnda á flutnings-samningi þeim, er hann hafði gert við A. Talið, að í samningi þeirra A, B og C hafi falizt umboð til handa A frá B og C til flutningssamnings þess, er A gerði við D, og hafi því sá samningur bundið þá félaga alla, enda hafi B og C samþykkt samninginn við D skilorðslaut. Og með því að ábyrgð þremmenninganna á efndum samningsins við D sé solidarisk, þá hafi D getað krafist þá alla þrjá saman einn fyrir alla og alla fyrir einn, en einnig hafi honum verið heimilt að krefja hvern einstakan þeirra allra bótanna. Var B því dæmdur til að greiða D bætur fyrir það, að hann hafði orðið að greiða herra farmgjald fyrir vör-ur þær, er eftir urðu, en orðið hefði eftir samn-ingnum, svo og símskeytakostnað, er vanefndirn-ar höfðu bakað D. Hins vegar var bótakrafa D vegna sölutaps og vörurýrnunar ekki tekin til greina

Skipseigandinn A í Noregi hafði leigt skip sitt firm-anu B í Noregi til 3 mánaða þann 20. jan. 1937. Þann 1. marz s. á. undirritaði skipamiðlarafirm-að C í Hull f. h. A farmsamning við íslenzka firmað D um flutning saltfarms á greindu skipi frá Trapani á Sikiley til Íslands. Þann 3. apríl s. á. var sú breyting gerð á farmsamningnum, að saltið skyldi tekið í Santa Pola á Spáni í stað Trapani. Samkvæmt ákvæðum farmsamningsins galt D helming farmgjaldsins, er fermingu var lokið í Santa Pola, til skipamiðlarafirmans E í Noregi f. h. farmflytjanda. Er skipið var í Gí-

braltarsundi á leið til Íslands, var það hertekið af vopnuðu skipi Francos, er þá átti í borgarastyrjöld við stjórn Spánar. Var farið með skipið til Ceuta í spönsku Marokko, er Franco hafði á valdi sínu. Yfirvöld Francos lýstu farminn upp-tækan og létu skipstjórann skrifa undir skuld-bindingu um að flytja hann til Casablanca í frakkneska Marokko, er var hlutlaus höfn, og afhenda hann þar tilteknum manni. Varð skipstjórinn að skrifa undir nýtt farmskirteini á nafn þessa manns og afhenda yfirvöldum Francos það. Sigldi skipið síðan til Casablanca undir eftirliti herskipa Francos, og var farminum skipað þar á land, þrátt fyrir mótmæli D. Skipið tók því næst annan saltfarm fyrir D í Cadiz á Spáni og sigldi með hann til Íslands. Er þangað kom, höfðaði D mál gegn A og krafðist fébóta, sem hér segir: 1. Vegna fjárgreiðslu, er D kvaðst hafa orðið að inna af hendi til þess að fá sig leystan frá samningi um saltkaup í Trapani. Þessi kröfuliður var ekki tekinn til greina, þegar af því, að D hafði engan fyrirvara gert um að fá þessa fjárhæð greidda, er það réðst, að saltið skyldi tekið í Santa Pola í stað Trapani. 2. Bætur vegna missis fyrirframgreidds farmgjalds fyrir saltfarm þann, er upptækur var gerður. Í málinu upplýstist, að enska miðlarafirmað C hafði aðeins haft umboð frá leigutaka skipsins B, en ekki A, til þess að semja um flutning með skipinu, og þeirri staðhæfingu A var ekki hnekkt, að norska firmað E hefði veitt farmgjaldinu móttöku fyrir hönd B. Varð skylda A til þess að bæta D missi farmgjaldsins því ekki á þeim stofni reist, að A hefði fengið farmgjaldið í sínar hendur. Ekki þótti A heldur hafa orðið ábyrgur fyrir greiðslu bóta samkvæmt þessum lið af þeim sökum, að skipstjóranum hafi orðið á nokkur handvörn, er hann skildi farminn eftir í Casablanca, með því að hann hafði þá ekki átt annars úrkosta. Var A því einnig sýknaður af þessum kröfulið. 3. Loks krafðist D bóta fyrir missi saltfarmsins svo og greiðslu ýmislegs

útlagðs kostnaðar í því sambandi. Þessi kröfu-
liður þótti ekki verða á því byggður fremur en
2. kröfuliðurinn, að skipstjórinn hefði gerzt sek-
ur um vanrækslu. Hins vegar var það talið at-
hugandi, hvort D ætti kröfu til bóta eftir reglum
neyðarréttarins, með því að farmurinn hefði verið
skilinn eftir í Casablanca til þess að firra skip
og áhöfn viðurlögum, er þeim hefði ella verið
búin að hervaldi Francos. Úrlausn þessa atriðis
talin velta á því, hvort D hafi að lögum þeim, er
í Casablanca giltu, þegar farmurinn var afhent-
ur þar, talizt eigandi farmsins, þrátt fyrir upp-
töku hans í Ceuta og síðari ráðstafanir á hon-
um. Í málinu var ekki upplýst, hvaða lög hefðu
gilt í Casablanca í því efni, og þótti þá ekki unnt
að svo vöxnu máli að leggja dóm á það, hvort
A bæri að greiða D þenna kröfulið. Var honum
því visað frá héraðsdómi 252

Farmskírteini. Sjá farmsamningar.

Fasteignagjald. Sjá skattar.

Fasteignir.

Sameigendur að jarðartorfu deila um eignarhlutföll
sín í henni 431

A, er selt hafði B hús sitt, talið óheimilt að flytja
eftir það burt úr húsinu skáp og þvottaskál úr
eldhúsi, með því að venja sé, að slíkur búnaður
fylgi húsum við sölu þeirra, enda var ekki sann-
að, að eldhúsbúnaði þessum hafi verið svo sér-
staklega háttað, að ofangreind regla hafi ekki
tekið til hans, né heldur, að munir þessir hafi
verið sérstaklega undan skildir við sölu hússins 553

Félög, félagsskapur. Sbr. hlutafélög,
samvinnufélög.

Félagið H samþykkti að leggja kauphömlur á verzl-
unarfyrtækið M. Var H talið hafa gengið lengra
í framkvæmd kauphamlanna en heimilt var. Í
skaðabótamáli, er M höfðaði gegn stjórnendum

- H, voru þeir sökum forgöngu sinnar um hinar ólögmætu aðgerðir taldir persónulega og solidarískt ábyrgir fyrir tjóni því, er kauphömlurnar höfðu bakað M 10
- Þrír aðiljar tóku í félagi skip á leigu til farmflutnings frá Danzig til Reykjavíkur. Átti hver þeirra að ráðstafa $\frac{1}{3}$ af farmrýminu og með þeim hætti, að hagnaður og tap, ef því yrði að skipta, skiptist milli þeirra á sama hátt. Talið, að samningur, sem einn þessara aðilja gerði við A um flutning á vöru með skipinu frá Danzig til Reykjavíkur hafi bundið alla þrjá félagana in solidum. Hafi A því getað kafið þá alla þrjá saman alla fyrir einn og einn fyrir alla bóta vegna vanefnda á samningnum, en auk þess hafi hann mátt krefja hvern einstakan þeirra allra bótanna 88
- A og B ráku heildverzlun í félagi á árunum 1911—1913, en eftir þann tíma rak A einn verzlunina, og virðist B þá hafa hætt öllum afskiptum af henni. Árið 1937 höfðaði B mál gegn A og krafðist reikningsskila, launa frá fyrirtækinu og arðs af því til 1937 o. fl. A var sýknaður af kröfum þessum, með því að B hefði með aðgerðaleyfi sínu um allt að því aldarfjórðung fyrirgert kröfum sínum á hendur A, jafnvel þótt þær kynnu að hafa haft við rök að styðjast í öndverðu 375

Firmu. Sjá félög, félagsskapur.

Fiskveiðalög. Sjá botnvörpuveiðabrot.

Fjársvik. Sjá svik.

Flutningssamningar. Sjá farmsamningar.

Fógetagerðir. Sbr. kyrrsetning, lögtak, útburðagerðir.

Fógetaréttarmáli frestað ex officio fyrir hestarétti og lagt fyrir fógeta samkvæmt analogíu 120. gr. laga nr. 85 frá 1936 að veita aðiljum kost á að afla framhaldsgreinargerðar fyrir fógetaréttinum 364

A seldi f. h. finnsks firma B bátsvél að áskildum eignarrétti firmans, unz andvirðið væri að fullu greitt, en A var ábyrgur gagnvart firmanu fyrir greiðslu þess. Í greiðaskyni við B tók A eigin víxil hans fyrir nokkrum hluta þeirrar upphæðar af andvirðinu, sem samkvæmt samningum átti að greiðast þegar við afhendingu vélarinnar. Vegna vanskila B bæði á greiðslu víxils þessa og öðrum eftirstöðvum vélarandvirðisins krafðist A þess, að hann væri settur inn í umráð vélarinnar með beinni fógétagerð. Var fógetaréttur settur í því skyni á heimili B af fulltrúa héraðsdómars, en með því að B var ekki sjálfur heima, var gerðinni frestað. Fór fógeti þá þangað, sem bátinn var að finna, og lét taka tvo hluti úr bátsvélinni til þess að fyrirgirða færslu bátsins úr stað, unz séð yrði fyrir lok fógétagerðarinnar. Síðar sama dag var fógetaréttur settur á ný. Var B þá viðstaddur og upplýsti, að hann hafi fengið gjaldfrest hjá finnska firmanu fyrir milligöngu finnska ræðismannsins í Reykjavík, en þó náði sá gjaldfrestur ekki til víxilskuldarinnar. A fékk þá gerðinni frestað til næsta dags, en er henni skyldi þá fram haldið, mætti A ekki, og féll gerðin þar með niður. Lét fógétinn samdægurs setja vélarhlutina tvo aftur í vélina. B höfðaði síðan mál í héraði gegn A og héraðsdómaranum (C), er hann taldi bera ábyrgð á framkvæmd fógétagerðarinnar, og krafðist þess að A og C f. h. rikissjóðs eða persónulega yrðu dæmdir in solidum til þess að greiða honum skaðabætur vegna nefndra fógetaaðgerða. Í héraði var A sýknaður, dómsorð skorti um kröfuna á hendur rikissjóði, en C dæmdur persónulega til að greiða B skaðabætur. Málinu var skotið til hæstaréttar af hálfu C og B. Í dómi hæstaréttar er tekið fram, að taka hlutanna úr vélinni hafi verið atriði í þeirri fógétagerð, er framkvæma átti samkvæmt beiðni A. Samkvæmt 2. mgr. 34. gr. laga nr. 85 frá 1936 verði ábyrgð á hendur héraðsdómara, en í þeirra tölu sé fógeti, ekki komið fram með málssókn í

héraði, þegar svo sé farið, sem hér var. Í máli þessu sé C ekki bær að binda rikissjóð. Úrlausn um bótaskyldu rikissjóðs vegna dómaraverka hljóti auk þess að byggjast á mati á þeim verkum og verði því ekki fengin í þessu máli með málsókn í héraði. Af þessum sökum var héraðsdómur og málsmeðferð í héraði ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi ex officio að því leyti sem kröfur voru gerðar á hendur C f. h. rikissjóðs eða persónulega. Að því er varðaði skaðabótakröfu B á hendur A, þá var talið, að A hafi verið heimilt að krefjast innsetningargæðna bæði vegna vanskila á greiðslu víxilskuldarinnar og þess, að hann var ábyrgur gagnvart finnska firmanu fyrir greiðslu annarra eftirstöðva vélarandvirðisins og hafði því eigin hagsmuna að gæta, enda hafði hvorki B né firmað látið hann vita um gjaldfrest þann, sem firmað veitti fyrir milligöngu ræðismannsins. Og með því að vélinni hafði verið komið í samt lag þegar eftir að A ákvað að láta gerðina niður falla, þá var A ekki talinn hafa orðið skaðabótaskyldur gagnvart B og því sýknaður af kröfum hans 541

Foreldrar og börn. Sjá barnsfaðernismál, dánarbætur, framfærslusamningar, meðlag.

Framfæri. Sbr. meðlag.

Manni dæmd refsing eftir 10. gr. laga nr. 51 frá 1928, með því að hann neitaði að skýra frá því, af hverju hann hefði framfæri sitt 608

Framfærslusamningar.

Hjón, M og K, sem áttu 4 börn, afsöluðu tveimur sonum sínum öllum eignum sínum gegn því að andvirðið stæði inni í búi kaupenda, en vextirnir gengju til framfærslu hjónunum, meðan þau lifðu. Skyldi skipta helming andvirðisins með lögerfingjum eftir lát þess, er fyrr dæi, en hinum helmingnum eftir lát hins. M dó fyrr, og var þá hans hluta skipt meðal lögerfingja, eins og samningur

sagði til. Eftir lát annars bróðurins, er samningurinn hafði verið gerður við, samdist svo með K og þeim bróðurnum, er eftir lifði og ól önn fyrir henni, að hann skyldi auk vaxtanna af eignarhluta K eignast árlega 500 kr. af höfuðstólnum fyrir framfærslu hennar. Þegar K var látin, kom dánarbú hennar til skipta, og var þess þá krafizt af lögerfingjum, að þessi síðari samningur væri dæmdur ógildur. Þeirri kröfu hrundið, með því að K hafi ekki með upphaflega samningnum afsalað sér rétti til þess að gera að M látnum nýja ráðstöfun á eignarhluta sínum, enda gætu ákvarðanir M ekki staðið slíkum ráðstöfunum í vegi, þar sem skipti á hans eignarhluta höfðu farið eftir fyrirmælum hans. Þótti og upplýst, að K hafi verið heil á sálu, er hún gerði greinda breytingu á framfærslusamningnum 500

Frávísun.

a) Frá héraðsdómi.

- Réttur A til skaðabóta úr hendi B talinn velta á því, hvort A hefði að lögum þeim, er giltu í Casablanca í frakknesku Marokko talizt eigandi farms, er þar var eftir skilinn. Með því að ekkert var upplýst í málinu um lög þessi, var kröfu A vísað frá héraðsdómi 252
- Í skuldamáli var gagnstefnt í héraði út af gagnkröfu, er höfð var uppi, og krafizt skuldajafnaðar við kröfu aðalstefnanda í aðalmálinu og sjálfstæðs dóms um afgang gagnkröfunnar. Í hæstarétti var krafa aðalstefnanda í héraði tekin til greina, en gagnsök í héraði vísað frá héraðsdómi sökum ófullnægjandi málsútlitunar 300
- Mál, er höfðað var fyrir sjódómi gegn þrotabúi til greiðslu hásetakaups og viðurkenningar sjóveðréttar, ómerkt ex officio og því vísað frá héraðsdómi, með því að ekki var sannað, að kröfu þeirri, er málið varðaði, hafi verið lýst í þrotabúið samkvæmt 33. sbr. 90. gr. skiptalaga nr. 3 frá 1878 og 3. mgr. 1. gr. laga nr. 52 frá 1914, eða að skipta-

- ráðandi hafi vísað henni til sjóðóms samkvæmt nefndu ákvæði laga nr. 52 frá 1914 327
- Þegar K krafðist höfðunar barnsfaðernismáls, voru liðin meira en 4 ár frá fæðingu barns hennar, og hafði hún ekki fengið málshöfðunarfrest lengd-an samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46 frá 1921, er þá var í gildi, sbr. nú 6. mgr. 211. gr. laga nr. 85 frá 1936. Í hæstarétti var af hálfu M krafizt ómerkingar málsins af þessum sökum. Kröfunni hrundið, með því að slík andmæli höfðu ekki komið fram fyrir héraðsdómi og engin krafa í þessa átt verið gerð í áfrýjunarstefnu 405
- Mál var höfðað í héraði gegn lögmanninum í Reykjavík f. h. rikissjóðs eða persónulega til greiðslu skaðabóta út af meintri ólögmati framkvæmd innsetningargerðar. Málinu lauk í héraði með því, að lögmaðurinn var dæmdur persónulega til að greiða skaðabætur. Báðir aðiljar áfrýjuðu málinu. Í dómi hæstaréttar sagt, að ábyrgð á hendur héraðsdómara verði ekki komið fram með máls-sókn í héraði, þegar svo sé farið, sem hér var. Í máli þessu sé lögmaðurinn ekki bær að binda rikissjóð. Úrlausn um bótaskyldu rikissjóðs vegna dómaraverka hljóti auk þess að byggjast á mati á þeim verkum, og verði slík úrlausn því ekki fengin í þessu máli með málssókn í héraði. Var af þessum sökum héraðsdómur og meðferð máls í héraði ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi að því er varðaði kröfur á hendur lögmanninum f. h. rikissjóðs eða persónulega 541

b) Frá hæstarétti.

- Úrskurði héraðsdómara um staðfestingu vitnaskýrslu í einkamáli var skotið til hæstaréttar eftir reglum laga nr. 85 frá 1936 um kærur. Enda þótt engar kröfur eða greinargerð fylgdu málinu til hæstaréttar, var málinu samt ekki frávísað, með því að ráða þótti mega af líkum, í hvaða skyni úrskurðurinn var kærður 42
- Dómkvaðningu matsmanna í aukarétti var áfrýjað til hæstaréttar með stefnu 16. nóv. 1937 til þing-

festingar í maí 1938. Með því að slík mál eiga að sæta kæru samkvæmt 199. gr. laga nr. 85 frá 1936, var málinu vísað ex officio frá hæstarétti sökum rangs áfrýjunarháttar	314
Fyrir hæstarétti var þess krafizt, að viðurkenndur yrði veðréttur til tryggingar skuldakröfu. Með því að kröfu þessari hafði í héraði verið vísað frá dómi, varð dómur ekki á hana lagður í hæstarétti	331
Máli vísað ex officio frá hæstarétti sökum þess að áfrýjunarleyfi var gefið út meira en 2 árum eftir upphaf áfrýjunarfrests	358

Frestir.

Opinberu máli frestað til öflunar upplýsinga ..	130,	441
Barnsfaðernismáli frestað til rækilegrí rannsóknar	337, 405, 497,	611
Fógetaréttarmáli frestað ex officio fyrir hæstarétti og lagt fyrir fógeta samkvæmt analogíu 120. gr. laga nr. 85 frá 1936 að veita aðiljum kost á að afla framhaldsgreinargerðar fyrir fógetaréttinum ...		364

Fyrning refsikröfu.

Tvö hlutafélög voru tekin til gjaldþrotaskipta 15. jan. 1932. Með stefnu birtri 27. ágúst 1936 var refsí-mál höfðað gegn framkvæmdarstjóra og tveimur stjórnarmönnum félaganna fyrir brot gegn ákvæð-um 1. sbr. 39. gr. laga um gjaldþrotaskipti nr. 25 frá 1929 og gegn einum þeirra ennfremur fyrir brot á löggjöf um verðtoll í sambandi við rekstur félaganna. Sök allra talin fyrnd samkvæmt ana-logíu 67. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869. Einn hinna ákærðu einnig sakaður um brot á 2. mgr. 264. gr. hegningarlaganna vegna óreiðu á bók-haldi annars félagsins. Sagt, að sú sök myndi einnig vera fyrnd samkvæmt 67. gr. hegningar-laganna, ef til hegningar hefði verið unnið. Sami ákærði hafði skýrt rangt og villandi frá greiddu hlutafé til hlutafélagaskrár og upplýsingastofn-ana og einnig hermt rangt um það í bókum og

reikningum félagsins. Brot hans talið varða við
1. tölul. 53. gr. laga nr. 77 frá 1921, og sökin ekki
talin fyrnd, þar sem hún varðaði ákærða þyngri
refsingu en sektum eða einföldu fangelsi 146

Gagnsakir. Sjá málasmsteypa.

Gáleysi.

- Talið gáleysi af bifreiðarstjóra að treysta um of á
hemla bifreiðar sinnar, skömmu eftir að hann
hafði ekið yfir djúpan poll, með því að hann hafi
mátt gera ráð fyrir því, að hemluborðarnir hefðu
blotnað. Einnig talið, að honum hafi mjög mis-
sýnzt um það, hvernig hann átti að haga akstri
sínnum, er hann ætlaði að taka beygju á vegamót-
um á árbakka. Ók hann út af árbakkanum í ána,
og drukknuðu 3 af fjórum farþegum hans. Var
honum refsað eftir 200. gr. hegningarlaga frá
25. júní 1869 og 15. sbr. 14. gr. laga um bifreiðar
o. fl. nr. 70 frá 1931 65
- Ekki talið, að skipherra varðsups hafi gerzt sekur um
gáleysi í athöfnum sínum við töku togara, er
grunaður var um veiðar í landhelgi. Af því talið
leiða, að skaðabótaskylda út af töku togarans
verði ekki byggð á almennum skaðabótareglum 231
- Skipstjóri hafði orðið að láta farm af höndum við
hervald Francos á Spáni og flytja farminn síðan
eftir skipun yfirvalda Francos og undir eftirliti
herskipa hans til hlutlausrar hafnar og skilja hann
þar eftir. Í máli farmeiganda gegn eiganda skips-
ins til greiðslu skaðabóta vegna missis farmsins
var talið, að skipstjórinn hafi ekki gerzt sekur
um vanrækslu, er hann skildi farminn eftir, með
því að hann hafi ekki átt annars úrkosta, og geti
því skaðabótakrafan ekki orðið á þeim stofni
byggð 252
- Bifreið var ekið á gangandi mann, og beið hann bana
af. Aðgæzluleysi bifreiðarstjórans talið um slysið
að kenna. Var hann dæmdur til refsingar eftir
200. gr. hegningarlaganna 289
- Árekstur varð milli skipanna A og B. Skipstjóri A tal-

inn hafa sýnt af sér óvarkárni og eiga sök á árekstrinum	319
Bifreið rakst á mann, er gekk í veg fyrir hana, og beið hann bana af. Talið, að sá, sem fyrir slysinu varð, hafi með ógætni sinni átt mesta sök á því, en bifreiðarstjórinn hafi og sýnt nokkra óvarkárni. Var hann því dæmdur sekur við 200. gr. hegningarlaganna	352

Gjafir.

A hafði ánafnað fjölskyldu sinni liftryggingarfé sitt eftir sinn dag, en að honum látnum vildu lánardrottinn hans draga féð undir skipti á dánarbúi hans. Sagt, að ákvæði 2. málslíðs 85. gr. skiptalaga nr. 3 frá 1878 geti ekki komið lánardrottunum að haldi í deilu þeirra við fjölskyldu A, með því að ákvæðin taki aðeins til óefndra gjafaloforða, en hér hafi allt það verið innt af hendi fyrir lát A, sem nauðsynlegt var til þess að tryggingarféð yrði greitt	486
---	-----

Gjafsókn. Gjafvörn.

Gjafsóknarmál eða gjafvarnar	38, 93, 213, 271,	494
Gjafsóknarhafi eða gjafvarnarhafi dæmdur til þess að greiða gagnaðiljanum málskostnað, en þóknun skipaðs talsmanns gjafsóknarhafa eða gjafvarnarhafa dæmd úr ríkissjóði	38,	213

Gjalddagi.

Maður hafði tekið verzlunarbúð á leigu í Reykjavík, án þess að nokkuð væri samið um gjalddaga húsaleigunnar. Leigusali hélt því fram, að samkvæmt venju ætti leigan að greiðast fyrirfram. Með því að ekki þótti sannað, að venja hafi skapast í þá átt, var talið að leigan ætti að greiðast mánaðarlega eftirá	103
Leigutaki húsnæðis undirgekkst í fógetarétti 16. febr., enda þótt honum væri það óskýlt, að fara úr húsnæði sínu fyrir 20. sama mán. Þótt leigan fyrir febrúarmán. ætti samkvæmt áðurgerðum samningi aðilja að greiðast eftirá fyrir mánuð hvern,	

var samt litið svo á, að leigutakinn hafi með yfirlýsingu sinni fyrir fógetaréttinum skuldbundið sig til að ljúka skiptunum og þar með greiða leigu fyrir þann hluta febrúar, sem hann hafði afnot húsnæðisins, eigi síðar en 19. febr.	103
Skuldabréf allt fallið í gjalddaga vegna vanefnda á einstökum greiðslum	443

Gjaldþrotaskipti.

Tvö hlutafélög voru tekin til gjaldþrotaskipta þann 15. jan. 1932. Í máli ákærvaldsins, er höfðað var í ágúst 1936 gegn framkvæmdarstjóra félaganna og 2 meðstjórnendum hans, var ekki talið þurfa athugunar við, hvort þeir hefðu gerzt sekir við 1. sbr. 39. gr. laga nr. 25 frá 1929 með því að framselja ekki bú félaganna til gjaldþrotaskipta í tæka tíð, með því að sök myndi vera fyrnd eftir analogíu 67. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869	146
Eftir að hlutafélag, er fékkst við verzlunarrekstur, hafði hætt allri starfsemi í ágúst 1928, fékk framkvæmdarstjóri þess greiddar nokkrar fjárhæðir, er heyrðu félaginu til. Varði hann því til þess að greiða sumum lánardrottnum þess kröfur þeirra að fullu. Þegar bú félagsins var tekið til gjaldþrotaskipta í jan. 1932, voru engar eignir lengur fyrir hendi. Í opinberu máli gegn framkvæmdarstjóranum, er höfðað var í ágúst 1936, var hann dæmdur sekur um refsiverða ívilnun eftir 263. gr. hegningarlaganna	146
Verzlunarhlutafélag hætti að fullu starfsemi sinni í ágúst 1928, en í jan. 1932 var bú þess tekið til gjaldþrotaskipta. Ekki talið eiga að varða framkvæmdarstjóra félagsins refsíabyrgð, þótt hann gæti ekki gert grein fyrir, hvað orðið hafi af sumum bókum og skjölum félagsins, eftir að það hætti störfum	146
Stjórnarmanni gjaldþrota félags var gefið að sök, að hann hafi með greiðslu fjöggra krafna ívilnað lánardrottnum og með því gerzt sekur við 263. gr. hegningarlaganna. Einn lánardrottnanna hafði	

haft tryggt skipsveð fyrir kröfu sinni, og var greiðsla til hans af þeim sökum ekki talin refsiverð. Ekki var sannað, að greiðsla hefði fram farið á tveimur ofangreindra krafna, og um fjórðu greiðsluna var þeirri staðhæfingu ákærða ekki hnekk, að keypt hafi verið ný vél í bát félagsins, og fjárhæðin innt samtímis af hendi upp í andvirði vélarinnar. Var því sýknað af ákæru þessari 146

Eftir að rannsókn hafði fram farið út af gjaldþrotum tveggja hlutafélaga, var höfðað sakamál gegn framkvæmdarstjóra félaganna fyrir ýmislegt misferli á stjórn þeirra. Í því máli var hann dæmdur til refsingar fyrir að hafa gerzt sekur við 1. tölul. 53. gr. laga nr. 77 frá 1921 um hlutafélög og 7. gr. laga um verzlunarbækur nr. 53 frá 1911 með röngum tilkynningum til hlutafélagaskrár og upplýsingastofnana og röngum bókunum um innborgað hlutafé. Hins vegar var hann sýknaður af ákæru um bókhaldsóreiðu samkvæmt 2. mgr. 264. gr. hegningarlaganna, með því að sök myndi fyrnd eftir 67. gr. sömu laga, ef til hennar hefði verið unnið 146

A var framkvæmdarstjóri hlutafélags. Í árslok 1930, er það átti ekki lengur fyrir skuldum, lét hann það afsala sér flestum eignum þess, en tók jafnframt að sér að greiða veðskuldir þær, er á eignunum hvildu, með samþykki veðhafa. Árið 1932 var bú félagsins tekið til gjaldþrotaskipta, og eftir það var höfðað sakamál á hendur A, m. a. fyrir eignayfirfærslu þessa. Þar sem upplýst var, að veðskuldir þær, er á eignunum hvildu og A tók að sér að greiða, námu hærri fjárhæð en ætla mátti, að eignirnar seldust fyrir, var litið svo á, að yfirfærslan hefði ekki valdið neinum lánardrottni tjóni og að veðhafanum hafi heldur ekki verið ívilnað með henni. Var A því sýknaður af ákærulið þessum 146

Enda þótt framkvæmdarstjóri hlutafélags, er tekið hafði verið til gjaldþrotaskipta, væri í sakamáli gegn honum út af ýmsu misferli í sambandi við stjórn hans á félaginu dæmdur til refsingar m. a.

fyrir að hafa gerzt sekur við 263. gr. hegningar- laga frá 25. júní 1869, var hann samt ekki svipt- ur leyfi til þess að stjórna atvinnufyrirtæki eftir 8. gr. laga nr. 25 frá 1929	146
Manni talið heimilt að ákveða, er hann keypti sér lif- tryggingu, að tryggingarféð skyldi að honum látn- um ganga til framfærslu fjölskyldu hans og þar með vera undan aðför og öðrum aðgerðum til hagsmuna lánardrottinn hans dregið, sbr. 32. gr. aðfarylaga nr. 19 frá 1887 og 26. gr. laga nr. 25 frá 1929, enda höfðu lánardrottinnar í umræddu tilfelli ekki krafizt riftingar samkvæmt gjald- þrotaskiptalögunum	486

Greiðsla.

Skuld A við dánarbú B talin hafa stofnast árið 1920. Honum því heimilað að inna af hendi greiðslu skuldarinnar í skuldabréfum kreppulánasjóðs með nafnverði	500
Kaupmaður (K) var krafinn greiðslu viðskiptareikn- ings af smjörlikisgerð (S). Fékk K reikninginn kvittaðan gegn afhendingu þriggja ávisana, er A hafði gefið út á hendur B. Þegar S krafði B um greiðslu ávisananna, fékk hún afsvar, með því að A ætti ekki innstæðu til greiðslu þeirra. Höfð- aði S þá mál gegn K og krafðist greiðslu af hon- um. Ekki talið sannað, að S hafi tekið við ávis- ununum til fullnaðargreiðslu á skuldinni, enda verði að telja kvittun viðskiptareikningsins gefna með þeim fyrirvara, að ávisanirnar greiddust. Var krafa S því til greina tekin	604

Gæzluvarðhald.

Erlendum manni (A) var bönnuð brottför úr landi, meðan refsímál, er höfðað hafði verið gegn hon- um, var ekki á enda kljád. Eftir að A hafði verið sýknaður í hæstarétti af kærnu hins opinbera, höfðaði hann skaðabótamál á hendur ríkissjóði út af höfðun refsímálsins og kyrrsetningu hans hér á landi, meðan á málinu stóð. Sagt, að ríkis- sjóður hefði ekki orðið skaðabótaskyldur, nema	
---	--

skilyrði fyrir lögjöfnun frá 1. gr. laga nr. 28 frá 1893 hefðu verið fyrir hendi. Ekki þyrfti þó að athuga, hvort svo hafi verið, með því að skaðabótakrafa samkvæmt analogíu 1. gr. nefndra laga hefði verið niður fallin samkvæmt analogíu 4. gr. sömu laga, þar sem meira en ár var liðið frá því að sýknudómur í opinbera málinu gekk í hæstarétti, er skaðabótamálið var höfðað	242
Við ákvörðun refsingar tekið tillit til þess, að ákærði hafði, meðan á rannsókn málsins stóð, setið 6 mánuði í gæzluvarðhaldi	559

Hafning máls.

Mál hafið eftir ósk áfryjanda, og stefnda dæmdar ómaksbætur	73
---	----

Hefð.

A og B töldu sig báðir eiga tvær landspildur við Borgarfjörð. A höfðaði mál gegn B og krafðist þess, að honum væri dæmt óheimilt að veiða í firðinum undan landspildum þessum. B kvaðst hafa keypt landspildurnar árið 1894 og nytjað þær síðan um 40 ára skeið, en eignarheimild sína fyrir spildunum kvað hann glataða. Með vitna-skýrslum þótti sannað, að B hafi um að minnsta kosti 20 ára skeið farið með þessar lendur sem sína eign og haft allar nytjar þeirra, sem hægt var að hafa eins og þá stóð á. Sagt, að hafi nokkur annmarki verið á eignarheimild B í upphafi, þá hafi hann horfið við óslitið eignarhald hans á landspildunum um 20 ára skeið. Var B því sagður eigandi lendnanna og veiðiréttinda, er þeim fylgdu, og sýknaður af kröfu A	28
--	----

Hegningarauki.

Með dómi hæstaréttar 10. des. 1934 var A dæmdur til refsingar fyrir fjársvik, skjalafals o. fl., en héraðsdómur í því máli var upp kveðinn 30. maí 1933. Árið 1936 var nýtt sakamál höfðað gegn A fyrir brot, er sum voru framin áður en héraðsdómur gekk í fyrra málinu, en sum síðar. Fyrir refsing

- verðan verknað, framinn fyrir 30. maí 1933, var honum í síðara málinu aðeins dæmdur hegningar-
auki samkvæmt 65. gr. hegningarlaga frá 25. júní
1869 146
- Með héraðsdómi 2. sept. 1935, er síðar var staðfestur
í hæstarétti, var A dæmdur til refsingar fyrir að
hafa gerzt sekur við 250. gr. hegningarlaga frá
25. júní 1869. Árið 1939 var höfðað nýtt sakamál
gegn honum fyrir samskonar brot, er sum voru
framin áður en héraðsdómur gekk í fyrra mál-
inu. Við ákvörðun refsingar var um þau brot
höfð hliðsjón af 65. gr. hegningarlaganna 559

Heilbrigðismál. Sjá lækna, lækningar.

Heimvísun. Sbr. ómerking.

- Dómur í landamerkjamáli ómerktur, og máli visað
heim í hérað til dómsálagningar af nýju 73
- Í barnsfaðernismáli krafðist M ómerkingar málsins
og heimvísunar til rækilegri rannsóknar, með því
að líkur væru fyrir því, að K hafi haft samfarir
við tvo eða fleiri karlmenn á getnaðartíma barns-
ins. Með því að ekki varð í málinu skorið úr um
faðerni barnsins, þótti ekki næg ástæða til þess
að taka þessa kröfu M til greina 237

Hilming.

- A hafði stolið kjöttunnu, og var kona sú, er hann bjó
með, dæmd sek við 240. gr. hegningarlaganna fyrir
afneyzlu. Kona þessi var einnig uppvís að því
að hafa stolið silfurrefaskinum, en ekki þótti
sannað, að A hafi gerzt sekur um hilmingu í sam-
bandi við þann þjófnað 340
- Maður var dæmdur fyrir þjófnað og óheimila töku
sauðfjár og hrossa. Ekki þótti sannað, að kona,
sem honum fylgdi, hafi verið í vitorði með hon-
um, og var hún því ekki sakfelld 559

Hlutfélög.

- A var eigandi verzlunarfyrirtækis. Árið 1926 gekkst
hann fyrir stofnun hlutfélags, er tók við rekstri

fyrirtækis hans, eignum og skuldum. Réð A mestu um stjórn félagsins, en aðrir, er hluti áttu í félaginu, virtust hafa gerzt hluthafar að tilmælum hans og látið stjórn hans á félaginu afskiptalaus. Tilkynnt var til hlutafélagaskrár, er félagið var stofnað, og síðar til upplýsingastofnana, að hlutafé að fjárhæð 150 þús. kr. væri greitt og að heimilt væri að auka hlutaféð síðar. Samkvæmt bókum félagsins taldi A sig hafa aukið hlutaféð á árunum 1928—1930 um 100 þús. kr., og var nokkur hluti þessarar aukningar tilkynntur upplýsingastofnun, en aldrei var aukningin tilkynnt til hlutafélagaskrár. Eftir að félagið hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta árið 1932, fór fram rannsókn á rekstri þess og fjárreiðum. Árið 1936 var mál höfðað af hálfu ákærvaldsins gegn A og meðstjórnanda hans B til refsingar fyrir misferli í sambandi við stofnun félagsins og stjórn þess. Sannaðist í málinu, að eignir fyrirtækis A, er félagið tók við, þegar það var stofnað, og notaðar voru sem grundvöllur undir útgáfu hlutabréfa að fjárhæð 150 þús. kr., höfðu verið ofmetnar um a. m. k. 80 þús. kr., og skorti því mjög á, að hlutaféð hafi verið að fullu greitt, eins og tilkynnt var. Samkvæmt bókum félagsins átti A að hafa greitt hlutafjárukninguna, kr. 100 þús., að sumu leyti með því að taka að sér tilteknar skuldir félagsins, án þess þó að greiða þær samtímis eða fá samþykki kröfuhafa um, að félagið væri leyst undan greiðsluskyldu, að sumu leyti með því að afhenda félaginu kröfur, sem voru lítils eða einskis virði, og loks að sumu leyti með því að afhenda félaginu lélega og verðlitla muni, sem félagið hafði litla eða enga þörf fyrir. Var talið, að slíkar greiðslur gætu ekki metizt grundvöllur undir útgáfu hlutabréfa. Með rangri tilgreiningu í bókum félagsins og röngum tilkynningum bæði um upphaflega greitt hlutafé og hlutafjárukningu var A talinn hafa gerzt sekur við 1. tölul. 53. gr. laga um hlutafélög nr. 77 frá 1921, og þar sem brot

- hans þóttu varða þyngri refsingu en sektum eða einföldu fangelsi, var sök ekki talin fyrnd að því er hann varðaði. Hins vegar var B sýknaður þegar af því, að sök hans myndi fyrnd eftir analogíu 67. gr. hegningarlaganna frá 25. júní 1869 146
- Sami maður, A, hafði árið 1926 gengizt fyrir stofnun annars hlutafélags, var einn af stjórnarmönnum þess og réð mestu um framkvæmdarstjórnina, þótt annar maður, C, væri kosinn framkvæmdarstjóri. A taldi sig hafa aukið hlutafé félagsins í árslok 1927 um 15000 kr., og skráði hann sjálfur í bækur félagsins, að fjárhæð þessi væri að fullu greidd, en C hafði annars bókhaldið á hendi. A tilkynnti aukningu þessa upplýsingastofnunar einni, en ekki var hún tilkynnt til hlutafélagaskrár. Félagið var tekið til gjaldþrotaskipta árið 1932. Árið 1936 var mál höfðað af hálfu ákærvaldsins gegn þeim A og C til refsingar fyrir misferli í sambandi við stjórn þeirra á félaginu. Í málinu sannaðist, að framangreind hlutafjárukning var tilbúningur einn og hafði ekki við neitt að styðjast. Með visvitandi rangri tilgreiningu í bókum félagsins og rangri tilkynningu til upplýsingastofnunar um hlutafjárukninguna var A dæmdur sekur við 1. tölul. 53. gr. laga um hlutafélög nr. 77 frá 1921 og 7. gr. laga um verzlunarbækur nr. 53 frá 1911, sbr. 20. gr. laga nr. 62 frá 1938. Hins vegar var C sýknaður þegar af því, að sök hans myndi fyrnd samkvæmt analogíu 67. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869 146
- A hafði gengizt fyrir stofnun hlutafélags, átti sjálfur mestalt hlutaféð og réð einn öllu um málefni félagsins. Þeir, sem hluti áttu með honum í félaginu, höfðu gerzt hluthafar að tilmælum A og látið stjórn hans á félaginu afskiptalaus. Í opinberu máli gegn A út af ýmsu misferli í sambandi við rekstur félagsins var ekki talið, að hann hafi með hinum refsiverðu ráðstöfunum ætlað að blekkja hluthafana eða baka þeim tjón, og eigi hann því ekki að sæta refsingu af þeim sökum 146

Hlutdeild.

- Þrir stjórnarmenn hlutafélaga ákærðir fyrir ýmislegt misferli í sambandi við rekstur félaganna. Einn þeirra dæmdur til refsingar, en hinir tveir sýknaðir vegna sakfyrningar 146
- Maður dæmdur fyrir þjófnað og kona fyrir afneyzlu 340
- Tveir menn réðust saman með líkamlegu ofbeldi á lögreglumann. Þeim báðum refsað eftir 101. sbr., 99. gr. hegningarlaganna 438
- A falsaði víxla og tékka. B, er aðstoðaði A við sölu hinna fölsuðu skjala, dæmdur ásamt A fyrir fölsun sem aðalfremjandi. C aðstoðaði A einnig við sölu og veðsetningu falsaðra tékka og víxla. Þrátt fyrir neitun hans var talið víst, að honum hafi verið kunnugt um fölsun tékkanna. Var hann samkvæmt því dæmdur fyrir skjalafals sem aðalfremjandi. Hins vegar þótti ekki sannað, að hann hafi vitað um fölsun víxlanna, en með því að honum hlaut að vera ljóst, að aðstoð hans við sölu þeirra væri þátttaka í refsiverðu athæfi A, er ekki gæti verið heimildarmaður að víxlunum, þá var C dæmdur til refsingar fyrir þenna verkn-að sinn eftir 255. gr. sbr. við 1. málsl. 48. gr. hegningarlaganna og einnig sbr. við 46. gr. sömu laga, þar sem víxlarnir voru falsaðir og A hafði því ekki verið trúað fyrir þeim 456
- A falsaði marga tékka, en B og C aðstoðuðu hann við sölu þeirra. Voru þeir allir dæmdir sekir við 271. og 277. hegningarlaganna sbr. 55. gr. þeirra. Fjórði maðurinn, er ekki tók þátt í sjálfri fölsun eða sölu tékkanna, en tók síðar við nokkru af andvirði þeirra, enda þótt honum væri kunnugt um, hvernig þess hafði verið aflað, talinn hafa gerzt sekur við 271. og 277. gr. hegningarlaganna sbr. 56. gr. þeirra 474
- Maður dæmdur sekur um stórþjófnað og ólögmæta meðferð á annarra fé. Kona, er maður þessi bjó með, sýknuð af ákæru um þátttöku í brotum hans 559

Húsaleiga.

A tók verzlunarbúð á leigu af B og fékk afnot hennar þann 17. jan. 1938. Búðin hafði þá ekki verið ræst, eftir að síðasti leigutaki fluttist úr henni. Lét A ræsta og þvo búðina, og var því verki lokið þann 24. jan. Þann 16. febr. s. á. lét B kyrrsetja mestallan vöruforða A í búðinni til tryggingar húsaleigu frá 17. jan. til 1. okt. 1938, er B taldi þá alla í gjalddaga fallna vegna þess að A hafi eigi greitt honum húsaleigu fyrir jan. eða febr., er greiðast hafi átt fyrirfram. A undirgekkst þá fyrir fógetaréttinum að rýma búðina fyrir 20. febr. Með stefnu 19. febr. 1938 höfðaði B mál gegn A og krafði hann um húsaleigu fyrir tímabilið 17. jan. til 1. okt. 1938. Svo krafðist hann og staðfestingar kyrrsetningargerðarinnar. Það talin venja, að leigusali skili húsnaði hreinu í hendur nýs leigutaka, og með því að B hafi ekki gert það, hafi A mátt láta framkvæma ræstinguna á kostnað B, og hafi honum þá ekki verið skylt að greiða húsaleigu fyrr en frá næsta degi eftir að ræstingu var lokið. En með því að ræstingarkostnaður var að heita mátti jafn þeirri húsaleigu, sem A samkvæmt þessu bar að greiða fyrir jan., var hann raunverulega skuldblaus við B í janúarlok. Það var ágreiningslaust í málinu, að ekki hafi samizt svo með aðiljum, að leigan skyldi greiðast fyrirfram fyrir nokkurt tiltekið tímabil leigutímans. Og með því að ekki var upplýst, að venja hafi skapazt um fyrirframgreiðslu leigu í slíkum samböndum, þá var talið, að leiga eftir febr. hafi ekki orðið kræf fyrr en 1. næsta mánaðar. Samkvæmt þessu hafði A ekki vanefnt leigusamninginn þann 16. febr., og var kyrrsetningargerðin því úr gildi felld. Hins vegar talið, að A hafi með því að undirgangast fyrir fógetaréttinum að rýma húsnaðið fyrir 20. febr., enda þótt honum væri það óskylt, skuldbundið sig til að lúka skiptunum og þar með greiða leigu eftir þann hluta febr., sem hann hafði haft afnot húsnaðisins, eigi síðar en 19. s. m. Var leiga þessi reikn-

uð frá 1. til 16. febr. incl., með því að hin ólög-
mæta kyrrsetning hafði svipt A afnotum húsnæð-
isins eftir þann tíma. Var A dæmdur til að greiða
leigu fyrir þessa daga, en að öðru leyti sýknaður
af kröfum B 103

Kona ein (A) hafði íbúð á leigu í húsi B í Reykja-
vík. Segja mátti samningnum upp af hálfu hvors
aðilja með 3 mánaða fyrirvara til 14. maí eða 1.
okt. A fluttist úr íbúðinni 14. maí 1937. Uppsögn
hennar frá 13. febr. s. á. talin þýðingarlaus, með
því að sannað þótti, að siðar hafi samizt svo með
aðiljum, að A yrði kyrr í íbúðinni, enda hafði
hún þann 3. maí greitt húsaleigu fyrir allan maí-
mánuð fyrirvaralaust. Með því að A tókst ekki
að sanna, að B hafi vanefnt loforð um lagfær-
ingu á íbúðinni, var hún samkvæmt kröfu B dæmd
til þess að greiða honum húsaleigu til 1. okt. 1937 407

A kaupkona hafði íbúð á leigu í húsi B í Vestmanna-
eyjum. Skyldi leigan greiðast mánaðarlega eftirá.
Þann 1. okt. 1938, er A var stödd í Reykjavík,
bað B um útburð á henni úr íbúðinni, með því
að henni hafi verið sagt upp leigunni í maí 1938.
Þann 12. okt. var útburðarmálið tekið fyrir í
fógetarétti, og byggði B útburðarkröfuna þá einnig
á því, að A hafi enn eigi galdið leigu fyrir sept-
embermán. Þann 13. okt. kom A aftur til Vest-
mannaeyja, og þann 15. s. m. greiddi hún fógeta
áfallna húsaleigu fyrir sept. í því skyni að stöðva
útburðargerðina. Úrskurður fógetaréttar gekk á
þá leið, að A skyldi borin út úr leiguíbúðinni.
A áfrýjaði málinu. Hæstiréttur taldi ekki sannað
gegn mótmælum A, að henni hafi verið sagt upp
húsnæðinu. Og með því að hún hafi sýnt þegar
eftir heimkomu sína til Vestmannaeyja, að hana
brast hvorki vilja né getu til að greiða leiguna,
þá var hún ekki talin hafa fyrirgert leiguréttind-
um sínum með hinum óverulega greiðsludrætti.
Var fógetaúrskurðurinn því úr gildi felldur og
synjað um framkvæmd útburðargerðarinnar 421

A leigði B matvörubúð í húsi sínu árið 1931, en sam-
þykkti samtímis, að B framleigði C búðina. Varð

framkvæmdin sú, að C galt A húsaleiguna og kom að öllu leyti fram gagnvart honum sem leigutaki. Árið 1935 fór C að vanefna leigugreiðslur, og jókst skuld hans smám saman fram á síðara hluta árs 1937. Höfðaði A þá mál gegn B og krafðist af honum greiðslu vangoldinnar húsaleigu. Sagt, að sökum vanefnda þeirra, er orðnar voru af hálfu C þegar í lok nóv. 1935, hefði A þurft að gera B viðvart þá þegar um vanskilin, ef hann ætlaði að halda sér að honum um greiðslu leigunnar, svo að B ætti þess þá kost að ráðstafa húsnæðinu til 14. maí 1936, er hann mátti samkvæmt samningnum löglega koma sér úr ábyrgð um það. Með aðgerðaleyfi sinu um svo langan tíma hafi A firrt sig þeim rétti, er hann taldi sig hafa á hendur B um greiðslu húsaleigu. Var B því sýknaður

451

Húsleit. Sjá eftirgrennslan brota.

Iðgjöld.

Í sakamáli gegn A útaf misferli með arðmiða af hluta- bréfum, krafðist B, er fyrir tjóni hafði orðið, iðgjalda. Með því að kröfu þessari þótti hafa verið ráðið til lykta áður með réttarsætt A og B í einka- máli, var A sýknaður af iðgjaldakröfunni í opin- bera málinu	146
Iðgjöld dæmd í þjófnaðarmáli	340, 559
Nokkrir menn, er falsað höfðu tékka og selt þá, dæmdir í refsimáli gegn þeim til þess að greiða in solidum þremur aðiljum tjón það, er brot á- kærðu hafði bakað þeim	474

Innsetningargerðir. Sjá fógetagerðir.

Ítrekun.

Bifreiðarstjóri dæmdur til refsingar fyrir ítrekað brot gegn bifreiðalögum og áfengislögum og svipt- ur ökuleyfi æfilangt	120, 416
Maður, er áður hafði hlotið refsidóm fyrir fjársvik og skjalafals, dæmdur á ný fyrir fjársvik o. fl.	146

Maður, er áður hafði verið refsað fyrir fjársvik, dæmdur á ný fyrir fjársvik og skjalafals	456
Tveir menn, er áður höfðu hlotið refsidóm fyrir skjalafals, dæmdir á ný fyrir sama brot	474
Maður, er 4 sinnum áður hafði hlotið refsidóm fyrir brot gegn 250. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869, dæmdur fyrir samskonar brot svo og stór- þjófnað, samkvæmt 7. sbr. 8. gr. laga nr. 51 frá 1928, sbr. 1. tölul. 231. gr. hegningarlaga	559
Maður, er 7 sinnum hafði áður hlotið refsidóm fyrir þjófnað, var nú dæmdur fyrir stórþjófnað eftir 7. sbr. 8. gr. laga nr. 51 frá 1928, sbr. 4. tölul. 231. gr. hegningarlaga	601

Jarðir. Sjá fasteignir.

Játning. Sjá aðiljaskýrsla.

Kaup og sala. Sbr. ábyrgð, bifreiðar.

A keypti af B byggingameistara hús í smíðum, og skyldi B skila því síðar fullgerðu. Á afhendingar- tíma var húsið ekki fullgert, en A tók samt við því og lauk smíðinni. B dæmdur til að greiða A bætur fyrir afnotamissi hússins frá umsömd- um afhendingardegi og til þess er húsið var fullgert	412
A bifreiðarstjóri keypti bílabreiðu af B kaup- manni. Taldi A lit, sem losnað hafi úr ábreið- unni, hafa spillt fiski, er hann flutti á bifreið- sinni. Höfðaði hann mál gegn B og krafðist skaða- bóta. Talið líklegt, að fiskurinn hafi skemmt af nefndri orsök. En með því að upplýst var, að B og fleiri kaupmenn höfðu selt samskonar ábreiður um margra ára skeið, án þess að yfir þeim væri kvartað, og að ábreiður þessar voru alþekktar meðal þeirra, er slíkar ábreiður nota, þá var talið, að B hafi mátt álita vöru þessa hentuga til þeirrar notkunar, sem hún var ætluð til, enda hafði hann hvorki ýkt kosti né dulið ókosti hennar. Var B því ekki talinn bera ábyrgð á tjóninu og sýknaður af kröfu A	524

A, er selt hafði B hús sitt, talið óheimilt að flytja eftir það burt úr húsinu eldhússkáp og eldhúsbvottaskál, með því að venja sé, að slíkur búnaður fylgi húsum við sölu þeirra, enda ekki sannað, að eldhúsbúnaði þessum hafi verið svo sérstaklega háttað, að framangreind venja hafi ekki náð til hans, né heldur, að búnaðurinn hafi verið sérstaklega undan skilinn við sölu hússins 553

Kauphömlur.

Húsmæðrafélag Reykjavíkur (H) samþykkti á fundi að leggja kauphömlur á mjólkursamsölu í Reykjavík (M), er stofnuð hafði verið samkvæmt lögum nr. 1 frá 1935. Birti H í blöðum áskoranir til allra húsmæðra í Reykjavík um takmörkun mjólkurkaupa. M taldi sig hafa beðið tjón af kauphömlunum og höfðaði skaðabótamál gegn stjórnendum H persónulega og ritstjórum tveggja dagblaða. Talið, að H hafi með birtingu ofangreindra áskorana gengið lengra í aðgerðum sínum gagnvart M en heimilt væri og að stjórnendur H hafi með forgöngu sinni um birtingu áskorananna orðið ábyrgir fyrir því tjóni, er M kunni að hafa beðið vegna þessara aðgerða. Þá var og talið, að hinir stefndu ritstjórar hafi orðið samábyrgir stjórnendum H með því að taka undir áskoranirnar og veita þeim gengi, m. a. með óheimilum harðyrðum um M og forráðamenn hennar. Með því að fleiri ástæður þóttu liggja til þess, að úr mjólkurkaupum dró á þeim tíma, er hér skipti máli, var stefndu gert að greiða in solidum helming þess tjóns, er af minnkaðri mjólkursölu M hafði leitt frá því að kauphömlurnar hófust og þangað til málið var lagt til sátta 10

Kreppuskil.

A vélbátseigandi hafði sótt um niðurfærslu skulda sinna samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935. Krafa á hendur honum, sem stofnuð var eftir útgáfu skuldainnköllumunar, en fyrir lok innköllumarfrests, ekki talin hafa fallið niður eftir 14. gr. nefndra

laga, þótt henni væri ekki lýst til skuldaskila- sjóðsins, sbr. 37. og 43. gr. laga um nauðasam- ninga nr. 19 frá 1924 analogice	382
Þann 18. des. 1933 sagði A sig úr útgerðarsamvinnu- félagi frá næstu áramótum að telja. Ábyrgð hans á skuldbindingum félagsins, er á því hvíldu 31. des. 1933, var því samkvæmt 8. gr. laga nr. 36 frá 1921 enn í gildi, er félagið þann 3. sept. 1935 baðst skuldaskila samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935. Samkvæmt 24. gr. laga nr. 99 frá 1935 var ábyrgð A á skuldbindingum þessum talin hafa haldizt vegna skuldaskilanna og ekki vera niður fallin árið 1938, er úrlausnar var krafizt um gildi ábyrgðarinnar	443
Útgerðarsamvinnufélag hafði fengið skuldir sínar færðar niður samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935. Félagar, er samkvæmt samþykktum félagsins á- byrgðust skuldir þess in solidum, taldir bera þá ábyrgð áfram samkvæmt 21. gr. nefndra laga ..	443

Kvittun. Sjá greiðsla.

Kynferðisbrot.

Maður gekk um drukinn og allsnakinn á almann- færi og ónáðaði konur og börn, er þar voru stödd. Enn fremur upplýstist, að drukinn ætti hann vanda til þess að biðja menn að flengja sig. Þá var hann og staðinn að því að fletta klæðum upp um 7 ára gamla telpu inni í húsagarði. Geðveikra- læknir taldi manninn tæplega hafa óeðlilegar kyn- hvatir, en kvað hann mundu komast í sjúklegt ölvunarástand. Var ákærði dæmdur sekur við 186. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869	1
---	---

Kyrrsetning.

Kyrrsetning á eignum til tryggingar húsaleiguskuld felld úr gildi, með því að skuldin var enn eigi gjaldkræf, er kyrrsetning fór fram	314
Kyrrsetningargærð til tryggingar skaðabótakröfu stað- fest	412

Kærumál.

Í rekstri einkamáls í héraði mótmælti hvor aðilja staðfestingu skýrslna vitna þeirra, er gagnaðilinn leiddi í málinu. Gekk úrskurður héraðsdóms á þá leið, að vitnum stefnda skyldi heimilt að staðfesta skýrslur sínar, en vitnum stefnanda óheimilt. Stefnandi lét þá bóka í þingbók, að hann kærði úrskurð þenna til hæstaréttar. Kröfur eða greinargerð fylgdu ekki málinu til hæstaréttar, en af skjölum málsins þótti mega ráða, að kærandi vildi fá úrskurðinn með öllu úr gildi felldan. Var málinu því eigi frávísað. Við meðferð héraðsdómarans á kærumáli þessu þótti það athugavert, að hann hafði tekið eftirrit af málinu öllu, einnig því, sem í því gerðist eftir bókun kærurkröfunnar, í stað þess að taka aðeins ettirrit af því, „sem skjöl málsins og þingbækur greina um kærufnið“, eins og mælt er í 1. mgr. 199. gr. laga nr. 85 frá 1936, að dómarinn hafði sent eftirrit á lausum blöðum í stað venjulegrar afgreiðslu slíkra skjala, að hann hafði ekki leiðbeint kæranda, sem var ólöglærður, um kröfur og greinargerð með kærinni, og að hann hafði látið dragast að afgreiða málið frá sér í 2 mánuði og 10 daga eftir bókun kærurkröfunnar. Þótti þessi langi dráttur sérstaklega vitaverður

42

Dómkvaðningu matsmanna í aukarétti var áfrýjað með stefnu 16. nóv. 1937 til þingfestingar í hæstarétti í maí 1938. Með því að slík mál eiga að sæta kærnu samkvæmt 199. gr. laga nr. 85 frá 1936, var málinu vísað ex officio frá hæstarétti

314

Landamerkjамál.

A átti landspildu við Borgarfjörð. B og C töldu sig báðir eiga land að firðinum næst vestan við landspildu A. C höfðaði mál gegn þeim A og B. Gagnvart A gerði hann þá kröfu, að viðurkennd yrðu með dómi mörk veiðiréttinda í firðinum þeirra í milli. Gagnvart B krafðist hann þess, að honum (B) yrði dæmd óheimil veiði í firðinum framundan þrætulandi þeirra. Var mál þetta rekið í

- héraði sem vettvangsmál samkvæmt III. kafla laga nr. 41 frá 1919. Með því að sannað þótti, að B væri eigandi þrætulandsins, var hann sýknaður af kröfum C. Samkvæmt því þótti C skorta aðild til að deila við A um mörk veiðiréttindanna, og var A því einnig sýknaður af kröfum hans .. 28
- Með héraðsdómi í landamerkjamáli, er staðfestur var með dómi landsyfirréttarins þann 20. apríl 1891, var ákveðið örnefni lagt til grundvallar við ákvörðun landamerkja tveggja jarða. Árið 1937 greindi eigendur téðra jarða á um það, hvar örnefni þetta væri að finna. Gekk landamerkjadómur um ágreining þenna, og var málinu áfrýjað til hæstaréttar. Með því að niðurstaða landamerkjadómsins um örnefnið þótti ekki vera rétt samkvæmt sakargögnum, var hinn áfrýjaði dómur ómerktur og málinu vísað heim í hérað til dómsálagningar af nýju 73

Landskipti.

- Jarðartorfu í sameign átti að skipta landskiptum samkvæmt lögum nr. 57 frá 1927. Með því að eigendur deildu um eignarhlutföll sín í torfunni, fengu þeir úrlausn dómstóla um þann ágreining 431

Leiðbeiningaskylda dómara.

- Um meðferð dómara á kærumáli samkvæmt reglum laga nr. 85 frá 1936 um kærur var að því fundið, að dómarinn hafði vanrækt að leiðbeina aðilja, sem var ólöglærður maður, um kröfur og greinargerð með kærinni 42

Leiga. Sjá húsaleiga.

Leit. Sjá eftirgrennslan brota.

Líftrygging.

- A keypti sér líftryggingu hjá lífsábyrgðarfélagi. Þegar tryggingarsamningurinn var gerður, lýsti A yfir því við félagið vegna fyrirsagnar frá því, að tryggingin ætti að vera til framfærslu fjölskyldu

hans, ef hann félli frá. Samkvæmt þessu talið, að A hafi nægilega skýrt kveðið á um það, að tryggingin skyldi keypt til framfærslu sinna nánustu, ef hann félli frá, en ekki keypt til hagsmuna lánardrottnum hans. Eftir A látinn gerðu börn hans og móðir annarsvegar og lánardrottinn hans hins vegar kröfu til líftryggingarfjárins. A talið hafa verið heimilt að kveða svo á, að féð skyldi ganga til framfærslu ættingjum hans og vera þar með undan aðför og öðrum aðgerðum til hagsmuna lánardrottnum hans dregið, sbr. 32. gr. laga nr. 19 frá 1887 og 26. gr. laga nr. 25 frá 1929, enda var riftingar á ráðstöfun þessari samkvæmt gjaldþrotaskiptalögum ekki krafizt. Ákvæði 25. gr. erfðatilsk. frá 25. sept. 1850 ekki talin varða skipti erfingja og lánardrottna, og 2. málsl. 85. gr. skiptalaga nr. 3 frá 1878 ekki heldur talin geta komið lánardrottnum að haldi, með því að það ákvæði varði óefnt gjafaloforð, en hér hafi allt verið innt af hendi fyrir lát A, sem nauðsynlegt var til þess, að tryggingarféð yrði greitt. Þeirri málsástæðu lánardrottanna, að A hafi ekki ákveðið nægilega skýrt, hverir skyldu njóta góðs af tryggingunni, hrundið, með því að A hafði átt móður á lífi og barn í vonum, er hann baðst tryggingarinnar. Var ættingjunum samkvæmt þessu dæmt tryggingarféð 486

Líkamsáverkar.

Eigandi bifreiðar dæmdur til þess að greiða konu fébætur vegna meiðsla, er hún hafði hlotið af völdum bifreiðarslyss 79

Eigandi bifreiðar var í bifreið sinni, er slys vildi til af ógætilegum akstri bifreiðarstjórans. Hlaut eigandinn allmikil meiðsl, og var bifreiðarstjórinn dæmdur til að bæta honum þau að nokkru leyti, en sjálfur var eigandinn talinn hafa átt nokkra sök á slysinu. Vátryggingarfélag það, er bifreiðin var tryggð hjá, ekki talið skylt til að greiða eigandanum bætur þær, er bifreiðarstjóranum hafði verið dæmt að greiða, með því að ábyrgð

félagsins taki ekki til tjóns á eiganda bifreiðar sjálfum	271
Bifreið var ekið á gangandi vegfaranda, og hlaut hann meiðsl af. Bifreiðarstjóranum dæmd refsing eftir áfengis- og bifreiðalögum og lögreglusamþykkt Reykjavíkur	278
Tveir menn ráðast á lögregluþjón, er var að skyldustarfi sínu, greiða honum höfuðhögg og hrinda honum. Ákærðu dæmdir sekir við 101. sbr. 99. gr. hegningarlaganna	438
A réðst inni í húsagarði á óeinkennisbúinn lögregluþjón, er hann þekkti, en ekki var lögregluþjónninn þá að gegna skyldustarfi. Greiddi A honum höfuðhögg, og hlaut lögregluþjónninn skrámu, er úr blæddi, kúlur á gagnauga og hnakka og glóðarauga. Þá réðst A og að öðrum manni og barði hann hnefahögg í bakið. Vottaði læknir, að blætt hefði inn í vöðva, og myndi maður þessi ekki verða vinnufær næstu 10—14 daga. Meiðsl beggja mannanna talin varða við 205. gr. almennra hegningarlaga	589

Líkur.

a) Í einkamálum.

Félag eitt ákvað að leggja kauphömlur á mólkursamsölu í Reykjavík. Birti það áskoranir til allra húsmaðra í bænum um takmörkun mjólkurkaupa, en ritstjórar tveggja dagblaða tóku undir áskoranirnar og veittu þeim gengi. Upplýst var, að dregið hafði úr mjólkursölu eftir að kauphömlurnar hófust, og var talið, að þær mundu hafa átt sinn þátt í því, að svo varð. En með því að einnig var sannað, að mjólk samsölunnar var ábótavant á þessum tíma, þótti mega rekja minnkaða mjólkursölu einnig til þeirrar orsakar. Var þeim, er ábyrgð báru á kauphömlunum, gert að greiða helming þess tjóns, er af minnkaðri mjólkursölu samsölunnar leiddi þann tíma, er kauphömlurnar stóðu	10
Eigendur jarðanna A og B deildu í landamerkjamáli um örnefni nokkurt. Hafði örnefnið verið lagt	

- til grundvallar við ákvörðun landamerkjadóms, er gekk í máli milli eigenda sömu jarða árið 1890. Með því að vitnaskýrsla eins dómendanna í merkjamálinu 1890 gekk eiganda jarðarinnar A í vil, og fleiri gögn þóttu styðja málstað hans, var staðhæfing hans um stað örnefnisins tekin til greina 73
- Lögreglustjóri tók fjárnámi hjá A dómskuld, er A átti á hendur B, til tryggingar sektargreiðslu. Lét lögreglustjóri selja dómskuldina á uppboði, en það var síðar ómerkt í hæstarétti vegna galla á auglýsingu þess. Í máli réttartaka A á hendur ríkissjóði til skaðabótageiðslu vegna sölu dómskuldarinnar á ólögættu uppboði þóttu nægar líkur fram komnar fyrir því, að dómskuldin hefði ekki á löglegu uppboði, sem fram hefði farið um sömu mundir og uppboð það, sem ómerkt var, selzt hærra en sem svaraði sektarkröfunni að viðbættum kostnaði. Var ríkissjóður því sýknaður 218
- K kenndi M óskilgetið barn sitt. M neitaði samförum við K á getnaðartíma barnsins, en kannaðist við að hafa átt samlag við hana skömmu fyrir og skömmu eftir getnaðartímann. Hins vegar komu og fram í málinu líkur fyrir því, að K hafi haft samfarir við aðra menn á getnaðartímanum. Var skylda M til meðlagsgreiðslu með barninu látin velta á synjunareiði hans 237
- A hélt því fram, að B hefði tekið að sér að greiða kröfu, er A átti á hendur C. Studdi A mál sitt einu vitni, og auk þess gekk eiðfest skýrsla C honum í vil. Með þessu voru taldar komnar fram það veigamiklar líkur fyrir málstað A, að úrslit voru látin velta á synjunareiði B 331
- A hafði ráðizt forstöðukona saumastofu, sem B átti. Meðan hún gegndi því starfi, og eftir að hún hafði fyrirhugað að setja sjálf á stofn samskonar saumastofu, misnotaði hún á ýmsan hátt bækur B, er höfðu að geyma nöfn og líkamsmál viðskiptamanna B. Var talið, að A hafi með þessu misbeitt aðstöðu sinni sér í hag, en B til óhags, og að athafnir þessar hafi verið lagaðar til að

- valda B óþægindum og tjóni. Var A dæmd til að greiða B bætur, er þóttu hæfilega ákveðnar 1000 kr., sbr. 4. mgr. 16. gr. laga nr. 84 frá 1933 365
- A hélt því fram, að litur hafi losnað úr bílabreiðu, er hann hafði keypt af B, og spillt fiski, er hún var breidd yfir. Vildi hann gera B ábyrgan fyrir tjóni þessu. Samkvæmt vottorði efnafræðings þótti mega ætla, að litur hafi losnað úr ábreiðunni og valdið spjöllum á fiskinum 524
- A seldi B bátsvél. Sama dag gaf B út eigin víxil til handa A, og var fjárhæð hans lægri en söluverð vélarinnar. Í máli milli A og B þótti skipta máli, hvort víxillinn væri vélarkaupunum viðkomandi eða ekki. Hélt A því fram, að víxillinn hafi verið afhentur til tryggingar eftirstöðvum kaupverðsins, en B kvað A hafa lánað sér víxilupphæðina í peningum til útgerðar sinnar. Með því að skýrsla B var engum rökum studd, en skýrsla A talin hafa sennileikann með sér, var hún lögð til grundvallar 541

b) Í opinberum málum.

- Eitt vitni kvaðst hafa séð A hafa í frammi ósiðlegt atferli við 7 ára gamla telpu. Sjálfur kvaðst A ekki minnast þessa, en vildi ekki fortaka það, með því að hann muni fátt af því, sem hann aðhafist drukkinn. Var hann dæmdur sekur við 186. gr. hegningarlaganna 1
- A, sem var framkvæmdarstjóri hlutafélags, taldi sig hafa aukið hlutafé félagsins og greitt hlutafjár- aukann með vörum. Endurskoðendur, sem rannsókuðu bókhald félagsins, eftir að það hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta, fullyrtu, að engin vöru- afhending til félagsins hafi átt sér stað á þessum tíma. A gat enga grein gert fyrir því, hvers konar vörur hann hefði afhent félaginu né hvaðan hann hefði fengið þær, og meðstjórnandi hans vissi ekki til þess, að A hafi afhent félaginu vörur. Samkvæmt þessu talið, að A hafi gerzt sekur um visvitandi ranga tilkynningu um aukningu hluta- fjárins 146

- A var gefið það að sök, að hann hafi falsað tvo innkaupsreikninga í því skyni að komast hjá réttmætri tollgreiðslu af vörum. A kvaðst ekki muna, hvort hann hafi gert þessar breytingar á reikningunum, en taldi sennilegt, að hann eða einhver í samráði við hann hafi gert þær. Þar sem ekki lá fyrir skýlaus játning ákærða um fölsunina, og sök hans var ekki sönnuð á annan hátt, en möguleiki á því, að aðrir hafi framkvæmt breytinguna, þá var hann sýknaður af ákærinni 146
- Maður (G) og kona (M) bjuggu saman ógift. Kvöld eitt var M stödd á skrifstofu manns nokkurs (Ó), er veitti henni áfengi. Tókst henni þá að stela silfurrefsskinni, er Ó átti. Er M kom heim um kvöldið, kvaðst G hafa spurt hana að því, hvort Ó hafi gefið henni skinnið, en M hafi ekki svarað því neinu. G seldi síðar skinnið fyrir 235 kr. Ekki talið sannað gegn neitun hans, að hann hafi vitað um, að M hafði tekið skinnið ófrjálsri hendi 340
- A var launaláður innheimtu- og aðstoðarmaður hjá heildverzlun, óreglusamur og mjög skuldugur í bönkum og víðar. Falsaði hann allmarga tékka og víxla, er hann seldi eða setti að tryggingu fyrir lánnum. B, gamall kaupsýslumaður, hafði um langt skeið verið kunningi A og þekkt fjárreiður hans og hagi. B aðstoðaði A við sölu tveggja falsaðra víxla, er litu út sem venjulegir viðskiptavíxlar verzlunarinnar, og var nafn verzlunarinnar falsað á stað útgefanda á báðum víxlunum. Víxla þessa keypti maður einn gegn miklum afföllum. Ekki álitíð sannað gegn neitun B, að honum hafi verið kunnugt um fölsun víxlanna. Hins vegar talið, að honum hafi hlotið að vera ljóst, að A myndi ekki hafa heimild heildverzlunarinnar til sölu viðskiptavíxla hennar með þessum hætti. Var verknaður B því talinn varða við 255. gr. sbr. 48. gr. og 46. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869. Þá hafði A falsað nafn heildverzlunarinnar undir tvær tékkávisanir. Aðstoðaði B hann við lántökur á smáum fjárhæðum, er þó varð að greiða riflega þóknun fyrir, gegn tryggingu í tékkun-

um. Þessi aðferð talin svo fjarri venju og hagsýni og yfirleitt svo fjarstæð, að ekki geti hjá því farið, að B hafi verið ljóst, að tékkarnir væru falsaðir. Fyrir þenna verknað var B því dæmdur eftir 271. gr. hegningarlaganna	456
A, er fjórum sinnum hafði hlotið dóm fyrir þjófnað og aðra óheimila töku sauðfjár og hrossa, er hann hafði slátrað og neytt í búi sínu, og síðast hafði verið dæmdur fyrir slík brot árið 1936, varð enn uppvis árið 1938 að óheimilli töku og slátrun margra kinda og hrossa. B, er verið hafði bústýra A um mörg ár og alið honum 7 börn, var ákærð fyrir samsekt eða hlutdeild í brotum A. Þótt sterkar líkur þættu vera fyrir því, að hún hafi verið í vitorði með A, voru þær samt ekki taldar nægar til að byggja á þeim sektardóm	559
Maður, er mörgum sinnum hafði verið dæmdur fyrir þjófnað, fór um þakglugga á húsi inn í lokað herbergi, stal þar nokkrum munum og fór því næst sömu leið úr húsinu aftur. Hann kvað þjófnaðarásætning fyrst hafa vaknað hjá sér, er hann var kominn inn í herbergið. Þessi frásögn hans var ekki tekin trúanleg, og brot hans fært undir 7. og 8. gr. laga nr. 51 frá 1928, sbr. 4. tölul. 231. gr. hegningarlaganna	601

Lyfsalar.

Lyfsali á Siglufirði talinn hafa rétt til að krefja sjúkrasamlag Akureyrar um andvirði lyfja, er félagsmenn sjúkrasamlagsins höfðu tekið hjá honum út í reikning þess, en þó ekki fyrir önnur lyf né hærra verði en samlagið hefði þurft að greiða, ef mennirnir hefðu veikzt á samlags-svæði Akureyrar	516
---	-----

Læknar, lækningar.

Geðveikralæknir rannsakar andlega heilbrigði manns, er framið hafði kynferðisbrot undir áhrifum áfengis	1
Læknar lýsa meiðslum og andlitslýtum konu, er hún hafði hlotið af völdum bifreiðarslyss	79

A héraðslæknir krafði B gjalds fyrir ferð og lækni- aðgerð í hans þágu. Enda þótt ekki lægi annað fyrir en að lækni-aðgerðin hafi verið nauðsyn- leg og framkvæmd á réttan hátt, þá þótti samt svo mikill ljóður hafa verið á framkomu A gagn- vart B og öðrum vandamönnum sjúklingsins í ferð þessari, að hann hafi með því fyrirgert rétti til launa fyrir læknisvitjunina. Var B því sýkn- aður af kröfum hans	93
Tveir menn, er ekki höfðu lækningaleyfi, töldu sig geta með aðstoð framliðinna manna veitt sjúkum mönnum meinabót, aðallega með fyrirbænum og snertingum á þeim stað líkama sjúklinganna, er þeir kenndu sér meins. Þessar athafnir ekki tald- ar varða við lög nr. 47 frá 1932 um lækninga- leyfi o. fl. Ekki var sannað í málinu, að hinir ákærðu hafi aftrað nokkrum manni læknisleit- unar, né að þeir hafi brotið sóttvarnarfyrirmæli eða valdið nokkrum tjóni með aðgerðum þessum. Þar sem ekki var heldur ástæða til að ætla annað en að þeir hafi sjálfir haft trú á gagnsemi að- gerða sinna, þá töldust þeir ekki hafa gerzt sekir við 26. kap. hegningarlaganna með því að taka þóknun fyrir aðgerðirnar	133
Læknar láta upp álit um meiðsl manna, er orðið höfðu fyrir bifreiðarslysi	278, 289, 352
Tveir embættislæknar láta upp skoðun sína um það, hvort bifreið, sem ekið var á mann, hefði getað greitt honum eins þungt högg og raun gaf vitni, ef henni hafi verið ekið með þeim hraða, sem bifreiðarstjórinn taldi hana hafa haft	352
Lagt fyrir héraðsdómara í barnsfaðernismáli að láta lækni rannsaka sálarþroska og andlega heilsu barnsmóður	337
Læknar lýsa líkamsáverkum tveggja manna, er orðið höfðu fyrir árás og lemmstri ölvaðs manns	589

Lög, lögskýring. Sbr. venja.

Í máli, er ungmennafélag var annar aðili að, var fé-
lagsmaður í ungmennafélaginu ekki talinn svo
við mál riðinn, sbr. 1. mgr. 2. tölul. 125. gr. laga

- nr. 85 frá 1936 sbr. við 1. tölul. 2. mgr. 127. gr. sömu laga, að ekki mætti veita honum kost á að staðfesta fyrir dómi skýrslu, er hann hafði gefið sem vitni í málinu 42
- Aðgerðir tveggja manna, er ekki höfðu lækningaleyfi, við vanheila menn, er fólgnar voru í fyrirbænum fyrir sjúklingunum og snertingum á þeim, ekki taldar varða við lög nr. 47 frá 1932 133
- Stjórnarmaður gjaldþrota hlutafélags var sóttur til refsingar m. a. fyrir að hafa gerzt sekur við 26. og 27. kap. hegningarlaganna, lög um hlutafélög og lög um gjaldþrotaskipti. Þótt stefna á hendur honum viki ekki að lögum um verzlunarbækur nr. 53 frá 1911, þá var samt talið heimilt að dæma honum refsingu fyrir brot á þeim lögum, þar sem honum var ljóst, að honum var gefinn að sök í málinu verknaður sá, er við þau lög þótti varða 146
- Menn voru kærðir fyrir brot á hlutafélagalögum, gjaldþrotaskiptalögum og lögum um verðtoll. Sýknað var af sumum ákæruatriðunum þegar af þeirri ástæðu, að sök myndi fyrnd samkvæmt analogíu 67. gr. hegningarlaganna. Sum brotin þóttu hinsvegar eiga að varða þyngri refsingu en sektum eða einföldu fangelsi, og var þá refsing dæmd .. 146
- Stjórnarmaður fyrirtækis, er tekið hafði verið til gjaldþrotaskipta, var sóttur til sakar m. a. fyrir brot gegn hegningarlögum og lögum um gjaldþrotaskipti nr. 25 frá 1929. Hann var m. a. dæmdur sekur við 263. gr. hegningarlaganna, en samt ekki sviptur atvinnuréttindum samkvæmt 4. mgr, 8. gr. laga um gjaldþrotaskipti 146
- A hafði verið dæmd refsing í sakamáli fyrir ýmis hegningarlagabrot. Síðar var annað sakamál höfðað gegn honum fyrir brot, er sum voru framin fyrr en héraðsdómur gekk í fyrra málinu, en sum síðar. Við ákvörðun refsingar höfð hliðsjón af 65. gr. hegningarlaganna ýmist beinlínis eða analogice 146
- Maður hafði í gildistið laga um verzlunarbækur nr. 53 frá 1911 gerzt sekur við 7. gr. þeirra. Við

ákvörðun refsingar skirskotað til 20. gr. laga um bókhald nr. 62 frá 1938, sem tekið höfðu gildi, er dómur gekk	146
Heimild til útsvarsálagningar eftir a-lið 8. gr. laga nr. 46 frá 1926 talin vera háð þeim tveimur skilyrðum, að aðili hafi rekið atvinnu samkvæmt liðnum á útsvarsárinu utan heimilissveitar sinnar, sbr. niðurlag 1. gr. sömu laga, og að hann hafi þar enn heimilisfasta atvinnustofnun, er útsvarsálagning fer fram	213
Ákvæði 2. mgr. 137. gr. laga nr. 85 frá 1936 taka ekki til máls, er tekið var til dóms í héraði 16. des. 1936, sbr. c-lið 222. gr. sömu laga	222
Sagt, að engin ákvæði séu til í islenzkum rétti um greiðslu bóta fyrir handtöku vegna refsiverðs verknaðar, sem aðili er síðan sýknaður af, enda verði bótaskyldan ekki byggð á almennum skaðabótareglum	231
Sagt, að skaðabótaregla laga nr. 28 frá 1893 um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju o. fl. sé alger sérregla í islenzkum lögum, er ekki verði notuð um handtöku vegna refsiverðs verknaðar	231
Í skaðabótamáli út af togaratöku sagt, að ekki verði staðhæft, að til hafi verið alþjóðaregla árið 1929, er setti það skilyrði fyrir lögmæti eftirfarar, að stöðvunarmerki væri gefið, áður en hún hæfist	231
Sagt, að þótt stefndi í barnsfaðernismáli sé dæmdur meðlagsskyldur, þá sé þess samt áfram kostur að höfða mál eftir kröfu hans samkvæmt 212. gr. laga nr. 85 frá 1936 gegn þeim mönnum, er sannir kynnu að reynast að samförum við barnsmóður á getnaðartíma barnsins eða líklegir til þeirra	237
Erlendur maður (A) var saksóttur fyrir meint brot á sóttvarnarlögum og meinuð brottför úr landi, meðan á rekstri málsins stóð. Í hæstarétti var hann sýknaður af kæru þessari. Í skaðabótamáli á hendur ríkissjóði út af höfðun refsímálsins var talið, að ríkissjóður hefði ekki orðið bótaskyldur eins og málinu var háttað, nema skilyrði fyrir lögjöfnun frá 1. gr. laga nr. 28 frá 1893 væru fyrir	

- hendi. Hvort svo hafi verið, kom þó ekki til álita, með því að slík skaðabótakrafa, þótt til hefði verið, mundi hafa verið fallin niður samkvæmt analogíu 4. gr. sömu laga, með því að meira en ár hafði liðið frá því að sýknudómur í refsimálinu gekk í hæstarétti til þess er skaðabótamálið var höfðað 242
- Lögtak til tryggingar greiðslu skipagjalda var ómerkt í hæstarétti. Gerðarþoli höfðaði þá skaðabótamál í héraði á hendur ríkissjóði vegna hinnar ólög-mætu lögtaksgerðar. Sagt, að þótt svo væri, að gerðarþoli hafi átt rétt til skaðabóta samkvæmt 13. gr. laga nr. 29 frá 1885, þá væri sú krafa niður fallin, þar sem hún var ekki borin fram í sam-bandi við áfrýjun lögtaksgerðarinnar, sbr. 11.— 13. gr. nefndra lögtakslaga 242
- Réttur A til skaðabóta úr hendi B talinn velta á því, hvaða lög hafi gilt um ákveðið atriði á tiltekn-um tíma í bænum Casablanca í frakknesku Marok-ko. Með því að ekkert var upplýst í málinu um lög þessi, var kröfu A vísað frá héraðsdómi 252
- Skyldutrygging samkvæmt 17. gr. bifreiðalaga nr. 70 frá 1931 ekki talin ná til tjóns á eiganda bif-reiðar sjálfum, sbr. 16. gr. sömu laga 271
- Viðurkenndur sjóveðréttur samkvæmt 4. tölul. 236. gr. siglingalaga nr. 56 frá 1914 til tryggingar þóknun fyrir dráttaraðstoð skips, er veitt hafði verið eftir beiðni skipstjóra skips þess, er að-stoðar naut 293
- Heimild til að taka af launum eða kaupi manns með-lagseyri með óskilgetnu barni hans talin því skil-yrði bundin, að efni hans, þau sem hann hefur eftir til frjálsra umráða, séu viðhlitandi til við-urværis honum og þeim, sem dveljast á heimili hans og framfæri sitt eiga að honum, sbr. megin-regluna í 59. gr. framfærslulaga nr. 135 frá 1935 og ennfremur 3. og 5. gr. bráðabirgðareglugerð-ar nr. 41 frá 1937 og 3. og 4. gr. laga nr. 65 frá 1938 311
- Áfrýjað var dómkvaðningu matsmanna í aukarétti. Sagt, að samkvæmt 2. tölul. 198. gr. laga nr. 85

frá 1936 skuli slík mál sæta kæru eftir 199. gr. sömu laga	314
A stal landfesti frá bát og skildi hann eftir lausan á sjónum. Enda þótt festin væri eigi 30 kr. virði og eigandi hennar hefði eigi krafizt refsingar fyrir stuldinn, var A samt, vegna þess að kæruleysi hans um bátinn þótti þyngja sök hans, dæmdur til refsingar samkvæmt 2. mgr. 6. gr. laga nr. 51 frá 1928	340
Sá 2 ára tími, er veita má áfrýjunarleyfi samkvæmt 2. málslíð 2. mgr. 197. gr. laga nr. 85 frá 1936 talinn hefjast á sama tíma sem hinn venjulegi áfrýjunarfrestur samkvæmt 1. mgr. 197. gr.	358
Fógetaréttarmáli var áfrýjað. Hæstiréttur frestaði málinu ex officio og lagði fyrir fógeta samkvæmt analogíu 120. gr. laga nr. 85 frá 1936 að veita aðiljum kost á að afla framhaldsgreinargerðar fyrir fógetaréttinum	364
Metið samkvæmt 37. gr. laga nr. 7 frá 1936, hversu lengi samningsbundið atvinnubann megí standa	365
Skaðabætur ákveðnar með hliðsjón af 16. gr. laga nr. 84 frá 1933	365
Eftir að síðasta áskorun til skuldheimtumanna A um kröfulýsingar til stjórnar skuldaskilasjóðs samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935 hafði verið birt, stofnaði A til skuldar við B. Krafa B, sem ekki var lýst til stjórnar sjóðsins, ekki talin hafa fallið niður eftir 14. gr. laga nr. 99 frá 1935, sbr. lög um nauðasamninga nr. 19 frá 1924 37. og 43. gr. analogice	382
Sagt, að 11. gr. laga nr. 69 frá 1928 heimili smásöluálagningu á áfengisvörur auk heildsöluálagningar samkvæmt 7. gr. sömu laga. Heimild til smásöluálagningar samkvæmt 11. gr. verði ekki brott fellt með reglugerðarákvæði. Ekki sé fullyrðandi, að 5. gr. reglugerðar nr. 67 frá 1928 eigi við álagningu í smásölu, en hafi henni verið ætlað að ná til smásöluálagningar, þá brjóti hámarksákvæði hennar í bága við 11. gr. laganna, og sé því eigi löglegt	391
Ákvæði laga nr. 69 frá 1928 um hámark álagningar	

- á áfengisvörur sögð hafa verið sett í öndverðu vegna viðskipta landsins við önnur ríki, sbr. 3. gr. laga nr. 3 frá 1923, en ekki til verndar kaupendum eða neytendum áfengis. Hefði því brot á reglunum ekki skapað þeim rétt til að fá endurgreitt andvirði áfengis, er þeir teldu sig hafa ofgildið 391
- Barnsfaðernismál var höfðað meira en 4 árum frá fæðingu barnsins, án þess að málshöfðunarfrestur hefði verið lengdur, sbr. 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46 frá 1921 og 6. mgr. 211. gr. laga nr. 85 frá 1936. Í hæstarétti krafðist M ómerkingar af þessum sökum. Kröfunni hrundið, með því að hann hafði hvorki hreyft þessu atriði í héraði né gert ómerk-ingarkröfu í áfrýjunarstefnu 405
- Félagar í útgerðarsamvinnufélagi, er báru ábyrgð in solidum á skuldbindingum þess, taldir halda áfram að bera slíka ábyrgð samkvæmt 21. gr. laga nr. 99 frá 1935 eftir að félagið hafði fengið skuldir sínar færðar niður eftir þeim lögum 443
- A aðstoðaði B við sölu víxla, er B hafði falsað. Sagt, að ekki sé sannað, að A hafi verið kunnugt um fölsun víxlanna. Hins vegar hafi honum hlotið að vera ljóst, að A væri ekki heimilt að selja þá, með því að þeir litu út fyrir að vera eign húsbónda B. Var A dæmd refsing eftir 255. sbr. 48. gr. hegningarlaganna og einnig sbr. við 46. gr. sömu laga, með því að B hafði í raun rétttri ekki verið trúað fyrir víxlunum 456
- Stefna á hendur manni í opinberu máli veik aðeins að 23. og 27. kap. hegningarlaganna og lögum nr. 51 frá 1928. Samt þótti mega dæma hann eftir 250. gr. hegningarlaganna með því að hann gat ekki gengið þess dulinn, að hann var sóttur til refsingar fyrir verknað þann, er við þá grein þótti varða 474
- A falsaði og seldi tékka. Afhenti hann síðar B nokkuð af andvirðinu. B, sem kunnugt var um, hvernig fé þetta var fengið, hagnýtti sér það. Var hann dæmdur sekur við 271. og 277. gr. hegningarlaganna, sbr. við 56. gr. þeirra 474

A sendi B happdrættismiða og bað hann um að fram- lengja miðann. Þeirri staðhæfingu B, að ekkert framlengingargjald hafi fylgt miðanum, var ekki hnekkf. B gaf þriðja manni miðann án heimildar frá Á. Þessi verknaður B talinn varða við 259. gr. hegningarlaganna	532
--	-----

Löghald. Sjá kyrrsetning.

Lögnám. Sjá eignarnám.

Lögregla.

Lögregluþjónar höfðu lagt fyrir leigubifreið að aka með sig til staðar, þar sem þeir ætluðu að gegna skyldustörfum. Þótt ekkert hefði verið minnzt á greiðslu fyrir aksturinn, var bifreiðin samt talin hafa verið á ferð í almennri notkun fyrir borgun, og þar sem henni var ekki í þessari ferð stofnað af hálfu lögreglunnar í neina sérstaka hættu, var eigandi hennar talinn hafa borið ábyrgð á henni í ferðinni samkvæmt 16. sbr. 15. gr. laga nr. 70 frá 1931	385
Tveir menn, er beittu lögregluþjón ofbeldi, dæmdir til refsingar samkvæmt 101. sbr. 99. gr. hegningar- laganna	438

Lögreglusamþykktir.

Bifreiðarstjóri dæmdur til greiðslu sektar sam- kvæmt 43. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykja- víkur nr. 2 frá 1930 fyrir að hafa ekið ljóslausri bifreið	120
Bifreiðarstjóri dæmdur til greiðslu sektar samkvæmt 31. og 46. sbr. 96. gr. lögreglusamþykktar Reykja- víkur nr. 2 frá 1930 fyrir of hraðan akstur og fyrir að hafa ekið á hægra helmingi akbrautar	278
Maður dæmdur til refsingar m. a. fyrir brot gegn ákvæðum 3. og 7. gr. sbr. 96. gr. lögreglusam- þykktar Reykjavíkur nr. 2 frá 1930 fyrir ölvun og óspektir á almannafæri	589

Lögtak.

Lögtak var gert í skipi til tryggingar greiðslu skipa-
gjalda. Lögtaksgerðinni var áfrýjað, og felldi

hæstiréttur hana úr gildi. Eigandi skipsins höfðaði þá mál í héraði á hendur ríkissjóði og krafðist bóta fyrir tjón það, er hið ólögmæta lögtak hafi bakað honum. Sagt, að þótt svo væri, að eigandi skipsins hefði átt rétt til bóta samkvæmt 13. gr. lögtakslaga nr. 29 frá 1885 vegna ólögmætis lögtaksgerðarinnar, þá væri sú krafa fallin niður, þar sem hún var ekki borin fram í sambandi við áfrýjun lögtaksgerðarinnar, sbr. 11.—13. gr. sömu laga. Var ríkissjóður þegar af þessari ástæðu sýknaður af kröfunni 242

Bæjarfógeti gerði lögtak í skipi, er A átti, fyrir ýmsum skipagjöldum og lét síðan setja skipið á land upp. Lögtaksgerðinni var áfrýjað, og var hún ómerkt í hæstarétti. Lagði dómsmálaráðuneytið þá fyrir bæjarfógetann að afhenda A skipið. Krafðist A þess að fá skipið afhent á floti, en bæjarfógetinn taldi sér ekki skylt að láta setja það fram, heldur vísaði á það, þar sem það stóð á landi uppi. Í skaðabótamáli, er A höfðaði gegn ríkissjóði, var bæjarfógetinn ekki talinn hafa fullnægt þeirri skilaskyldu, er á honum hvíldi vegna töku skipsins og fyrirmæla dómsmálaráðuneytisins um afhendingu þess. Var ríkissjóður dæmdur til að greiða A bætur og tekið fram, að ákvæði 11.—13. gr. lögtakslaga nr. 29 frá 1885 taki ekki til þessa tilviks, sem gerðist eftir að lögtaksgerðin var ómerkt í hæstarétti 242

A, sem greiða átti meðlag með óskilgetnu barni sínu, mótmælti því, að lögtak væri gert í kaupí hans fyrir meðlagsgreiðslum, með því að hann væri ekki aflögufær frá heimili sínu. Sagt, að heimild til þess að taka meðlagið af kaupí A verði að teljast því skilyrði bundin, að efni hans, þau sem hann hefur eftir til frjálsra umráða, séu viðhlitandi til viðurværis honum og þeim, sem dveljast á heimili hans og framfærslu eiga að honum, sbr. meginregluna í 59. gr. laga nr. 135 frá 1935 og enn fremur 3. og 5. gr. reglug. nr. 41 frá 1937 og 3. og 4. gr. laga nr. 65 frá 1938. Með því að A var talinn aflögufær, var lögtakið heimilað 311

Málasamsteypa.

a) Einkamál.

I. Kröfusamlag.

1. Kröfusamlag af hálfu sækjanda.

Krafízt dóms fyrir skuld og staðfestingar á kyrrsetningargerð	103,	412
Úrskurði í lögtaksmáli og lögtaksgerð áfrýjað saman		349
Úrskurði í útburðarmáli og útburðargerð áfrýjað saman		421
Þremur skiptaréttarúrskurðum áfrýjað saman		500
Mál til refsingar fyrir meiðyrði og ómerkingar þeirra		285
A krefst skaðabóta af B út af vinnusambandi og dómsviðurkenningar um, að B hafi með samningi við A takmarkað atvinnufrelsi sitt		365
Ýmsar fjárkröfur sóttar í sama máli 109, 242,	375, 382, 385,	581

2. Gagnkröfur.

Leigutaki húsnæðis krafinn um húsaleiguskuld. Gagnkrafa hans út af hreingerningu á hinu leigða húsnæði, er hann hafði tekið við óhreinu af fyrri leigutaka, tekin til greina án gagnstefnu		103
Í skuldamáli í héraði gagnstefndi aðalstefndur til greiðslu hærri skuldar en hann var krafinn um. Í hæstarétti var gagnsök í héraði vísað frá héraðsdómi sökum ófullnægjandi greinargerðar		300
Gagnkröfur hafðar uppi í skiptarétti gagnvart kröfuhafa í dánarbúi		595
Dómi áfrýjað af hendi beggja aðilja 10, 28, 53,	293, 365, 451, 509,	541

II. Aðiljasamlag.

1. Sóknaraðilja.

A átti veiðiréttindi í á fyrir landi fjöggra jarða. Eigendur jarðanna töldu sig fullnægja skilyrðum fyrir innlausn veiðiréttindanna samkvæmt 3. gr. laga nr. 61/1932. Höfðuðu þeir saman mál gegn A og kröfðust þess, að hann yrði dæmdur til að gefa út til þeirra hvers um sig afsal að veiðiréttindum hverr-

- ar jarðar um sig gegn greiðslum frá þeim samkvæmt yfirmati, er fram hafði farið .. 400
- Móðir A og barnsmóðir hans fyrir hönd óskilgetinna barna sinna og hans sækja saman dánarbú A til afhendingar á líftryggingarfé hans, er runnið hafði til dánarbúsins og skuldheimtumenn þess töldu eiga að ganga til greiðslu á kröfum þeirra 486
2. Varnaraðilja.
- Ritstjóri dagblaðsins A, tveir ritstjórar dagblaðsins B og stjórnendur félags sóttir saman í máli til greiðslu fébóta in solidum fyrir ummæli um stefnanda og áskoranir til manna um að verzla ekki við hann 10
- A átti landspildu við Borgarfjörð (Hvítá). B og C töldu sig báðir eiga land að firðinum (ánni), næst vestan við landspildu A, og hafði C leigt D rétt til veiði fyrir því landi, en D aftur framleigt E veiðiréttinn. Í vettvangsmáli sótti B A til þess að fá úr því skorið, hvar væru mörk veiðiréttinda í firðinum þeirra á milli. Jafnframt sótti hann í sama máli C, D, og E, og krafðist þess, að þeim yrði dæmd óheimil veiði í firðinum fyrir landi því, er B og C töldu sig báðir eiga vestan við landspildu A 28
- Í skaðabótamáli gegn eiganda bifreiðar út af bifreiðarslysi var bifreiðarstjóranum og vátryggingarfélagi því, er bifreiðin var vátryggð hjá, stefnt, án þess að kröfur væru gerðar á hendur þeim 79
- A sækir í sama máli fjóra sameigendur sína að jarðartorfu til þess að fá úr því skorið, hversu mikinn hluta hann eigi af jarðarheildinni 431
- A höfðar mál gegn fimm ábyrgum félögum samvinnuútgerðarfélags til greiðslu skuldar samkvæmt skuldabréfi félagsins A til handa 443
- A áfrýjar saman þremur úrskurðum skiptaréttar í dánarbúi og stefnir skiptaráðandanum og samerfingjum sínum 500

Eigendur og vátryggjendur skips sóttir til greiðslu bjarglauna	509
Þrír víxilskuldarar sóttir til greiðslu víxils	520
A krefst fébóta út af fógetagerð og sækir gerð- arbeiðanda og fógetann persónulega og fyr- ir hönd ríkissjóðs	541
A, sem selt hafði tveimur mönnum húseign, sækir þá saman til greiðslu gjalda í sam- bandi við kaupsamninginn	553

b) Opinber mál.

1. Aðili ákærður fyrir fleiri brot en eitt 1, 133, 146, 340, 456, 474,	559
2. Fleiri en einn aðili ákærður í sama máli. Tveir menn ákærðir fyrir fjársvik og brot á lög- um um lækningaleyfi o. fl. nr. 47/1932	133
Þrír menn sóttir í sama máli. Allir ákærðir fyrir brot á lögum um hlutafélög og lögum um gjaldþrotaskipti og einn þeirra ennfremur fyrir þjófnað, fjársvik, skjalafals, brot á bók- haldslögum og brot á lögum um verðtoll	146
Fjórir menn sóttir fyrir brot á ákvæðum 78. sbr. 77. gr. sjómannalaga nr. 41/1930	207
Tveir menn sóttir fyrir þjófnað og þjófneyzlu ..	340
Tveir menn sóttir fyrir að beita lögreglumann ofbeldi	438
Þrír menn ákærðir, einn fyrir fjársvik, og hinir fyrir skjalafals og fjársvik	456
Fjórir menn ákærðir fyrir skjalafals. Einn þeirra ennfremur ákærður fyrir þjófnað	474
Tveir aðiljar sóttir fyrir þjófnað, þjófshilmingu og ólögmæta meðferð á annarra fé	559

Málflutningsmenn.

Málflutningsmaður áfrýjaði máli fyrir skjólstæðing sinn eftir að áfrýjunarfrestur var liðinn, án þess að afla áfrýjunarleyfis. Síðar hóf hann málið, en áfrýjaði því aftur að fengnu áfrýjunarleyfi samkvæmt 2. mgr. 197. gr. laga nr. 85 frá 1936, og var þá meira en hálft annað ár liðið frá upp-
kvaðningu héraðsdóms. Var málflutningsmaður-

inn vittur fyrir að hafa stofnað hagsmunum um- bjóðanda síns í hættu með því að hefjast ekki fyrir handa um öflun áfrýjunarleyfis	79, 293
Hæstaréttarmálflutningsmaður, er var sækjandi máls í héraði, var sektaður þar fyrir ósæmileg ummæli um héraðsdóm og hæstarétt. Var sektarákvæðið staðfest í hæstarétti	391
Fundið að drætti máls	486
Tiltekin ummæli málflutningsmanns stefnda í héraði voru ómerkt þar og málflutningsmaðurinn sektað- ur fyrir þau. Sagt, að með því að málflutnings- maðurinn hafi ekki áfrýjað þessu ákvæði héraðs- dómsins, þá verði við það að sitja	541

Málflutningur. Sbr. málflutningsmenn, málshöfð-
un, opinber mál, ósæmileg ummæli,
réttarfarssektir.

a) Í einkamálum.

Mál flutt skriflega samkvæmt 1. tölulið 38. gr. hæsta- réttarlaga nr. 112 frá 1935 237, 382, 412, 443, 494,	595
Ný gögn lögð fram í hæstarétti 10, 73, 306, 349, 451,	524
Framlagningu skjals fyrir hæstarétti mótmælt sök- um skorts á novaleyfi	520
Nýjar skýrslur fengnar í barnsfaðernismálum eftir uppkvaðningu héraðsdóms og lagðar fram fyrir hæstarétti	38, 494
Fébótamáli var áfrýjað og málflutningi fyrir hæsta- rétti skipt þannig eftir ósk aðilja og með sam- þykki dómsins, að fyrst var það atriði sótt og varið, hvort aðili væri skaðabótaskyldur, en hitt geymt, hver skaðabótaupphæðin skyldi vera	45
Málsatriði, er gagnaðilinn hafði ekki mótmælt eða ekki talinn hafa mótmælt nægilega, lögð til grundvallar 53, 79, 88, 319, 516, 524, 581,	595
Stefndi í héraði, er gaf aðiljaskýrslu í málinu, skarst undan að gefa nægilega glögga skýrslu um ákveð- in atriði, enda þótt honum virtist hafa verið það unnt. Var staðhæfing gagnaðilja hans um atriði þessi því lögð til grundvallar, sbr. 116. gr. laga nr. 85 frá 1935	365
Lögtaksgerð til tryggingar greiðslu opinberra gjalda	

hafði verið ómerkt í hæstarétti. Gerðarþoli höfðaði þá mál í héraði á hendur rikissjóði og krafðist skaðabóta vegna ólögmætis lögtaksins. Sagt, að réttur til skaðabóta, þótt til hefði verið, væri niður fallinn vegna þess að krafan var ekki borin fram í sambandi við áfrýjun lögtaksgerðarinnar, sbr. 11.—13. gr. laga um lögtak o. fl. nr. 29 frá 1885	242
Réttur A til fébóta úr hendi B talinn velta á því, hvaða lög hefðu gilt um tiltekið atriði á tilteknum tíma í bænum Casablanca í frakknesku Marokko. Með því að ekkert var upplýst um lög þessi, þótti ekki unnt að dæma um skaðabótaskylduna að svo vöxnu máli. Var kröfunni því vísað frá héraðsdómi	252
Gagnsök í héraði í skuldamáli var í hæstarétti vísað frá héraðsdómi sökum ónógrar málsútlitunar ..	300
Í hæstarétti var ekki lagður dómur á kröfulið, er þar var hafður upp, en vísað hafði verið frá héraðsdómi	331
Fógetaréttarmáli frestað ex officio í hæstarétti og lagt fyrir fógeta samkvæmt analogíu 120. gr. laga nr. 85 frá 1936 að veita aðiljum kost á að afla framhaldsgreinargerðar fyrir fógetaréttinum ...	364
A krafðist þess, að B yrði dæmt óheimilt að reka ákveðna atvinnu vegna atvinnubanns í samningi aðilja. B krafðist aðallega sýknu, en til vara, að henni yrði heimilað að leysa sig með fégjaldi undan atvinnubanninu. Sýknukröfunni var hrundið, og metið hæfilegt, að atvinnubannið skyldi standa eitt ár. En með tilliti til aðstæðna þótti rétt að taka varakröfu B til greina að því leyti, að hún yrði dæmd til að greiða A bætur fyrir tjón það, er brot B á atvinnubanninu var talið hafa bakað A. En ef B greiddi ekki bæturnar innan tiltekins frests, skyldi henni óheimilt að reka umrædda atvinnu í eitt ár frá lokum frestsins	365
A, sem var varnaraðili barnsfaðernismáls í héraði, áfrýjaði málinu til hæstaréttar. Krafðist hann ómerkingar málsins og frávísunar þess frá héraðsdómi, með því að liðinn hefði verið málshöfðunarfrestur samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 46	

- frá 1921, er mál var höfðað í héraði í des. 1936, og hefði ráðherra ekki lengt frestinn. Þar sem A hafði ekki hreyft þessu atriði í héraði og enga kröfu gert í þessa átt í áfrýjunarstefnu, var ómerkingarkröfu hans hrundið 405
- Í deilu sameigenda að jarðartorfu um eignarhlutföll þeirra í torfunni þótti upplýst, að einn þeirra ætti 27,52 hndr. En með því að hann hafði ekki krafizt sér viðurkennd til eignar meira en 27,45 hndr. og sú krafa hans tekin til greina í héraði, en hann hafði ekki áfrýjað málinu af sinni hálfu, varð við niðurstöðu héraðsdóms að sitja 431
- A átti fjárkröfu á hendur útgerðarsamvinnufélagi. Félagið fékk niðurfærslu skulda sinna samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935, og var A úthlutað 5% upp í kröfu sína úr skuldaskilasjóðnum. Síðar krafðist A í dómsmáli allrar skuldarinnar af nokkrum félagsmönnum félagsins vegna ábyrgðar þeirra á skuldum þess. Með því að stefndu kröfðust ekki í málinu niðurfærslu kröfunnar vegna þeirra 5% er greiðast áttu úr skuldaskilasjóði, voru þeir þegar af því dæmdir til að greiða A alla kröfu hans .. 443
- Í skuldamáli kröfðust stefndu sýknu vegna þess að þeir ættu hærri gagnkröfur á hendur stefnanda en kröfu hans nam. Með því að ekki varð ráðið af málsútlistun stefndu, hver væri upphæð gagnkröfu þeirra, var krafa þeirra um sýknu á þessum grundvelli ekki tekin til greina 443
- Stefndi lýsti málsatvikum á annan veg í hæstarétti en hann hafði gert í héraði. Vildi hann í hæstarétti styðja þessa breyttu frásögn sína nýju sakargagni. Af hálfu áfrýjenda var hinn nýju skýrslu mótmælt sem rangri og of seint fram kominni og framlagningu sakargagnsins mótmælt vegna skorts á novaleyfi. Gegn mótmælum þessum þótti ekki unnt að leggja hina nýju skýrslu né sakargagnið til grundvallar í málinu 520

b) Í opinberum málum.

Opinbert mál endurupptekið að því er varðaði skipti héraðsdómarans og valdstjórnarinnar til leiðrétt-

ingar á ummælum í forsendum hæstaréttardóms
um meðferð héraðsdómarans á málinu 316

Málsbætur.

Bifreiðarstjóra, er með gálausum akstri hafði orðið
valdur að dauða þriggja farþega sinna, talið það
til málsbóta, að hann bjargaði fjórða farþeganum
frá drukknun og stofnaði lífi sínu í hættu við
björgunina 65

Málshöfðun. Sbr. ákærvald.

a) Einkamál.

Stefna í skuldamáli gefin út sama dag sem skuldin féll
í gjalddaga 103

Lögtaksgerð til tryggingar opinberum gjöldum var
ómerkt í hæstarétti. Gerðarþoli höfðaði þá mál
í héraði á hendur ríkissjóði til greiðslu skaða-
bóta vegna hins ólögðæta lögtaks. Sagt, að þótt
svo væri, að réttur til skaðabóta hefði verið fyrir
hendi, þá væri skaðabótakrafan niður fallin, þar
sem hún var ekki borin fram í sambandi við
áfrýjun lögtaksgerðarinnar, sbr. 11.—13. gr. laga
nr. 29 frá 1885 242

Maður höfðaði fyrir sjódómi mál gegn skiptaráðanda
f. h. þrotabús til greiðslu hásetakaups og viður-
kenningar sjóveðréttar. Með því að ekki lá fyrir
sönnun þess, að kröfu þeirri, sem málið varðaði,
hefði verið lýst í þrotabúið samkvæmt 33. gr.
sbr. 90. gr. skiptalaganna og 3. mgr. 1. gr. laga
nr. 52 frá 1914 eða að skiptaráðandi hafi vísað
henni til sjódóms samkvæmt nefndu ákvæði laga
nr. 52 frá 1914, þá var héraðsdómur og málsmeð-
ferð í héraði ómerkt ex officio og málinu vísað
frá héraðsdómi 327

Í hæstarétti var krafizt frávísunar barnsfaðernismáls
frá héraðsdómi, með því að málshöfðunarrestur
samkvæmt 8. gr. laga nr. 46 frá 1921 hafi verið
liðinn, er mál var höfðað í héraði, og ráðherra
hafi eigi lengt frestinn. Þessari kröfu hrundið,
þar sem þetta atriði kom ekki fram í meðferð

málsins í héraði, og í áfrýjunarstefnu var engin krafa gerð í þessa átt	405
A stefndi sameigendum sínum að jarðartorfu til þess að fá viðurkenningardóm um það, að hann væri eigandi að 27,45 hndr. úr torfunni. Í málinu þótti upplýst, að A væri eigandi að 27,52 hndr., en ekki var honum dæmt meira en hann hafði krafizt	431
Mál var höfðað í héraði gegn lögmanninum í Reykjavík f. h. rikissjóðs eða persónulega til greiðslu skaðabóta út af meintri ólögmætri framkvæmd fúgetagerðar. Málinu lauk í héraði á þann veg, að lögmaðurinn var dæmdur persónulega til að greiða skaðabætur, en dómsorð skorti um skyldu rikissjóðs. Báðir aðilar áfrýjuðu málinu. Sagt, að samkvæmt 2. mgr. 34. gr. laga nr. 85 frá 1936 verði ábyrgð á hendur héraðsdómara ekki komið fram með málssókn í héraði, þegar svo er farið sem hér var. Í máli þessu sé lögmaðurinn ekki bær að binda rikissjóð. Úrlausn um bótaskyldu rikissjóðs vegna dómaraverka hljóti auk þess að byggjast á mati á þeim verkum, og verði slík úrlausn því ekki fengin í þessu máli með málssókn í héraði. Af þessum sökum var héraðsdómur og málsmeðferð í héraði ómerkt ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi að því er varðaði kröfur á hendur lögmanninum f. h. rikissjóðs eða persónulega	541

b) Opinber mál.

Opinbert mál var höfðað gegn manni m. a. fyrir brot gegn 26. og 27. kap. hegningarlaganna, lögum um hlutafélög og lögum um gjaldprotaskipti. Þótt stefna í málinu viki ekki að lögum um verzlunarbækur nr. 53 frá 1911, þótti samt heimilt að dæma ákærða refsingu fyrir brot á þeim lögum, þar sem honum var ljóst, að hann átti í málinu að svara til saka út af rangri tilgreiningu í bókum fyrirtækis þess, er hann hafði stjórnað, og fullkomin vörn hafði verið borin fram í málinu um þetta atriði	146
Þótt stefna í opinberu máli viki aðeins að 23. og 27.	

kap. hegningarlaga frá 25. júní 1869 og lögum nr. 51 frá 1928, þótti samt mega dæma honum refsingu eftir 250. gr. hegningarlaganna, með því að hann gat ekki gengið þess dulinn, að hann var sóttur til refsingar fyrir verknað þann, er við þá grein þótti varða 474

Málskostnaður. Sbr. gjafsókn, ómaksbætur.

a) Í einkamálum.

1. Málskostnaður látinn falla niður.
 - Áfrýjandi vann mál að öllu leyti, en málskostnaður látinn falla niður 93, 124, 520, 553
 - Kröfur áfrýjanda teknar að nokkru leyti til greina, en málskostnaður látinn falla niður 88, 528, 595
 - Áfrýjandi tapaði máli, en málskostnaður látinn falla niður 5, 45, 218, 222, 231, 271, 524
 - Áfrýjað til breytinga. Tveimur kröfuliðum visað frá héraðsdómi, en dómur staðfestur að öðru leyti 252
 - Í kærumáli samkvæmt 199. gr. laga nr. 85/1936, er kærandi vann að mestu leyti, féll málskostnaður niður, með því að kærandi krafðist hans ekki 42
 - Áfrýjandi tapaði máli, en ekki mætt af hálfu stefnda 443
 - Aðilja stefnt til að gæta réttar síns, en engar kröfur gerðar á hendur honum 79
 - Máli áfrýjað til staðfestingar án þess að séð yrði, að stefndi, sem ekki lét mæta af sinni hálfu, hefði gefið efni til áfrýjunar 412
 - A sótti fjóra aðilja í sama máli. Þeir áfrýjuðu héraðsdómi og unnu málið. A dæmdur til að greiða einum þeirra málskostnað, en gagnvart hinum var málskostnaður látinn niður falla 28
 - A, sem arf átti að heimta úr dánarbúi, áfrýjaði þremur skiptaréttarúrskurðum og stefndi skiptaráðanda og samerfingjum sínum. Þeir gagnáfrýja. Kröfur A að mestu leyti teknar til greina, en málskostnaður látinn falla niður 500
 - Krafa A á hendur B um þóknun fyrir dráttarað-

- stoð skips var í héraði tekin að nokkru leyti til greina, en sjóveðréttur ekki dæmdur. B áfrýjaði og krafðist sýknu. A gagnáfrýjaði til hækkunar dæmdri fjárhæð og viðurkenn- ingar á sjóveðrétti. Héraðsdómur staðfest- ur að öðru en því, að sjóveðréttur var dæmd- ur. Málskostnaður var látinn falla niður .. 293
- Báðir aðiljar skuldamáls áfrýja héraðsdómi. Krafðist aðaláfrýjandi hækkunar dómkröf- unnar, en gagnáfrýjandi algerrar sýknu. Sýknukrafa gagnáfrýjanda tekin til greina, en málskostnaður látinn falla niður 451
- Í barnsfaðernismáli, er velta skyldi á eiði manns- ins, var ekki mætt af hálfu barnsmóður. Samkvæmt því skyldi málskostnaður fyrir hæstarétti falla niður, ef maðurinn féllist á eiðnum 293
2. Málskostnaður dæmdur.
- a. Kröfur áfrýjanda teknar til greina að öllu leyti, og honum dæmdur málskostnaður 38, 73, 382, 421, 486, 494, 516, 604
- b. Kröfur áfrýjanda teknar að nokkru leyti til greina, og honum dæmdur málskostnaður 79, 103, 109, 242, 263, 349, 385, 428, 509, 581
- c. Aðili, sem áfrýjaði dómsathöfn til breytinga, en kröfur hans voru ekki að neinu leyti teknar til greina, dæmdur til að greiða málskostnað 213, 306, 311, 319, 375, 391, 400, 407, 431, 536
- d. Aðili, sem áfrýjaði dómsathöfn til breytinga, en kröfur hans voru aðeins að nokkru leyti til greina teknar, dæmdur til að greiða málskostnað 10, 285, 365
- e. Barnsfaðernismál:
- Maðurinn sýknaður, og konan dæmd til að greiða málskostnað 38, 494
- Maður, sem í héraði hafði verið dæmdur með- lagsskyldur, áfrýjaði, en af hálfu barns- móður var ekki mætt. Málið var látið velta á eiði áfrýjanda, og skyldi stefnda greiða honum málskostnað fyrir hæsta-

- rétti, ef hann ynni eiðinn, en málskostnaður í héraði þá falla niður. Féllist áfrýjandi á eiðnum, skyldi hann greiða stefndu málskostnað í héraði, en málskostnaður fyrir hæstarétti þá falla niður 237
- f. Eiðsmál:
- Úrslit máls um skyldu til útgáfu skuldabréfs látnu velta á synjunareiði stefnda. Vinni hann eiðinn, skal áfrýjandi greiða honum málskostnað. Fallist stefndi á eiðnum, skal hann greiða áfrýjanda málskostnað .. 331
- g. Gjafsóknarmál og gjafvarnar:
- Talsmanni gjafsóknarhafa eða gjafvarnar dæmd málflutningslaun úr ríkissjóði 38, 93, 213, 271, 358
- Áfrýjandi, sem hafði gjafsókn fyrir hæstarétti, vann málið. Stefndi dæmdur til greiðslu málskostnaðar, er að nokkru leyti skyldi renna í ríkissjóð, að nokkru leyti til talsmanns áfrýjanda, en afgangurinn til áfrýjanda sjálfs 494
- h. Landamerkja- og vettvangsmál:
- Dómur í landamerkjamáli ómerktur og áfrýjanda, er krafizt hafði ómerkingar, dæmdur málskostnaður 73
- A sótti í vettvangsmáli í héraði fjóra aðilja saman, og voru kröfur hans þar að mestu leyti teknar til greina. Áfrýjað var af hálfu allra aðilja, og voru gagnaðiljar A allir sýknaðir í hæstarétti af kröfum hans. A var dæmdur til að greiða dagkaup og ferðakostnað héraðsdómenda og þóknun fyrir uppdráttargerð af þrætusvæðinu svo og málskostnað til eins gagnaðiljans, er sýknaður var vegna aðildarskorts, en að öðru leyti skyldi málskostnaður falla niður 28
- i. Frávisunardómar:
- Máli, sem átti að sæta kærnu samkvæmt 199. gr. laga nr. 85/1936, áfrýjað með röngum hætti. Málinu vísað frá hæstarétti ex offi-

cio. Áfrýjandi dæmdur til að greiða máls- kostnað	314
Máli vísað ex officio frá hæstarétti, með því að áfrýjunarleyfi var of seint út gefið. Áfrýjandi, sem hafði gjafsókn, dæmdur til að greiða málskostnað, en talsmanni hans fyrir hæstarétti dæmd málflutningslaun úr ríkissjóði	358
j. Ómerkingardómar:	
Dómur í landamerkjamáli ómerktur. Áfrýj- anda, er krafist hafði ómerkingar, dæmd- ur málskostnaður	73
Dómur og málsmeðferð í héraði ómerkt vegna ófullnægjandi málshöfðunar. Stefndi, sem var málshöfðandi í héraði, dæmdur til greiðslu málskostnaðar	327
k. Kröfu erfingja á hendur dánarbúi var mót- mælt af ýmsum skuldheimtumönnum bú- ins. Var málið sótt og varið fyrir skipta- réttinum frá 6. ágúst 1934 til 6. apríl 1937, er það var tekið til úrskurðar, og gekk úrskurður í því 26. apríl 1937. Erfingjarn- ir áfrýjuðu skiptaréttarúrskurðinum, en krafa þeirra fyrir hæstarétti um máls- kostnað fyrir skiptarétti var ekki til greina tekin þegar af því, að 3. mgr. 185. gr. laga nr. 85/1936 tæki ekki til meðferð- ar málsins fyrir skiptarétti, sbr. 222. gr. sömu laga	486
l. Aðalsök og gagnsök.	
A sótti í héraði skuldamál á hendur B og fékk kröfu sína að nokkru leyti tekna til greina. A áfrýjaði og krafðist þess að dæmd fjárhæð yrði hækkuð. B gagnáfrýj- aði og krafðist algerrar sýknu. Í hæsta- rétti var krafa A lækkuð frá því, er í héraði hafði dæmt verið, en gagnáfrýj- andi samt dæmdur til að greiða honum málskostnað	53
Í héraði stefndi A B til greiðslu skuldar. B viðurkenndi kröfuna, en gagnstefndi A	

til greiðslu hærri fjárhæðar. Í aðalsök var B dæmdur í héraði samkvæmt kröfu A, en í gagnsök var sumum kröfuliðum B visað frá dómi, en A sýknaður af öðrum. B áfrýjaði málinu. Í hæstarétti var héraðsdómurinn staðfestur um niðurstöðu í aðalsök, en gagnsök í héraði visað frá undirréttinum vegna ófullnægjandi greinargerðar. A var dæmdur til greiðslu málskostnaðar	300
Gagnáfrýjandi, sem var aðalstefnandi í héraði og vann málið þar, vann það einnig fyrir hæstarétti. Aðaláfrýjandi dæmdur til að greiða honum málskostnað	365
Í sambandi við innsetningargerð í bátsvél eftir kröfu B lét fógæti taka tvo hluti úr vélinni til þess að fyrirgirða færslu bátsins úr stað, þar til séð yrði fyrir lok fógætagerðarinnar. Daginn eftir féll B frá innsetningarkröfu sinni, og var vélin þá sett í samt lag aftur. Bátseigandinn, A, sem taldi fógætagerð þessa ólögmeta, höfðaði í héraði skaðabótamál á hendur B og fógætanum persónulega eða fyrir hönd rikissjóðs. Í héraði var B sýknaður, fógætin dæmdur persónulega til greiðslu skaðabóta, en í héraðsdóm skorti dómsorð um kröfuna á hendur rikissjóði. Áfrýjað var af hálfu fógæta persónulega og fyrir hönd rikissjóðs, og gagnáfrýjað af hálfu A. Í hæstarétti var héraðsdómurinn staðfestur um sýknu B, en málsmeðferð í héraði og dómur ómerkt að því leyti sem málið varðaði fógætann persónulega eða fyrir hönd rikissjóðs. A var dæmdur til að greiða fógætanum og B málskostnað, hvorum í sínu lagi	541
m. Sjóveðréttur í skipi einnig dæmdur til tryggingar málskostnaði	263, 293, 306
n. Aðiljar dæmdir til greiðslu málskostnaðar in solidum	10, 400, 431

b) Í opinberum málum.

1. Aðili dæmdur sekur.
 - a. Einn aðili sakfelldur og dæmdur til greiðslu sakarkostnaðar 1, 63, 65, 120, 278, 289, 352, 416, 532, 589, 601, 608
 - b. Tveir eða fleiri sekir dæmdir og dæmdir in solidum til að greiða sakarkostnað 207, 340, 438, 456
 - c. Sakfelldir menn dæmdir til að greiða sakarkostnað í héraði í ákveðnum hlutföllum, en allir in solidum áfrýjunarkostnað sakarinnar 474
 - d. Hver greiðir sinn gæzluvarðhaldskostnað 456, 474
 - e. Tveir menn hafðir fyrir sökum. Annar sýknaður og gæzluvarðhaldskostnaður hans lagður á ríkissjóð. Hinn sakfelldur og dæmdur til að greiða allan annan kostnað sakarinnar 559
 - f. Þrír menn hafðir fyrir sökum. Tveir sýknaðir og málsvarnarlaun talsmanns annars þeirra í héraði lögð á ríkissjóð. Sakfellda gert að greiða allan annan sakarkostnað bæði í héraði og fyrir hæstarétti 146
 - g. Hver greiðir sínum talsmanni 207, 456, 474
2. Aðili sýknaður.
 - a. Tveir menn hafðir fyrir sökum. Báðir sýknaðir og sakarkostnaður allur lagður á ríkissjóð 133
 - b. Tveir menn eða fleiri hafðir fyrir sökum og annar eða fleiri sýknaðir, en hinir sakfelldir 146, 559
3. Opinbert mál endurupptekið samkvæmt 30. gr. hæstaréttarlaga nr. 112/1935 til leiðréttingar á ummælum í forsendum hæstaréttardóms um meðferð héraðsdómarans á málinu. Allur kostnaður við endurupptöku og rekstur málsins fyrir hæstarétti lagður á ríkissjóð .. 316

Manndráp.

Vegur lá í halla niður að á og beygðist krappt á árbakkanum fram með ánni. A, sem ók bifreið

sinni niður hallann, tókst ekki að ná beygjunni. Ók hann út af árbakkanum niður í ána, sem þar var bæði djúp og straumbung. A heppnaðist að bjarga sjálfum sér og einum farþega, en þrír farþegar drukknuðu. Gáleysi A talið valda því, að honum tókst ekki að sveigja bifreiðina í tæka tíð eftir vegbugðunni, enda hafði hann treyst um of á hemla bifreiðarinnar, sem honum átti að vera ljóst, að ekki mundu gera fullt gagn eins og á stóð, þar sem hemlaborðarnir höfðu skömmu áður vöknað. Var A dæmd refsing samkvæmt 200. gr. hegningarlaganna og 15. sbr. 14. gr. bifreiðalaga nr. 70 frá 1931. Við ákvörðun refsingar var honum talið til afbötunar, að hann bjargaði einum farþega sinna og lagði líf sitt í hættu við björgunina	65
Að kvöldi dags í nóvembermánuði ók bifreiðarstjóri á gangandi mann á götu í Reykjavík og varð honum að bana. Gálausum akstri talið um að kenna. Bifreiðarstjórinn talinn sekur við 200. gr. hegningarlaganna, en refsing hans gerð skilorðsbundin samkvæmt lögum nr. 39 frá 1907	289
Bifreiðin A, sem var á austurleið með bát á tengivagni í eftirdragi, hafði numið staðar á réttri vegbrún. Þegar bifreiðinni B, sem var á vesturleið, var ekið þar fram hjá, gekk maður frá afturenda bátsins í veg fyrir hana, rakst á hana og hlaut meiðsl af, er samdægurs drógu hann til dauða. Talið, að maður þessi hafi átt mesta sök á slysinu með ógætni sinni, en bifreiðarstjóri B hafi ekki heldur sýnt nægilega aðgæzlu og væri því einnig í nokkurri sök. Var honum dæmd refsing eftir 200. gr. hegningarlaganna og 15. sbr. 14. gr. laga nr. 70 frá 1931	352
Mat og skoðun. Sbr. blóðrannsókn, líkur, sönnun, vitni.	
Geðveikralæknir rannsakar mann til að reyna sakhæfi hans og kynhneigðir	1
Skipaskoðunarmaður ríkisins lýsir spjöllum á strönduðu skipi	5

Tveir menn voru dómkvaddir til að meta, hvort strandaður bátur væri óbætandi, og ef svo væri ekki, hvað kosta myndi að gera hann sjófæran. Álit skoðunarmanna var, að kostnaðarins vegna kæmi ekki til mála að gera við bátinn. Með því að skemmdum bátsins var ónákvæmlega lýst í skoðunargerðinni og verð hans með áorðnum skemmdum ekki metið, né heldur, hvað viðgerð á honum myndi kosta, og með því ennfremur að váttryggjanda bátsins var ekki gefinn kostur á að gæta réttar síns við skoðunargerðina, þá þótti ekki fært að leggja álit skoðunarmannanna til grundvallar í máli gegn váttryggjandanum til greiðslu váttryggingarfjáris	5
Ljós móðir vottar, að barn hafi verið fullburða, er það fæddist	38
Bifreiðaeftirlitsmaður telur möguleika á því, að skiptistöng bifreiðar hafi færzt til úr 1. í 2. gíri, er bifreiðarstjórinn og annar maður, er við hlið hans sat, brutust út úr bifreiðinni, eftir að slys hafði orðið	65
Uppdráttur gerður af stað, þar sem ökuslys hafði orðið	65
Kunnáttumenn rannsaka bifreið eftir ökuslys	65
Álit lækna um meiðsl og andlitslýti konu, er orðið hafði fyrir ökuslysi	79
Rannsakað áfengismagn í blóði	120, 278, 416
Bókhaldsrannsókn vegna gjaldprotaskipta	146
Ákvæði 2. mgr. 137. gr. laga nr. 85 frá 1936 ekki talin taka til máls, er dómtekið var í héraði 16. des. 1936, sbr. c-lið 222. gr. sömu laga	222
Reykjavíkurbær svipti erfðafestuhafa (A) landi sínu. Höfðaði A mál gegn bænum og krafðist endurgjalds fyrir landið að upphæð kr. 58640.08. Dæmt í héraði, að A skyldi fá endurgjald eftir mati dómkvaddra manna, en tekið fram í forsendum dómsins, að stefnukrafan sé of há, og þar talin fram atriði, er matsmenn skuli hafa hliðsjón af við ákvörðun endurgjaldsins. Reykjavíkurbær áfrýjaði málinu til hæstaréttar, er staðfesti héraðsdóminn að niðurstöðu til. Í forsendum hæstaréttar-	

dómsins er sagt, að með því að A hafi krafizt staðfestingar héraðsdómsins, þá verði ekki tekin til athugunar réttmæti ákvarðana héraðsdómarans um þau atriði, er matsmenn eiga að taka til hliðsjónar við matið, og hámark matsfjárhæðar ekki ákveðin öðruvísi en svo, að endurgjaldið megi ekki nema stefnukröfu A í héraði	222
Læknar rannsaka meiðsl manns, er orðið hafði fyrir ökuslysi	278
Líkskoðun og krufning vegna bifreiðarslyss	289, 352
Dómkvaðningu matsmanna í aukarétti var áfrýjað til hæstaréttar með stefnu 16. nóv. 1937 til þingfestingar í maí 1938. Með því að slík mál eiga að sæta kæru samkvæmt 199. gr. laga nr. 85 frá 1936, sbr. 2. tölulið 198. gr. sömu laga, var málinu vísað ex officio frá hæstarétti	314
Lagt fyrir héraðsdómara í barnsfaðernismáli að láta fara fram læknisrannsókn á sálarþroska og andlegri heilsu barnsmóður og láta sjálfur í té umsógn sína um það, á hvaða stigi vitsmunabroska hann telji hana	337
Í opinberu máli út af bifreiðarárekstri var fengin álitsgerð tveggja bifreiðaeftirlitsmanna og tveggja embættislækna um það, hvort bifreiðin hefði getað gefið eins þungt högg og raun gaf vitni, ef henni hafi verið ekið með þeim hraða, þegar áreksturinn varð, sem bifreiðarstjórinn tjáði hana hafa haft	352
Veiðiréttindi í á, er eignarnámi skyldi taka samkvæmt 3. gr. laga nr. 61 frá 1932, höfðu verið metin yfirmati samkvæmt 83. sbr. 85. gr. sömu laga. Í máli gegn eiganda veiðiréttindanna kröfðust eignarnámstakar afsals fyrir réttindunum gegn greiðslu samkvæmt yfirmatinu. Yfirmatið talið byggt á röngum grundvelli, með því að matsmennirnir höfðu einungis miðað endurgjaldið við söluverð áætlaðrar veiði að fráðregnum kostnaði við að afla hennar, en ekki gert sér grein fyrir gangverði veiðiréttindanna í frjálsum kaupum. Var kröfu eignarnámstaka því hrundið	400
Metin örorka manns, er fyrir slysi hafði orðið	428

Maður sýknaður í barnsfaðernismáli, með því að blóðrannsókn sýndi, að hann gat ekki verið faðir barnsins	494
Dómkvaddir menn meta verðmæti bjargaðs skips	509
Efnafræðingur rannsakar sýnishorn af verzlunarvöru, er talin var hafa valdið kaupanda tjóni	524
Í sambandi við rannsókn þjófnaðarmáls voru tveir menn dómkvaddir til þess að skoða hross og segja álit sitt um aldur þess og mark	559
Læknar lýsa áverkum tveggja manna, er meiðsl höfðu hlotið af líkamsárás	589

Meðlag.

A, sem átti fyrir konu og tveimur skilgetnum börnum að sjá, greiddi ekki meðlagseyri með óskilgetnu barni sínu. Úrskurðaði fógeti, að fastsett ar skyldu af kaupi A hjá fyrirtæki því, er hann vann hjá, 50 kr. mánaðarlega, unz meðlagsfúlgan ásamt kostnaði væri að fullu greidd, en mánaðarkaup A var 300 eða 325 kr. A, sem ekki taldi sig aflögufæran frá heimili sínu, áfrýjaði úrskurðinum og krafðist þess, að hann væri úr gildi felldur. Sagt, að heimildin til að taka af launum manns meðlagseyri með óskilgetnu barni hans verði að teljast því skilyrði bundin, að efni hans, þau sem hann hefur eftir til frjálsra umráða, séu viðhlítandi til viðurværis honum og þeim, sem á heimili hans dveljast og framfæri sitt eiga að honum, sbr. meginregluna í 59. gr. framfærslulaga nr. 135 frá 1935 og ennfremur 3. og 5. gr. bráðabirgðareglugerðar nr. 41 frá 1937 og 3. og 4. gr. laga nr. 65 frá 1938. Með því að A þótti aflögufær um þá fjárhæð, sem fógetinn hafði sett fasta af kaupi hans, var hinn áfrýjaði úrskurður staðfestur	311
--	-----

Meinyrði. Sjá ósæmilegur ritháttur, ærumeiðingar,

Mjólkurlöggjöf.

Mjólkursamsölu, er stofnuð hafði verið samkvæmt lögum nr. 1 frá 1935, dæmdar fébætur úr hendi

stjórnenda félagsskapar nokkurs og ritstjóra tveggja dagblaða vegna ólögmætra kauphamla, er félagið hafði lagt á samsöluna og ritstjórnir stutt

10

Mjólkursölunefnd samkvæmt lögum nr. 1 frá 1935 tók þá ákvörðun á öndverðu ári 1936, að mjólkurframleiðendur vestan Hellisheiðar skyldu ganga fyrir framleiðendum austan heiðar um sölu mjólkur til neyzlu í Reykjavík, þótt hvorir tveggja væru jafnrétt háir til þeirrar sölu að lögum, en í þess stað skyldu framleiðendur austan heiðar verða aðnjótandi rekstrarafgangs mjólkursamsölnunnar, eftir því sem til hrykki, til uppbótar því, að þeim var varnað markaðarins í Reykjavík. A, sem var mjólkurframleiðandi vestan heiðar, taldi þessa ráðstöfun um rekstrarafganginn óheimila og höfðaði mál gegn mjólkursamsölnunni (M) til greiðslu þess hluta rekstrarafgangsins, er hann taldi eiga að koma í sinn hlut miðað við selt mjólkurmagn frá búi hans. M mótmælti því ekki, að hreinn rekstrarafgangur ætti að renna til framleiðenda, en taldi sér hafa verið heimilt að ráðstafa afganginum eins og gert var. Sagt, að nefndar ráðstafanir mjólkursölunefndar hafi farið í bága við skýlaus ákvæði 2. gr. laga nr. 1 frá 1935 að því leyti sem þær urðu þess valdandi, að meira en 8% var tekið af söluverði neyzlu-mjólkur og rjóma til verðbótar á mjólk austan heiðar, en hins vegar hafi henni verið heimilt eins og á stóð, að láta þann hluta rekstrarágóðans árið 1936, sem til var kominn á annan hátt en fyrir sölu nefndra mjólkurafurða, renna til framleiðenda austan heiðar sem bætur þess, að þeir höfðu orðið að þoka af mjólkurmarkaði Reykjavíkur til hagsbóta fyrir framleiðendur vestan heiðar. Samkvæmt þessu var krafa A aðeins að nokkru leyti til greina tekin

53

Félagið A hafði fengið mjólkurbú sitt löggilt til framleiðslu á mjólkurafurðum samkvæmt lögum nr. 1 frá 1935. Var löggildingin samkvæmt 7. gr. laganna bundin því skilyrði, að búið tæki mjólk frá

utanfélagsmönnum til gerilsneyðingar gegn gjaldi, sem ráðherra ákvæði. A seldi síðar félaginu B mjólkurbúið, og hélt B áfram rekstri þess án þess að afla sér sérstakrar löggildingar til framleiðslu á mjólkurföngum. B synjaði utanfélagsmanninum C um gerilsneyðingu mjólkur hans. Höfðaði C þá mál gegn B og krafðist bóta fyrir tjón það, er neitun þessi hafi bakað honum. Sagt, að þar sem B hafi haldið rekstri búans áfram á grundvelli þeirrar löggildingar, er A hafði fengið, þá hafi B þar með bundizt skyldu til þess að gerilsneyða mjólk utanfélagsmanna. Var B því dæmt að greiða C skaðabætur 109

Mjólkursamlag (A) hafði gerilsneytt mjólk utanfélagsmanns (B) frá byrjun apríl til júniloka árið 1936 og haldið eftir 3 aukum sem gerilsneyðingargjaldi fyrir hvern lítra mjólkur, enda þótt landbúnaðarráðherra hefði kveðið svo á samkvæmt 7. gr. laga nr. 1 frá 1935, að gjald þetta skyldi vera 2.2 aurar á lítra. Í okt. 1936 höfðaði B mál gegn A og krafðist greiðslu gjalds þess, er A hefði tekið um of fyrir gerilsneyðinguna. Með því að B sannaði ekki gegn andmælum A, að hann hafi slegið við A varnagla um frekari greiðslu, er hann tók við borgun fyrir mjólk þá, sem hann lagði inn til A á greindu tímabili, þá var A þegar af þeirri ástæðu sýknað af þessari kröfu B 109

Neyðarréttur.

Árið 1937 átti skipstjóri að flytja farm frá Spáni til Íslands. Á leiðinni var skip hans tekið af vopnuðu skipi Francos á Spáni, er þá átti í borgarastyrjöld við stjórn Spánar. Lýstu yfirvöld Francos farminn upptækan og létu skipstjórann undirrita nýtt farmskirteini á nafn manns nokkurs í Casablanca í frakknesku Marokko. Samkvæmt fyrirmælum hervalds Francos sigldi skipstjórinn síðan undir eftirliti herskipa Francos til Casablanca, sem var hlutlaus höfn, og skildi farminn þar eftir. Í skaðabótamáli eiganda farmsins gegn eiganda skipsins út af missi farmsins var talið,

að skipstjóranum hafi ekki orðið á nein handvömm eins og ástatt var, þótt hann skildi farminn eftir í Casablanca. Hins vegar væri athugandi, hvort farmeigandinn ætti rétt til bóta eftir reglum neyðarréttarins vegna þess, að skipstjórinn hafi lagt hagsmuni hans í sólurnar til þess að firra skipið og áhöfn þess viðurlögum af hálfu liðsmanna Francos. Úrlausn þessa atriðis sögð velta á því, hver talinn mundi hafa verið eigandi farmsins, er hann var skilinn eftir í Casablanca, samkvæmt lögum þeim, er þar giltu. Með því að ekkert var upplýst í málinu um lög þessi, þótti ekki verða úr þessu atriði skorið, og var kröfu farmeigandans vísað frá héraðsdómi 252

Nyjastuldur.

A hafði tekið hlut annars manns í heimildarleysi og notað hann. Ekki þótti sannað gegn neitun A, að hann hafi ásett sér að kasta eign sinni á hlutinn, og var hann því sýknaður af þjófnaðarákæru út af töku hlutarins. Með því að eigandi hlutarins hafði ekki krafizt saksóknar, var A ekki heldur dæmd refsing fyrir nytjastuld samkvæmt 238. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869 340

Ofbeldi. Sjá líkamsáverkar.

Ólögmat meðferð á annarra fé.

Maður kastar eign sinni á selskinn, er hann fann í húsnæði, sem hann hafði tekið á leigu og flutzt í. Brot hans talið varða við 250. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869 474

Maður dæmdur eftir 250. gr. hegningarlaganna fyrir óheimila eignartöku á sauðfé, er komið hafði saman við fé hans í smölun. Hins vegar var taka hans á kindum annarra manna í haga í því skyni að kasta eign sinni á þær metin þjófnaður. Kona, er maður þessi bjó með, sýknuð af ákæru um þátttöku í brotum hans 559

Ólögmatir framfærsluhættir

Maður dæmdur til refsingar eftir 10. gr. laga nr. 51 frá 1928	608
---	-----

Ómaksbætur. Sbr. málskostnaður.

Stefnda dæmdar ómaksbætur, af því að áfrýjandi mætti ekki eða hóf mál	73, 119, 426, 493, 557
---	------------------------

Ómerking.

Með því að niðurstaða dóms í landamerksamáli þótti ekki rétt samkvæmt sakargögnunum, var dómurinn ómerktur og málinu vísað heim í hérað til dómsálagningar af nýju	73
Kýrretningargerð til tryggingar greiðslu húsaleigu ómerkt, með því að leigan var enn ekki í gjald-daga fallin, er kýrretning fór fram	103
Kröfum um ómerkingu dóma í barnsfaðernismálum hrundið	237, 405
Mál var höfðað fyrir sjóðómi gegn þrotabúi til greiðslu hásetakaups og viðurkenningar sjóveðréttar. Með því að ekki lá fyrir nægileg sönnun þess, að kröfu þeirri, sem málið varðaði, hafi verið lýst í þrotabúið, sbr. 3. mgr. 1. gr. laga nr. 52 frá 1914, né að skiptaráðandi hafi vísað kröfunni til sjóðóms samkvæmt sama lagaákvæði, var dómur og máls-meðferð í héraði ómerkt ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi	327
Fógeti úrskurðaði útburð á manni úr leiguhúsnæði vegna vanskila á greiðslu húsaleigu. Hæstiréttur taldi vanskilin ekki svo veruleg, að leiguréttindum hafi verið fyrirgert með þeim, og ómerkti því fógetaúrskurðinn	421
Mál var höfðað í héraði gegn lögmanninum í Reykjavík f. h. rikissjóðs eða persónulega til greiðslu skaðabóta út af meintri ólögmatrí framkvæmd innsetningargerðar. Málinu lauk í héraði með því, að lögmaðurinn var dæmdur persónulega til þess að greiða skaðabætur, en dómsorð skorti um skyldu rikissjóðs. Báðir aðiljar áfrýjuðu málinu. Sagt, að ábyrgð á hendur héraðsdómara verði ekki samkvæmt 2. mgr. 34. gr. laga nr. 85 frá 1936	

komið fram með málssókn í héraði, þegar svo sé farið, sem hér var. Í máli þessu sé lögmaðurinn ekki bær að binda rikissjóð. Úrlausn um bóta-skyldu rikissjóðs vegna dómaraverka hljóti auk þess að byggjast á mati á þeim verkum, og verði slík úrlausn ekki fengin í þessu máli með málssókn í héraði. Af þessum sökum var málsmeðferð í héraði og héraðsdómur ómerktur ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi að því er varðaði kröfu á hendur lögmanninum f. h. rikissjóðs eða persónulega

541

Ómöguleiki.

Árið 1937 átti skipstjóri að flytja farm frá Spáni til Íslands. Á leiðinni var skip hans tekið af vopnuðu skipi Francos á Spáni, er þá átti í borgarastyrjöld við stjórn Spánar. Lýstu yfirvöld Francos farminn upptækan og létu skipstjórann undirrita nýtt farmskirteini á nafn manns nokkurs í Casablanca í frakknesku Marokko. Skipstjórinn sigldi síðan samkvæmt fyrirmælum yfirvalda Francos og undir eftirliti herskipa hans til Casablanca, sem var hlutlaus höfn, og skildi farminn þar eftir. Í skaðabótamáli eiganda farmsins gegn eiganda skipsins var talið, að þar sem skipstjóranum hafi verið ljóst, að skip hans og áhöfn þess hefðu mátt vænta afarkosta af hendi liðsmanna Francos, ef hann hefði ekki hlýtt fyrirmælum þeirra um meðferð farmsins, þá hafi verið ógerningur að sleppa með farminn frá Casablanca. Yrði skaðabótakrafa út af missi farmsins því ekki á þeim stofni byggð, að skipstjóranum yrði talið það til vanrækslu, að hann skildi farminn eftir

252

Opinber mál. Sbr. aðiljaskýrsla, ákærvald, eftirgrennslan brota, frestir, líkur, málasmasteypa, málflutningur, málshöfðun, málskostnaður, mat og skoðun, refsingar, sönnun, vitni.

Fundið að drætti opinbers máls 116
Í refsímáli, er dæmt var í hæstarétti árið 1937, var héraðsdómurinn víttur fyrir tiltekna ákvörðun,

er tekin hafði verið í sambandi við málið. Samkvæmt ósk héraðsdómarans og tillögum hæstaréttar var málið endurupptekið eftir 30. gr. laga nr. 112 frá 1935 að því er valdstjórnina og héraðsdómarann varðaði. Var þá upplýst, að héraðsdómarinn hafi ekki sjálfur tekið ákvörðun þá, er hann var víttur fyrir, heldur skrifstofumaður hans í samtali við fulltrúa lögreglustjórans í Reykjavík. Sagt, að þótt þessi mistök, er vítt var fyrir, hafi átt sér stað, hafi héraðsdómarinn samt enga greinargerð látið fylgja opinbera málinu til hæstaréttar til afsökunar þeim, eins og ráð sé fyrir gert í 35. gr. tilsk. 3. júní 1796. En af slíkri greinargerð hefði mátt sjá, að héraðsdómarinn hafi ekki sjálfur tekið oftnefnda ákvörðun. Hafi héraðsdómarinn mátt vita, þar sem hann lét enga greinargerð fylgja málinu, að hann myndi sem dómari sæta vitum fyrir galla á meðferð málsins eins og boðið sé í 35. gr. tilsk. 3. júní 1796. Þrátt fyrir þessa vanrækslu eigi héraðsdómarinn rétt á að það komi fram, að hann hafi ekki sjálfur tekið nefnda ákvörðun, og eigi hann ekki að sæta vitum fyrir hana. Voru forsendur hæstaréttardómsins að þessu leyti leiðréttar	316
Fundið að því, að virðing á stolnum hlut hafði ekki fram farið, og að ekki var nægilega vel rannsakað, hvort maður, er sakaður var um hilmingu, hafi haft ástæðu til að ætla, að hluturinn væri rétt fenginn	340
Fundið að því, að vitni var ekki eiðfest og að vanrækt hafði verið að afla sakargagns nokkurs	532
Framhaldsrannsókn ákveðin í opinberu máli	130, 441

Ósæmileg ummæli.

Ummæli í sóknar- og varnarskjölum aðilja í héraði ómerkt, en ekki talin næg ástæða til að sekta fyrir þau	375
Ómerkt ósæmileg ummæli, er áfrýjandi hafði fyrir hæstarétti	391
Hæstaréttarmálflutningsmaður, er var sækjandi máls í héraði, var þar sektaður fyrir ósæmileg ummæli	

um undirrétt og hæstarétt og ummælin ómerkt.	
Þetta ákvæði héraðsdómsins staðfest i hæstarétti	391
Ummæli i varnarskjali i héraði ómerkt, en ekki sekt-	
að fyrir þau	412
Málflutningsmaður dæmdur i sekt i héraði fyrir	
ósæmilegan rithátt i varnarskjali og ummælin	
ómerkt. Sagt, að með því að málflutningsmaður-	
inn hafi ekki áfrýjað þessu ákvæði héraðsdóms,	
verði við það að sitja	541

Præclusion. Sjá útrýming kröfu.

Refsingar.

1. Almenn um refsingar og refsiverð verk.

Bifreiðarstjóra, er valdið hafði dauða þriggja farþega	
sinna með gálausum akstri, talið til afbötunar, að	
hann bjargaði lífi fjórða farþegans og lagði sig i	
hættu við björgunina	65
Sýknað af kærufyrir brot á lögum um hlutafélög,	
lögum um gjaldþrotaskipti og lögum um verðtoll	
þegar af þeirri ástæðu, að sökin myndi fyrnd	
samkvæmt analogíu 67. gr. hegningarlaganna, þótt	
til refsingar hefði verið unnið	146
Refsiábyrgð fyrir brot á ákvæðum 1. tölulíðs 53. gr.	
laga um hlutafélög nr. 77/1921 ekki talin brott	
fallin vegna fyrningar, þar sem brotið varðaði	
þyngri refsingu en sektum eða einföldu fangelsi	146
Með héraðsdómi gengnum 30. maí 1933 var A dæmdur	
til refsingar fyrir fjársvik o. fl. Árið 1936 var	
höfðað gegn honum mál af nýju fyrir ýmis brot,	
sum framin áður en dómur gekk i fyrra málinu,	
en sum síðar. Honum var i síðara málinu aðeins	
dæmdur hegningarauki samkvæmt 65. gr. heg-	
ningarlaganna fyrir brot, framin fyrir 30. maí 1933	146
Framkvæmdarstjóri hlutafélags, er tekið hafði verið til	
gjaldþrotaskipta, var ákærður m. a. fyrir brot gegn	
ákvæðum 26. og 27. kap. hegningarlaganna og	
hlutafélagalögunum. Hann hafði gerzt sekur um	
vísvitandi ranga tilgreiningu i bókum félagsins	
um hlutafjárukningu. Var hann dæmdur fyrir það	
brott samkvæmt 7. gr. laga um verzlunarbækur	

- nr. 53/1911, enda þótt stefna á hendur honum viki ekki að þeim lögum, þar sem honum var ljóst, að honum var gefinn verknaður þessi að sök í málinu, og fullkomin vörn var borin fram í því af hans hálfu um þetta ákæruatriði 146
- Ekki talið eiga að varða framkvæmdarstjóra hlutafélags, er tekið hafði verið til gjaldþrotaskipta, refsíabyrgð, þótt hann gæti ekki gert grein fyrir því, hvað orðið hafi af sumum verzlunarbókum og skjölum félagsins, eftir að það hætti störfum 146
- Hlutafélag, er A var framkvæmdarstjóri fyrir, var tekið til gjaldþrotaskipta. Við rannsókn kom í ljós, að váttryggingarfélag, er greiða átti félagi því, er A hafði stjórnað, váttryggingarfé, hafði haldið eftir nokkrum hluta þess og kvittað með því skuld A sjálfs við váttryggingarfélagið. Ekki var upplýst, að A hefði samþykkt þessa ráðstöfun váttryggingarfélagsins, en það eitt, að hann hafði látið þetta viðgangast, ekki talið honum til refsíabyrgðar .. 146
- Fjórir kyndarar neituðu að vinna á skipum sínum, meðan þau voru stödd í innlendri höfn. Töldu þeir sig hafa heimild til neitunarinnar í ákvæðum gerðardóms. Með því að þessi háttsemi kyndaranna braut í bága við eldri tilhögun, en ákvæði gerðardómsins vafasöm um þetta atriði, þá var þeim talið óheimilt að leggja sína túlkun á gerðardóminum til grundvallar breytni sinni, áður úr því væri skorið á réttmætan hátt, hver væri réttur þeirra í þessu efni. Voru þeir með þessu taldir hafa gerzt sekir við 78. sbr. 77. gr. sjómannalaga nr. 41 frá 1930 207
- Maður stal festi, er bátur var bundinn með við bryggju, og skildi bátinn eftir lausan á sjónum. Með því að sýna þannig mikið kæruleysi um eign annars manns, sem vel gat orðið þess valdandi, að hún eyðileggðist, þótti mega dæma refsingu samkvæmt 2. mgr. 6. gr. laga nr. 51/1928 fyrir stuld festarinnar, þótt hún væri ekki 30 króna virði og eigandi hefði ekki krafizt málssóknar .. 340
- A, starfsmaður við heildverzlun, hafði lengi verið óreglusamur og í fjárkröggum. Hann falsaði tvo

- víxla, sem litu út sem venjulegir viðskiptavíxlar verzlunarinnar, og var nafn hennar falsað á stað útgefanda á víxlunum. Seldi hann síðan manni einum víxlana með miklum afföllum. B, sem var gamall kaupsýslumaður og lengi hafði verið kunnugur A og þekkt fjárkröggur hans, aðstoðaði hann við sölu víxlanna. Sagt, að þó að ekki væri sann- að gegn neitun B, að honum hafi verið kunnugt um fölsun víxlanna, þá hafi hann ekki getað gengið þess dulinn, að aðstoð hans við sölu víxlanna væri þátttaka í refsiverðu athæfi A. Þessi verknaður B talinn varða við 255. gr. sbr. 1. mál- lið 48. gr. hegningarlaganna, og einnig 46. gr. þeirra, þar sem víxlarnir voru falsaðir, og verzl- unin hafði því ekki trúað A fyrir þeim 456
- A, sem getur hér næst á undan, falsaði einnig nafn verzlunarinnar undir tékka, er hann veðsetti manni einum fyrir peningalánunum, sem hann greiddi riflega þóknun fyrir. Aðstoðaði B hann við lántökur þessar. Sagt, að aðferð þessi væri svo fjarri venju og hagsýni og yfirleitt svo fjarstæð, að B hafi hlotið að vera ljóst, að tékkarnir væru falsaðir. Var aðstoð hans við lántökurnar talin refsiverð samkvæmt 271. gr. hegningarlaganna .. 456
- Maður hafði kastað eign sinni á hlut annars manns, og var brot hans talið varða við 250. gr. hegning- arlaganna. Þótt stefna í málinu á hendur honum viki aðeins að 23. og 27. kap. hegningarlaganna og lögum nr. 51 frá 1928, þá þótti samt mega dæma um verknað þenna í málinu, með því að ákærði gat ekki gengið þess dulinn, að hann var sóttur til refsingar fyrir hann 474
- Bókhaldsbrot framið meðan lög um verzlunarbækur nr. 53 frá 1911 voru enn í gildi, en við ákvörð- un refsingar skirskotað til laga um bókhald nr. 62 frá 1911 146
- Maður, sem geymdi happdrættismiða annars manns, gaf þriðja manni hann í heimildarleysi. Verkn- aðurinn talinn varða við 259. gr. hegningarlaganna 532
- Fangelsisrefsing dæmd í einu lagi fyrir brot á heg- ningarlögunum og bifreiðalögunum 65

Framkvæmdarstjóri verzlunarfyrirtækis, er tekið hafði verið til gjaldþrotaskipta, dæmdur m. a. fyrir brot gegn ákvæðum 263. gr. hegningarlaganna, en þó ekki sviptur rétti til þess að reka eða stjórna verzlun eða atvinnufyrirtæki samkvæmt 8. gr. laga um gjaldþrotaskipti nr. 25 frá 1929	146
Með héraðsdómi gengnum 2. sept. 1935 var A dæmdur til refsingar fyrir ólögmæta meðferð á annarra fé. Árið 1939 var höfðað gegn honum mál af nýju fyrir samskonar brot, sum framin áður en dómur gekk í fyrra málinu, en sum síðar. Honum var í síðara málinu aðeins dæmdur hegningarauki samkvæmt 65. gr. almennra hegningarlaga fyrir brot, er hann hafði framið fyrir 2. sept. 1935	559

2. Einstakar refsitegundir.

a. Sektir dæmdar	63, 120, 207, 278, 352, 416,	532
b. Einfalt fangelsi		289
c. Fangelsi við venjulegt fangaviðurværi 1, 65, 146,	340, 438, 474, 589, 601,	608
d. Betrunarhúsvinna	456, 474,	559
e. Svipting réttinda:		
Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi	65, 120, 278,	416
f. Eignir dæmdar upptækar:		
Afli togara og veiðarfæri gerð upptæk		63

Reklamation. Sjá aðgerðaleysisverkanir.

Réttarfar. Sjá aðild, aðiljaskýrsla, áfrýjun, ákærvald, dómar, dómarar, eiður, frávisun, frestir, heimvisun, líkur, málasmsteypa, málflutningsmenn, málflutningur, málshöfðun, málskostnaður, mat og skoðun, ómerking, opinber mál, ósæmileg ummæli, réttarfarssektir, sáttir, sjódomsmál, sjó- og verzlunardómur, stefnur, sönnun, útivist aðilja, varnarþing, vitni.

Réttarfarssektir.

Hæstaréttarmálflutningsmaður, er var sækjandi máls í héraði, dæmdur þar í sekt fyrir ósæmileg ummæli um héraðsdóm og hæstarétt og ummælin ómerkt	391
--	-----

Málflutningsmaður dæmdur í sekt í héraði fyrir ummæli í varnarskjali og ummæli ómerkt. Sagt, að með því að málflutningsmaðurinn hafi ekki áfrýjað þessu ákvæði héraðsdómsins, verði við það að sitja	541
--	-----

Sakamál. Sjá aðiljaskýrsla, dómar, eftirgrenslan brota, líkur, málskostnaður, opinber mál, refsingar, sakhæfi, saknæmi, sönnun, vitni.

Sakhæfi.

Maður, sem átti vanda til þess, er hann var ölvaður, að biðja fólk, einkum kvenmenn, um að flengja sig, gekk eitt sinn um allsnakinn á almannafæri og ónáðaði kvenfólk með slíkum tilmælum. Í annað sinn var hann staðinn að því að fletta klæðum upp um 7 ára gamla telpu. Hann kvaðst ekki muna til þessarar háttsemi sinnar sökum ölvunar. Geðveikralæknir taldi manninn mundu komast í sjúklegt ölvunarástand, en tæplega hafa óeðlilegar kynhneigðir. Ákærði dæmdur sekur við 186. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869	1
---	---

Saknæmi. Sbr. ásetningur, gáleysi.

Tveir menn, er ekki höfðu lækningaleyfi, voru m. a. sóttir til refsingar fyrir brot gegn 26. kap. hegningarlaganna, með því að þeir höfðu tekið sjúklinga til meðferðar fyrir þóknun. Voru þeir sýknaðir af ákæru þessari, þar sem ekki var ástæða til að ætla annað en að þeir hafi sjálfir haft fulla trú á því, að sjúkum mönnum yrði bót að aðgerðum þeirra	133
Bifreiðarstjóri dæmdur fyrir að valda mannsbana með gálausum akstri	65, 289, 352
Ekki talið sannað, að hluthafi í hlutafélagi, er í heimildarleysi hafði tekið arðmiðapakka á skrifstofu félagsins og haft á brott með sér, hafi gert það í því skyni að misnota arðmiðana síðar	146
Þjófur kyndarar lögðu niður vinnu, er skip þeirra voru affermd í heimahöfn, og töldu sig hafa heimild til þess í ákvörðun gerðardóms um vinnu-	

kjör kyndara. Út af þessu voru þeir kærðir af eigendum skipanna og sóttir til sakar fyrir brot gegn ákvæðum sjómanna­laganna. Með því að skilningur þeirra á ákvæðum gerðardómsins var talinn vafasamur og brjóta í bága við eldri tilhögun, þá þótti þeim hafa verið óheimilt að leggja sína túlkun á gerðardóminum til grundvallar breytni sinni, áður úr því væri skorið á réttmætan hátt, hver væri réttur þeirra í þessu efni. Voru þeir taldir hafa gerzt sekir við 78. sbr. 77. gr. sjómanna­laganna nr. 41 frá 1930	207
Skippherra varðs­kips ekki talinn hafa gerzt sekur um gáleysi í athöfnum sínum við töku togara, er grundaður var um veiðar í landhelgi. Af því talið leiða, að skaðabótaskylda út af töku togarans verði ekki byggð á almennum skaðabótareglum	231
Skipstjóri ekki talinn hafa gerzt sekur um vanrækslu í sambandi við gæzlu farmsins, og sagt, að skaðabótakrafa á hendur eiganda skipsins verði því ekki á þeim stofni reist	252
Í skaðabótamáli út af árekstri skipa var annað skipið talið eiga alla sök á slysinu með því að hafa ekki gætt siglingareglna	319
Ekki talið sannað, að maður, sem tekið hafði hlut annars manns í heimildarleysi og notað hann, hafi haft í hyggju að kasta eign sinni á hlutinn ..	340
A var innheimtu- og aðstoðarmaður hjá heildverzlun, hafði lág laun, var mjög skuldugur og hafði um skeið verið óreglusamur. Falsaði hann m. a. tvo víxla, er litu út sem venjulegir viðskiptavíxlar heildverzlunarinnar, og var nafn hennar falsað sem útgefanda beggja víxlanna. B, sem var gamall kaup­skýslumaður og kunningi A um langt skeið, aðstoðaði hann við að selja manni nokkrum víxla þessa með miklum afföllum. Gegn neitun B var ekki talið sannað, að honum hafi verið kunnugt um, að víxlarnir voru falsaðir. Hins vegar talið, að vegna kynna sinna af högum A hafi B ekki getað dulizt, að A myndi ekki hafa heimild frá heildverzluninni til þess að selja víxlana með framangreindum hætti, og hafi B því hlotið að vera	

- ljóst, að aðstoð hans við sölu vixlanna væri þátt-
taka í refsiverðu atferli A. Þessi verknaður B tal-
inn varða við 255. sbr. 48. gr. hegningarlaganna
og ennfremur 46. gr. þeirra, með því að A hafði
í raun og veru ekki verið trúað fyrir vixlunum.
Þá hafði A einnig falsað nafn heildverzlunarinn-
ar undir tvær tékkávisanir, er hann með aðstoð
B veðsetti fyrir smálánum, er hann varð að greiða
ríflega þóknun fyrir. Þrátt fyrir neitun B var
talið, að honum sem reyndum kaupsýslumanni
og kunnugum höfum A hafi hlotið að vera ljóst,
að tékkarnir væru falsaðir. Var B refsað eftir
271. gr. hegningarlaganna fyrir þenna verknað .. 456
- Maður, sem margsinnis hafði verið dæmdur fyrir
þjófnað, fór inn um þakglugga húss í lokað her-
bergi, stal þar nokkrum munum og hvarf síðan
aftur sömu leið. Kvaðst hann hafa farið inn í
herbergið til þess að biða þar komu húsráðanda,
en þá fyrst ásett sér að stela, er hann var inn
kominn. Þessi frásögn hans ekki tekin trúanleg,
og hlaut hann refsingu eftir 7. sbr. 8. gr. laga
nr. 51 frá 1928, sbr. 4. tölulið 231. gr. hegningar-
laganna 601

Sameign.

- Sameigendur að jarðartorfu deila um eignarhlutföll
sín í henni 431

Samningar. Sbr. ábyrgð, farmsamningar, fram-
færslusamningar, húsaleiga, kaup og sala, ómögu-
leiki, skuldir, skuldamál, vinnusamningar.

- A, B og C tóku í félagi skip á leigu til farmflutnings
frá Danzig til Reykjavíkur. Átti hver þeirra að
ráðstafa $\frac{1}{3}$ af farmrými skipsins og með þeim
hætti, að hagnaður eða tap, ef því yrði að skipta,
skiptist milli þeirra með sama hætti. A hét D flutn-
ingi á vörum í skipinu fyrir nokkru herra farm-
gjald en tekið var fyrir flutning á öðrum vörum,
og kom hagnaður af ráðstöfun þessari í hlut hvers
þeirra félaga samkvæmt framansögðu. Talið, að í
samningi þeirra A, B og C hafi falizt umboð til

handa A frá B og C til samningsgerðar við D, og hafi því sá samningur skuldbundið þá alla þrjá, A, B og C, sbr. 18. gr. laga nr. 7 frá 1936, og ábyrgðin talin solidarisk

88

A rak saumastofu í Reykjavík. Réð hún þýzka konu (B) forstöðukonu saumastofunnar. Í samningi aðilja, gerðum á íslenzku eftir komu B til Íslands, skuldbatt B sig til þess að taka ekki starf hjá öðrum eða vinna fyrir utan verzlunina (þ. e. saumastofu A), meðan hún dveldist á Íslandi. Þó mátti hún að liðnum 3 ára tíma fá sér starf utan Reykjavíkur og nágrennis hennar og Hafnarfjarðar. Að liðnum 3 árum, er B var gift íslenskum manni, sagði hún upp samningnum og hóf sjálf rekstur saumastofu í Reykjavík. A höfðaði þá mál gegn henni og krafðist þess, að henni yrði dæmt óheimilt að reka eða vinna að þeirri starfsemi, er atvinnubannið tók til. B bar það fyrir sig, að hún hafi misskilið ákvæði samningsins um atvinnubannið, en þeirri mótbáru var hrundið, með því að B hefði átt að kynna sér samninginn nægilega, áður en hún gekk að honum. Sagt, að bannið komi aðeins til greina um stofnun samskonar saumastofu sem B starfaði í hjá A og ráðningu B til slíks starfa hjá keppinautum A. Bannið sé of viðtækt og skerði um of atvinnufrelsi B, og eigi hún því ekki að vera bundin við það að fullu. Talið hæfilegt með skirskotun til 37. gr. laga nr. 7 frá 1936, að bannið standi eitt ár. En þar sem B hafði þegar rekið saumastofu sína í 8—9 mánuði og því bundin við samninga um húsnæði og við starfsstúlkur m. fl., þótti mega samkvæmt varakröfu hennar dæma hana aðeins til að greiða A bætur fyrir tjón það, er hún hafði bakað A með broti sínu á atvinnubanninu. En ef B greiddi ekki bæturnar innan tiltekins frests, skyldi atvinnubannið koma til framkvæmdar um eitt ár frá lokum frestsins

365

Sveitarfélagið Í hafði fyrir 1936 komið tveimur gamlmennum, er því var þá skylt að framfæra, til dvalar á elliheimilinu G. Úrskurður atvinnu- og

samgöngumálaráðuneytisins frá 14. júní 1938 um það, að sveitarfélaginu R sé lögskilt að framfæra gamalmenni þessi frá 1. jan. 1936, ekki talinn hafa áhrif á lögskipti Í og G. Var Í því dæmt skylt eftir kröfu G að greiða því dvalarkostnað gamalmennanna frá 1. jan. 1936 til 1. okt 1937 536

Samsölur. Sjá mjólkurlöggjöf.

Samvinnufélag.

Útgerðarsamvinnufélagið A hafði árið 1932 játazt undir skuld við einn félagsmann sinn, B. Þann 18. des. 1933 sagði B sig úr félaginu frá næstu áramótum að telja. Ábyrgð hans á skuldum félagsins til 31. des. s. á. (sbr. 8. gr. laga nr. 36 frá 1921) var því enn í gildi 3. sept. 1935, er félagsstjórnin baðst skuldaskila samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935. Og samkvæmt 24. gr. þeirra laga var þessi ábyrgð hans talin hafa haldizt áfram vegna skuldaskilanna, þótt meira en tvö ár liðu frá úrsögn hans úr félaginu. Úr skuldaskilasjóði var úthlutað 5% upp í kröfu B. Höfðaði B síðan mál á hendur nokkrum félagsmönnum og krafðist af þeim greiðslu allrar skuldarinnar vegna ábyrgðar þeirra samkvæmt félagslögunum á skuldbindingum félagsins. Ábyrgð stefndu var talin hafa haldizt, þrátt fyrir skuldaskilin, sbr. 21. gr. laga nr. 99 frá 1935. Hins vegar var stefndu talið rétt að láta koma á móti kröfu B það af skuldum félagsins 31. des. 1933, er að réttu lagi hefði átt að koma í hans hlut að greiða, en skuldir félagsins umfram eignir á þeim tíma kváðust stefndu hafa greitt, en þó með eftirgjöf. Þar sem stefndu gerðu þess aftur á móti enga grein í málinu, hve miklu fé þeir hefðu leyst til sín skuldir þær, er B varðaði, varð skuldajöfnuði ekki við komið, og stefndu því dæmdir in solidum til að greiða kröfu B að fullu, enda höfðu þeir ekki krafizt niðurfærslu kröfunnar vegna þeirra 5%, er upp í hana átti að koma úr skuldaskilasjóði 443

Sáttir.

A hafði bakað B fjártjón með refsiverðum verknaði.

B krafði hann bóta utan réttar og fékk nokkurn hluta skaðabótakröfu sinnar greiddan. Eftir það stefndi B A til greiðslu verzlunarskuldar, er ekki stóð í neinu sambandi við nefnda skaðabótakröfu. Er málið kom í rétt, varð sú sætt með aðiljum, að A gekkst undir að greiða B tiltekna fjárhæð, og skyldi „með þessari sætt lokið öllum öðrum kröfum af beggja hendi“. Með þessari fyrirvaralausu yfirlýsingu í réttarsættinni þótti B hafa firrt sig rétti til þess að krefja A síðar um eftirstöðvar skaðabótakröfunnar

146

Sektir. Sjá refsingar.

Sératkvæði. Sjá ágreiningsatkvæði.

Siðferðisbrot. Sjá kynferðisbrot.

Siglingar. Sbr. árekstur, björgun, botnvörpuveiðabrot, farmsamningar, sjódómur, sjó- og verzlunardómur, sjóveð.

Gerðardómur hafði gengið í deilu félags útgerðarmanna og félags sjómanna um kjör sjómanna á botnvörpuskipum. Kyndarar tveggja botnvörpuskipa vildu skýra ákvæði gerðardómsins á þá leið, að þeir væru lausir undan vinnuskyldu, meðan skip þeirra affermdi fisk í heimahöfn, allt að 2 sólarhringa. Samkvæmt því lögðu þeir niður vinnu, er skip þeirra komu til heimahafnar, án leyfis yfirmanna skipanna. Út af þessu voru þeir eftir kröfu eigenda skipanna sóttir til sakar fyrir brot á sjómannalögunum. Með því að það þótti vafasamt, hvernig skýra ætti ákvæði gerðardómsins um þetta efni, og þar sem kærðu mátti vera það ljóst, að skilningur sá, er þeir báru fyrir sig, fór í bága við eldri tilhögun og orkaði tvímælis, þá var talið, að þeim hafi verið óheimilt að leggja sína túlkun á gerðardóminum til grundvallar breytni sinni, áður úr því væri skorið á

réttmætan hátt, hver væri réttur þeirra í þessu efni. Var háttsemi þeirra talin varða við 78. sbr. 77. gr. sjómannalaganna nr. 41 frá 1930 207

Sjódómsmál.

Mál gegn þrotabúi til greiðslu hásetakaups og viðurkenningar sjóveðréttar rekið fyrir sjódómi. Í héraði var ekki mætt af hálfu stefnda. Hæstiréttur taldi ekki liggja fyrir næga sönnun þess, að kröfu þeirri, er málið varðaði, hafi verið lýst í þrotabúið samkvæmt 33. sbr. 90. gr. skiptalaganna og 3. mgr. 1. gr. laga nr. 52 frá 1914 eða að skiptaráðandi hafi vísað henni til sjódóms samkvæmt nefndu ákvæði laga nr. 52 frá 1914. Héraðsdómur og málsmeðferð í héraði því ómerkt ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi 327

Sjó- og verzlunardómur.

Vátryggingarfélag krafði um vátryggingarfé skips .. 6
Dæmt refsímál á hendur skipverjum fyrir brot á 78. sbr. 77. gr. sjómannalaga nr. 41 frá 1930 207
Útgerðarmenn skips krafðir skaðabóta vegna vanefnda á farmsamningi 252
Mál til ákvörðunar bjarglauna 263, 293, 306, 509
Skaðabóta krafizt vegna tjóns af árekstri skipa 319
Útgerð skips krafin um greiðslu hásetakaups 528
Skipverji varðskips sækir útgerð þess um hlutdeild í launum fyrir bjargaðgerðir skipsins 581

Sjómannalög. Sjá siglingar.

Sjóveð.

Sjóveðréttur viðurkenndur til tryggingar bjarglaunum 263, 306
Eftir beiðni skipstjórnarmanna skipsins A var það dregið til hafnar af skipinu B. Sjóveðréttur í A viðurkenndur B til handa samkvæmt 4. tölulið 236. gr. siglingalaga nr. 56 frá 1914 til tryggingar þóknun fyrir verk þetta, er talið var aðstoð, en eigi björgun 293
Sjóveð viðurkennt til tryggingar skaðabótum vegna skemmda af árekstri skips 319

Sjóveð dæmt til tryggingar eftirstöðvum kaups vélar- aðstoðarmanns á skipi	528
---	-----

Sjúkrasamlög.

Félagsmenn í sjúkrasamlagi Akureyrar tóku út lyf í lyfjabúð á Siglufirði og greiddu $\frac{1}{4}$ hluta lyfja- verðsins. Talið, að með því hafi þeir vísað lyf- salanum á sjúkrasamlag sitt til greiðslu eftir- stöðvanna. Var þeim talið þetta heimilt samkvæmt 38. gr. laga nr. 26 frá 1936. Var sjúkrasamlag Akureyrar því dæmt til að greiða lyfsalanum eftir- stöðvar lyfjaverðsins, enda hafði sjúkrasamlagið engum mótbárum hreyft í þá átt, að krafizt væri greiðslu annarra lyfja eða með hærri verði en samlagið hefði orðið að greiða, ef félagsmennirnir hefðu veikzt á samlagssvæði þess	516
--	-----

Skaðabætur.

<i>a) Vegna vanefnda á samningi eða slíkra sambanda.</i> Þrír menn, A, B og C, tóku í félagi skip á leigu til farmflutnings frá Danzig til Reykjavíkur. A hét D flutningi á 100 smálestum af benzíni og smurn- ingsolíu í skipinu. Skipstjórinn skildi um 40 smá- lestir af vöru þessari eftir í Danzig, og barði því við, að ekki hefði verið farmrými fyrir meiru af vörum. D höfðaði þá mál gegn B og krafðist skaðabóta. Sagt, að samningur A við D hafi bundið þá féлага A, B og C alla in solidum, og hafi D því verið rétt að beina kröfu sinni að B einum. Var B dæmdur til að greiða D mismun umsamins farmgjalds og farmgjalds þess, er D varð að greiða fyrir vöruna í öðru skipi, og ennfremur sím- skeytakostnað D vegna vanefndanna. Hins vegar þótti ekki sannað, að D hafi beðið tjón vegna sölu- taps eða vörurýrnunar	88
A hafði gert farmsamning árið 1937 við leigutaka skips, B, um flutning saltfarms frá Spáni til Ís- lands. Helmingur farmgjalds var greiddur fyrir- fram. Á leiðinni til Íslands var skipið tekið af vopnuðu skipi Francos, er þá átti í borgarastyrj- öld við stjórn Spánar. Lýstu yfirvöld Francos	

farminn upptækan og létu skipstjórann undirrita nýtt farmskirteini á nafn manns nokkurs í bæn-um Casablanca í frakknesku Marokko. Samkvæmt fyrir-mælum heryfirvalda Francos sigldi skipstjór-inn síðan með farminn undir eftirliti herskipa til Casablanca, er var hlutlaus höfn, og skildi hann þar eftir. A höfðaði síðar mál gegn eiganda skipsins, C, og krafði hann bóta bæði fyrir missi fyrirframgreidds farmgjalds og farmsins. Þar sem farmgjaldið hafði verið galdið leigutaka skipsins, B, var C ekki talið skylt að bæta missi þess á þeim stofni, að það hefði í hans hendur runnið. Ekki var C heldur talinn hafa orðið bótaskyldur að því er varðaði missi farmgjaldsins af þeim sökum að skipstjórinn þætti hafa sýnt vanrækslu, er hann skildi farminn eftir, með því að hann var ekki talinn hafa átt annars úrkosta. Var C því sýknaður af þeim lið kröfunnar. Bótakrafan vegna missis farmsins þótti ekki heldur verða byggð á vanrækslu skipstjórans. Hins vegar var það talið athugandi, hvort skipstjórinn með þessu úrræði sinu hafi lagt hagsmuni A í sölurnar fyrir hina brýnu nauðsyn skips síns og áhafnar þess og hafi með því orðið bótaskyldur gagnvart A eftir reglum neyðarréttarins. Úrlausn þessa atriðis talin velta á því, hvort A hafi að lögum þeim, er í Casablanca giltu, er farmurinn var þar eftir skil-inn, talizt eigandi hans, þrátt fyrir upptökuna og síðari ráðstafanir yfirvalda Francos. Með því að engar upplýsingar lágu fyrir í málinu um það, hvaða lög hafi gilt í Casablanca í því efni, þótti ekki að svo vöxnu máli unnt að leggja dóm á þenna lið kröfunnar, og var honum því vísað frá héraðsdómi

Samkvæmt farmsamningi átti skip að taka saltfarm fyrir A í Trapani á Sikiley og flytja hann til Ís-lands. Farmsamningnum var síðar breytt á þá leið, að saltið skyldi tekið í Santa Pola á Spáni í stað Trapani. Í máli gegn eiganda skipsins hélt A því fram, að hann hafi orðið að inna af hendi fjárgreiðslu til þess að fá sig leystan undan samn-

ingi um saltfarm í Trapani, og með því að farmflytjandi hafi óskað eftir nefndri breytingu á farmsamningnum, beri honum að bæta tjón það, er af breytingunni leiddi. Þar sem A hafði engan fyrirvara gert um að fá þessa fjárhæð greidda, er það réðst, að farmurinn skyldi tekinn í Santa Pola, var hann þegar af þeirri ástæðu ekki talinn eiga rétt til bóta úr hendi eiganda skipsins af þessum sökum 252

A rak saumastofu í Reykjavík. Hún réð B forstöðukonu saumastofunnar, og skuldbatt B sig til að reka ekki sjálf né starfa á samskonar saumastofu í Reykjavík og nágrenni hennar og Hafnarfirði. Þremur árum síðar sagði B upp samningnum og hóf sjálf rekstur samskonar saumastofu í Reykjavík. A höfðaði þá mál gegn B og krafðist þess, að henni yrði dæmt óheimilt að stunda þann atvinnurekstur, er atvinnubannið náði til. Með skírskotun til 37. gr. laga nr. 7 frá 1936 var talið, að B ætti ekki að vera bundin við atvinnubannið að fullu, og metið hæfilegt, að það standi eitt ár. En með því að B hafði þá rekið saumastofu sína í 8—9 mánuði og því væntanlega bundin við samninga um húsnæði og við starfsstúlkur m. fl., þá þótti mega taka til greina þá kröfu, er B hafði gert til vara í málinu, að dæma hana aðeins til að greiða A bætur fyrir tjón, er ætla mátti hana hafa beðið vegna brots á atvinnubanninu, og voru þær ákveðnar 3000 kr. En ef B greiddi ekki bætur þessar innan tiltekins frests, skyldi henni óheimilt að reka eða vinna að þeirri starfsemi, sem atvinnubannið tók til, um eitt ár frá lokum frestsins 365

Í máli því, er getur hér næst á undan, hafði B áður eða um það leyti sem hún fór úr þjónustu A ráðið frá henni starfsstúlkur til fyrirhugaðrar saumastofu sinnar, brennt af ásettu ráði bækur A, er höfðu að geyma nöfn, heimilisföng og líkamsmál kvenna, er B hafði afgreitt starfstíma sinn hjá A, og sent viðskiptavinum A tilkynningar um stofnun saumastofu sinnar ásamt óskum um við-

- skipti við þá, en nöfn þeirra hafði hún tekið upp úr bókum A. Með þessum athöfnum var B talin hafa brugðizt því trausti, er A var nauðsyn að geta borið til hennar, og að sumu leyti misbeitt aðstöðu sinni sér í hag, en A til óhags, sbr. 12. gr. laga nr. 84 frá 1933. Krafðist A skaðabóta úr hendi B vegna athafna þessara, og með því að þær þóttu vera lagaðar til að valda A tjóni, var krafan til greina tekin og bætur ákveðnar 1000 kr., sbr. 4. mgr. 16. gr. laga nr. 84 frá 1933 365
- A og B ráku heildverzlun í félagi á árunum 1911—1913, en þá hvarf A frá fyrirtæki þeirra og virðist ekki hafa starfað eftir það í þágu þess, en B hélt atvinnurekstrinum áfram. Árið 1937 höfðaði A mál gegn B og krafðist þess þá m. a., að B léti hann hafa sömu aðstöðu í firmanu sem hann hafði í öndverðu, en greiði honum ella 50 þús. kr. skaðabætur. Kröfu A var hrundið, með því að hann hefði með aðgerðaleysi sínu um svo langan tíma fyrirgert henni, jafnvel þótt hún kynni í upphafi að hafa haft við einhver rök að styðjast 375
- Bífreiðarstjóri (A) hafði keypt bílábreiðu af kaupmanni (B). Taldi A lit hafa losnað úr ábreiðunni og spillt fiski, er hann flutti á bífreiðinni. Höfðaði hann mál gegn B og krafðist skaðabóta. Talið líklegt, að fiskurinn hafi skemmt af nefndri orsök. En með því að upplýst var, að B og fleiri kaupmenn höfðu um margra ára skeið selt samskonar ábreiður, án þess að yfir þeim væri kvartað, og að ábreiður þessar voru alþekktar meðal þeirra, er slíkar ábreiður nota, þá var talið, að B hafi mátt álíta vöru þessa hentuga til þeirrar notkunar, er hún var ætluð til, enda hafði hann hvorki ýkt kosti hennar né dulið ókosti. Var B því ekki talinn bera ábyrgð á tjóninu og sýknaður af kröfu A 524
- A var ráðinn aðstoðarmaður í vél á togara. Honum var sagt upp starfinu með sama fyrirvara sem um háseta gildir. A taldi sig hins vegar eiga sama uppsagnarfrest sem vélstjórar og höfðaði mál gegn

eiganda togarans til greiðslu bóta vegna of skamms uppsagnarfrests. Kröfu A hrundið, með því að ákvæði laga um uppsagnarfrest vélstjóra hafi ekki tekið til hans	528
Leigutaki húsnæðis, er segja mátti upp leigusamningi með 3 mánaða fyrirvara til 14. maí eða 1. okt. að telja, fluttist úr húsnæðinu 14. maí, án þess að hafa sagt upp með nægum fyrirvara. Hann var dæmdur til að greiða leigusala húsaleigu til 1. okt. næst á eftir	407
A keypti af B byggingameistara hús í smíðum. Skyldi B skila því síðar fullgerðu. Á afhendingardegi var smíði hússins ekki lokið, en A tók samt við því og lauk sjálfur byggingu þess. B var dæmdur til að greiða A bætur vegna afnotamissis hússins frá umsömdum afhendingardegi til þess er það var fullgert	412

b) Skaðabætur utan samninga.

Húsmæðrafélag í Reykjavík (H) samþykkti á fundi að leggja kauphömlur á mjólkursamsölu (M). Birti félagið í tveimur dagblöðum áskoranir til allra húsmæðra í Reykjavík um takmörkun mjólkurkaupa, en ritstjórar blaða þessara tóku undir áskoranirnar og veittu þeim gengi, m. a. með óheimilum harðyrðum um M og forráðamenn hennar. M taldi sig biða tjón af kauphömlunum og höfðaði skaðabótamál á hendur stjórnendum H persónulega og ritstjórum umgetinna blaða. Var talið, að aðgerðir stjórnenda H, er haft höfðu forgöngu um birtingu áskorananna, svo og ritstjóranna hefðu gengið lengra en heimilt var, og hefðu þessir aðiljar því orðið persónulega og solidarískt ábyrgir fyrir tjóni því, er ætla mátti að kauphömlurnar hefðu valdið M. Með því að minnkaða mjólkursölu á þeim tíma, er hér skipti máli, mátti rekja til fleiri orsaka en kauphamlanna, var gagn-aðiljum M gert að greiða helming þess tjóns, er af minnkaðri mjólkursölu hafði leitt frá því að kauphömlurnar hófust og þar til að málið var lagt til sátta	10
---	----

Bæjarstjórn kaupstaðarins A keypti árið 1923 bryggju, er B skipaafgreiðslumaður hafði notað til upp- og útskipunarstarfsemi sinnar. Ákvað A að gera bryggjuna að bæjarbryggju og takast sjálfur á hendur alla upp- og útskipunarstarfsemi um hana. Varð það til þess, að B hætti allri slíkri starfsemi. Árið 1934 höfðaði B mál gegn A og krafðist fébóta vegna þess að hann hafði orðið að láta af starfi sínu vegna nefndra aðgerða A. Miðaði hann upphæð bótanna við árlegt atvinnutjón frá því að hann hætti þessu starfi sínu og til ársloka 1933. Sagt, að með því að B hafi ekki hafizt handa fyrr en árið 1934 til þess að fá úr því skorið, hvort lögmætar væru gagnvart honum ráðstafanir þær, er A gerði um bryggjuna á árunum 1923 og 1924, þá verði að telja hann með svo löngu aðgerðaleyzi hafa undirgengizt að hlíta nefndum aðgerðum A, og eigi hann þegar af þeirri ástæðu ekki rétt til fébóta úr hendi A af þessu efni

45

A var ásamt eiginmanni sínum farþegi í bifreið frá Reykjavík til Akureyrar. Í Eyjafirðinum hlekkist bifreiðinni á, og hlaut A allmikil meiðsl. Í fébótamáli, er A höfðaði gegn eiganda bifreiðarinnar (B), þótti sannað, þrátt fyrir neitun B, að A hafi verið farþegi gegn borgun. Og með því að ekki var upplýst, að slysið hefði hlotið að vilja til, þrátt fyrir aðgæzlu þá og varkárni, er ökumanni var skylt að gæta, var B dæmdur til að greiða A lækningakostnað, bætur fyrir vinnutjón, óþægindi og andlitslýti svo og ferðakostnaðarauka þann, sem af því leiddi, að A og eiginmaður hennar urðu að taka sér far á skipi til Reykjavíkur í stað bifreiðar. Hins vegar þótti A ekki eiga rétt til að fá endurgreitt fargjald það, er hún hafði greitt B fyrir ferðina norður

79

Félagið A hafði fengið mjólkurbú sitt löggilt samkvæmt lögum nr. 1 frá 1935 með því skilyrði, að það tæki mjólk utanfélagsmanna til gerilsneyðingar gegn gjaldi, er ráðherra ákvæði. Síðar keypti mjólkursamlagið B bú þetta og hélt áfram rekstri

þess, án þess að afla sér sérstakrar löggildingar. B synjaði utansamlagsmanninum C um gerilsneyðingu mjólkur hans. Höfðaði C þá mál gegn B og krafðist bóta fyrir tjón það, er synjunin hafi bakað honum. Sagt, að þar sem B hafi haldið rekstri mjólkurbúsins áfram á grundvelli þeirrar löggildingar, er A hafði fengið, þá hafi B bundizt skyldu til að gerilsneyða mjólk utansamlagsmanna. Var B dæmt til að greiða C skaðabætur, er við það voru miðaðar, að C hafi ekki fengið nema $\frac{1}{4}$ verðs fyrir mjólk sína, eftir að honum var synjað gerilsneyðingar

109

A hafði í heimildarleysi fengið arð greiddan út á arðmiða frá hlutafélaginu B. Í opinberu máli gegn A út af misferli þessu krafðist B bóta. Kröfu þessari var hrundið, með því að B hafi með fyrirvara-
lausri yfirlýsingu í réttarsætt í einkamáli, er það hafði höfðað gegn A, firrt sig rétti til frekari greiðslu úr hendi A en þar hafði verið sætt á ..

146

A hafði verið dæmdur í 1200 króna sekt fyrir brot á áfengislögum. Eftir kröfu lögreglustjóra Reykjavíkur var fjárnám gert til tryggingar greiðslu sektarinnar í dómkröfu, er A átti á hendur B, að fjárhæð 3800 kr. Eftir beiðni lögreglustjóra var dómkrafan seld á nauðungaruppbóði þann 15. ágúst 1934 fyrir hæsta boð, 500 kr. Uppboð þetta var ómerkt í hæstarétti þann 25. okt. 1935 sökum galla á auglýsingu þess. C, sem A hafði framselt rétt sinn til dómskuldarinnar og til skaðabóta frá rikissjóði vegna hins ólögmæta uppbóðs, höfðaði mál á hendur rikissjóði til greiðslu skaðabóta, er hann miðaði við upphæð dómkröfunnar á hendur B að viðbættum vöxtum og málskostnaði, en að frádreginni sekt A ásamt kostnaði. Kvað C B hafa verið færan um að greiða kröfuna, er hið ólögmæta uppbóð fór fram, en verið orðinn eignalaus, er uppbóðið var ómerkt. Ríkissjóður var sýknaður, með því að ætla mátti, að dómkrafan á hendur B hefði ekki á löglegu uppbóði, sem fram hefði farið um sömu mundir og

- upphæð það, sem ómerkt var, orðið seld fyrir hærri upphæð en sem svaraði sekt A að viðbættum kostnaði 218
- Ríkissjóður sýknaður af skaðabótakröfu vegna töku togara, er ósannað þótti um, að verið hefði að veiðum í landhelgi, er hann var tekinn. Sagt, að skipherra varðskipsins hafi haft fulla ástæðu til að stöðva togarann og láta rannsaka mál skipstjóra hans. Hafi hann því ekki farið út fyrir valdsvið sitt né gerzt sekur um gáleysi með öðrum hætti. Verði skaðabótaskylda ríkissjóðs því ekki byggð á almennum skaðabótareglum. En fyrst svo sé ekki, þá bresti heimild samkvæmt íslenskum rétti til að dæma bætur fyrir handtöku vegna refsiverðs verknaðar, er aðili sé síðar sýknaður af. Fyrirmæli laga nr. 28 frá 1893 ekki talin eiga hér við 231
- Erlendur skipstjóri (A) var af hálfu ákærvaldsins sóttur til sakar fyrir að hafa gerzt sekur við sóttvarnarlög. Í hæstarétti var A sýknaður af kæru þessari. Meðan mál A var fyrir dómstólunum, var honum meinuð brottför úr landi. Eigandi skips þess, er A stýrði, höfðaði síðar mál gegn ríkissjóði og krafðist skaðabóta fyrir tjón það, er af því leiddi, að höfðað var refsímál gegn A. Ekki talið, að ríkissjóður hefði orðið bótaskyldur út af málshöfðun þessari, nema skilyrði fyrir lögjöfnun frá 1. gr. laga nr. 28 frá 1893 þætti hafa verið fyrir hendi. Hvort svo hefði verið, kom þó ekki til álita, með því að slík skaðabótakrafa, þótt til hefði verið, hefði verið fallin niður samkvæmt analogíu 4. gr. sömu laga, þar sem meira en ár var liðið frá því að sýknudómur í opinbera málinu gekk í hæstarétti, þegar skaðabótamálið var höfðað. Ríkissjóður því sýknaður af kröfu þessari 242
- Lögtak var gert í erlendu skipi til tryggingar greiðslu ýmissa skipagjalda. Lögtaksgerðin var ómerkt í hæstarétti. Eigandi skipsins höfðaði þá mál í héraði á hendur ríkissjóði og krafðist bóta fyrir tjón það, er hið ólögmæta lögtak hafi bakað honum. Sagt, að þótt réttur til bóta samkvæmt 13. gr. laga

- um lögtak o. fl. nr. 29 frá 1885 hefði verið fyrir hendi, þá væri sú krafa niður fallin, með því að hún hefði ekki verið borin fram í sambandi við áfrýjun lögtaksgerðarinnar, sbr. 11.—13. gr. nefndra lögtakslaga. Var rikissjóður því þegar af þessari ástæðu sýknaður af skaðabótakröfu þessari 242
- Bæjarfógeti gerði lögtak í erlendu skipi til tryggingar greiðslu ýmissa skipagjalda. Lét hann síðan setja skipið á land upp og fékk það geymt á dráttarstöð. Lögtaksgerðinni var áfrýjað, og var hún felld úr gildi í hæstarétti. Af hálfu eiganda skipsins (A) var þess þá krafist, að skipið yrði afhent á floti, og lagði dómsmálaráðuneytið fyrir bæjarfógetann að afhenda það, eiganda að kostnaðarlausu. Þegar taka átti skipið, taldi bæjarfógetinn sér ekki skylt að láta setja það fram, en vísaði á það, þar sem það stóð á landi uppi. Af hálfu A var neitað að taka við því þar, og varð ekkert af afhendingu. A höfðaði síðar mál gegn rikissjóði og krafðist bóta vegna þess að honum var ekki skilað skipinu. Sagt, að bæjarfógetinn hafi ekki fullnægt þeirri skilaskyldu, er á honum hvíldi vegna töku skipsins og fyrirmæla dómsmálaráðuneytisins um afhendingu þess, og verði rikissjóður að bera ábyrgð á tjóni A vegna vanrækslu þessarar, enda taki ákvæði 11.—13. gr. laga nr. 29 frá 1885 ekki til tilviks þessa, er gerzt hafi eftir að lögtaksgerðin var ómerkt í hæstarétti. Var rikissjóður dæmdur til að greiða A kostnað hans vegna ráðstafana við að fá skipið afhent svo og bætur fyrir afnotamissi þess frá áætluðum komudegi þess til heimilis síns, ef það hefði verið afhent, og þar til málið var höfðað .. 242
- Skipið A rakst á skipið B og olli spjöllum á því. A talið eiga alla sök á árekstrinum og dæmt til að greiða B viðgerðarkostnað og kaup skipshafnar í 8 daga, meðan viðgerð fór fram 319
- Í refsímáli út af þjófnaði var ákærði dæmdur til að greiða iðgjöld stolins hlutar 340
- A, er ráðizt hafði forstöðukona saumastofu B, talin hafa með því að eyðileggja og misnota viðskipta-

mannabækur B og fleiri aðgerðum brugðizt því trausti, er B var nauðsyn að geta borið til hennar, og að sumu leyti misbeitt aðstöðu sinni sér í hag, en B til óhags, sbr. 12. gr. laga nr. 84 frá 1933. Með skirskotun til 16. gr. nefndra laga var A dæmd til að greiða B 1000 kr. í skaðabætur ..	365
Eiganda bifreiðar dæmt að greiða móður og barni manns, er farizt hafði af bifreiðarslysi, dánarbætur. (Sbr. dánarbætur)	385
Þrír menn, er höfðu falsað tékka og notað þá, dæmdir í opinberu máli til að greiða bætur fyrir tjón, sem af verknaði þeirra hafði leitt	474
Mál var höfðað í héraði á hendur lögmanninum í Reykjavík f. h. rikissjóðs eða persónulega til greiðslu fébóta vegna meintrar ólögmaðrar fógetagerðar. Lauk málinu svo í héraði, að lögmaðurinn var dæmdur persónulega til að greiða bætur. Hæstiréttur ómerkti dóm og málsmeðferð í héraði og vísaði málinu frá héraðsdómi, með því að slíkt mál yrði ekki sótt í héraði, hvorki á hendur lögmanninum persónulega né rikissjóði, auk þess sem lögmaðurinn væri ekki bær að binda rikissjóð í málinu	541
Gerðarþoli innsetningargerðar (A) krafðist fébóta af gerðarbeiðanda (B) vegna þess að B hefði ekki verið heimilt að krefjast gerðarinnar. Kröfunni hrundið, með því að skilyrði fyrir framkvæmd innsetningargerðarinnar höfðu verið fyrir hendi	541
Maður, sem dæmdur var til refsingar fyrir þjófnað og óheimila meðferð á annarra fé, einnig dæmdur í því máli til iðgjaldagreiðslu	559

Skattar og gjöld.

1. Útsvör.

A, sem heima átti í hreppnum X, rak atvinnu árið 1935 í hreppnum Y, en hætti þeim atvinnurekstri um áramótin 1935—1936. Við niðurjöfnun útsvara í hreppnum Y í maí 1936 var útsvar lagt á A samkvæmt a-lið 8. gr. útsvarslaga nr. 46 frá 1926. Þessi útsvarsálagning dæmd óheimil, með því að

A hafði ekki lengur heimilisfasta atvinnustofnun í hreppnum Y, er útsvarsálagning fór fram .. 213

2. *Fasteignagjöld til bæjar- og sveitarfélaga.*

Fasteignaskattur manns til bæjarsjóðs samkvæmt lögum nr. 69 frá 1937 lækkaður samkvæmt kröfu hans, með því að skatturinn hafði í upphafi verið lagður í einu lagi á byggingarlóð og mannvirki, en er málið kom til hæstaréttar, hafði mat á lóð og mannvirkjum verið aðgreint, sbr. 1. og 2. tölulið 1. gr. nefndra laga 349

Skilorðsbundnir dómur. Sjá dómur.

Skip. Sbr. árekstur, sjóveð.

Bátur hafði strandað og verið síðan metinn óbætandi af tveimur dómkvöddum skoðunarmönnum. Með því að mat þetta þótti að ýmsu leyti gallað, var það ekki lagt til grundvallar í máli gegn vátryggingarfélagi til greiðslu vátryggingarfjárins 5

Skipti, skiptamál. Sbr. gjaldþrotaskipti.

Mál var höfðað fyrir sjódómi gegn skiptaráðanda f. h. þrotabús til greiðslu á hásetakaupi og viðurkenningar sjóveðréttar. Ekki talin liggja fyrir næg sönnun þess, að kröfu þeirri, er málið varðaði, hafi verið lýst í þrotabúið samkvæmt 33. sbr. 90. gr. skiptalaga nr. 3 frá 1878 og 3. mgr. 1. gr. laga nr. 52 frá 1914, eða að skiptaráðandi hafi vísað henni til sjódóms samkvæmt nefndu ákvæði laga nr. 52 frá 1914. Ómerkti hæstiréttur því ex officio mál og málsmeðferð í héraði og vísaði málinu frá héraðsdómi 327

Mál var höfðað fyrir sjódómi samkvæmt 3. mgr. 1. gr. laga nr. 52 frá 1914 gegn skiptaráðanda f. h. þrotabús. Hinn reglulegi héraðsdómari, er einnig var skiptaráðandi búsins, veik sæti ex officio í máli þessu. Í hæstarétti var að því fundið, að dómariinn hefði vikið sæti án nægilegrar ástæðu 327

Dánarbú A, er var undir skiptum samkvæmt III. kap. skiptalaga nr. 3 frá 1878, hafði fengið greitt líf-

tryggingarfé hans. Börn A og móðir töldu sig eiga rétt til fjárlins og kröfðust sameiginlega afhendingar þess frá dánarbúinu, en því var andmælt af lánardrottnum búins. A hafði skýrt líftryggingarfélaginu frá því, er hann baðst tryggingarinnar, að féð ætti að honum látnum að ganga til framfærslu fjölskyldu hans. Talið, að með þessu hafi A ákveðið nægilega skýrt, að tryggingin væri keypt til hagsmuna fjölskyldu hans, en ekki lánardrottnum. En af því leiði, að A hafi viljað láta tryggingarféð vera undan aðför og öðrum aðgerðum til hagsmuna lánardrottnum hans dregið. Þessi ráðstöfun talin lögmæt, sbr. 32. gr. laga nr. 19 frá 1887 og 26. gr. laga nr. 25 frá 1929, enda var ekki um riftingu á nefndri ráðstöfun að tefla, þar sem skiptameðferðar á dánarbúinu samkvæmt 31. gr. laga nr. 25 frá 1929 hafði ekki verið krafizt. Sagt, að ráðstöfuninni verði ekki heldur hnekkð vegna ákvæða 25. gr. erfðatilsk. frá 25. sept. 1850, með því að þau varði ekki skipti erfingja og lánardrottna. Loks geti 2. másl. 85. gr. laga nr. 3 frá 1878 ekki komið lánardrottnunum að haldi, þar sem þau ákvæði taki aðeins til óefndra gjafaloforða, en hér hafi allt það verið innt af hendi fyrir lát A, sem nauðsynlegt var til þess að fá tryggingarféð greitt. Var börnum og móður A því dæmt tryggingarféð 486

Krafa um málskostnað fyrir skiptarétti í máli, er hófst fyrir skiptaréttinum árið 1934, en lauk þar í apríl 1937, ekki tekin til greina þegar af því, að 3. mgr. 185. gr. laga nr. 85 frá 1936 tók ekki til meðferðar málsins fyrir skiptaréttinum, sbr. 222. gr. sömu laga 486

Ekkjan A hafði síðustu ár sín dvalizt hjá syni sínum B, og lét hún ekki annað eftir sig en kröfu á hendur honum til andvirðis eigna, er hún hafði selt honum árið 1920. Samkvæmt framfærslusamningi, er A hafði gert við B, skyldi nokkur hluti kröfunnar árlega ganga til framfærslu henni. Eftir lát A mótmæltu börn hennar C og D gildi framfærslusamningsins. Ennfremur mótmæltu þau

- reikningi B yfir jarðarfararkostnað A sem of há-
um. Loks andmæltu þau því, að B væri heimilt að
greiða eftirstöðvar skuldar sinnar til dánarbús A
með skuldabréfum Kreppulánasjóðs. Þótti skipta-
réttur eiga dóm á ágreiningsefnum þessum, með
því að aðiljar urðu ásáttir um að leggja þau undir
úrlausn hans. Var framfærslusamningurinn gild-
ur metinn, B heimilað að greiða skuld sína í
kreppulánasjóðsbréfum með nafnverði, en reikn-
ingur hans yfir jarðarfararkostnað færður niður 500
- A, sem verið hafði ráðskona B, krafðist afhendingar
á ýmsum munum úr dánarbúi hans og lýsti í búið
kaupkröfu fyrir ráðskonustörf í 5 ár svo og leigu-
kröfu fyrir búfé, er hún hafi átt, en B nytjað þau
ár, er hún dvaldist hjá honum. Krafan um af-
hendingu munanna sætti engum andmælum og
var því til greina tekin. Kaupkröfunni hins vegar
hrundið, með því að kaup A þessi ár hafi ekki
hrokkið til framfærslu þriggja barna hennar, er
henni fylgdu, enda hafði framfærslusveit A greitt
B það sem á skorti fullt meðlag með börnunum.
Hafði og A engum kaupkröfum hreyft fyrr en eftir
lát B. Leigukrafan talin réttmæt, en með því að
A mótmælti því ekki, að hún hefði fengið meira
verðmæti frá B en leigukröfunni nam, var skulda-
jöfnuður heimilaður 595

Skírlífisbrot. Sjá kynferðisbrot.

Skjalafals.

- Í sakamáli út af skjalafalsi o. fl. var úrskurðað, að
framhaldsrannsókn skyldi fram fara, meðal ann-
ars til að afla sýnishorna af rithöndum þeirra
manna, er hinir ákærðu voru sakaðir um að hafa
stælt og falsað nöfn þeirra 130
- A var gefið að sök, að hann hafi falsað tvo innkaups-
reikninga í því skyni að komast hjá réttmætri
tollgreiðslu af vörum. Var tala skrifuð á annan
reikninginn, sem ekki átti á honum að standa, en
efni hins var breytt á þann hátt, að á hann var
límdur pappírsrenningur með yfirlýsingu um vör-

- ur, er klipptur hafði verið af öðrum innkaupsreikningi, auk þess sem strikað hafði verið yfir tölustafi. Þar sem ekki lá fyrir skýlaus játning A um að hann hafi falsað eða falsa látið reikninga þessa, og það var ekki sannað á annan hátt, en möguleiki á því, að aðrir hefðu framkvæmt breytinguna, þá var hann sýknaður af ákæru þessari . . 146
- A falsaði marga tékka og víxla. Var hann dæmdur til refsingar eftir 271., 275. og 277. gr. hegningarlaganna. B, sem verið hafði með í ráðum um fölsun tékka og víxils, dæmdur eftir 271. sbr. 48. gr. sömu laga. C aðstoðaði A við lántökur gegn tryggingu í fölsuðum tékkum. Neitaði C því að vísu, að honum hafi verið kunnugt um fölsun tékka, en eftir öllum atvikum var talið, að honum hafi ekki getað dulizt, að þeir væru falsaðir. Var honum dæmd refsing eftir 271. gr. hegningarlaganna. C hafði einnig aðstoðað A við sölu tveggja falsaðra víxla, en gegn neitun C þótti ekki sannað, að hann hafi vitað, að víxlarnir væru falsaðir 456
- Þrír menn dæmdir fyrir fölsun tékka og sölu þeirra eftir 271. og 277. sbr. 55. gr. hegningarlaganna. Fjórði maðurinn, er tekið hafði við hluta af andvirði tékkanna, enda þótt hann vissi, hvernig þess var aflað, dæmdur sekur við 271. og 277. gr. hegningarlaganna sbr. 56. gr. þeirra 474

Skjöl. Sjá embættisvottorð, sönnun.

Skottulækningar. Sjá lækna, lækningar.

Skuldabréf.

- A dæmdur til að gefa út skuldabréf til handa B, nema hann synji fyrir það með eiði, að hann hafi játazt undir að gefa bréfið út 331

Skuldajöfnuður.

- Í skuldamáli var gagnsök höfðuð í héraði til skuldajafnaðar og sjálfstæðs dóms um afgang gagnkröfu. Hæstiréttur vísaði gagnsökinni frá héraðs-

dómi sökum ófullnægjandi málsútlistunar, en tók að öllu leyti til greina kröfur aðalstefnanda í héraði	300
Samvinnuútgerðarfélagið A hafði játazt undir skuld við einn félagsmann sinn (B). Vegna vanefnda á greiðslu af hálfu félagsins og eftir að það hafði fengið niðurfærslu á skuldum samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935, höfðaði B mál á hendur 5 félagsmönnum A og krafði þá um greiðslu allrar skuldarinnar vegna ábyrgðar þeirra á skuldum A samkvæmt félagslögunum. Sagt, að B væri rétt að krefja stefndu um skuldina, en þar sem B væri einnig ábyrgur fyrir skuldum félagsins, hefðu stefndu rétt til að láta koma á móti kröfu hans það af skuldum félagsins, er að réttu lagi hefði átt að koma í hans hlut að greiða. En skuldir félagsins umfram eignir á þessum tíma kváðust stefndir hafa greitt, en þó með eftirgjöf. Þar sem stefndu gerðu þess hins vegar enga grein í málinu, hve miklu fé þeir hefðu leyst til sin skuldir þær, er B varðaði, varð skuldajöfnuði ekki við komið. Voru stefndu því dæmdir til að greiða kröfuna að fullu	443
Kaupanda húss heimilaður skuldajöfnuður á eftirstöðvum kaupverðsins og skaðabótakröfu, er hann hafði á hendur seljanda út af því, að seljandi hafði á brott með sér búnað úr húsinu, er því átti að fylgja	553
Kröfu A í dánarbú skuldajafnað við hærri kröfu dánarbúsins á hendur A	595
Skuldir, skuldamál. Sbr. ábyrgð, bjarglaun, endurgreiðsla, gjalddagi, greiðsla, kaup og sala, skaðabætur, víxlar.	
Vátryggingarfélag sýknað af kröfu um greiðslu vátryggingarfjár skips, með því að ekki var sannað, að skipið væri óbætandi	5
Árið 1936 ákvað mjólkursölunefnd samkvæmt lögum nr. 1 frá 1935, að rekstrarágóði mjólkursamsölnunnar í Reykjavík það ár skyldi renna til framleiðenda austan Hellisheiðar sem bætur þess, að	

þeir höfðu orðið að þoka af markaði neytlumjólkur í Reykjavík til hagsbóta fyrir framleiðendur vestan fjalls. A, sem var mjólkurframleiðandi vestan Hellisheiðar, höfðaði þá mál gegn mjólkursamsölunni (M) og krafði hana um það af rekstrarágóða ársins 1936, er hann taldi eiga að koma í sinn hlut miðað við selt mjólkurmagn frá búi hans. M var talið óheimilt að verja meira en 8% af söluverði neytlumjólkur og rjóma til verðbótar mjólkur framleiðenda austan fjalls, sbr. 2. gr. laga nr. 1 frá 1935, en ákvörðun hennar um rekstrarágóða, sem til var kominn á annan hátt, talin heimil. Samkvæmt því var krafa A aðeins að nokkru leyti til greina tekin

53

Maður sýknaður af kröfu héraðslæknis um gjald fyrir læknisáðgerð. Að vísu var ekki annað upplýst en að áðgerðin hafi verið nauðsynleg og framkvæmd á réttan hátt, en sá ljóður þótti að öðru leyti hafa verið á framkomu læknisins í ferð þessari, að hann ætti ekki tilkall til gjalds fyrir hana

93

Mjólkurframleiðandi (A) taldi mjólkurbúið B hafa tekið of hátt gerilsneyðingargjald af mjólk hans tiltekið tímabil og krafðist greiðslu þeirrar fjárhæðar, er hann taldi B hafa ranglega eftir haldið af andvirði mjólkur hans. Með því að A hafði ekki slegið varnagla við B um frekari greiðslu, þegar hann tók við borgun fyrir mjólk þá, er hann lagði inn til B á umræddu tímabili, þá var B þegar af þeirri ástæðu sýknað af kröfu hans ..

109

Ríkisstjórnin hafði heitið Reykjavíkurbæ því, að ríkið léti ókeypis í té störf húsameistara ríkisins við byggingu sundhallar í Reykjavík. Borgarstjóri Reykjavíkur gaf þó húsameistarannum eftir það loforð um 5000 kr. greiðslu úr bæjarsjóði fyrir störf þessi, en ekki aflaði borgarstjórinn sér heimildar frá fjárveitingarvaldi bæjarins til þessa. Helmingur fjárhæðar þessarar var goldinn húsameistara úr bæjarsjóði eftir ávísun borgarstjóra, og var tekið fram í ávísuninni, að greiðslan væri upp í þóknun fyrir uppdrætti og áætlun um sundhöll. Gerði bæjarstjórnin enga athugasemd við

greiðslu þessa, er bæjarreikningar voru samþykktir fyrir viðkomandi ár. Síðar höfðaði húsameistari mál gegn Reykjavíkurbæ til greiðslu eftirstöðva þóknunar þessarar. Sagt, að loforð borgarstjóra um greiðslu þóknunar þessarar um skyldu fram hafi ekki bundið bæinn, sbr. 3. mgr. 3. gr. samþykktar nr. 68 frá 1915. Og ekki verði talið, að heildarsamþykkt bæjarreikninganna hafi náð til ráðagerðar þeirrar um frekari greiðslu, er borgarstjórinn hafi ritað á ávísunina, enda ekki vitað, að bæjarfulltrúum hafi verið kunn sú ráðagerð.

Var bærinn því sýknaður af kröfu þessari 124

Erfðafestuhafa í Reykjavík, er bærinn hafði svipt landi sínu, dæmt endurgjald fyrir það eftir mati 2 dómkvaddra, óvilhallra manna 222

Í bifreiðarslysi hlaut eigandi bifreiðarinnar meiðsl. Skyldutrygging samkvæmt 17. gr. laga nr. 70 frá 1931 ekki talin ná til tjóns á eiganda bifreiðar sjálfum, sbr. 16. gr. sömu laga. Var því váttryggingarfélag það, er bifreiðin var skyldutryggð hjá, sýknað af kröfu um greiðslu tryggingarfjár vegna slyss þessa 271

A stefndi B til greiðslu húsaleiguskuldar. B viðurkenndi kröfuna, en taldi sig eiga hærri gagnkröfu á hendur A. Gagnstefndi B því í málinu og krafðist skuldajafnaðar og sjálfstæðs dóms um afgang gagnkröfu. Hæstiréttur vísaði gagnsökinni frá héradsdómi sökum ófullnægjandi málsútlíunar, en dæmdi B til að greiða A kröfu hans í aðalsökinni 300

A tókst á hendur að smíða hús fyrir B. Áður en smíðinni var lokið, varð sýnt, að A gæti ekki staðið við samninginn. Varð þá að samkomulagi með aðiljum, að B tæki við húsinu ófullgerðu og tæki jafnframt að sér að greiða tilteknar skuldir, er A hafði stofnað til vegna hússmiðarinnar. C, sem látið hafði A í té hita- og hreinlætistæki í húsið, var viðstaddur, þegar samkomulagið gerðist. Hélt hann því síðar fram, að B hefði þá tekið að sér að greiða tæki þessi með því að gefa út skuldabréf til handa C, er greiðast skyldi á 10 árum, en þessu neitaði B. C höfðaði þá mál gegn B og krafðist

- þess, að hann yrði dæmdur til að gefa út skulda-
bréf slíkt sem að framan greinir. C studdi kröfu
sína einu vitni, auk þess sem eiðfest skýrsla A
gekk honum í vil. Með þessu þóttu það veiga-
miklar líkur komnar fram fyrir málstað C, að
úrslit málsins voru látin velta á eiði B 331
- A, sem sótt hafði um lán úr skuldaskilasjóði vélbáta-
eigenda samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935, fékk
peningalán hjá B eftir að áskoranir til skuld-
heimtumanna A um kröfulýsingar til sjóðsins
höfðu verið birtar, en áður en kröfulýsingarfrest-
ur var liðinn. B lýsti ekki kröfu sinni til skulda-
skilasjóðs, en eftir lok skuldaskila höfðaði hann
mál gegn A til greiðslu kröfunnar. A krafðist
sýknu sökum þess að krafan væri niður fallin,
þar sem henni hefði ekki verið lýst til sjóðsins.
Þessari mótbáru hrundið, með því að krafan
hafði stofnast eftir útgáfu skuldainnköllunar og
því eigi brott fallin samkvæmt 14. gr. laga nr.
99 frá 1935, sbr. lög nr. 19 frá 1924, 37. og 43. gr.
analogice. Var A því dæmdur til að greiða skuldina 382
- Vátryggingarfélag dæmt til greiðslu slysabóta 428
- Útgerðarsamvinnufélag hafði stofnað til skuldar við
einn félagsmanna sinna (A). Eftir það fékk fé-
lagið niðurfærslu skulda sinna samkvæmt lögum
nr. 99 frá 1935. Höfðaði A þá mál gegn nokkrum
félagsmönnum, er ábyrgð báru á skuldum
félagsins samkvæmt félagssamþykktum. Þrátt fyrir
skuldaskilin voru stefndu taldir bera þessa ábyrgð
áfram samkvæmt 21. gr. laga nr. 99 frá 1935.
Voru þeir dæmdir in solidum til að greiða A
kröfu hans að fullu, enda voru gagnkröfur, er
stefndu höfðu uppi, ekki til greina teknar sök-
um ófullnægjandi málsútlistunar 443
- Sjúkrasamlag Akureyrar dæmt til að greiða lyfsala
á Siglufirði andvirði lyfja, er meðlimir sjúkra-
samlagsins höfðu tekið út í reikning þess hjá
lyfsalanum 516
- Aðstoðarmanni í vél á togara dæmdar kaupeftirstöðv-
ar úr hendi útgerðarmanns 528
- Sveitarfélagið A, er komið hafði tveimur gamal-

mennum til dvalar á elliheimili, dæmt til að greiða því vistgjald gamalmennanna frá 1. jan. 1936 til 30. sept. 1937, enda þótt úrskurður yfirvalds frá 14. júní 1938 kvæði svo á, að sveitarfélaginu B sé lögskilylt að framfæra gamalmenni þessi frá 1. jan. 1936. Þessi úrskurður ekki sagður varða að neinu lögskipti A og elliheimilisins	536
A dæmdur til að greiða B viðskiptaskuld, með því að ekki þótti sannað, að B hefði tekið við ávísunum af A, er ekki reyndist innstæða fyrir, sem fullnægðargreiðslu	604

Slysatrygging. Sjá vátrygging.

Sóttvarnir.

Tveir menn, er tóku sjúklinga til meðferðar án lækningaleyfis, ekki taldir sannir að því að hafa brotið sóttvarnafyrirmæli	133
--	-----

Stefnur. Sjá kærumál, málshöfðun.

Stjórnarfarsréttur. Sjá sveitarstjórn.

Sveitarstjórn.

Árið 1923 keypti Ísafjarðarkaupstaður (Í) af A bryggju eina, er B skipaafgreiðslumaður hafði notað við starfsemi sína. Fékk Í staðfestingu stjórnarráðsins á því, að bryggjan yrði bæjarbryggja samkvæmt lögum nr. 34 frá 1922. Bæjarstjórn Í ákvað síðan, að kaupstaðurinn skyldi sjálfur annast alla út- og uppskipunarstarfsemi um bryggjuna. Varð það til þess, að B hætti allri slíkri starfsemi. Árið 1934 höfðaði B mál gegn Í og krafðist fébóta fyrir það að hafa orðið að hætta afgreiðslustarfsemi sinni vegna nefndra ráðstafana Í. Miðaði hann upphæð bótanna við árlegt atvinnutjón frá því í apríl 1925, er hann hætti starfsemi sinni, til ársloka 1933. Sagt, að með því að B hafi ekki hafizt handa fyrr en árið 1934 til þess að fá úr því skorið, hvort lögmætar væru gagnvart honum ráðstafanir þær, er Í gerði um

bryggjuna á árunum 1923 og 1924, þá verði að telja hann með svo löngu aðgerðaleyssi hafa undirgengizt að hlíta nefndum ráðstöfunum Í, og eigi hann þegar af því ekki rétt til fébóta úr hendi Í

45

Í sambandi við byggingu sundhallar í Reykjavík, er ríkissjóður og bæjarsjóður lögðu fé til, tjáði ríkisstjórnin bænum í júlí 1928, að ríkið mundi láta ókeypis í té vinnu húsameistara ríkisins við byggingu sundhallarinnar. Árið 1930 hét borgarstjóri Reykjavíkur húsameistara ríkisins munnlega, og án þess að afla sér samþykkis bæjarstjórnar, að honum skyldu greiddar 5000 kr. úr bæjarsjóði fyrir uppdrætti og önnur húsameistarastörf við byggingu sundhallarinnar. Var helmingur þeirrar upphæðar greiddur húsameistara árið 1930 úr bæjarsjóði eftir ávísun borgarstjóra. Í ávísuninni var tekið fram, að greiðsla þessi væri „upp í þóknun fyrir uppdrætti og áætlanir um sundhöll“. Gerði bæjarstjórn enga athugasemd um greiðslu þessa, þegar bæjarreikningar fyrir árið 1930 voru samþykktir af henni. Árið 1937 höfðaði húsameistari mál gegn Reykjavíkurbæ til greiðslu eftirstöðva þóknunar þessarar. Sagt, að þótt störf húsameistara hafi komið bænum að notum, þá hafi bænum samt, vegna nefndra ákvarðana ríkisins ekki borið nein skylda til að greiða þóknun fyrir þau störf, nema hann hefði sérstaklega gengizt undir það. Loforð borgarstjóra um greiðslu þóknunar um skyldu fram án samþykkis fjárveitingavalds bæjarins hafi ekki bundið bæinn, sbr. 3. mgr. 3. gr. samþykktar nr. 68 frá 1915. Og þótt bæjarstjórnin hafi samþykkt í heild bæjarreikninginn fyrir árið 1930, þá verði sú samþykkt ekki talin hafa náð til ráðagerðar þeirrar um frekari þóknun, er borgarstjóri hafi ritað á ávísunina, enda ekki vitað, að bæjarfulltrúum hafi verið sú ráðagerð kunn. Var bærinn því sýknaður

124

A hafði haft land á erfðafestu frá Reykjavíkurbæ. Árið 1934 svipti bæjarstjórnin hana landinu án endurgjalds. Land þetta hafði verið í óslitinni

erfðafestu frá því árið 1867. Í máli A gegn Reykjavíkurbæ var henni dæmt endurgjald fyrir landið eftir mati dómkvaddra manna. Sagt, að samþykkt bæjarstjórnar frá 17. nóv. 1904, er fylgt hafði verið óslitið til 1934, hafi skapað erfðafestuhöfum réttmætt traust á því, að þeir mættu halda 80% af söluverði erfðafestulanda, er þeim væri breytt í byggingarlóðir, og ákvörðun bæjarstjórnar frá 18. nóv. 1919 um það, að tiltekið gjald skuli greitt af erfðafestulöndum og eignarlöndum til götugerðar um landið, hafi ekki raskað því trausti

222

Sagt, að heimildin til að taka af launum eða kaupmanns meðlagseyri með óskilgetnu barni hans verði að teljast því skilyrði bundin, að efni hans, þau sem hann hefur eftir til frjálsra umráða, séu viðhlitandi til viðurværis honum og þeim, sem dveljast á heimili hans og framfæri sitt eiga að honum, sbr. meginregluna í 59. gr. framfærslulaga nr. 135 frá 1935 og ennfremur 3. og 5. gr. bráðabirðareglugerðar nr. 41 frá 1937 og 3. og 4. gr. laga nr. 65 frá 1938

311

Sveitarfélagið Í hafði komið tveimur gamalmönnum, er þá voru sveitföst í Í, til dvalar á elliheimilinu G og gildið dvalarkostnað þeirra til ársloka 1935. Í októbermán. 1937 höfðaði G mál gegn Í og krafðist vistgjalds til 1. okt. 1937. Í hæstarétti hafði Í þær varnir einar uppi, að það eigi að vera laust við greiðslu vistgjaldsins, sökum þess að úrskurður stjórnarráðsins frá 14. júní 1938 kveði svo á, að sveitarfélaginu R sé lögskýlt að framfæra gamalmenni þessi frá 1. jan. 1936, er lög nr. 135 frá 1935 komu til framkvæmda. Sagt, að þessi úrskurður varði að engu lögskipti Í og G og geti því ekki haft áhrif á úrslit málsins. Var Í dæmt til að greiða kröfu G að fullu

536

Svik, sviksamlegt athæfi. Sbr. bókhald, gjaldþrotaskipti, hlutafélög.

Tveir menn, er ekki höfðu lækningaleyfi, tóku sjúklinga til meðferðar í því skyni að vinna bót á

- meinum þeirra og tóku stundum þóknun fyrir. Þar sem engin ástæða var til að ætla annað en að þeir hefðu haft trú á því, að aðgerðir þeirra gætu orðið hinum sjúku mönnum að notum, voru þeir ekki taldir hafa gerzt sekir við 26. kap. hegningarlaga frá 25. júní 1869 með því að taka þóknun fyrir aðgerðirnar 133
- Hluthafi í hlutafélagi, er fengið hafði í hendur fleiri arðmiða en honum bar eftir hlutabréfaeign hans, krafðist arðs og fékk hann greiddan samkvæmt arðmiðum, er hann vissi, að hann var ekki heimildarmaður að. Brot hans talið varða við 253. gr. hegningarlaganna 146
- A var eigandi verzlunarfyrirtækis. Siðar gekkst hann fyrir stofnun hlutafélags, er tók við eignum og rekstri verzlunar hans. Sjálfur átti A meginhluta hlutafjárins og hafði á hendi framkvæmdarstjórn félagsins. Í sakamáli gegn A, er höfðað var eftir að félagið hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta, var talið upplýst, að A hafi einn ráðið öllu um málefni félagsins, en aðrir hluthafar hafi eignast hluti eftir tilmælum hans og látið stjórn hans á félaginu afskiptalaus. Var ekki talið, að A hafi með ýmsu misferli í sambandi við rekstur félagsins blekkst aðra hluthafa eða ætlað að baka þeim tjón. Var hann því sýknaður af ákæru, er að því laut 146
- Í sakamáli á hendur A, framkvæmdarstjóra hlutafélags, er höfðað var eftir að félagið hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta, var honum m. a. gefið að sök, að hann hafi með greiðslu fjöggra tiltekinnna krafna ívilnað kröfuhöfum öðrum lánardrottnum félagsins til tjóns. Einn kröfuhafinn hafði fulla veðtryggingu fyrir kröfu sinni, og var A því ekki metin sú greiðsla til refsingar. Samkvæmt staðhæfingu A, sem ekki var hnekkkt, hafði ekki farið fram nein greiðsla á tveimur framangreindum kröfum, heldur höfðu aðeins eldri víxlar verið framlengdir. Um fjórðu greiðsluna hélt A því fram, að keypt hafi verið ný bátsvél handa félaginu, og fjárhæðin greidd samtímis upp í and-

- virði hennar. Var þessi skýrsla hans ekki af-
sönnuð. Var A samkvæmt þessu sýknaður af þess-
um ákærulið 146
- Í sama máli á hendur A upplýstist, að váttrygging-
arfélag, er greiða átti félagi því, er A stjórnaði,
váttryggingarfé, hafði haldið eftir nokkrum hluta
þess og kvittað með því skuld A sjálfs við vá-
tryggingarfélagið. Ekki var upplýst, að A hefði
samþykkt þessa aðferð váttryggingarfélagsins, en
það eitt, að hann hafði látið þetta við gangast,
ekki metið honum til refsíabyrgðar 146
- Í sama máli var A ákærður fyrir bókhaldsóreiðu eftir
2. mgr. 264. gr. hegningarlaganna. Var hann sýkn-
aður af þeirri ákæru þegar af þeirri ástæðu, að
sök hefði verið fyrnd samkvæmt 67. gr. heg-
ningarlaganna 146
- Í sama máli var A ákærður fyrir það, að hafa selt
félagi því, er hann stjórnaði, einskisverða dóm-
kröfu á hendur manni nokkrum. Eftir upplýsing-
um þeim, er fyrir lágu, þótti þó ekki sannað, að
A hefði gerzt sekur um refsivert atferli í sam-
bandi við sölu kröfu þessarar 146
- Í sama máli upplýstist það, að eftir að félag það,
er A stjórnaði, hafði hætt allri starfsemi, greidd-
ust því nokkrar fjárhæðir. Varði A þeim til þess
að greiða sumum lánardrottnum félagsins kröfur
þeirra að fullu. Þegar félagið var tekið til gjald-
þrotaskipta, voru engar eignir lengur fyrir hendi.
Með því að greiða sumum lánardrottnum kröfur
þeirra að fullu, en öðrum ekkert, var A talinn
hafa gerzt sekur við 263. gr. hegningarlaganna .. 146
- A stjórnaði hlutafélagi og átti mestan hluta hlutafjár-
ins. Eftir að félagið átti ekki lengur fyrir skuld-
um, afhenti það A til eignar mestan hluta eigna
sinna gegn því að A tæki að sér að greiða á-
hvílandi veðskuldir, sem virðast hafa farið fram
úr verði eignanna. Var ekki talið, að A hafi með
ráðstöfun þessari valdið nokkrum lánardrottni
tjóni né ívilnað banka þeim, sem var eigandi
flestra veðskuldanna. Þessi verknaður A því ekki
talinn refsiverður 146

- Fjórir menn útbjuggu og rituðu nöfn sín á víxil að fjárhæð 2000 kr. Fólu þeir A að selja víxilin fyrir minnst 800 kr., er skiptast átti jafnt milli fjórmennsinganna. A seldi víxilin, en skilaði ekki andvirðinu. Var þessi meðferð A á víxlinum talin varða við 255. gr. hegningarlaganna 456
- A var skrifstofumaður hjá heildverzlun. Falsaði hann tvo víxla á þann hátt, að hann ritaði nafn verzlunarinnar sem útgefanda og nöfn tveggja kaupmanna sem samþykkjenda víxlanna. Litu víxlarnir því út sem venjulegir viðskiptavíxlir verzlunarinnar. Ekki var talið líklegt, að ókunnugir veittu því athygli við venjulega skoðun, að víxlarnir væru falsaðir. B, sem þekkt hafði A um langan tíma, vissi um lág laun hans og að hann var skuldugur og óreglusamur, aðstoðaði hann við sölu víxlanna til manns eins, er keypti þá með miklum afföllum. Gegn neitun B þótti ekki sannað, að honum hafi verið kunnugt um, að víxlarnir voru falsaðir. Hins vegar talið, að B, sem var gamall kaupsýslumaður, hafi hlotið að vera það ljóst, að A hefði ekki heimild heildverzlunarinnar til sölu víxlanna með greindum hætti, og hafi hann því ekki getað gengið þess dulinn, að aðstoð hans við sölu víxlanna væri þátttaka í refsiverðu athæfi A. Var verknaður B talinn varða við 255. gr. sbr. 1. málslíð 48. gr. hegningarlaganna og einnig 46. gr. þeirra, þar sem víxlarnir voru falsaðir og heildverzlunin hafði því raunverulega ekki trúað A fyrir þeim 456
- A hafði í höndum happdrættismiða annars manns, er hann hafði verið beðinn um að framlengja, án þess þó að fá peninga til að greiða framlenginguna með. A greiddi framlengingargjald 2 eða 3 sinnum, en að því loknu gaf hann þriðja manni miðann, án heimildar frá eiganda hans. Þessi verknaður talinn varða við 259. gr. hegningarlaganna 532

Sönnun, sönnunarbyrði. Sbr. aðiljaskýrsla, líkur,
mat og skoðun, vitni.

a) Einkamál.

- Tveir dómkvaddir menn höfðu skoðað bát á strandstað og látið það álit uppi, að kostnaðar vegna komi ekki til mála að gera við hann. Ekki mátu skoðunarmennirnir bátinn til verðs með áorðnum skemmdum né heldur, hvað viðgerð myndi kosta. Þótti skoðunargerð þessi ekki veita sönnun fyrir því, að báturinn hafi verið óbætandi 5
- Ölögsmætar kauphömlur höfðu verið lagðar á mjólkursamsölu. Með því að mjólkursala minnkaði til muna eftir álagningu kauphamlanna, þótti sannað, að þær hefðu bakað samsölunni tjón. Við ákvörðun skaðabóta var þó tekið tillit til þess, að minnkaða mjólkursölu á þeim tíma, er máli skipti, mátti rekja til fleiri orsaka 10
- Talið sannað með vitnaskýrslum, að A hafi nytjað landspildu nokkra um a. m. k. 20 ára skeið, og var hann þar með talinn hafa unnið hefð á landspildunni 28
- Barn, er fæddist fullburða þann 23. des. 1935, ekki talið geta verið komið undir eftir 11. maí s. á., þar sem meðgöngutími þess hefði þá í lengsta lagi numið 226 dögum 38
- Landamerkjadómur gekk árið 1890 í máli milli eigenda tveggja jarða, og var í þeim dómi miðað við ákveðið örnefni. Í nýju landamerkjamáli, er reis út af ágreiningi um örnefni þetta, þótti sannað með vitnisburði 87 ára gamals manns, er var einn dómenda merkjamálsins 1890, svo og uppdráttum, er lagðir höfðu verið fram í því máli, við hvaða stað þá hefði verið átt með örnefninu 73
- Kona, er meiðzt hafði í bifreiðarslysi, hélt því fram, að hún hefði greitt eiganda bifreiðarinnar fargjalld, og studdi hún mál sitt kvittun, undirritaðri af honum. Þar sem eiganda bifreiðarinnar tókst ekki að hnekkja þessari skýrslu konunnar, var hún talin hafa verið farþegi gegn borgun í bifreiðinni 79
- Eigandi bifreiðar dæmdur til að greiða bætur fyrir tjón af völdum bifreiðarslyss, þar sem ekki var

upplýst, að slysið hefði hlotið að vilja til, þrátt fyrir aðgæzlu þá og varkárni, sem öikumanni var skylt að gæta	79
A var dæmdur til að greiða B bætur vegna vanefnda á farmsamningi. Nokkrir liðir skaðabótakröfunnar voru þó ekki teknir til greina, með því að ekki þóttu næg rök að þeim leidd	88
A héraðslæknir krafði B um greiðslu fyrir læknisferð og læknisaðgerð við sængurkonu. Í málinu þótti sannað með staðfestri skýrslu tengdaföður B og skriflegu vottorði ljósmóður, er þó var ekki staðfest fyrir dómi, að A hefði neytt áfengis meðan hann dvaldist á heimili B í ferð þessari, enda var og upplýst, að á þessum tíma var mjög undan því kvartað í umdæmi A, að hann neytti áfengis við læknisstörf	93
Í máli, er læknir höfðaði gegn manni til greiðslu þóknunar fyrir læknisaðgerð, taldi stefndi aðgerðina ekki hafa verið nauðsynlega. Sagt, að ekkert hafi komið fram, er mæli í gegn þeirri skýringu læknisins, að aðgerðin hafi verið nauðsynleg og framkvæmd á réttan hátt	93
Ekki talið sannað, að venja hafi skapast um það, að leiga fyrir verzlunarbúðir í Reykjavík eigi að greiðast fyrirfram, sé ekki um annað samið	103
Engar sannanir taldar komnar fram fyrir því, að A, er leigt hafði B húsnæði, hafi samið sig undan þeirri skyldu, er samkvæmt venju hvíli á leigusölum húsnæðis, að skila því hreinu í hendur nýs leigutaka	103
Mjólkurframleiðandi, sem taldi mjólkurbú hafa tekið of hátt gjald fyrir gerilsneyðingu mjólkur hans tiltekið tímabil, gat ekki sannað, að hann hafi gert fyrirvara um frekari greiðslu, er hann tók við borgun frá búinu fyrir mjólk þá, er hann hafði lagt inn til þess á ofangreindu tímabili	109
Talið fyrir það girt, að barn, sem fæddist fullburða þann 12. sept. 1938, hafi komið undir við samfarir í október 1937 eða í marz 1938	237
Í máli til greiðslu þóknunar fyrir dráttaraðstoð skips hélt stefndi því fram, að aðstoðinni hefði verið	

- lofað ókeypis. Gegn mótmælum stefnanda var þó ekkert upp úr þessari staðhæfingu lagt, með því að hún var með öllu ósönnuð 293
- A, sem var forstöðukona saumastofu B, misbeitti aðstöðu sinni að ýmsu leyti sér til hags, en B til óhags. Með því að athafnir þessar þóttu lagaðar til að valda B tjóni, var A dæmd til að greiða B 1000 kr. bætur, sbr. 12. gr. og 4. mgr. 16. gr. laga nr. 84 frá 1933 365
- A leigði B íbúð í húsi sínu. B sagði upp íbúðinni með umsömdum fyrirvara til brottflutnings 14. maí. B kannaðist þó við, að siðar hefði samizt svo með aðiljum, að B yrði kyrr í húsnæðinu, ef A gerði á því ýmsar lagfæringar. Greiddi B og fyrirvara-laust húsaleigu fyrirfram fyrir allan maimánuð. Þann 14. maí fluttist B þó úr íbúðinni og taldi sig hafa heimild til þess samkvæmt nefndri uppsögn, þar sem A hefði vanefnt að gera þær lagfæringar á íbúðinni, er hefðu verið skilyrði fyrir því, að B yrði þar áfram. Talið sannað, að aðiljar hafi framlengt húsaleigusamninginn, eftir að uppsögnin hafði átt sér stað, en hins vegar sagt, að B hafi ekki tekizt að sanna gegn mótmælum A, að hann hafi lofað viðgerð á íbúðinni og það verið skilyrði fyrir framlengingu samningsins 407
- Leigusali húsnæðis gat ekki fært sönnur á, að leigutaka hafi verið sagt upp íbúðinni með lögmætum fyrirvara 421
- Maður, er kennt var óskilgetið barn, sýknaður, með því að blóðrannsókn þótti sanna, að hann gæti ekki verið faðir barnsins 494
- Tveir vitundarvottar að undirskrift hálfmíráðrar konu undir framfærslusamning báru það í dómsmáli, að hún hafi þá verið andlega heil og vitandi vits. Samningurinn ekki talinn ógildur af þeim sökum, að konan hafi ekki verið hraust á sál, er hún gekk að honum 500
- Í skaðabótamáli, er af því reis, að bílábreiða hefði litað frá sér og spillt vöru, er hún var breidd yfir, þótti mega ætla samkvæmt vottorði efnafræðings, er rannsakað hafði sýnishorn af ábreiðunni,

að litur hafi úr henni losnað og valdið skemmdunum	524
A seldi B vél í bát. Sama dag gaf B út eigin víxil til handa A. Í máli milli aðilja þótti skipta máli, hvort víxillinn væri gefinn út vegna vélarkaupanna. Hélt A því fram, að B hefði ekki getað greitt kaupverðið að fullu, og hafi því verið veittur greiðslufrestur á þeirri upphæð, er víxillinn hljóðaði um, gegn útgáfu víxilsins. B kvað A hins vegar hafa lánað sér víxilupphæðina í peningum til útgerðar sinnar. Með því að þessi skýrsla B var engum rökum studd, en skýrsla A talin hafa sennileikann með sér, var sönnunarbyrðin talin hvíla á B	541
Seljandi húss, er eftir að kaupsamningur hafði verið gerður flutti burt úr húsinu búnað, sem venja er að fylgi húsum við sölu þeirra, tókst ekki að sanna gegn mótmælum kaupanda, að búnaður þessi hafi verið sérstaklega undanskilinn, er salan fór fram	553

b) Opinber mál.

Eitt vitni kvaðst hafa séð A hafa í frammi lostugt athæfi við 7 ára gamla telpu. A sagðist ekki muna neitt til þessa, en ekki heldur vilja fortaka það, því hann muni lítið hvað hann aðhafist drukkin. Brot A talið sannað, og honum refsað eftir 186. gr. hegningarlaganna	1
Skipstjóri sektaður fyrir botnvörpuveiðabrot samkvæmt mælingu varðsups og eigin játningu	63
Bífreiðarstjóri var kærður fyrir að hafa ekið bifreið ölvaður. Hann játaði að hafa drukkið tvo sopa af brennivini hálfum klukkutíma áður en hann ók bifreiðinni, en neitaði eindregið að hafa fundið á sér áfengisáhrif. Tveir menn, er voru með honum í bifreiðinni, kváðust ekki hafa séð á honum merki áfengisáhrifa. Hins vegar vottuðu 3 lögregluþjónar, að hann hefði verið auðsýnilega undir áhrifum áfengis, og áfengismagn í blóði hans reyndist 2,22‰. Talið sannað, að hann hafi verið ölvaður að akstri	120

- Tveir menn, er ekki höfðu lækningaleyfi, en töldu sig færa um að veita sjúkum mönnum meinabót, tóku marga sjúklinga til meðferðar í því skyni og tóku stundum þóknun fyrir. Ekki talið sannað, að þeir hefðu aftrað nokkrum manni læknisleitunar né heldur brotið sóttvarnafyrirmæli eða valdið nokkrum tjóni með aðgerðum sínum. Ekki var ástæða til að ætla annað en að þeir hefðu trú á lækningamætti aðgerða sinna. Voru þeir sýknaðir af ákæru fyrir brot á 26. kap. hegningarlaga-anna og lögum nr. 47 frá 1932 133
- A, sem var hluthafi í hlutafélagi, vantaði arðmiða með hlutabréfum sínum. Hafði hann brott með sér af skrifstofu félagsins pakka með arðmiðum, án vitundar starfsmanna félagsins. Í pakkanum voru fleiri arðmiðar en þeir, er heyrðu til hlutabréfum A, og fékk hann síðar sviksamlega greiddan arð út á þá miða einnig. Gegn neitun A þótti ekki sannað, að hann hefði haft arðmiðana á brott með sér í því skyni að misnota þá síðar. Var hann því ekki talinn hafa gerzt sekur um þjófnað með töku miðanna 146
- A taldi sig hafa aukið hlutafé hlutafélags, er hann stjórnaði, og greitt hlutafjáraukann með vörum. Endurskoðendur, er rannsökuðu bókhald félagsins, eftir að það hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta, fullyrtu, að engin greiðsla hefði fram farið. A gat enga grein gert fyrir því, hvers konar vörur hann hefði afhent félaginu né hvaðan hann hefði fengið þær, og meðstjórnandi hans að félaginu vissi ekki til þess, að A hefði afhent félaginu vörur til greiðslu á hlutafé. Talið, að A hafi gerzt sekur um visvitandi ranga tilgreiningu um aukningu hlutafjárins 146
- A var ákærður fyrir það að hafa látið hlutafélag, er hann stjórnaði, kaupa verðlausa dómkröfu á hendur B, er A var í ábyrgð fyrir. Ekki talið sannað, að A hafi gerzt sekur um refsivert atferli í sambandi við ráðstöfun þessa 146
- Nokkru áður en hlutafélag eitt var tekið til gjaldþrotaskipta, hafði A, framkvæmarstjóri þess, tek-

- ið við flestum eignum þess persónulega og jafnframt tekið að sér að greiða veðskuldir, er á eignumunum hvíldu. Þar sem ætla mátti, að eignirnar hefðu ekki verið meira virði en veðskuldunum nam, þótti ekki sannað, að ráðstöfun þessi hefði valdið nokkrum lánardrottni tjóni né heldur að nokkrum lánardrottni hafi verið ívilnað með henni 146
- A var gefið að sök, að hann hefði falsað tvo innkaupsreikninga í því skyni að komast hjá réttmætri tollgreiðslu af vörum. Þar sem ekki lá fyrir skýlaus játning hans um það, að hann hafi falsað eða látið falsa reikninga þessa, og það var ekki upplýst á annan hátt, en möguleiki talinn á því, að aðrir hefðu framkvæmt breytinguna, þá þótti varhugavert að telja A sannan að sök um fölsunina 146
- Bífreiðarstjóra var gefið að sök, að hann hafi ekið bífreið ölvaður á gangandi vegfaranda og valdið meiðslum. Hann kannaðist við að hafa neytt áfengis við aksturinn, en neitaði að hafa valdið slysinu, með því að hvorki hann né þrír farþegar hans hafi orðið varir við árekstur. Framburður farþeganna þótti ekki áreiðanlegur, sökum þess að þeir voru ölvaðir. Hins vegar þótti sannað með vitnisburði þriggja sjónarvotta, að bífreiðarstjórinn hefði valdið slysinu 278
- Ekki talið sannað, að maður, sem tók og notaði hlut annars manns í heimildarleysi, hafi haft í hyggju að kasta eign sinni á hann 340
- M og K bjuggu saman ógift. Kvöld eitt var K stödd á skrifstofu manns nokkurs, A, er veitti henni vin. Stal hún þá frá honum tveimur silfurrefaskinum. Er K kom heim til sín um kvöldið, afhenti hún M annað skinnið. Spurði M hana þá, hvort A hefði gefið henni skinnið, en K svaraði því ekki. Daginn eftir seldi M skinnið. Gegn neitun hans þótti ekki sannað, að hann hafi vitað, að K hafði stolið skinninu 340
- Bífreiðarstjóri játaði, að hann hefði drukkið tvo smásopa af sherry, meðan hann var að akstri, en neitaði því, að hann hefði fundið á sér áfengisáhrif. Áfengismagn í blóði hans reyndist 1,12‰.

- Með hliðsjón af því og skýrslum nokkurra vitna þótti sannað, að hann hafi verið að akstri með áhrifum áfengis 416
- Maður kvaðst hafa veitt bifreiðarstjóra áfengi inni í veitingahúsi. Gegn neitun bifreiðarstjórans þótti þetta þó ekki sannað 416
- Tveir menn dæmdir til refsingar samkvæmt eigin játningu og vitnaskýrslum fyrir árás á lögregluþjón 438
- A falsaði tvo vixla, er litu út sem venjulegir viðskiptavixlar heildverzlunar, sem A starfaði hjá. Var fölsunin þannig framkvæmd, að ekki þótti líklegt, að ókunnugir myndu veita henni athygli við venjulega skoðun. B aðstoðaði A við sölu vixla þessara, en ekki þótti sannað gegn neitun hans, að honum hafi verið fölsunin kunn. Hins vegar talið, að B hafi hlotið eftir atvikum að vera það ljóst, að A myndi ekki hafa heimild frá heildverzluninni til sölu vixlanna, og að hann hafi því ekki getað gengið þess dulinn, að aðstoð hans við sölu vixlanna væri þátttaka í refsiverðum verkn-
aði A 456
- A hafði falsað nafn heildverzlunar, er hann starfaði hjá, undir tvær tékkávisanir. Aðstoðaði B hann við að fá lán hjá manni nokkrum, er greiða varð riflega þóknun fyrir, gegn tryggingu í ávísunum þessum. Sagt, að eftir atvikum hafi B hlotið að vera ljóst, að ávísanirnar væru falsaðar 456
- A hafði fengið happdrættismiða sendan í almennu bréfi. Ekki talið sannað gegn neitun hans, að peningaseðill hafi einnig verið í bréfinu 532
- A var ákærður fyrir að hafa stolið hrossi, er hann taldi eign sína. Tvö vitni báru það og staðfestu með eiði, að þetta væri sama hrossið sem horfið hafði nafngreindum manni 4 árum áður. Kváðust vitnin þekkja það af vaxtarlagi, lit og gangi, en um eyrnamark var þeim ekki kunnugt. Með tilliti til annarra staðreynda, sérstaklega marks þess, er á hrossinu var, þóttu vitnaskýrslur þessar þó ekki veita næga sönnun fyrir sök ákærða 559
- Stórþjófnaður á sauðfé og hrossi og önnur ólögmæt eignartaka á sauðfé sannast með játningu ákærða,

- húsleit og framburðum vitna. Hins vegar ekki talið sannað, að kona, er bjó ógift með ákærða, hafi gerzt samsek honum um brot þessi 559
- Maður, er áður hafði verið dæmdur 7 sinnum til refsingar fyrir þjófnað, fór að degi til inn í hús, út um þakglugga á loftgangi þess og síðan inn um annan þakglugga í lokað herbergi. Stal hann þar nokkrum munum og hvarf síðan aftur sömu leið. Kvaðst hann hafa farið inn í herbergið til að biða þar komu húsráðanda, en þá fyrst ásett sér að stela, er hann var inn kominn. Þessi frásögn hans var þó ekki tekin trúanleg, og var honum dæmd refsing eftir 7. sbr. 8. gr. laga nr. 51 frá 1928, sbr. 4. tölulið 231. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869 601

Tékkar. Sjá skjalafals.

Tilraun.

- A, aðstoðarmaður hjá heildverzlun, falsaði nafn verzlunarinnar sem útgefanda tveggja víxla, en nöfn tveggja viðskiptamanna verzlunarinnar falsaði hann á stað samþykkjenda á víxlunum. Litu víxlarnir því út sem venjulegir viðskiptavíxlir verzlunarinnar. B aðstoðaði A við sölu víxlanna til manns eins með miklum afföllum. Ekki talið sannað, að B hafi verið kunnugt um fölsun víxlanna. Hins vegar var litið svo á, að vegna kynningar sinnar af A hafi B ekki getað gengið þess dulinn, að A myndi ekki hafa heimild frá heildverzluninni til þess að selja víxla hennar með þessum hætti, og að aðstoð hans við sölu víxlanna væri því þátttaka í refsiverðu athæfi A. Var B dæmd refsing eftir 255. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869 sbr. 1. málslíð 48. gr. og einnig 46. gr. sömu laga, með því að víxlarnir voru falsaðir og verzlunin hafði því ekki trúað A fyrir þeim 456

Tolllög.

- Maður sýknaður vegna sakarfyrringar af kæru valdstjórnarinnar fyrir brot á lögum um verðtoll 146

Tryggingar. Sjá liftryggingar, sjúkrasamlög, vátryggingar.

Umboð.

A, B og C tóku í félagi skip á leigu til farmflutnings frá Danzig til Reykjavíkur. Skyldi hver þeirra ráðstafa $\frac{1}{3}$ af farmrými skipsins og með þeim hætti, að hagnaður og tap, ef því yrði að skipta, skiptist milli þeirra á sama hátt. A fyllti sinn hluta farmrýmis, þar á meðal með því að heita D flutningi á 100 smálestum af vörum frá Danzig til Reykjavíkur fyrir nokkru hærra farmgjald af smálest en tekið var fyrir aðrar vörur í skipinu, og kom hagnaður af þessari ráðstöfun í hlut hvers þeirra A, B og C samkvæmt framansögðu. Vegna rúmleysis varð skipið að skilja eftir 40 smálestir af vöru D í Danzig. Höfðaði D þá mál gegn B og krafðist bóta vegna vanefnda á farmsamningi þeim, er hann hafði gert við A. Talið, að í samningi þeirra A, B og C hafi falizt umboð til handa A frá B og C til flutningssamnings þess, er A gerði við D, og að sá samningur hafi því skuldbundið þá þremenningana alla in solidum. Var B því dæmdur til að greiða D bætur 88

A leigði B skip sitt til þriggja mánaða. Á því tímabili undirritaði skipamiðlari einn f. h. A farmsamning við C. Galt C hálf farmgjald, er varan var komin í skip. Farmurinn komst aldrei til ákvörðunarstaðar. Höfðaði C þá mál gegn A og krafðist skaðabóta, m. a. fyrir missi hálf farmgjaldsins. Í málinu upplýstist það, að skipamiðlarinn hafði haft umboð frá B, en ekki A, til þess að semja um farmflutninginn við C, og hafði sá hluti farmgjaldsins, er goldinn hafði verið, runnið til B. Skylda A til þess að bæta C missi farmgjaldsins varð því ekki á þeim stofni byggð, að farmgjaldið hefði runnið til hans 252

Uppboð.

Lögreglustjórinn í Reykjavík lét taka dómkröfu lög-taki hjá A til lúkningar greiðslu sektar. Krafan

var síðan seld á uppboði, en sökum galla á auglýsingu uppboðsins var það ómerkt í hæstarétti. Réttartaki A höfðaði þá mál á hendur ríkissjóði til greiðslu skaðabóta vegna sölu dómkröfunnar á ólögmætu uppboði. Ríkissjóður var sýknaður, með því að ætla mátti, að dómkrafan hefði ekki selzt hærra verði á lögmætu uppboði, sem fram hefði farið um sömu mundir og uppboð það, er hæstiréttur ómerkti, en sem svaraði sekt A að viðbættum kostnaði

218

Upplýsingastofnanir.

Stjórnarmaður hlutafélags talinn hafa gerzt sekur við 1. tölulið 53. gr. laga nr. 77 frá 1921 með því að tilkynna upplýsingastofnun rangt um greiðslu hlutafjár

146

Upptaka. Sjá refsingar.

Árið 1937, þegar Franco átti í borgarastyrjöld við stjórn Spánar, tók vopnað skip hans skip eitt, sem var á leið frá Spáni til Íslands með vörufarm. Lýstu yfirvöld Francos farminn upptækan og létu skipstjórann skuldbinda sig með útgáfu nýs farmskirteinis til að sigla með farminn til bæjarins Casablanca í frakknesku Marokko, sem var hlutlaus hafnarstaður, og afhenda hann þar nafngreindum manni. Hlýddi skipstjórinn fyrir-mælum þessum, sigldi til Casablanca undir eftirliti herskipa Francos og skipaði farminum þar á land. Í skaðabótamáli eiganda farmsins gegn eiganda skipsins út af missi farmsins var talið, að skipstjórinn hafi ekki gerzt sekur um vanrækslu, þar sem hann hafi ekki átt annars úrkosta en að skilja farminn eftir. Hins vegar talið ihugunar-efni, hvort skipstjórinn með þessu úrræði sínu hafi lagt hagsmuni farmeiganda í sölurnar fyrir hina brýnu hagsmuni skips síns og áhafnar þess og eigandi skipsins þar með orðið bótaskyldur gagnvart farmeiganda eftir reglum neyðarréttarins. Úrlausn þessa atriðis talin velta á því, hvort eignarréttur farmeiganda hefði orðið viðurkennd-

ur að lögum þeim, er í Casablanca giltu, þrátt fyrir upptöku valdhafa Francos og síðari ráðstafanir þeirra á farminum. Með því að ekkert var upplýst í málinu um það, hvaða lög giltu í Casablanca í þessu efni, þótti ekki að svo vöxnu máli unnt að leggja dóm á nefnda skaðabóta-kröfu, og var henni því vísað frá héraðsdómi .. 252

Úrskurðir

- Í sakamáli kom fram krafa um það, að einn dómari hæstaréttar viki sæti sökum þess að hann hefði áður tekið þátt í uppsögu refsisdóms á hendur einum hinna ákærðu í málinu og í því máli sýnt óvildarhug til hans. Með því að ekkert lá fyrir, er réttlætti kröfu þessa, var hún ekki tekin til greina 129
- Framhaldsrannsókn fyrirskipuð í opinberum málum 130, 441
- Framhaldsrannsókn ákveðin í barnsfaðernismálum 337, 405, 497, 611
- Í fógætaréttarmáli þótti skorta greinargerð um nokkur atriði málsins. Var úrskurðað, að meðferð málsins skyldi frestað fyrir hæstarétti, og lagt fyrir fógæta samkvæmt analogíu 120. gr. laga nr. 85 frá 1936, sbr. 223. gr. sömu laga, að veita aðiljum kost á að afla framhaldsskýrslna um málið 364

Útburðargerðir.

- Krafizt var útburðar á A úr leiguibúð vegna þrasetu, enda þótt leigusamningnum hefði verið sagt upp með nægum fyrirvara, og vegna vanskila á greiðslu húsaleigu. Í héraði var útburðarkrafan tekin til greina. Í hæstarétti var fógætaúrskurðinum hrundið og synjað um framkvæmd útburðargerðarinnar, með því að ekki þótti sannað, að uppsögn hafi farið fram, og greiðsludráttur leigutaka talinn svo óverulegur, að hann hafi ekki með honum fyrirgert leiguréttindum sínum 421

Útivist aðilja.

1. Áfrýjandi mætti ekki. Útivistardómur 119, 120, 277, 338, 339, 411, 427, 493, 494, 557, 558, 559, 612

2. Útivist stefnda. Mál flutt skriflega eftir 1. tölulið
38. gr. hæstaréttarlaga nr. 112 frá 1935 237,
382, 412, 443, 494, 595

Útrýming kröfu.

A hafði sótt um lán úr skuldaskilasjóði vélbátæigenda samkvæmt lögum nr. 99 frá 1935. Beiðnin var tekin til greina, og síðasta áskorun til skuldheimtumannna A um kröfulýsingar til stjórnar sjóðsins var birt 9. jan. 1936, en kröfulýsingarfrestur ákveðinn til 19. febr. s. á. Þann 8. febr. 1936 stofnaði A til skuldar við B. Ekki lýsti B kröfu sinni til stjórnar sjóðsins, en eftir lok skuldaskila höfðaði hann mál gegn A og krafðist greiðslu kröfunnar. Með því að krafa B hafði stofnast eftir útgáfu skuldainnköllumar, var hún ekki talin hafa fallið burt eftir 14. gr. laga nr. 99 frá 1935, sbr. lög nr. 19 frá 1924 37. og 43. gr. analogice 382

Útsvör. Sjá skattar og gjöld.

Valdstjórn og allsherjarregla.

A dansleik í samkomuhúsi var lögregluþjónn í ein-kennishúningi til að gæta reglu. Tveir menn veittust að honum, greiddu honum hnefahögg og hrundu honum út um opnar dyr. Árásarmönnum refsað eftir 101. sbr. 99. gr. hegningarlaganna 438
Maður dæmdur til refsingar eftir 10. gr. laga nr 51 frá 1928 608

Varðskip.

Sagt, að skipverjar varðskips eigi ekki rétt til hlutdeildar í launum fyrir bjargaðgerðir varðskips, nema björgun í merkingu siglingalaga nr. 56 frá 1914 hafi tekizt og þóknun varðskipsins fyrir björgunina hafi numið meiru en útlögðum kostnaði varðskipsins við bjargaðgerðirnar 581

Varnarþing.

a) Einkamál.

Mál á hendur útgerðarmanni á Akranesi til greiðslu skaðabóta út af árekstri skipa rekið eftir sam-

komulagi aðilja fyrir sjó- og verzlunardómi Reykjavíkur	319
Mál gegn manni, er heimili átti í Hrisey, rekið fyrir bæjarþingi Akureyrar	382
Bát bjargað í Garðsjó. Mál gegn eiganda bátsins, heimilsföstum á Vatnsleysuströnd, til greiðslu bjarglauna rekið fyrir sjó- og verzlunardómi Hafnarfjarðar	306
Í barnsfaðernismáli, sem rekið hafði verið og dæmt á Akranesi, var úrskurðað, að réttarskýrsla skyldi tekin af manni einum í Reykjavík, og skyldi hér-aðsdómarinn þar gefa barnsmóður, er heima átti á Akranesi, kost á að mæta fyrir dómi í Reykjavík til samprófunar samkvæmt 214. gr. laga nr. 85 frá 1936, sbr. 114. og 124. gr. sömu laga	497
Lyfsali á Siglufirði sækir sjúkrasamlag á Akureyri til greiðslu skuldar vegna úttektar lyfja samlagsmanna þess í lyfjabúð hans á Siglufirði. Málið rekið fyrir bæjarþingi Siglufjarðar	516
Elliheimili í Reykjavík sækir Ísafjarðarkaupstað fyrir bæjarþingi Reykjavíkur til greiðslu vistgjalds tveggja gamalmenna, er stefndi hafði komið til dvalar á elliheimilinu	536

b) Opinber mál.

Togari tekinn vegna landhelgibrots í Garðsjó. Málið rannsakað og dæmt í Reykjavík	63
Bifreiðarslys varð í Árnessýslu. Refsimál á hendur bifreiðarstjóranum rannsakað og dæmt í Reykjavík	65
Refsimál á hendur tveimur mönnum út af brotum, er sum voru framin í Reykjavík, en sum í Stykkishólmi, dæmd í aukarétti Snæfellsness- og Hnappadalssýslu	340
Maður, er heimili átti í Seltjarnarneshreppi, framdi brot í Árnessýslu. Refsimál á hendur honum rannsakað og dæmt í Reykjavík	532

Vátrygging. Sbr. líftrygging, sjúkrasamlög.

Bátur var vátryggður hjá vátryggingarfélaginu A fyrir 12000 kr. Í vátryggingarskirteininu var tekið fram, að skipið verði því aðeins dæmt óbætandi,

svo að skuldbindandi sé fyrir A, að verð skipsins með áorðnum skemmdum að viðbættum kostnaði við viðgerðir á skemmdum þeim, er skipið hefur orðið fyrir, nemi meiru en váttryggingarfjárhæðinni. Í janúarmán. 1935 rak bátinn á land í Sandgerði. Skipaskoðunarmaður ríkisins skoðaði hann þá að tilhlutan A. Taldi hann flutning bátsins á viðgerðarstað og viðgerð á honum mundu kosta 5000—6000 kr. Í ágúst 1935 lét B, er fengið hafði framseldan rétt til váttryggingarfjárins, tvo dómkvadda menn meta bátinn, en ekki var A kvatt til þess að gæta réttar sins við skoðunargerðina. Töldu matsmenn þessir ekki koma til mála kostnaðar vegna, að gert yrði við bátinn. Ekki mátu matsmennirnir, hvers virði báturinn væri með áorðnum skemmdum, né heldur hvað viðgerð myndi kosta. Í máli, er B höfðaði gegn A til greiðslu váttryggingarfjár bátsins, þótti ekki unnt að leggja matsgerð þessa til grundvallar um það, hvort báturinn væri óbætandi. Og með því að ekki var sannað á annan hátt, að skilyrðum váttryggingarskirteinisins væri fullnægt, var A sýknað af kröfu B

5

Skyldutrygging samkvæmt 17. gr. bifreiðalaga nr. 70 frá 1931 ekki talin ná til tjóns á eiganda bifreiðar sjálfum, sbr. 16. gr. sömu laga

271

Vegna utanfarar keypti A sér ferðaslysatryggingu hjá váttryggingarfélaginu B. Skyldi A tryggður 20 þús. krónum gegn dauða eða fullkominni örorku. Á heimleið var A að leik á þilfari skips, og slitnaði þá hásin á hægri fæti hans. Átti hann lengi í meiðsli þessu, og var varanleg örorka hans vegna slyssins metin 5%. B gekkst undir að greiða 5% váttryggingarfjárins, kr. 1000.00, en þrátt fyrir mótmæli þess, var það og dæmt til að greiða A 500 kr. vegna sjúkrahússvistar og læknishjálpar, þar sem hér var um slysatryggingu að ræða. Hins vegar var krafa A um bætur fyrir atvinnumissi ekki tekin til greina

428

Vatnsréttindi. Sjá veiðiréttindi.

Veiðiréttindi.

- A átti landspildu við Borgarfjörð og veiðirétt fyrir henni. B, sem taldi sig eiga næstu landspildu með firðinum vestan við land A, höfðaði mál á hendur A til þess að fá úr því skorið, hvar væru mörk veiðiréttinda þeirra á milli í firðinum. Í málinu kom það í ljós, að B var ekki eigandi lands þess, er næst lá landi A við fjörðinn. Var B því talin breyta heimild til þess að deila við A um veiðimörkin, og var A sýknaður af kröfum hans 28
- A átti veiðirétt í á fyrir landi fjöggra jarða. Eigendur jarðanna töldu sig eiga rétt til innlausnar veiðiréttarins hver fyrir sinni jörð samkvæmt 3 gr. laga nr. 61 frá 1932. Eftir að veiðiréttindin höfðu verið metin yfirmati samkvæmt 3. tölulið 83. gr. sbr. 85. gr. nefndra laga og öðrum skilyrðum fyrir innlausn fullnægt, höfðuðu eigendur jarðanna mál gegn A og kröfðust þess, að hann yrði dæmdur til að gefa þeim afsal að veiðiréttindunum gegn greiðslu frá þeim samkvæmt yfirmatinu. En með því að yfirmatismennirnir höfðu einungis miðað mat sitt við söluverð áætlaðrar veiði að frádregnum kostnaði við að afla hennar, en ekki gert sér grein fyrir gangverði veiðiréttindanna í frjálsum kaupum, þá var mat þeirra talið byggt á röngum grundvelli og því eigi unnt að dæma A til þess að gefa afsal gegn greiðslu samkvæmt yfirmatinu. Var A því sýknaður 400

Venja.

- Ekki talið sannað, að venja hafi skapast í þá átt, að leiga fyrir verzlunarhúsnæði í Reykjavík skuli goldin fyrirfram, ef ekki væri annan veg samið .. 103
- Það talin venja, að leigusali húsnæðis skili því hreinu í hendur nýs leigutaka 103
- Í máli, er reis út af árekstri skipa, var því haldið fram, að þegar tvö sildveiðiskip sigla í áttina til sömu sildartorfu, þá eigi það skipið, sem í fyrstu var nær sildartorfunni, rétt til hennar, og beri hinu skipinu því að víkja. Sagt, að ekki sé sannað,

að skapast hafi slík venja, er gildandi siglinga- reglur eigi að þoka fyrir	319
Sagt, að það sé venja, að eldhússkápar og eldhús- þvottaskál fylgi húsum við sölu þeirra	553

Verðjöfnunargjald. Sjá mjólkurlöggjöf.

Verzlun, verzlunarhættir.

Stjórnendur félags og ritstjórar tveggja blaða dæmdir in solidum til að greiða mjólkursamsölu skaða- bætur vegna óheimilla aðgerða í sambandi við kauphömlur, er félagið hafði lagt á samsöluna og ritstjórnarnir stutt að með ummælum í blöðum sínun	10
A rak saumastofu í Reykjavík og verzlun í því sam- bandi. B hafði ráðizt forstöðukona saumastofunn- ar og skuldbundið sig til þess að stofna ekki til samkeppni við A í Reykjavík. Eftir að B hafði sagt upp starfi sínu hjá A, setti hún á stofn sams- konar saumastofu í Reykjavík, þrátt fyrir atvinnu- bannið. Meðan B var enn í þjónustu A, réð hún starfsstúlkur frá henni til væntanlegrar sauma- stofu sinnar, sendi viðskiptamönnum A prent- aðar tilkynningar um stofnun saumastofu sinnar með tilmælum um viðskipti við þá, og notaði bæk- ur A til þess að ná í nöfn viðskiptamannanna. Ennfremur eyðilagði hún af ásettu ráði bækur A, er höfðu að geyma nöfn, heimilisföng og líkams- mál kvenna, sem B hafði afgreitt starfstíma sinn hjá A. Sagt, að B hafi með þessu brugðizt því trausti, er A var nauðsyn að geta borið til henn- ar, og að sumu leyti misbeitt stöðu sinni sér í hag, en A til óhags, sbr. 12. gr. laga nr. 84 frá 1933. Athafnir þessar taldar lagaðar til að valda A tjóni, og var B dæmd til að greiða A 1000 kr. bætur, sbr. 4. mgr. 16. gr. nefndra laga	365

Vettvangsmál.

Mál milli tveggja landeigenda um mörk veiðiréttinda í firði framundan löndum þeirra rekið sem vett- vangsmál samkvæmt III. kafla laga nr. 41 frá 1919	28
---	----

Vextir.

Í máli til greiðslu fjárkröfu var vaxta ekki krafizt	306, 365,	375
6% vextir dæmdir af dæmdri fjárhæð samkvæmt kröfu stefnanda	300, 319, 536, 581,	604
Einungis krafizt 5% vaxta 10, 53, 79, 88, 103, 109, 124, 222, 231, 242, 263, 271, 293, 385, 407, 428, 451, 509, 516, 528,		541
Vextir dæmdir frá útgáfudegi sáttakæru eða héraðs-stefnu samkvæmt kröfu þar um 10, 53, 79, 222, 242, 293, 319, 407, 428, 509, 536,		581
Vextir aðeins dæmdir frá útgáfudegi sáttakæru eða héraðsstefnu, þótt krafizt væri vaxta frá fyrri tíma 88, 109, 263,		385
Héraðsstefna í máli til innheimtu húsaleiguskuldar var gefin út 19. febr. 1938 og vaxta krafizt frá 16. s, m, Talið var, að húsaleigan hafi ekki fallið í gjalddaga fyrr en 19. febr., þ. e. sama dag sem stefnan var gefin út. Var stefndi dæmdur til að greiða húsaleiguna og vexti af dæmdri fjárhæð frá 20. febr. 1938		103
Í máli til greiðslu krafna samkvæmt vixli og skulda-bréfi voru vextir dæmdir frá gjalddaga krafnanna		382
Í máli til greiðslu kaupkröfu skipverja voru vextir dæmdir frá gjalddaga		528
Vextir dæmdir af verzlunarskuld frá næstu áramótum eftir að hún stofnaðist		604

Vinnusamningar. Sbr. atvinnufrelsi, samningar.

Aðstoðarmanni í vél á togara dæmdar kaupeftirstöðv-ar í samræmi við skiprúnssamning hans, en kröfu hans til bóta vegna of skamms uppsagnarfrests hins vegar hrundið		528
A, sem átti fyrir þremur börnum í ómegð að sjá, var af fátækranefnd framfærslusveitar sinnar ráðin bústýra til B, og skyldu börnin fylgja henni. Af bókun nefndarinnar þótti mega ráða, að kaup A skyldi ganga til framfærslu barnanna, svo langt sem það hrykki, en framfærslusveit A gjalda B í peningum, það sem á skorti fulla meðlagsgreiðslu. Fimm árum síðar lézt B. Lýsti A þá kröfu um ráðs-		

konukaup í 5 ár í dánarbú hans. Kröfu hennar var hrundið með skírskotun til bókonar framfærslunefndar svo og þess, að A kannaðist við, að ekkert hefði samizt um kaup milli hennar og B og að hún hefði engum kaupkröfum hreyft, fyrir en eftir lát hans 595

Vitni. Sbr. líkur, mat og skoðun, sönnun.

- Eitt vitni kvaðst hafa séð A hafa í frammi lostugt atferli við 7 ára gamla telpu. A kvaðst ekki muna neitt til þessa, en ekki vilja þræta fyrir það, því að hann muni fátt af því, sem hann aðhafist drukkin. Næg sönnun talin fram kominn fyrir sök A 1
- Í vettvangsmáli bera ýms vitni um það, hvort landspildur, er um var deilt, hafi verið taldar til ákveðinnar jarðar og verið nytjaðar af henni 28
- Í máli, sem ungmennafélag eitt höfðaði gegn skólanefnd hreppsfélags til greiðslu skaðabóta út af riftun húsaleigusamnings, mótmælti stefndi því, að tvö vitni væru látin staðfesta skýrslur sínar fyrir dómi, með því að þau væru bæði félagar ungmennafélagsins og annað þar að auki starfsmaður félagsins, en hitt venzlað formanni þess. Mótmælunum hrundið, með því að vitnin væru ekki svo við mál eða málsaðilja riðin, að ekki mætti veita þeim kost á að staðfesta skýrslur sínar fyrir dómi. Í sama máli mótmælti stefnandi því, að önnur tvö vitni væru látin staðfesta skýrslur sínar fyrir dómi, af því að þær færu í bága við skýrslur annarra vitna, sem fús séu til þess að staðfesta sínar skýrslur. Þessum mótmælum hrundið, og staðfesting vitnaskýrslunnanna leyfð 42
- Í landamerkjamáli milli eigenda tveggja jarða, sem reis út af ágreiningi um örnefni, sem við hafði verið miðað í landamerkjadómi, er gekk árið 1890 í máli milli þáverandi eigenda sömu jarða, var 87 ára gamall maður, sem verið hafði meðdómandi í landamerkjamálinu 1890, leiddur sem vitni 73
- A héraðslæknir krafði B um gjald fyrir lækniaðgerð við sængurkonu. Í málinu þótti það sannað með

staðfestri skýrslu tengdaföður B og skriflegu vottorði ljósmóður, er þó var ekki staðfest fyrir dómi, að A hefði neytt áfengis á heimili B í ferð þessari	93
Í opinberu máli gegn bifreiðarstjóra út af ölvun við akstur kváðust tvö vitni, er voru í bifreiðinni með honum, ekki hafa séð á honum áfengisáhrif, en þrír lögregluþjónar kváðust hins vegar hafa séð á honum ölvunarmerki	120
A bifreiðarstjóri var kærður fyrir að hafa ekið ölvaður á gangandi mann og valdið meiðslum. A kannaðist við áfengisnautn sína, en kvaðst ekki hafa orðið árekstrarins var. Með framburði þriggja sjónarvotta að slysinu þótti samt upplýst, að A hefði valdið því. Í bifreið A voru þrír farþegar, og báru þeir allir, að þeir hefðu ekki orðið neins árekstrar varir, en með því að þeir voru þá allir ölvaðir, þótti framburður þeirra ekki áreiðanlegur um þetta efni	278
Nokkur vitni gefa skýrslu um aðgerðir tveggja manna, er ekki höfðu lækningaleyfi, en tókust á hendur að veita mönnum meinabót	133
Nokkur vitni bera um ýmis atvik í sambandi við bifreiðarslys, er mannsbani hlaut af	289
Tvö skip rákust á. Skipshafnir þeirra gefa skýrslur um orsakir árekstrarins og ýmis atvik í því sambandi	319
A hélt því fram, að B hefði tekið að sér að greiða kröfu, er A átti á hendur C. Studdi A mál sitt einu vitni, auk þess sem eiðfest skýrsla C gekk honum í vil. Með þessu taldar komnar fram það veigamiklar líkur fyrir málstað A, að úrslit voru látin velta á synjunareiði B	331
Skýrslur teknar af nokkrum vitnum í þjófnaðarmáli	340
Mörg vitni, er voru sjónarvottar að bifreiðarslysi, bera um ökuhraða, fjarlægðir o. fl.	352
A hafði þau ummæli um B barnakennara, „að það sé héraðsfleygt, að hann brúki fíflskap við meytelpur, sem hann eigi að kenna“. Í meiðyrðamáli, er B höfðaði gegn A út af ummælum þessum, gáfu nokkrar stúlkur, er B hafði kennt, skýrslur um framkomu hans gagnvart þeim, og nokkur vitni	

báru um sveitarorðróm, er um hegðun B hafði gengið	358
Bifreiðarstjóri dæmdur fyrir ölvun við akstur, m. a. samkvæmt skýrslum margra vitna, er báru um áfengisneyzlu hans og ölvunarástand	416
Framburður vitna um það, hvort leigusali hafi sagt leigutaka upp húsaleigusamningi, var svo óákveðinn og ógreinilegur, að hann þótti ekki sanna uppsögnina	421
Fjórir menn rituðu nöfn sín á víxil, er þeir fólu A að selja. Í sakamáli gegn A út af misferli með andvirði víxils þessa, voru fjórmennningarnir krafðir vitnisburðar um samning þeirra við A, er þeir fengu honum víxilinn til sölu	456
Grunur lá á því, að A hefði stolið hrossi, sem hann hafði undir höndum og taldi eign sína. Báru tvö vitni og staðfestu með eiði, að þau þekktu, að þetta væri sama hrossið sem horfið hafði nafngreindum manni 4 árum áður. Með tilliti til annarra atvika, sérstaklega eyrnamarks þess, er á hrossinu var, þótti samt sök A ekki sönnuð með skýrslu vitnanna	559
A var ákærður fyrir þjófnað og aðra óheimila töku á sauðfé. Í sambandi við rannsókn málsins voru teknar skýrslur af ýmsum mönnum, er töldu sig hafa tapað sauðfé	559
Sjónarvottar bera um líkamsárás ölvaðs manns á tvo menn	589

Víxlar.

A hafði í höndum víxil, er nota átti til framlengingar öðrum víxli, sem var í vanskilum í Landsbankanum. Var orðið „framlenging“ ritað á framlengingarvíxilinn. A strikaði yfir orð þetta og seldi síðan sparisjóði einum víxilinn. Andvirðið notaði A síðar til að greiða aðalvíxilinn í Landsbankanum. Sagt, að þar sem sparisjóðurinn hafi ekki haft eignarhald á aðalvíxlinum, þegar hann keypti framlengingarvíxilinn, og með því að orðið „framlenging“ hafi verið skráð á síðarnefndan víxil, þá hefðu hvorki sparisjóðurinn né réttartakar hans

öðlazi neinn víxilrétt á hendur útgefanda og á- beking framlengingarvíxilsins, er stefnt hafði verið til greiðslu hans. Voru þeir því báðir sýknaðir ..	520
Menn dæmdir til refsingar fyrir fölsun víxla	456

Þjóðaréttur.

Árið 1937, er Franco átti í borgarastyrjöld við stjórn Spánar, var skipið F á leið frá Spáni til Íslands með farm, er það hafði tekið í borg einni, sem þá var á valdi Spánarstjórnar. Er F var í Gibraltars- undi utan landhelgi, var það tekið af vopnuðu skipi Francos og flutt til Ceuta í spönsku Marok- ko, er Franco hafði á valdi sínu. Lýstu yfirvöld Francos farminn upptækan og létu skipstjórnann með undirskrift nýs farmskírteinis skuldbinda sig til þess að fara með farminn til bæjarins Casa- blanca í frakknesku Marokko, er var hlutlaus í borgarastyrjöld Spánar. Sigldi F síðan til Casa- blanca undir eftirliti herskipa Francos og skildi farminn þar eftir. Í máli, er eigandi farmsins á Íslandi (A) höfðaði gegn eiganda skipsins (B) til greiðslu skaðabóta vegna missis farmsins, var talið athugandi, hvort skipstjóri F hafi með því að skilja farminn eftir í Casablanca lagt hann í söl- urnar fyrir hina brýnu hagsmuni skips síns og á- hafnar þess, og að B hafi á þann hátt orðið bóta- skyldur gagnvart A eftir reglum neyðarréttarins. Úrlausn þessa atriðis talin velta á því, hvort A hafi að lögum þeim, er í Casablanca giltu, talizt eigandi farmsins, eða hvort tilkall hans til farms- ins hafi samkvæmt lögum þeim, er þar giltu, verið fallið niður fyrir þá sök, að farmurinn hafði verið gerður upptækur af valdhöfunum í Ceuta eða fyrir síðari ráðstafanir þessara valdhafa á hon- um. Með því að ekkert var upplýst um, hvaða lög giltu í Casablanca í þessu efni, þótti ekki unnt að leggja að svo vöxnu máli dóm á skaðabótakröfu A, og var henni vísað frá héraðsdómi	252
Varðskip tók brezkan togara utan landhelgi árið 1929 og kærði hann fyrir að hafa verið að botnvörpu- veiðum í landhelgi, þegar eftirför hófst. Í hæsta-	

rétti var skipstjóri togarans sýknaður, með því að ekki þótti örugg sönnun komin fram fyrir því, að togarinn hafi verið fyrir innan landhelgilínu, er varðskipið framkvæmdi fyrstu mælingu sína. Í skaðabótamáli, er eigandi togarans höfðaði á hendur ríkissjóði til greiðslu skaðabóta vegna tökunnar, er sagt, að skipherra varðsupsins hafi haft fulla ástæðu til að stöðva togarann og láta rannsaka mál skipstjóra hans. Ekki talið skipta máli, þótt varðskipið gæfi ekki stöðvunarmerki þegar er eftirförin hófst, þar sem það hafi sýnt í verki og framkvæmd, að eftirför var hafin, og ekki verði staðhæft, að viðurkennd alþjóðaregla hafi þá til verið, er setti það skilyrði fyrir lögmæti eftirfarar, að stöðvunarmerki væri gefið, áður en hún hæfist

484

Þjófnaður, Sbr. hilmíng, hlutdeild, ólögmaet meðferð á annarra fé.

a) Almennur þjófnaður.

A, sem var hluthafi í hlutafélagi og vantaði arðmiða, er fylgja áttu hlutabréfum hans, kom á skrifstofu félagsins til þess að sækja arðmiða. Hann hafði leynilega á brott með sér pakka, sem í voru fleiri arðmiðar en þeir, sem hann átti tilkall til. Fékk hann síðar svíksamlega greiddan arð út á þá arðmiða, sem hann átti ekki. A var dæmdur til refsingar fyrir svik, en sýknaður af ákæru um þjófnað, með því að ekki þótti sannað, að hann hafi haft arðmiðana á brott með sér í því skyni að misnota þá síðar

146

Kvenmaður stal tveimur silfurrefaskinum úr læstum skáp í herbergi, sem hún var stödd í. Ennfremur matbjó hún og notaði sér kjöt, sem hún vissi, að maður hafði stolið, er hún fylgdi að lagi. Var hún dæmd sek við 6. gr. laga nr. 51 frá 1928 og 240. gr. hegningarlaga frá 25. júní 1869

340

A stal kjöttunnu, er geymd var utan húss, og hlaut fyrir það refsingu eftir 6. gr. laga nr. 51 frá 1928. Ennfremur stal hann festi frá bát, er flaut við bryggju. Að visu var festin ekki 30 króna virði, og

eigandi hennar krafðist ekki málshöfðunar, en með hliðsjón af því, að A skildi bátinn eftir lausan á sjónum og sýndi með því mikið kæruleysi um eign annars manns, var honum dæmd refsing samkvæmt 2. mgr. 6. gr. laga nr. 51 frá 1928. A tók glerbrúsa í heimildarleysi og notaði hann. En með því að ekki þótti sannað, að hann hefði haft í hyggju að kasta eign sinni á hann, og eigandi brúsans hafði ekki krafizt málshöfðunar vegna nytjastuldar samkvæmt 238. gr. hegningarlaganna, var A ekki dæmd refsing fyrir töku þessa. Loks þótti ekki sannað, að A hefði gerzt sekur um hlutdeild í þjófnaði silfurrefaskinna, er fylgikona hans hafði stolið 340

b) Stórþjófnaður.

Maður dæmdur til refsingar fyrir þjófnað á sauðfé og hrossi eftir 7. sbr. 8. gr. laga nr. 51 frá 1928, sbr. 1. tölulið 231. gr. hegningarlaganna. Ennfremur eftir 250. gr. hegningarlaganna fyrir ólögmeta eignatöku á sauðfé, sem komið hafði saman við fé hans í smölun. Hliðsjón höfð af 63. gr. og, að því er sum brotin varðaði, 65. gr. hegningarlaganna. Kona, er maður þessi bjó með, sýknuð af ákæru um þátttöku í brotum hans. 559

A, er mörgum sinnum hafði sætt refsíðomi fyrir þjófnað, fór að degi til inn í hús, út um þakglugga á loftgangi þess og síðan inn um annan glugga í lokað herbergi. Stal hann þar nokkrum munum og hvarf síðan aftur sömu leið. Hann kvaðst hafa farið inn í herbergið til þess að bíða þar komu húsráðanda, en ekki ásett sér að stela neinu, fyrr en eftir að hann var kominn inn í herbergið. Þessi frásögn hans var þó ekki tekin trúanleg, og var hann dæmdur eftir 7. sbr. 8. gr. laga nr. 51 frá 1928, sbr. 4. tölulið 231. gr. hegningarlaganna 601

Ærumeiðingar.

Piltar nokkrir, þar á meðal A, höfðu ráðizt að manni einum á götu og barið hann svo, að hann hlaut af glóðarauga. Ritstjórinn B lét svo um mælt í blaði

sínu, að A hefði átt þátt í því, að maðurinn var barinn til óbóta. Þetta þótti ofmælt, og voru ummælin því ómerkt, en ekki þótti rétt að láta B sæta sekt fyrir þau 285
Meiðyrðamáli vísað ex officio frá hæstarétti, með því að áfrýjunarleyfi var of seint út gefið 358

